

Riksdagens protokoll

2010/11:10

Torsdagen den 4 november

Kl. 12.00 – 22.12

Protokoll
2010/11:10

1 § Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Carina Ohlsson* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i trafikutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

2 § Anmälan om kompletteringsval till trafikutskottet

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Monica Green som suppleant i trafikutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

suppleant i trafikutskottet
Monica Green (S)

3 § Allmänpolitisk debatt (forts. från prot. 9)

Sjukvård och socialpolitik

Anf. 1 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Under den allmänpolitiska debatten berör vi ett stort antal politikområden. Flera av dem griper in i varandra. För mig som socialdemokrat avgörs politiken ytterst av ett mål, att ge alla människor lika förutsättningar att växa och att förverkliga en del av sina drömmar och sina mål. En av de viktigaste sociala förutsättningarna är att ha ett jobb att gå till.

I går hörde vi statsminister Reinfeldt tala om den nuvarande regeringen, i minoritet, som en jobbregering. Man vann ett val 2006, sannolikt på jobben. Nu skissar man på att vid denna mandatperiods utgång, efter åtta år i regeringsställning, ha en arbetslöshet som möjligen kommer i nivå med 2006. Jag vill kalla det ett kapitalt misslyckande.

Vad som har hänt därutöver är att man har bedrivit en aktiv politik som skilt människor åt. Arbetslösheten omvandlas från ett samhälls-

Allmänpolitisk debatt

*Sjukvård och
socialpolitik*

problem till en enskild skuld. Sjukdomen mäts i tid. Egentligen borde väl Reinfeldt få Nobelpris i medicin för den innovationen, att du blir frisk efter ett kalenderår.

Fru talman! Att skilja människor åt, att skilja mellan vi och de, mellan oss som är friska och jobbar för stunden och de som är arbetslösa och de som är sjuka, är en skam för ett utvecklat samhälle. Det leder till sociala förhållanden som i sin förlängning bär på allvarliga konflikter. Ty det är oro för morgondagen, för framtiden, för ekonomisk försörjning och för att få delta i sociala sammanhang som utgör grogrunden för populism och politisk extremism.

Jag tror att den enda förutsättningen för att rycka undan sådant är att politiken styrs mot ett mål, nämligen att skaffa ett samhälle med jämlika levnadsförhållanden för alla människor.

I dag styrs politiken bort från detta. De barn som lever i miljöer där föräldrar är arbetslösa eller sjuka drabbas av ekonomiska konsekvenser, och barnfattigdom breder ut sig medan skattesänkningar öses över andra.

Kommunerna pressas av en ekonomi som nu blir tuffare efter valårets flotta ökning av statsbidrag. I förlängningen blir det nedläggning av fritidsgårdar och mindre resurser till skolor. Och barnen får ta ytterligare stryk.

Ett samhälle som skapar segregation blir alltmer ojämlikt. Ty ett samhälle med ett högt mått av jämlikhet har en liten segregation. Och, tvärtom, en ojämlik politik, en sådan hållning i politiken, leder till ett högt mått av segregation.

Det som verkligen betyder någonting för mig som socialdemokrat är att ett samhälles friskhet är det mål som dess ansikte är vänt emot. För mig och socialdemokratin är det målet ingenting annat än social rättvisa. Ett samhälle som bygger på små ekonomiska klyftor och ger alla hyggliga förutsättningar och ett samhälle som ger fler möjlighet att växa och utvecklas, så som jag inledde med, är ett samhälle där det inte finns vi och de. I ett sådant samhälle finns det bara vi.

Jag upprepar: Den Reinfeldtska regeringen har misslyckats med jobbpolitiken. Det de har lyckats med är en politik som skiljer människor åt. Denna politik ska bekämpas under fyra år, här i kammaren och ute i samhället, och den måste ersättas av en annan politik, en politik som för människor samman, som minskar klyftor och som ger alla människor i vårt land en framtidstro.

I detta anförande instämde Monica Green och Thomas Strand (båda S).

Anf. 2 KENNETH JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Det var ett intressant anförande som Peter Persson höll. Dess ingång, att ytterst ge lika förutsättningar för alla människor att växa, lät som ren och genuin centerpolitik.

När det sedan gäller analysen av vad alliansregeringen har gjort eller inte har gjort skiljer sig våra åsikter definitivt åt. Vi har gått från en bidragspolitik till en jobbpolitik. Vi har ansträngt oss, och kommer att fortsätta att anstränga oss, för att se till att få folk i jobb. Listan över det kan göras lång.

Men det jag saknar i Peter Perssons anförande är någonting, bara någonting, om vad Peter Persson själv har som förslag och åtgärder för att vi ska få människor att växa.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 3 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Tack, Kenneth Johansson! Om jag lät som en centerpartist var det nog som en förr i tiden. Jag tänker på det gamla fina Bondeförbundet som då hade en kapacitet att driva sociala rättvisefrågor.

Den socialdemokratiska ansatsen i politiken är känd. I stället för gigantiska skattesänkningar är det investeringar i jobb och i nödvändig infrastruktur och mer resurser till kommunsektorn, till byggande och till utbildning. Det är våra drivkrafter för att få i gång ekonomin och ge fler människor arbete och bättre sociala förhållanden.

Anf. 4 KENNETH JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Det är bara att konstatera att det är lätt att tala men lite svårare att få någonting sagt.

Jag tycker att det krävs mycket mer av det paket av åtgärder som alliansregeringen har bidragit med. Kom gärna med kompletteringar! Kom gärna med mer! Det är oppositionens möjligheter. Dem har man alltid.

Vi satsar på företagarpolitik. Vi satsar på rehabilitering och korta vårdköer och har åtgärderna, men jag saknar dem i Peter Perssons anförande.

Anf. 5 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Vi mäter era resultat, Kenneth Johansson, och konstaterar att arbetslösheten i dag är väsentligt högre än 2006, och regeringens ambition är att möjligen komma till 2006 års nivå vid nästa val.

Att kalla det något annat än ett gigantiskt misslyckande till priset av ökade sociala klyftor är inte med sanningen överensstämmande.

Anf. 6 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! Peter Persson nämnde sjukförsäkringen men nämnde inte hur den gamla sjukförsäkringen ställde människor utanför arbetsmarknaden genom att de blev sjukskrivna slentrianmässigt, trots att de hade arbetsförmåga.

Det här har vi genom den nya sjukförsäkringen ändrat på genom att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen går in tidigt för att människor ska få en plats på arbetsmarknaden. Sedan är jag den första att erkänna att en så stor reform också har en del problem med sig, och de problemen har vi i Folkpartiet nu kartlagt. Jag tror att andra allianspartier också har gjort det och att dessa kantigheter kommer att åtgärdas för att människor inte ska fara illa.

Hur ser Peter Persson på det gamla systemets ofullkomligheter?

Anf. 7 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Det Barbro Westerholm bjuder på är att kasta ut människor ur försäkringssystemet och studsa dem mot Arbetsförmedlingen. En del kommer tillbaka in i sjukförsäkringen, men de flesta hamnar i det kommunala försörjningsstödet.

*Sjukvård och
socialpolitik*

Det är vad ni har gjort. Av de 23 000 som utförsäkrades vid årsskiftet tror jag att 400 har fått jobb enligt den senaste redovisningen. Resten har åsamkats ett stort lidande.

Där är resultatet av er politik. Det är inte så att det tidigare var fritt val att vara sjukskriven. Jag kan hålla med om att det arbetades för lite med rehabilitering och framför allt med villkoren på arbetsplatser som slår ut människor. Men det är en blind fläck för Folkpartiet att se arbetsplatserna och människors sociala villkor.

Anf. 8 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! Peter Persson har tydligen inte som vi varit ute på försäkringskassorna och arbetsförmedlingarna och bland människor för att just hämta in kunskap om hur den här reformen har slagit. Den har slagit övervägande positivt, men jag medger att den har problem som vi måste åtgärda.

Det gör vi nu på allianssidan, och det gör vi kraftfullt.

Anf. 9 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag har under 19 år som kommunalråd dagligen studerat den sociala verkligheten i den kommun jag levt i. Jag vet att resultaten av den politik som Barbro Westerholm är medansvarig för har orsakat svåra lidanden men i bara mycket ringa grad nya arbeten och förutsättningar, detta inte beroende på politiken utan på annat.

Anf. 10 FINN BENGTSSON (M) replik:

Fru talman! Peter Persson angriper i raljerande ton statsminister Fredrik Reinfeldt på två punkter. Vi talar om sjukförsäkringen, och vi talar om bland annat de gigantiska skattesänkningarna som Peter Persson nämner i sitt anförande.

Låt mig ställa frågan till Peter Persson: Hur kan det komma sig att den sjukförsäkringsreform som vi har genomfört i allt väsentligt bygger på den analys som din partikamrat, den tidigare sjukförsäkringsministern Anna Hedborg, har föreslagit? Hur ser ni inom rörelsen på detta? Är det hon som ser problemet eller är det Peter Persson som ser problemet?

Den andra frågan handlar om de gigantiska skattesänkningarna som Peter Persson förfasar sig över som också benämndes som att överösa andra med skattesänkningar. Hur kommer det sig att ni inom Socialdemokraterna i allt väsentligt ställer er bakom de jobbskatteavdrag som vi har bidragit med? Hur går egentligen den retoriska och känslomässiga anstrykningen i Peter Perssons anförande ihop med den politik som hans parti faktiskt bedriver?

Anf. 11 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Det är mycket väl bekant i denna kammare och i det omgivande samhället att socialdemokratin inte ser sjukdom i en tidskalender. Vi har sagt mycket tydligt att det är de enskildas vitt skilda förutsättningar som ska mätas och prövas. Ingen blir frisk efter 365 dagar.

Det är den tydliga skiljelinjen, för ni ser området som ett utgiftsområde där kostnaderna måste nedbringas. Vi ser det som en social fråga för att ge människor bättre förutsättningar.

Sedan är det så, Finn Bengtsson, att ingen opposition har möjlighet att i ett trolldrag kunna förändra all politik om man träder in i majoritet, även om jag så gärna skulle önska.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 12 FINN BENGTSSON (M) replik:

Fru talman! Svaret på det sista bör väl vara att vi har haft ett för högt skatteläge på arbete i det här landet, framför allt hos låg- och medelinkomsttagare. Det rättar vi till, och nu är ni ärliga och säger att det ställer ni upp på. Då tycker jag även att Peter Persson borde ha fört in det i sitt anförande.

När det gäller just tidsaspekten på sjukförsäkringen var det en av de saker som Anna Hedborg, Peter Perssons partikamrat, tryckte allra mest på. Hon sade att sjustegsprogrammet hade ett fel, nämligen att i de allra flesta fall stannade man på steg ett och kom aldrig vidare. Tidsgränser vill man alltså ha, enligt Anna Hedborg.

*Sjukvård och
socialpolitik*

Anf. 13 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag har inte för vana i mitt tidigare liv att dra in tjänstemän i debatten, utan det kan väl vi sköta politiskt. När man är tjänsteman har man ju ingen partibok när man skriver.

Våra positioner är tydligt kända. Men jag tror att ni drivs av ett annat värv. Det är att skambelägga sjuka och arbetslösa i den mer övergripande målsättningen att driva ned lönenivåerna i samhället. Ytterst är det detta all er politik samlas kring.

Anf. 14 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! I Sverige har vi en internationellt sett ovanlig konstruktion med tre olika beskattningsnivåer av medborgarna som har bäring på vårdens finansiering. Efter att ha verkat i drygt 30 år av mitt yrkesverkssamma liv i den landstingsfokuserade svenska vården tillåter jag mig att tvivla på att en sådan ordning i längden är den bästa garantin för att gynna den nya och progressiva sjukvårdspolitik som Alliansen för.

Vi i Alliansen har under den förra mandatperioden gjort en sund, successiv förskjutning av makten över vården, från klåfingriga politikernas detaljstyrande och centreringen runt kollektivets behov till en vård som sätter patienternas och de vårddyrkesarbetandes intressen i främsta rummet.

Detta har vi bland annat åstadkommit genom att återigen tillåta fri etablering av sjukvårdsutförare i primärvården efter att ett förbud införts mot en sådan mångfaldssträvan av den socialdemokratiska regeringen 1994.

Vårt patientfokus har också lett till att vi stärkt patienternas makt i hälso- och sjukvårdslagen till att man numera har ett lagligt stöd för den vård man faktiskt själv önskar, och vi har ökat tryggheten för patienterna genom att införa en helt ny och samlad patientsäkerhetslag.

Valfrihet i patienternas och vårddyrkesarbetarnas intressen har varit alliansregeringens ambition, som en kontrast till ofriheten genom särpräglad politikerstyrelse av hälso- och sjukvårdens alla detaljer hos De rödgröna.

Det är det unika mötet mellan patient och vårdgivare som ger äkta kvalitet i vården. Det är därför vi politiker ska sträva efter stöd för en vård organiserad på patientens villkor och där sjukvårdsyrkesutbildades

professionella kompetens ges större inflytande. Möjligen motverkas denna strävan av den nuvarande ordningen med en ansvarsfördelning mellan stat och landsting som inte är optimal. Detta har också bäring på en trygg, långsiktig och hållbar finansiering av sjukvården.

Glädjande nog finns det ett brett parlamentariskt stöd i Sverige för att sjukvården ska finansieras med gemensamma medel, men vi har kvar ett grundläggande organisatoriskt problem som långsiktigt motverkar en optimal kvalitetsutveckling för svensk sjukvård. Detta handlar om landstingskonstruktionen. De så kallade moderna landstingen inrättades 1862 genom en förordning om landsting, och vi har i dag 21 sådana sjukvårdshuvudmän regionalt med egen skatteuppbörd i vårt land. Dessa regleras i kommunallagen och i hälso- och sjukvårdslagen, som styr verksamheten budgetmässigt och innehållsmässigt. Landstingen finansierar alltså till största delen sin verksamhet via landstingsskatten och lägger följaktligen huvudsakligen fram en budget för en kostnad för vård efter hur man regionalt valt att uttolka hälso- och sjukvårdslagens intentioner.

21 olika budgetar efter 21 tolkningar av hälso- och sjukvårdslagens intentioner beroende på politiskt styre har föga förvånande lett till stora geografiska skillnader i det vårdutbud och den vårdkvalitet som människor i dag möter runt om i vårt land. Detta är naturligtvis helt oacceptabelt. Problemet med den geografiskt orättvisa vården i vårt land kommer knappast att lösas genom att dagens 21 sjukvårdshuvudmän minskas ned till kanske hälften. Det är den osunda och strikta kopplingen mellan den regionala skatteuppbörden och budgeten för sjukvård som är, enligt min mening, det underliggande problemet. För samhället och för de enskilda medborgarna är det inte kostnaden för sjukvård som är intressant utan kostnaden för sjukdom.

När kostnaden för sjukvård inte beaktar vad alternativkostnaden är när sjukvårdsutbudet är för litet eller vårdkvaliteten för låg leder det lätt till ett inskränkt ransoneringsresonemang av sjukvårdspolitikern. Man sparar på kort sikt på sjukvårdsutgifter för att i förlängningen öka på utgifterna i ett annat system, nämligen sjukförsäkringen. Kostnaderna i sjukförsäkringen åligger staten och inte landstingen, varför det med viss förenkling kan ses som att ju fler personer som går från aktiva sjukvårds- och rehabiliteringsinsatser till passivitet i sjukförsäkringen dess billigare och bättre blir det just för landstingsnivån. Men att på detta sätt ha en organisation med egen skatteuppbörd som lite tillspetsat, vill jag medge, gynnas av att kostnaden för dess verksamhet vältras över på staten till ingen vinst men snarast till men för medborgaren såväl humanitärt som ekonomiskt är, fru talman, i längden ingen hållbar situation.

Det är därför med stor glädje, fru talman, jag ser fram emot den nytillsatta breda parlamentariska socialförsäkringsutredning i vars direktiv man kan läsa att det också ska göras en analys av hur samverkan mellan bland annat sjukvården och sjukförsäkringen kan optimeras i framtiden. Det är min förhoppning att vi under den pågående beredningen av denna utredning kommer att ta del av en sådan analys och även diskutera möjligheten av att göra viktiga justeringar av ansvarsfördelningen mellan staten och landstingen så att man optimerar användningen av sjukvård för att på det sättet också använda sjukförsäkringen på allra bästa sätt.

Jag välkomnar utredningens klokskap när det gäller de många olika inslagen i direktivet, särskilt, fru talman, det som berör en diskussion om samverkan mellan sjukvårdsansvar och sjukförsäkringsansvar.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 15 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik:

Fru talman! Finn Bengtsson pratar om fördelningen av ansvaret och rollerna mellan staten och landstingen. Det här visar på den skillnad som finns mellan våra två partier när det gäller politikens möjligheter och den demokratiska påverkan på ett så viktigt område som hälso- och sjukvården. Vi vet att hälso- och sjukvården är ett av de absolut viktigaste områdena som medborgarna skattar högt som politikområden. Vi vet också att staten inte är den bästa att bedriva verksamhet. Ska vi då lägga beslutsfattandet så långt från medborgarna i denna viktiga fråga?

Staten har ett stort ansvar när det gäller att göra sjukvården likvärdig. Men det finns andra instrument, nämligen att kunskapsstyra, vilket sker i dag med hjälp av till exempel Socialstyrelsens riktlinjer och att ställa krav på att ansluta sig till bra kvalitetsregister. Jag tycker att landstingen sköter detta bra i dag.

*Sjukvård och
socialpolitik*

Anf. 16 FINN BENGTTSSON (M) replik:

Fru talman! Jag får tacka Anna-Lena Sörenson för frågan. Jag förhåller mig till detta på det sätt jag sade i mitt anförande, nämligen att jag gläds åt att den breda parlamentariska utredningen har fått till uppgift att problematisera rollfördelningen mellan ansvaret för staten och landstingen när det gäller sjukvården och kopplingen till sjukförsäkringen. Det var det jag sade, Anna-Lena Sörenson.

Det här är något som även Socialdemokraterna får ta del av i utredningen. Jag ser med stor tillförsikt fram emot att vi äntligen kan få en diskussion i stället för att ha en positionering där landstingen är bra eller dåliga och staten är bra eller dålig och fundera över det egentliga problemet. Man kan inte titta isolerat på kostnaden för sjukvård, utan man måste titta på hela kostnaden för sjukdom. Det är därför en jämförelse av hur utgiftsfördelningen sker mellan insatser för vården och insatser för sjukförsäkringen är så välkommen. Det är också inskrivet i direktiven. Jag ser fram emot att diskussionen kommer att ske löpande under mandatperioden. Vi får återkomma till detta.

Anf. 17 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis klokt att koppla ihop sjukförsäkringsutgifterna och sjukvården, men vi har fortfarande stora problem att lösa när det gäller likvärdighet och att få en bra hälso- och sjukvård som styr mer på hälsa än på sjukvård.

Vi löser inte problemen eftersom de största sjukvårdskonsumenterna inte befinner sig i en sjukvårdsförsäkring. Det är de äldre och barnen som bär de tunga kostnaderna i sjukvården i dag.

Om vi har ett lokalt perspektiv och utgår från de behov och förutsättningar som finns i regionerna kommer vi längre.

Anf. 18 FINN BENGTSSON (M) replik:

Fru talman! Min analys utgår från att utredningen har fått detta uppdrag, vilket jag välkomnar. Jag hoppas att även Anna-Lena Sörenson gör det.

Det viktiga att poängtera är att de moderna landstingen har en historik tillbaka till 1862. Man kan fundera lite över varför vi fortsatt i dag har en geografiskt ojämlik vård. Någonstans måste det finnas ett problem i organisationen. Det är det som utredningen kommer att fokusera på och analysera.

Anf. 19 CHRISTER WINBÄCK (FP):

Fru talman! En av Folkpartiets och mina hjärtefrågor är det glömda Sverige. Det handlar om grupper som samhället ofta sviker, antingen genom uteblivna insatser eller genom otillräckliga åtgärder. En av dessa grupper som borde beröra oss mer är de av oss som har en funktionsnedsättning. Det är en situation som gör vardagen besvärlig, komplicerad, krånglig och mödosam.

När jag var ung och aktiv i handikapprörelsen sade vi ofta att man inte är mer funktionshindrad än vad samhället gör en till. Vår lagstiftning syftar till att en person med behov av hjälp ska få det för att kunna delta i samhällslivet på mer jämlika villkor. Tyvärr brister det stödet i ett stort antal situationer.

För de allra flesta av oss är det inget större konststycke att ta sig häriifrån och till en annan plats i staden eller till och med utanför den. Men för en person som behöver färdtjänst är det ofta en början till ett ibland omfattande planerande, många gånger långt i förväg, för att få en fungerande resa med frågor om var, hur och varför och ett stort regelverk som omfattar denna tjänst.

För tio år sedan i år antog denna kammare den nationella handlingsplanen för handikappolitiken med underrubriken ”Från patient till medborgare”. I den sägs att enkelt avhjälpna hinder i Sverige ska vara eliminerade vid utgången av år 2010 i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser.

Det återstår mycket arbete om målet ska nås. Det konstaterade landets länsstyrelser i en rapport till regeringen för en tid sedan. Många insatser har gjorts under 2008 och 2009, men arbetet går långsamt. Av 190 svarande var det bara 68 kommuner som hade kommit halvvägs.

Jag gläder mig åt att minister Maria Larsson i en debattartikel i början av året på ett tydligt sätt fastslog att ”tillgänglighet får aldrig betraktas som ett särintresse utan ska ses som ett allmänintresse”. Jag ser fram emot denna regerings fortsatta åtgärder inom detta viktiga område.

Fru talman! Mobbning, trakasserier och utfrysning är vardag på många arbetsplatser i dag. Det är arbetsmiljöproblem som till slut leder till sjukskrivning, ofta mycket lång. För den enskilde är mobbningen alltid en tragedi. Mobbning förekommer när respekten för människors rätt till personlig integritet glider över i icke etiska handlingar.

Kännetecken på mobbning och psykiskt våld är övergrepp som är systematiska när det föreligger ett övertag i makt mellan utövare och offer och pågår under långa tider och när händelserna upplevs negativt av offret. I en stor del av mobbningsfallen är det arbetskamrater på samma

nivå som mobbar någon annan anställd. Men det är också vanligt med chefer som mobbar någon eller några av sina anställda.

I Sverige har man årligen kunnat konstatera uppemot 300 självmord där offret har en mobbningsbakgrund. Problemet är att få vågar ta tag i problemen. Mobbning innebär en stor förlust för den enskilde och dennes familj med avseende på livskvalitet, hälsa och ekonomi. Skilsmässa, missbruksproblem och social utslagning kan också bli följden av mobbningen.

För denna mycket stora grupp har hittills mycket lite hjälp funnits att få. Engagemang och stöd från arbetsgivare, fackliga organisationer och samhället i övrigt är många gånger mycket lågt.

Åtgärder mot mobbning är en angelägenhet för hela samhället. Jag har tidigare i denna kammare efterlyst en handlingsplan för att stödja och stärka arbetet mot vuxenmobbning. Nu har regeringen i skrivelsen 2009/10:248 lagt fram en förnyad arbetsmiljöpolitik med en nationell handlingsplan där den psykosociala arbetsmiljön ingår. Här har ledarskapsfrågor och arbetsorganisation stor betydelse men också hur vi på en arbetsplats förhåller oss till varandra, där frågor om mobbning, trakasserier, hot och våld ingår. Insatser när det gäller synliggörande, medvetenhet och kunskap, där ledare och chefer ska ha god kunskap, är ett prioriterat område i handlingsplanen.

Fru talman! Det är på tiden att vi uppmärksammar denna glömda grupp som utsätts för diskriminering och särbehandling. Låt oss hoppas att den får en än mer framträdande roll framöver.

Fru talman! Jämställdhet, miljö, demokrati och mänskliga rättigheter är begrepp som i dag genomsyrar den allmänna politiska debatten. Jag personligen anser att det nu är på tiden att även frågor kring människors önskan om hur de vill leva tillsammans får samma utrymme.

Min och Folkpartiets ideologi utgår från principen om varje människas frihet och lika värde oavsett hudfärg, kön, sexuell läggning, språk etcetera. Trots att detta för oss här i dag är en självklarhet vet vi att det i verkligheten sker kränkningar av mänskliga rättigheter varje dag om man lever utanför gamla normer och regelverk.

Politikens roll är inte att bestämma hur du och jag ska leva våra liv utan att riva hinder och skapa förutsättningar så att vi kan leva som vi vill.

Kärleken har inga nivåer och kan inte dömas som rätt eller fel. I dag finns förhållanden av många olika slag, där både samkönade och flersamma förhållanden fortfarande ses som udda företeelser.

Vi har kommit en liten bit på väg men har mycket långt kvar. Vi måste ha en betydligt vidare idédebatt i samhället kring dessa frågor där respekten för olikheten formas. Det är skrämmande och oacceptabelt att det fortfarande finns så mycket fördomar och hat kring frågor om sexuell läggning och alternativa familjebildningar.

Hets- och hatbrott är några av de viktigaste frågor som vi som politiker har att fortsätta arbeta med.

Anf. 20 KENNETH JOHANSSON (C):

Fru talman! Vi står nu inför en ny mandatperiod, med nya möjligheter och nya utmaningar, inte minst på hälso- och sjukvårdens stora och viktiga områden.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Sjukvård och
socialpolitik*

Tack och lov att svenska folket i valet gav sitt godkännande till alliansregeringens politik även på vårdens områden, så att vi nu kan fortsätta vårt förnyelsearbete och inte minst vårda och utveckla viktiga beslutade och genomförda reformer av betydelse för de många människorna.

Grunden är arbetslinjen – att människor ska ha ett jobb att gå till som ger inkomster till såväl enskild som samhälle och som främjar hälsan – samt företagande som ger tillväxt och välfärd och en ekonomisk politik som ger möjligheter till de mångmiljardsatsningar som görs till kommuner och landsting, som fortfarande är viktiga välfärdsproducenter. Allt hänger ihop – den insikten har Centerpartiet och Alliansen men tyvärr inte alltid oppositionen.

En annan viktig utgångspunkt är den solidariskt finansierade vården och omsorgen, som ska ges efter vars och ens unika behov, vilket vi nog brett är överens om. Centerpartiet och Alliansen ser dessutom stora fördelar med och vill främja en mångfald av vårdgivare. Här är tyvärr inte alltid samsynen med oppositionen lika god.

Fru talman! Alliansregeringen har verkligen genomfört eller påbörjat ett stort antal reformer på hälso- och sjukvårdens områden.

1. Vi har förbättrat tillgängligheten och valfriheten, genom bland annat fritt vårdval, lagen om valfrihet och omregleringen av apoteksmarknaden. Kömiljarden och skärpt vårdgaranti har gett resultat beträffande tillgängligheten.
2. Kunskaps- och kvalitetssatsningarna har ökat. Det gäller exempelvis strategin för god vård, cancerstrategin, psykiatrisatsningarna samt patientsäkerhets- och läkemedelsfrågorna.
3. Vi har lyft fram patientens delaktighet, självbestämmande och trygghet, där Patienträttighetsutredningen, fast vårdkontakt, second opinion och patienthandbok är exempel på åtgärder som är beslutade och påbörjade och som behöver vårdas.
4. I dag bedriver vi bättre uppföljning av resultaten i vården genom öppna jämförelser, IT-satsningar, kvalitetsregister och oberoende granskning.

Härtill kommer utvecklingsjobb om ersättningssystem och SBU:s utvärdering av metoder, som är viktiga områden.

Fru talman! Så här långt är det utmärkt, och detta ska vi vara stolta över, vårda och utveckla.

Men vi i Alliansen vill mer – vi ser behoven. Vi har ingen jämlik vård, vi har hälsoklyftor och vårdköer, vi har brister i bemötandet och vi jobbar alldeles för lite med prevention och hälsofrämjande insatser. Äldresjukvården behöver förbättras. Vi kan fortsätta att räkna upp områden där vi behöver bli bättre och där vi vill bli bättre.

Förbättringar sker hela tiden. Vi har stora utmaningar att ta tag i, och det är vi också beredda att göra.

I regeringsförklaringen, som Centerpartiet självfallet står bakom, lyfter vi särskilt fram betydelsen av en rättvis och jämlik sjukvård. En patientlag ska införas, liksom att en storsatsning på patientsäkerheten ska göras. Tillgängligheten till vården ska förbättras ytterligare genom bland annat skärpt vårdgaranti. Äldresjukvården och vården i livets slutskede är

särskilt prioriterade områden, liksom psykiatrin. En tandvårdssatsning för dem med de största behoven är aviserad för mandatperioden.

Vi ska släppa loss entreprenörskapet i vården och omsorgen och ge den enskilda människan, patienten, servicemottagaren, mer makt och ökade möjligheter att påverka och vara delaktig.

Välfärdsutmaningarna klaras bäst genom en regering som har ordning på ekonomin och folket i jobb, en regering som satsar på utbildning och teknik och är beredd att fortsätta förnya välfärden utifrån den enskilda människans unika behov och möjligheter.

Jag tänker som socialutskottets ordförande medverka till så breda uppgörelser som möjligt men kommer också tydligt att stå för valfrihets-, entreprenörs- och mångfaldsfrågor, där ideologiska skillnader i synsätt finns.

Väl mött i debatten!

Anf. 21 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik:

Fru talman! Kenneth Johansson lyfte fram en rad områden där det finns stor överensstämmelse. En solidariskt finansierad hälso- och sjukvård som ges efter behov tog Kenneth Johansson fram bland annat, och det är viktigt.

Men samtidigt vet vi – och det sade Kenneth Johansson också – att det finns väldigt många utmaningar. Vi vet att det är svårt när det gäller att sjukvården ska ges efter behov – det stämmer inte alla gånger. Vi vet också att det är en stor brist på likvärdighet, inte bara geografiskt utan också mellan olika samhällsklasser. Vi vet dessutom att det finns stor orättvisa när det gäller hälsostatus men också tillgången till vård.

Då är min fråga till Kenneth Johansson: Finns det flera verktyg än bara valfrihet och mångfald, som man kallar entreprenörskap? Finns det andra politiska verktyg att ta till? Jag tror inte – och det tror jag inte heller att mitt parti tycker – att det bara är marknadslösningar som ska vara lösningar på de här problemen.

Anf. 22 KENNETH JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Svaret till Anna-Lena Sörenson är att det finns behov av en lång rad, ett helt batteri, av åtgärder för att vi ska nå en jämlik sjukvård, för att vi ska kunna omsätta i praktiken de fina honnörsord som finns i hälso- och sjukvårdslagen om vård på lika villkor i hela landet. Det krävs inte bara en utan många åtgärder, men det krävs åtgärder som harmonierar med varandra.

Det definitiva övergripande för hälsan är arbete och utbildning. Sedan finns det en lång rad åtgärder som aviseras i regeringsförklaringen men också sådana som kommer under mandatperioden där vi använder oss av metoden att följa upp vårdens resultat på ett bättre sätt med öppna jämförelser. Vi ska ta in kvalitets- och jämlikhetsvärden. Vi får på det viset underlag för landsting och regioner att ta med jämlikhetsaspekter i sina beslut.

Anf. 23 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik:

Fru talman! Det låter gott och klokt, och jag ser fram emot ett, som jag tror, gott samarbete i de här frågorna. Men jag tror ändå att det finns stora skillnader mellan oss.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Sjukvård och
socialpolitik

Jag tar fasta på det Kenneth Johansson sade tidigare, att ni ska förvalta och vårda de reformer som ni har genomfört. Vad jag saknar är att alliansregeringen och olika borgerliga styren ute i landet tillvaratar politikens möjligheter när det gäller att faktiskt få en jämlik vård som ges efter behov.

Anf. 24 KENNETH JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Det övergripande målet är vi sannolikt överens om. Vi ska ha en jämlik vård. Jag tror också att vi är överens om att det finns saker att göra för att vi ska nå dit.

Det är alliansregeringens absoluta ambition att fortsätta – jag betonar ”fortsätta” – det arbete som vi har inlett för att det också ska bli resultat. Att ha folk i ett innanförskap, att man känner sig delaktig och betydelsefull och att man har möjlighet till utbildning är steg ett. Steg två är att ge redskap och underlag så att vi kan nå dit i vardagen.

Anf. 25 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Fru talman! Sverige har gjort sig känt för att ha ett väl fungerande hälso- och sjukvårdssystem, även om det förstås finns saker att utveckla vidare, som vi just hörde. Det är ett effektivt system, det håller en mycket hög medicinsk standard och det ställer inte folk utanför. Det har varit gemensamt finansierat och organiserat och har prioriterat dem som har störst behov.

De senaste åren har vi sett att utvecklingen har gått åt ett annat håll.

I går var det partiledardebatt här i kammaren. I ett replikskifte med Mona Sahlin sade Maud Olofsson att regeringens reformer inom vård- och omsorgsområdet är bra, bland annat därför att de öppnar upp för kvinnors företagande. Näringsministern ser tydligen vården som en bransch och som en marknad vilken som helst. Vi i Vänsterpartiet delar inte den synen. För oss handlar den gemensamma välfärden inte om näringspolitik. För oss handlar den gemensamma välfärden om jämlikhet och solidaritet, om att vi tar ett gemensamt ansvar för de mest behövande, för barnen, för de gamla och för de sjuka.

Vår uppfattning är att skattemedlen ska användas till det de är avsedda för, inte till ekonomiska vinster i enskilda bolag. Vi vill ha ut andra vinster av vården och omsorgen, vinster i form av ökad hälsa, vinster i form av minskat lidande och vinster i form av trygghet för alla medborgare. Vi vet alla att vi förr eller senare kommer att bli beroende av en väl fungerande vård och omsorg.

När vården och omsorgen privatiseras uppstår många problem, och jag kommer att här belysa några av dem.

När vinsten blir drivkraften kommer patienternas behov i andra hand. Beroende på hur ersättningssystemen utformas kommer vården att förändras. Om ersättningssystemen i vården bygger på antalet besök kommer snabba, enkla besök att prioriteras före besök som tar längre tid. Bland annat äldre multisjuka, personer som behöver tolkhjälp och personer med funktionsnedsättning riskerar att prioriteras bort när det är lönsammare att behandla nästan friska patienter framför dem som har de stora behoven. I Stockholm har det blivit väldigt tydligt att snabba läkarbesök prioriteras före vård av svårt sjuka personer.

Svensk sjukvård har varit uppbyggd på att de med störst behov ska prioriteras högst. Riksdagen har lagt fast en prioriteringsordning där detta är väldigt tydligt.

Den fria etableringsrätt inom primärvården som genomfördes under förra mandatperioden verkar i rakt motsatt riktning. Företagen har frihet att etablera sig där de anser att de har störst möjlighet att tjäna pengar, inte där de största behoven finns.

Regeringen vill gå vidare och införa fri etableringsrätt för alla specialläkare och sjukgymnaster, det vill säga den läkare eller sjukgymnast som vill kan starta ett företag där man vill, och landstingens uppgift blir att betala. Förutom att behoven kommer i andra hand är det dessutom oekonomiskt och irrationellt.

I internationella jämförelser är svensk sjukvård mycket effektiv, det vill säga billig i förhållande till de goda resultaten. Det beror bland annat på det sammanhållna systemet och att de pengar som avsatts för vård och omsorg av tradition har använts till just det och inte till aktievinster.

Alla bolag måste gå med vinst, och det gäller förstås även de offentligt finansierade bolagen. När en allt större del av vården utförs av privata bolag blir det alltså mindre pengar kvar totalt till vården, samtidigt som det snarare skulle krävas mer resurser när fler blir gamla och möjligheterna att behandla svåra sjukdomar ökar.

Parallellt med detta lyfts allt oftare fram frågan om vad den offentliga vården egentligen ska utföra och vilka delar av vården som ska läggas över på så kallad egenvård och bekostas av patienten själv.

Det här kommer att leda till att vården urholkas och att de som har råd skaffar sig egna försäkringar. Det känns inte alltför långsökt att tänka sig att de som betalar mycket i skatt kommer att ifrågasätta det när det offentliga sedan inte kan ge den vård som förväntas. Poängen med det svenska systemet har varit att alla bidrar med skatt efter bärkraft och att vården är tillgänglig för alla utifrån behoven. Nu riskerar det att raderas i rask takt.

En annan viktig grund för den svenska välfärden har varit att den är öppen, att den kan granskas och att de anställda har meddelarskydd och möjlighet att slå larm om det inte fungerar som det ska. På det sättet har den offentliga vården ett inbyggt kontrollsystem som gör att missförhållanden upptäcks och att kvaliteten kan öka.

När offentlig verksamhet går över i privat ägo förbyts det ansvar som finns gentemot invånarna och patienterna till ett ansvar att vara lojal mot företaget. Meddelarfrihet existerar inte.

Jag har belyst några av de problem som vi ser med att förvandla den gemensamma sektorn till en bransch och att lämna över så grundläggande behov som vård och omsorg till marknadskrafterna att hantera.

Regeringen verkar inte se några problem alls utan fortsätter i allt snabbare takt med att kommersialisera våra mest grundläggande mänskliga behov och rättigheter.

Vänsterpartiet vill ha en solidarisk och jämlik hälso- och sjukvård som utgår från människors behov. Vi vill därför se en lagstiftning som skyddar vården från vinstintressen!

I detta anförande instämde Sara Karlsson (S).

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Sjukvård och
socialpolitik*

Anf. 26 KENNETH JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! I mitt anförande framhöll jag att det är viktigt med en solidariskt finansierad vård och omsorg och att det inte är plånboken som ska avgöra utan de enskildas behov. Men för att få ut en effektiv vård till patienterna är det viktigt att vi låter flera vara med och producera den vården.

Mia Sydow Mölleby säger att Maud Olofsson har sagt någonting galet, nämligen att man ska öppna upp för kvinnors företagande. Min fråga är: Varför är det galet? Varför är det galet att vi har en politik som ger idéburna, kooperativa, sociala och privata företag möjligheter om de har kvalitet och pris som fungerar att få vara med på en marknad? Varför ska inte kvinnor ha rätt att starta eget, välja vårdgivare eller driva verksamhet som går med vinst?

Anf. 27 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Kenneth Johansson började med att prata om att man ska ha en effektiv vård, och det är just det som det svenska systemet har givit. Vi har haft en extremt effektiv vård i Sverige som har varit gemensamt organiserad och utförd.

Det finns många länder som har helt andra system. USA brukar lyftas fram, men det behöver man ju inte tjata om jämt. Belgien har ett system med många olika privata utförare, också många stiftelser. Där har man en helt annan effektivitet i sin verksamhet.

En poäng med att ha ett sammanhållet system är att det finns en vinst med att kunna flytta inom ett system. Det är något som de privata branscherna brukar använda sig av. Man köper upp och gör sig större och större, därför att man också kan göra effektivitetsvinster, rationalisera i administration och så. Det gäller förstås även den gemensamma vården.

Kvinnors företagande har jag ingenting emot, men jag förstår inte varför vi ska sälja ut den gemensamma välfärden.

Anf. 28 KENNETH JOHANSSON (C) replik:

Fru talman! Vi kan ha olika uppfattningar om ifall vi har en extremt effektiv vård i Sverige. Jag påstår att vi har mycket kvar att göra för att effektivisera och ge bra underlag, så att landsting och regioner kan driva vården ännu mer effektivt. Ett sådant underlag är att ge möjligheter att utforma den efter de lokala behov som finns. Då ska man inte ha så mycket nej-, stopp-, fy- och usch-lagar, utan då ska man skapa möjligheter.

Jag har inte fått svar på frågan varför inte kvinnor ska få starta eget, kunna välja arbetsgivare och driva verksamhet med vinst.

Anf. 29 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Jo, kvinnor får driva företag, men vi ska inte sälja ut den gemensamma välfärden.

Vi kan forma vården utifrån lokala behov. Det kan man göra inom landstingen. Det har regeringen däremot satt stopp för. I de landsting där människor valde en annan majoritet än Alliansen var man ändå tvungen att gå in och införa fri etablering därför att man faktiskt körde över landstingen, som annars normalt sett är de som organiserar sjukvården.

Hur bra förhållanden har de anställda inom Hotell och Restaurang?

Anf. 30 FINN BENGTTSSON (M) replik:

Fru talman! Mia Sydow Möllebys inlägg här visar väl att för den sanna socialisten är möjligen sjukvården en av de sista bastionerna som man sitter kvar på.

Vi vill ha ut andra vinster av vården, säger Mia Sydow Mölleby, och det sätter lite grann en prägel på vad anförandet egentligen innehåller. Om vi tar yrkesgrupper som sjukgymnaster, arbetsterapeuter, psykologer, kuratorer, sjuksköterskor, laboratoriepersonal, ambulanspersonal och läkare kommer vi upp i flera hundra tusen människor i Sverige i dag. Tror verkligen Mia Sydow Mölleby att det inte finns någon av dessa som vill bedriva vården efter eget huvud? Vill alla vara anställda i ett landstingsväsen som jag i mitt inlägg berättade stammar från 1862?

Jag är övertygad om att det är ett fullständigt omodernt och också ineffektivt sätt att se på det hela. Bara av de ett par tusen som har privat läkare och sjukgymnaster i privat regi görs miljoner patientbesök, och det är möjligen de som visar effektiviteten, inte landstingen.

Anf. 31 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Den svenska vården är generellt uppbyggd på den verksamhet som sker inom landstingen. En absolut majoritet av alla behandlingar utförs där. Det är den som är grunden för hela verksamheten. Sedan finns det mindre verksamheter som är upphandlade på entreprenad, och det kan göras på olika sätt.

När vi för över mer och mer av vården till att drivas i aktiebolag, där vi får in stora riskkapitalbolag, för vi över medel från den gemensamma vården till de privata bolagens vinstutdelning. Vi vill använda de pengarna i vården.

Anf. 32 FINN BENGTTSSON (M) replik:

Fru talman! I stället för att diskutera vad som är mer eller mindre effektiv vård kan vi titta lite grann på vad Mia Sydow Mölleby egentligen har för exempel i sin filosofi. Vilket land i världen har en totalt offentlig-driven vård? Jag kan inte påminna mig något demokratiskt land som har det. Det är bara totalitära samhällen som bedriver vården i totalt offentlig regi. Sådana länder har jag besökt, och där är inte vården effektiv.

Anf. 33 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Att skydda vården från vinstintressen behöver inte betyda att alla verksamheter ska in i landstingen. Det finns möjligheter att till exempel ha stiftelser, men så ser det inte ut i dag. Om man lägger ut något på entreprenad är det den som kommer med det bästa anbudet som får bedriva verksamheten. Det är ganska vanligt att personalkooperativ har vinnande anbud en gång. Nästa gång är det Carema eller något annat stort bolag som har det vinnande anbudet, och sedan går pengarna ut i vinster i form av aktieutdelning. Det är inte smart.

Anf. 34 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! För Folkpartiet är det självklart att hälso- och sjukvården ska vara solidariskt finansierad och att den ska vara så bra att privata försäkringar inte behövs.

Har Mia Sydow Mölleby tagit reda på varför man vill etablera sig privat? Min bild är att det är för att få mer tid för patienterna än vad man får i det offentliga systemet. Det är en väldig morot för dem som arbetar i vården att de, när de går hem efter arbetsdagen, ska kunna känna att de verkligen har mött patienterna, haft tid och möjlighet att ge dem den vård och omsorg som de behöver, medan det är klagomål från den offentliga vården om att det här får man inte tid till.

Anf. 35 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! De problem som finns inom den offentliga sektorn ska givetvis hanteras; dem ska man givetvis göra någonting åt.

Inom många offentliga verksamheter jobbar man väldigt aktivt med verksamhetsutveckling och lärandeorganisationer. Man lär av varandra och sprider goda exempel. Det är ett annat problem när man styckar upp det i privatisering, att den privata verksamhet som har ett effektivt eller smart sätt att jobba på inte vill sprida det till någon annan. Det är ju en affärshemlighet. Det hindrar snarare utvecklingen av goda och bra exempel.

Man kan faktiskt förändra saker i offentlig verksamhet utan att bara slänga ut den och föra över pengarna till de privata bolagen.

Anf. 36 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! För mig som kommer från vården är påståendet att det här skulle vara hemligheter som man inte vill dela med varandra inom en yrkeskår ett enda stort frågetecken.

Jag vill ställa en fråga till. Vi har nu ett ökande antal stafettläkare i vården, och det är samma problematik där, att man är otillfredsställd i den offentliga vården. Vad har Mia Sydow Mölleby för recept mot detta?

Anf. 37 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Det kommer i alla fall inte att bli bättre möjligheter att utveckla den offentliga vården om vi samtidigt dränerar den på pengar. Vi måste ta krafttag för att utveckla den verksamhet vi har i stället för att göra oss av med den.

Anf. 38 LOTTA OLSSON (M) replik:

Fru talman! En solidariskt finansierad vård och en vård av bra kvalitet är det som är absolut viktigast och att patientens behov ska komma i första hand. Mia Sydow Mölleby har ett anslag och en tro att all icke offentligt driven sjukvård skulle ha något annat syfte, att vinstintresset skulle vara det viktigaste och att man inte skulle göra riktiga prioriteringar.

Jag skulle vilja ta ett exempel från ett S- och V-styrt län där man utför behandling av alzheimerpatienter med de nya och moderna medicinerna men som ligger sämst till i landet. Vi har också ett hälsotillstånd bland kvinnor i vår norra landsdel som är det sämsta i landet. Då skulle jag vilja fråga Mia Sydow Mölleby: Hur är det möjligt att ett landsting som sedan nästan hundra år har haft styret i en region inte lyckas bättre? Är inte det ett bevis på att systemet inte fungerar?

Vi behöver ytterligare utövare, och vi behöver förnyelse och ny kraft.

Anf. 39 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! De som arbetar i privata verksamheter har givetvis, som alla andra som arbetar i vården, ett intresse, oavsett om de jobbar inom privat eller offentlig vård, av att göra ett så bra jobb som möjligt för patienterna. Men om det är ett aktiebolag och om det är ett vinstdrivet bolag är syftet att göra vinst, och man använder en bra vård som affärsidé. Och man måste gå med vinst. Det funkar liksom inte annars om det är ett aktiebolag. Det är också en vinst som ska betalas ut.

En offentlig verksamhet kan gå plus minus noll. Huvudsyftet är att bedriva verksamheten för medborgarnas och invånarnas bästa.

Anf. 40 LOTTA OLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att Mia Sydow Mölleby ger ett konstigt intryck med sin syn på medarbetarna i vården. De flesta som jobbar inom sjukvården har legitimation och en rätt så lång utbildning och jobbar naturligtvis utifrån sin yrkesprofession. Hur detta skulle kunna förändras av att man byter arbetsgivare, att man helt plötsligt skulle få ett girigt sätt att se på sina patienter, förstår inte jag. Jag tycker att det är ett tråkigt sätt att se på alla de människor som jobbar i sjukvården och som behöver olika arbetsgivare.

Anf. 41 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Jag sade att alla som arbetar inom vården har samma höga ambition. Problemet är att det ofta är personalen som får ta stryk när man för över verksamheten i privat ägo eftersom personalen kostar, och där kan man ta hem vinsten. Det finns flera exempel på utförsåld verksamhet där personalen får gå ned i arbetstid, får färre semesterdagar, saknar kollektivavtal och möjlighet att ta ledigt för anhörigvård och så vidare. Personalen får ta stryk. Men de försöker slå knut på sig själva, för det är klart som sjutton att de vill ge en bra vård.

Anf. 42 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Jag vet inte vilken verklighet Mia lever i. Att jämföra sjukvården med övriga branscher är helt fel. Jag har själv varit landstingsråd och ordförande i hälso- och sjukvårdsstyrelsen. Det är fortfarande landstinget som har den totala kontrollen när det gäller de kvalitativa kraven och priset.

Tycker du, Mia, att det är fel att patienterna får välja?

Anf. 43 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Nej, det är inte fel att patienterna får välja. Det är däremot fel att bolagen kan få välja bort patienter. Det är självklart att man som patient ska kunna välja vilken vårdcentral man vill inom ett landsting eller i hela landet. Man kanske inte vill gå till sin närmaste vårdcentral eftersom grannen jobbar där. I stället vill man gå till en annan vårdcentral. Det har inget att göra med att vårdcentralernas ägare ska kunna öppna vårdcentraler hur som helst på andra ställen beroende på var det passar dem.

Jag sade just att det är helt fel att jämföra vården med andra branscher. Man kan inte göra det, och därför kan man inte heller be-

handla vård och mänskliga grundläggande behov som en vara vilken som helst. Man kan inte gå in och testa olika behandlingar och sedan byta som man kan om man köper ett par jeans. Man är helt beroende av vården som patient. Man ska kunna vara säker och trygg med att den vård som ges är den bästa och att ingen behandling väljs bort för att den är för dyr eller så. De riskerna känner man som patient.

Anf. 44 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Det finns ingenstans i Sverige där man inte har ställt krav på de vårdföretag som du tar upp, Mia. Tvärtom bestämmer man i förväg vad det är för villkor som gäller. Det är inte att det till varje pris ska vara landstingen som ska äga dessa frågor, utan det är upp till patienterna att välja utifrån vilken vård de får privat eller offentligt. Det är patientens val. Med ditt sätt att resonera väljer inte patienterna.

Anf. 45 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Fru talman! Visst ställer landstingen krav. I de fall de upphandlar ställer de upphandlingskrav, och de som lägger bäst anbud får uppdraget. Men då har anbudsgivarna räknat med att de ska kunna skära en del i personalkostnader och annat så att de kan plocka ut vinst till bolaget.

Jag menar att man ska se över och ha en effektiv organisation, men de pengar som blir över ska användas till vård och inte delas ut som bolagsvinst.

Anf. 46 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag delar Mia Sydow Möllebys känsla att det är lite speciellt att gå upp första gången i talarstolen i Sveriges riksdag. I år är det också ett speciellt år; 2010 är europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning. Året uppmärksammas i samtliga medlemsstater. Regeringen har gett i uppdrag till Europeiska socialfonden att genomföra temaåret. Det genomförs en hel del aktiviteter under året där bland andra våra kristdemokratiska ministrar Göran Hägglund och Maria Larsson medverkar.

Det är min fasta övertygelse att ett lands välfärd i hög grad bedöms utifrån hur man tar hand om sina fattiga medborgare. Efter tio års arbete i Göteborg i en organisation som arbetar med hemlöshet har jag lärt känna problematiken bland de personer som hamnar i denna svåra situation.

Jag har också lärt känna många av dessa människor, och det har satt djupa spår i mitt sätt att tänka. Jag såg mycket sorg över brutna löften, förlorade kontakter med anhöriga och förlorad möjlighet att känna glädje. Jag lärde mig att möta dessa utsatta människor i ögonhöjd. Vokabulären ändrades från uttryck som "den lilla människan" och "svaga individer" till "personer i utsatta situationer". Ibland är ord viktiga. Dessa människor ska inte vara människor i samhällets utkant, utan de ska vara en del av vårt gemensamma välfärdsbygge.

En vanlig definition av en hemlös är "en person som sover ute eller är hänvisad till akutboende eller härbärke". Socialstyrelsens definition är bredare och inkluderar personer som har någonstans där de vistas men som på olika sätt har en osäker boendesituation. Det kan vara en inskriven på kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänsten eller liknande. Socialstyrelsen räknar även den som ofrivil-

ligt bor hos släktingar och vänner eller har tillfälligt andrahandskontrakt och som på grund av sin situation har varit i kontakt med socialtjänsten.

År 2005 räknades de hemlösa senast. Drygt 17 000 räknades då som hemlösa i Sverige enligt Socialstyrelsens definition. Om man använder den snävare definitionen ”en person som sover ute eller är hänvisad till akutboende eller härbärke” handlade det 2005 om ca 3 600 personer. Kostnaden för varje hemlös har beräknats till 500 000 kronor per år.

Det blir lätt många siffror, men bakom varje siffra döljer sig en djup personlig tragedi. Det är svårt för oss att sätta oss in i det helvete som dessa människor genomlider. Det gäller inte bara den hemlöse utan också barn och andra anhöriga. Det förebyggande arbetet bland barn och ungdomar är därför livsviktigt.

Vi vet att psykiatrireformen 1995 då mentalsjukhusen stängdes innebär att många människor med psykiska problem inte klarade av ett eget boende utan antingen gick under eller hamnade på gatan. Ingen av oss vill ha tillbaka mentalsjukhusen, men effekten blev oönskad. I dag utgör personer med psykiska problem ungefär 40 procent av de hemlösa. Missbrukarna utgör ungefär 60 procent. Det finns givetvis också de med dubbel diagnos.

Fru talman! Vi kristdemokrater menar att det inte är värdigt ett välfärdsland att det finns personer som är hemlösa. Det är en svår problematik, men vi måste sätta in åtgärder som löser dessa människors problem. Det är min uppfattning att bostaden är grunden för att komma tillbaka in i ett värdigt socialt liv, och jag vet att alliansregeringen gör vad den kan för att lösa problemet med hemlöshet. Under minister Maria Larssons ledning togs initiativ 2006 till en samlad strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Huvudaktiviteten inom strategins samtliga mål har varit att ge stöd till lokalt utvecklingsarbete och att presentera ett antal kunskapsunderlag för arbetet mot hemlöshet. Det handlar om samverkan mellan brukare, socialtjänst, fastighetsbolag och fastighetsägare.

Tidigare har vi i Sverige under decennier jobbat med boendetrappan där den hemlöse ska göra ett slags karriär för att nå upp till toppen där det till slut finns en egen bostad. Det är en situation där det finns låga förväntningar men höga krav, vilket har visat sig vara en dålig kombination. Kommuner med trappstegsmodellen har ofta många hemlösa.

Låt oss i stället se på de goda exemplen. Den metod som Socialhögskolan i Lund förespråkar kallas Bostad först och bygger på principen att om man får en bostad först möjliggör det andra åtgärder. Metoden går ut på att en egen bostad är en grundtrygghet som den hemlöse behöver för att kunna ta itu med sina problem. Först får man en egen bostad och därefter massiva hjälpinsatser. Det har gett goda resultat på andra håll.

Massiva hjälpinsatser och intensiv rehabilitering ska ges i samband med att man får en bostad. Det ska finnas ett skyddsnät av socialsekreterare, fältarbetare och ideella krafter.

År 2010 är alltså europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning, eller fattigdomsåret. Vi ska framöver inte bara bekämpa hemlösheten, utan vi ska göra allt för att utrota den. Som kristdemokrat brinner jag för detta. Jag säger inte att det blir enkelt, men det måste göras för alla dessa människor i utsatta situationer.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Sjukvård och
socialpolitik*

Anf. 47 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Det låter så tjugigt. Det är väldigt tjugiga ord som vi får höra från Kristdemokraternas representant. Det var likadant i går; man säger en sak men gör en annan. Vad har det blivit av de fyra åren med borgerligt styre? Jo, 70 000 fler lever i utanförskap och bostadsbyggandet har tagit stopp. Människor som tidigare levt på en försäkring har nu inte någon försäkring alls. Ni sänker a-kassan till 65 procent. Ni inför en stupstock i sjukförsäkringen, en stupstock som innebär att den som är sjuk plötsligt ska bli frisk.

Här står Kristdemokraterna och säger att man ska göra det så bra för de stackarna. Man ska ordna med allmosor och se till att de får det lite bättre. Det säger ni trots att ni har ökat klyftorna så dramatiskt de här fyra åren. Det rimmar illa.

Anf. 48 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru talman! Det är tråkigt att Monica Green inte hör att det finns ett hjärta bakom. Du säger att det är vackra ord, men det här är inte fejkat. Jag brinner för de här frågorna. Det är trist att du inte hör tonen och engagemanget och att jag vill vara med och förändra. Du kommer med den vanliga retoriken att jag deltar i något som sätter ännu fler människor i en dålig situation.

Under de första åren på 2000-talet då sossarna regerade ökade hemlösheten med 30–40 procent, så jag tror inte att Monica Green har så mycket att skryta med. Du får gärna utmana oss när det gäller de sociala frågorna. Det har vi inget emot. Det kanske är fler som vill bli utmanade på det området.

Anf. 49 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Det gör jag gärna. Jag är nämligen socialdemokrat. Vi jobbar för att alla ska med in i framtiden. Vi jobbar mot klyftorna. Vi tycker inte att det är bra med ökade klyftor. Enligt er retorik måste det vara större skillnad mellan dem som har ett arbete och dem som inte har ett arbete. Ni kallar det för ett incitament. I själva verket handlar det om att ni kastar ut människor från sina hem och att människor får säga upp sina bostadsrätter för att de ska få sjukersättning eller socialbidrag. Jag tycker att det är skamligt att den borgerliga regeringen sätter människor på gatan.

Anf. 50 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är tråkigt att vi inte kan enas. Det här är en fråga som egentligen borde gå över blockgränserna. Hemlöshet är ju inte en partifråga. Det är ett generellt problem som finns i samhället.

Som jag sade ökade hemlösheten under socialdemokratisk regim. Nu vill vi försöka förändra det. Det har tillsatts grupper för att skapa förändring och strategier. Jag är gärna med och debatterar detta fortsättningsvis eftersom jag tycker att det är en viktig fråga.

Fru talman! Mitt sexminutersinlägg kommer att handla om äldre som resurs och om att vi måste se och uppskatta äldre som resurs hela livsresan, inte bara när man är vid god hälsa.

År 1913 fick vi vårt första pensionssystem. Då levde kvinnor till 58 års ålder och män till 56 års ålder. I dag lever kvinnor i genomsnitt till 83 och män till 79 års ålder. Då var pensionsåldern 67 år, i dag är pensionsåldern 67 år. Det har hänt något under 1900-talet. Det är ganska fantasiskt att vi har lyckats höja medellivslängden med ett kvarts sekel tack vare olika insatser för att skapa bättre levnadsbetingelser för människor. Det handlar om boende, arbetsliv och hälso- och sjukvård. De år vi har vunnit är i huvudsak friska år. Det är de sista levnadsåren som vi drabbas av ohälsa.

Hur har vi då använt den resurs som alla dessa friska äldre utgör? De ökar i antal och kommer att öka kraftfullt framöver. Den demografiska förändringen är en diskussion som är lite av en eländesdiskussion. Jag ser mer positivt på det, om vi gör rätt saker och om vi ser äldre som resurs.

När jag kom till Sveriges pensionärsförbund som ordförande 1999 fick jag en rad telefonsamtal från nypensionerade äldre som sade att det inte var roligt att vara i en livslång semester. Då insåg jag att äldre inte är ett kollektiv. Alla äldre längtar inte efter pension och uppskattar inte att gå i pension vid 67 års ålder. Människor är olika. Vi gjorde en liten undersökning som har följts av flera. Den visade att upp till en tredjedel av de nypensionerade hade velat vara kvar på arbetsmarknaden.

Vad gör de i stället? Många gör ett ideellt arbete. När vi tittar i den sparsamma statistik som finns över vad äldre gör med sin tid finner vi att man är oerhört aktiv. Vår äldreomsorg skulle gå överstyr om inte alla dessa anhöriga, människor i väntjänst och så vidare gjorde en insats. Upp till 70 procent av äldreomsorgen sköts på ideell väg. Det borde synas i nationalräkenskaperna. Jag tror att det vore klokt om man införde dem i nationalräkenskaperna så att man ändrar bilden av äldre och ser äldre människor som en resurs, inte som en belastning.

Vad gör man med att många vill vara kvar i arbetslivet? I utredningen *Senior 2005* fanns det ett förslag om att införa ett jobbskatteavdrag för pensionärer som stannade kvar i arbetslivet. Det skulle vara en signal till arbetsgivarna att vi vill ha kvar äldre på arbetsmarknaden och en signal till äldre att vi uppskattar deras livserfarenhet och kunskap och vill ha kvar dem på arbetsmarknaden.

Det avdraget infördes 2006 av alliansregeringen, men genom att det kom att vara kopplat till ett jobbskatteavdrag för yngre blev det en debatt som vi i Alliansen faktiskt inte kunde hantera. Att det var något positivt vi ville göra efter modell från Nederländerna drucknade i kritiken.

Vad vill vi göra mer för att öppna arbetsmarknaden för äldre? Vi vill att man ska ha rätt att stanna kvar i arbetslivet till 69 år. Här finns ett motstånd från arbetsgivarna som i stor utsträckning inte ser vilken resurs äldre är på arbetsmarknaden. En facklig företrädare sade att det var ett brott mot de mänskliga rättigheterna att ge äldre människor som vill och kan arbeta vidare rätten att stanna kvar i arbetslivet till 69 år. Jag tar mig för pannan! Människors fria vilja måste ändå vara det som gäller.

Vi har tagit upp sådant som kartläggning av lagstiftning som inte går i takt med att vi har rätt att vara kvar till 67 år. Det finns lagar som stannar vid 65.

Jag vill avsluta mitt anförande med att läsa ur Ludvig Rasmussons bok *Äldreupproret*:

Vi återvinner gamla tidningar. Vi återvinner mer och mer råmaterial, men inte kompetens. Vi försöker minska våra sopberg utom de sopberg där äldre kastas bort. Det är vackra ombonade sopberg, men icke desto mindre sopberg. Det är hög tid att börja tänka på återvinningen.

I detta anförande instämde Ulf Nilsson (FP) och Lotta Olsson (M).

Anf. 52 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag ska ta tillfället i akt att i denna allmänpolitiska debatt hålla mitt första anförande i kammaren. I detta anförande ska jag gå från det allmänna till det mer specifika.

Det finns i Sverige en allt större grupp människor om vilken den politiska debatten sällan handlar. Det rör sig om en mycket utsatt och röstsvag grupp, en grupp människor som många gånger upplever att samhället vänder dem ryggen. Jag talar om de människor som lider av både en psykisk sjukdom och en missbruksproblematik. Dessa personer brukar lite slarvigt omtalas som lidande av en dubbeldiagnos. Ett sådant uttryck gör dock inte rättvisa åt den mycket komplext sammansatta problembild som finns. Detta är en grupp som ofta faller mellan stolarna. Därför vill jag att vi ägnar några minuter av den här debatten åt att diskutera en grupp som i allra högsta grad behöver hjälp från samhället – från oss.

Regeringen har tillsatt en utredning som gör en helhetsöversyn av den svenska missbrukarvården. Jag välkomnar denna utredning och hoppas att den kommer fram till många kloka förslag. Många granskningar och utredningar av vården har dock gjorts genom åren, och för mig är det viktigt att vi inte återigen låter lösningarna stanna vid en skrivbordsprodukt med fina ord utan ser till att det blir förändring i verkligheten.

Var tredje till varannan person som söker hjälp för missbruk har också psykiska problem. Många rapporterar om kraftiga brister och ett moment 22 i vården. Landstingen, med ansvar för psykiatrin, ger beskedet att den som vill få hjälp för sina psykiska problem först bör bli kvitt sitt missbruk. Vänder man sig till kommunen och missbrukarvården får man dock beskedet att man först bör hantera sina psykiska problem. Då är frågan: Var börjar man? Det blir onekligen ett moment 22, och de som söker hjälp står hjälplösa.

Människor förvägras parallell hjälp för missbruk och psykiska problem trots att forskningen betonar vikten av just detta. Detta, fru talman, orsakar ett stort mänskligt lidande, både för personerna själva och för deras anhöriga. Men det är också ett samhällsproblem som berör oss alla. Alternativet till adekvat behandling i tid är att dessa personer snarare söker sig till akutvården, vilket skapar merkostnader för samhället. Akutvården är dyr och ger inte en långsiktigt hållbar lösning på dessa människors problem.

En annan risk är den sociala utslagning och den ökade kriminalitet som breder ut sig. Det är inte ovanligt att personer med den här sammansatta problembilden begår brott. Undersökningar visar att 60–80 procent

av patienterna inom rättspsykiatri har ett pågående eller avslutat missbruk. I kriminalvården handlar det om 50–60 procent av internerna. Detta är alltså lika mycket en fråga om lag och ordning och trygghet.

Hemlöshet är en fråga som diskuteras med viss regelbundenhet, ofta när det som nu börjar närma sig vinter och temperaturen sjunker. 62 procent av alla hemlösa beräknas lida av en psykisk sjukdom, 40 procent av missbruk. I många fall har människorna båda problemen. Vill vi som politiker verkligen ta vårt ansvar för att hjälpa de här människorna måste hjälpen ges i tid. Det handlar om att ge människor hjälp innan de hamnar på gatan.

Vad kan vi då göra? Granskningar visar att ett stort problem är själva organiseringen av behandling och vård. Mellan landstingen, som ansvarar för psykiatri, och kommunerna, som ansvarar för missbrukarvården, är det ofta vattentäta skott. Det är däri en stor del av problemen ligger – men också lösningen. Vi måste göra hål i de här vattentäta skotten och få ett bättre samarbete till stånd.

En lösning kan vara att flytta över helhetsansvaret till *en* instans. En annan lösning kan vara att även här införa en form av vårdlots som tar ett helhetsansvar för att den som söker hjälp hamnar rätt. En tredje lösning kan vara att helt enkelt förbättra och utveckla det samarbete som finns så att ingen faller mellan stolarna. Det kan också handla om att skapa någon form av inslussningsmekanism där man kan få hjälp med båda sina problem.

Fru talman! Sammantaget har vi väldigt mycket att vinna på att se över och reformera behandlingen av denna mycket utsatta grupp. Jag ser fram emot att den pågående utredning som regeringen har tillsatt presenterar sina förslag om ett par veckor. Regeringen förtjänar också en stor eloge för att man för första gången någonsin gör en samlad bedömning av den svenska missbrukarvården. Jag hoppas att utredningen kommer med konkreta och bra åtgärder för hur vi kan hjälpa den utsatta grupp som dessutom har psykiska problem.

Därefter gäller det att leva upp till de skrivna orden och se till att förändra vård och behandling i grunden. Samhället har vänt dessa människor ryggen alltför länge. Nu måste vi ta ansvar.

I detta anförande instämde Lotta Olsson (M) och Roland Utbult (KD).

Sjukförsäkring

Anf. 53 ULF NILSSON (FP):

Fru talman! Jag tänker ibland på en del människor som förtidspensionerades före Alliansens sjukförsäkringsreform 2008.

Jag tänker till exempel på Erik, som då var 52 år gammal och blev sjukskriven på grund av utbrändhet. Han ville försöka komma tillbaka och arbetade därför deltid. Efter tolv månader när ingenting hade hänt, ingen rehabilitering hade skett, ringde Försäkringskassan och sade: Nu får du bestämma dig. Antingen ska du jobba heltid, eller också har du "chansen" att bli förtidspensionerad. Sedan kanske den inte kommer tillbaka. Han vågade inte chansa utan lämnade deltidsarbetet och fick

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Sjukvård och
socialpolitik*

Sjukförsäkring

leva resten av arbetslivet med 64 procents ersättning från Försäkringskassan.

En annan är Eva, en kvinna i 30-årsåldern med ryggproblem. Hon växlade under tolv år mellan a-kassa och sjukförsäkring. Det var samma sak där: ingen rehabilitering, ingen hjälp, erbjuden förtidspension. Hon vågade inte säga nej. Hon har ångrat sig, men hon vågade inte säga nej av rädsla för att bli helt utan ersättning.

Det är viktigt, fru talman, att komma ihåg hur verkligheten såg ut före sjukförsäkringsreformen. Vid den här tiden, fram till 2008, förtidspensionerades i snitt 140 människor om dagen utan att ha fått några som helst rehabiliteringsinsatser.

I den nya försäkring som vi har nu finns det tidsgränser för när arbetsförmågan ska provas. På så sätt fortsätter inte sjukskrivningen utan att sjukvård, myndigheter, arbetsgivare och den enskilde får möjlighet att reflektera över hur vägar tillbaka kan se ut. Den som fortfarande inte har arbete efter två och ett halvt års sjukskrivning erbjuds i dag en arbetsintroduktion hos Arbetsförmedlingen. Den är väldigt individuellt anpassad. Har man svårt att ställa upp på möten och så vidare kan introduktionen innebära att man talar i telefon med en handläggare någon gång i veckan och ändå får sin fulla ekonomiska ersättning. Sedan finns möjligheten att till sist återgå till sjukskrivning eller förtidspensionering om ingen annan möjlighet finns.

Denna chans till en arbetsintroduktion – att någon frågar: Hur ska vi hjälpa dig – borde Erik, Eva och alla andra ha fått redan för många år sedan.

Nu börjar vi också se resultatet av den här aktivare processen. Sjuktalenen har minskat, halverats, och de flesta av dem som arbetsprövar går inte tillbaka till sjukskrivning.

Denna reform som Alliansen genomförde var nödvändig för att inte ännu fler människor skulle kastas ut från arbetslivet. Storsatsningen på rehabilitering, en höjning med 17 miljarder kronor, var också nödvändig. Resultaten börjar som sagt synas i statistiken.

Men, fru talman, när man gör en så stor reform som att förändra sjukförsäkringen – som fungerade katastrofalt dåligt – är det inte säkert att allt blir hundra procentigt perfekt från början. Därför ska man ha en ödmjuk inställning. Vi vet att det har skrivits om en del beslut som, i alla fall när man läser om dem i medierna, verkar märkliga och okänsliga. Även om sjukförsäkringen har blivit en stor framgång och hjälpt många människor kan vi naturligtvis inte acceptera att en enda människa blir behandlad på ett inhumant sätt. På olika sätt har alla fyra allianspartierna uttalat denna åsikt.

Folkpartiet driver nu att departementet ska göra en genomgång av de olika typerna av omdiskuterade avslagsbeslut och att detta ska landa i ett förslag om förtydliganden eller rena ändringar i lagtexten om så är nödvändigt. Vi i Folkpartiet tycker också att det är dags att starta en diskussion om hur den rent ekonomiska ersättningen till personer som går arbetsintroduktionen ska kunna göras mer förutsägbar så att människor slipper oro sig för sin ekonomi. Inom allianspartierna diskuterar vi nu hur vi så snart som möjligt går vidare med de här frågorna.

Sedan hoppas jag på lång sikt att vi över alla partigränser, eller så många som möjligt, ska kunna komma fram till breda överenskommelser.

ser, ungefär som vi borgerliga partier och Socialdemokraterna har gjort om pensionssystemet.

Men situationen var faktiskt akut 2006. Då var det viktigt och bråttom att göra någonting radikalt för att stoppa utsorteringen av människor. Det var just en forskarstudie i Lund där jag bor som kallade den gamla försäkringen för en utsorteringsförsäkring.

Det är, som sagt var, en del inslag i reformen som kanske måste rättas till. Men det innebär inte att det hade varit bättre att vänta, tvärtom. Att inte göra någonting åt den katastrofala situationen 2006 hade varit oförlåtligt.

I detta anförande instämde Jörgen Andersson och Lotta Olsson (båda M) samt Roland Utbult (KD).

Anf. 54 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! För oss socialdemokrater är det viktigt att vi har en sjukförsäkring som innebär att sjuka får stöd och rehabilitering för att kunna komma tillbaka. Men det är lika viktigt för oss att sjuka får en rimlig ersättning när de är sjuka.

I dag ser vi hur människor förvägras ersättning därför att de enligt det nya regelverket anses ha varit sjuka för länge. Människor trillar ur försäkringen och blir utförsäkrade och tvingas söka socialbidrag. Detta innebär också, med en reflexion till det som Ulf Nilsson nämner om pensionssystemet, att det inte avsätts pengar till pensionssystemet när man har socialbidrag.

Dessa personer drabbas hårt. Ulf Nilsson medger att det finns vissa problem, eller rättare sagt säger han att det kanske finns vissa problem.

Min fråga till Ulf Nilsson är: Hur skyndsamt är hans parti berett att faktiskt se över sjukförsäkringen för att få bort de problem som vi har sett tydligt med hur människor blir utförsäkrade? Är ni beredda att ta bort stupstocken?

Anf. 55 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Det som Eva-Lena Jansson menar med stupstock är alltså arbetsintroduktionen där människor under oerhört individuella och mjuka former får möjlighet att diskutera och fundera över olika vägar tillbaka till arbetslivet. De är försäkrade då enligt arbetsmarknadens villkor. De allra flesta människor som kommer till detta får alltså samma eller högre ersättning än vad de hade under sjukskrivningen. Men det är ändå en av de punkter som vi ska titta närmare på, så att inga människor behöver oroa sig mer för ekonomin för att de går över till detta.

Detta ska då jämföras med det gamla systemet när vi hade 750 000 förtidspensionerade som Eva-Lena Janssons parti dömde till att leva med 64 procents ersättning under sitt aktiva liv och därmed också en oerhört mycket lägre pension när de väl kom i pensionsåldern.

Jag vill påstå att det var betydligt fler människor – det ska inte vara några människor som blir drabbade – som blev drabbade av ekonomiska problem på grund av er politik.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Sjukförsäkring

Anf. 56 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Ulf Nilsson svarade inte på frågan om han vill ta bort stupstocken. Det enda som man kan göra för att få breda överenskomelser är att man tar bort ett system som i dag hindrar sjuka människor från att få ersättning.

Det är inte få fall som vi har träffat på under det senaste halvåret. Varje dag redogörs för hur människor tvingas bli uppsagda från sina jobb för att över huvud taget klara av inkomsten. Och sjuka människor förnekas ersättning. Det är inte rimligt i ett välfärdssamhälle som Sverige.

Anf. 57 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Nej, det är verkligen inte rimligt. Det är därför som vi vill se över de fall där det kan finnas tveksamheter om de beslut som Försäkringskassan fattar, om detta beror på lagar och förordningar eller om det beror på rutinerna hos Försäkringskassan. Men det finns ingen generell stupstock eftersom det står i lagen att allvarligt sjuka människor inte ska arbetsträna och inte gå till arbetsintroduktion utan få obegränsad sjukpenning under obegränsad tid. Det finns alltså inte någon stupstock. Däremot kan vi diskutera hur besluten fattas och om det ska ändras någonting där.

Anf. 58 SAILA QUICKLUND (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Ulf Nilsson som så positivt och tydligt beskriver de positiva effekterna av sjukförsäkringsreformen. Jag kan verkligen intyga att de stämmer.

Nya reformer ska alltid följas upp, och här nämner du också den parlamentariska socialförsäkringsutredningen.

Jag vill också lägga till att regeringen i december 2009 tillsatte en annan utredning, det så kallade rehabiliteringsrådet, under professor Åke Nygrens ansvar. Man kommer med ett slutbetänkande under december 2010. Rådet kommer att ha i uppgift att både följa och föreslå förbättringar inom rehabiliteringsområdet.

Jag kan också intyga att regeringsföreträdare har besökt 40–50 olika orter i Sverige just i syfte att lyssna in arbetstagare på såväl Försäkringskassan som Arbetsförmedlingen. Jag vill verkligen understryka att det finns en stor ödmjukhet kring att justera delar i reformen som behöver justeras.

Anf. 59 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Jag tackar Saila Quicklund för att hon påpekar detta med Rehabiliteringsrådet. Trots att vi nu äntligen har fått en rehabilitering som sätts in tidigare och som vi inte hade i det gamla systemet med den förra regeringen visar alltså regeringen med detta att man vill fortsätta att följa upp och fortsätta att förbättra rutinerna för rehabiliteringen. Det är viktigt, som Saila Quicklund påpekar.

Jag ser fram emot att ta del av Rehabiliteringsrådets rapport när den kommer.

När Saila Quicklund nämnde att regeringen och andra hade träffat många människor och varit ute på besök kom jag på att vi folkpartister gjorde ett antal besök på arbetsförmedlingar under våren. Vi var 28 riks-dagsledamöter. Vi fick höra talas om en del människor som var oroliga

och nedstämda. Men det genomgående var att de allra flesta sade: Äntligen frågar någon oss hur vi kan få hjälp att komma tillbaka till arbetslivet. Vårt huvudsakliga intryck var att folk reagerade på detta.

Migration, integration och invandring

Anf. 60 MICHAEL SVENSSON (M):

Fru talman! Jag ska i mitt jungfrutal prata om kulturskymning och kalla vindar.

Vi pratar om försvar, socialpolitik, utbildning och finanspolitik. Det är naturligtvis oerhört viktiga områden. Men i grund och botten handlar väldigt mycket om kultur. Hur vill vi vara? Hur ska vi möta framtiden? Hur ska vi förhålla oss till andra människor, andra kulturer, andra åsikter och dem som inte tycker som vi andra? Vi har just nu ingen aning om det bor människor på andra planeter. Vi kanske tror och hoppas. Men just nu är det bara vi på denna planet – folk, landskap, stater, nationer, gränser, hudfärger och språk.

Buthler och Öhrlund skriver i förordet till sin senaste bok *Ares tecken*: Boken är en uppgörelse med ett av de största problemen i vår tid – intoleransen mot de människor som majoriteten finner avvikande och onormala. Man har samarbetat med polisens hatbrottsjour i Stockholm som visar hur starkt hatet breder ut sig i Sverige.

En värld som har utvecklats från det lilla, okunskap, sökande, regler, nyfikenhet om vad som finns på andra sidan. Ofrihet till frihet, kommandoekonomi och diktatur till dynamik och tro på oss som bor här. Från omyndighet till fria individer som vill skapa något bra för sig och sin familj.

Utveckling i tanke och i livet skapas genom att vi blandar åsikter och argument och att vi vågar vara öppna och ifrågasättande. Gränser, intolerans och okunskap är ett hot mot den fria världen. Rädsla följer om vi inte lyckas förklara. Och vi måste vara vaksamma.

Vi som tillhör riksdagens demokratiska partier måste fungera som portvakter, gränsvakter mot åsikter och kulturer som inte tar bestämt avstånd från hatbrott, främlingsfientlighet och odemokratiska metoder.

Främlingar finns överallt, i alla länder, och har alltid funnits. Om vi vill utveckla vår värld har vi en skyldighet att motverka allt som leder till främlingsfientlighet, rädsla och gränssättande. Vi som lever här har en skyldighet att hjälpa andra som är rädda och förtryckta.

Sverigedemokraterna gör gällande att det namn man sätter på vår Gud eller den bok eller bibel man läser är skäl nog att utvisa människor. Det är en logisk kullerbytta, oförsäkt och tyder på djup okunskap. Folk från Vallonien, forna Jugoslavien, Turkiet, Tyskland, Frankrike och Finland – för att nämna några – har berikat vår kultur. Det är till och med en del av Sveriges styrka.

Det finns dock problem, och här har vi alla del av ansvaret. Det finns också problem som vi inte alltid tänker på. Jag läser åter ett avsnitt ur boken: "För mig finns inte drömmen om att åka tillbaka. Jag har aldrig varit en del av det där. Jag fanns inte då. Jag pratar inte ens mitt eget modersmål felfritt. Jag hör inte hemma där. Inte här heller. Jag har inget hem, inget land."

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Sverige är fortfarande ett av världens rikaste länder. Vi har ett ansvar och en skyldighet. Vi tar emot människor från andra länder, av olika skäl. Det kan vara människor på flykt eller människor som söker arbete. Alla vill vi, för deras skull och för vår egen, att de finner sig till rätta, blir goda medborgare och gillar sitt nya land. Krav ska ställas, och brott ska bekämpas – precis som för alla andra i Sverige.

Sverige är ett fantastiskt land. Det är öppet, med nyfikna och kunniga människor. Vi måste nog inse och ta till oss att Sverige och det som i dag gör Sverige är så mycket mer än midsommar, dalahästar och falukorv. Det hjälper inte ens att Jimmie Åkesson klär sig i folkdräkt.

Jag hoppas att vi med alla till buds stående medel – kultur, jobb och integrationspolitik – kan se till att vi som bor här är tillräckligt öppna, stolta och trygga för att ta emot några till och se till att alla som bor i Sverige känner sig hemma här. Händelserna i Malmö visar med skärpa hur viktigt detta är. Jag hoppas och tror att ett parti som Sverigedemokraterna blir en parentes i svensk politik.

Fru talman! Jag hoppas att denna mandatperiod ska visa alla svenskar att vi demokratiska partier väl kan föra allas talan. Jag hoppas att vårt samhälle ska bli öppnare, varmare och mer tolerant.

I detta anförande instämde Jenny Petersson (M).

Anf. 61 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle först vilja ställa frågan till Michael Svensson, som ser intolerans som ett hot, hur han ser på det faktum att det parti han företräder har släpat in en islamist i denna församling. Det är en person som öppet förespråkar kvinnomisshandel, inte tycker att det är okej att kvinnor och män skakar hand med varandra, inte tycker att det är okej att män och kvinnor dansar med varandra och så vidare. Detta är inget annat än direkt intoleranta åsikter. Det är åsikter som ni har fört med er in i denna kammare.

Hur ser du på detta faktum, Michael Svensson, och hur ska du bekämpa intoleransen inom ditt eget parti?

Anf. 62 MICHAEL SVENSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tror inte att det finns någon i vårt parti eller i de andra demokratiska partierna i riksdagen som vill köra ut någon från riksdagen. Alla ska ha rätt att prata här.

Jag kan visserligen inte Koranen, men jag tror inte att det någonstans står i Koranen att man ska vara intolerant mot andra människor – tvärtom.

Anf. 63 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja hävda motsatsen och säga att hela Koranen grundar sig på intolerans. Faktum är dock att den företrädare vi pratar om har gjort dessa ställningstaganden. Jag undrar bara hur Moderaterna förhåller sig till det faktum att ni faktiskt har släpat in en person som har dessa åsikter. Han har personligen gett uttryck för dem i ett flertal intervjuer. Det måste väl ändå vara ganska oroväckande på något sätt.

Anf. 64 MICHAEL SVENSSON (M) replik:

Fru talman! Alla som håller med om vår politik och företräder ett samhälle som är öppet och tolerant är mycket välkomna att bli medlemmar i Nya moderaterna.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 65 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill bara påminna om att debatten ska handla om sakfrågor. Det blir en märklig situation att angripa personer som inte har möjlighet att försvara sig. Jag vill alltså rekommendera att det är sakpolitiskt innehåll som förekommer under debatten.

*Migration, integration
och invandring*

Anf. 66 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att Svensson erkänner att det har med kultur att göra. Från borgerligheten, vänstern och etablissemangen i Sverige och i svenska medier pratar man nämligen alltid om att det är sociala faktorer. Allas vår Bagdad Bob, Jerzy Sarnecki, säger att det handlar om trångboddhet när vi har med kriminella invandrare att göra och när det handlar om den ekonomiska belastning som invandringen utgör och så vidare.

Det är bra att du står här och erkänner att det faktiskt handlar om kultur. Du står samtidigt och säger att vi ska vara gränsvakter mot kulturer som är intoleranta och så vidare. Jag tycker att det är jättebra att du ställer upp på det, men jag frågar dig: Hur går det ihop med er syn på islam? Om vi ska vara gränsvakter mot kulturer som är intoleranta måste vi vara gränsvakter mot det som är islam i dag.

Det är ganska anmärkningsvärt att du står där framme och säger att det inte finns något inom islam som är intolerant eller våldsamt. Det bevisar bara att du inte kan ett enda dugg om vad islam står för. Jag tycker att det är glädjande att du åtminstone står och erkänner att det handlar om kulturer, men jag vill ha svar på frågan hur du ser på att vara gränsvakt mot dessa kulturer och mot islam.

Anf. 67 MICHAEL SVENSSON (M) replik:

Fru talman! Vi kan ta en debatt någon annan dag om Koranen och då ta med oss några experter också. Jag har dock läst lite grann i Koranen och inte hittat någonting som tyder på att man vill slå ihjäl andra människor.

När jag säger att vi ska vara gränsvakter och portvakter menar jag delvis att vi här i riksdagen ska se till att det inte finns människor här som företräder intoleranta och odemokratiska åsikter.

Anf. 68 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Du har inte sett någonting i Koranen om våldsamhet. Då kan jag nämna två saker för dig. Vers 9:5 och 9:29 kallas till exempel svärdverserna. De är krigiska verser som folk inom den muslimska världen har praktiserat under 1 400 år. Nog finns det alltså våldsamma verser.

Du säger att vi här i riksdagen ska förhindra det. Det var precis det min kollega William Petzäll sade; ni har i ert eget parti företrädare som

förespråkar dessa intoleranta åsikter – det som du menar att ni ska vara gränsvakter mot.

Anf. 69 MICHAEL SVENSSON (M) replik:

Fru talman! Jag vill avslutningsvis bara säga att jag tror att det räcker med att gå ut på Storgatan i Piteå eller Karlstad, på Kungsgatan i Stockholm eller i något kvarter i ett litet samhälle i någon del av Sverige för att inse att vi har ett mångkulturellt samhälle i Sverige. 18–20 procent av dem som finns i Sverige i dag är flyktingar och invandrare i första, andra eller tredje hand. De är här för att stanna. Ni måste försöka ta upp huvudet ur sandlådan.

Anf. 70 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! En ny mandatperiod innebär självfallet alltid ett uppdrag att precisera och prioritera de frågor som ur politisk synvinkel är angelägna. Jag ser tydligt tre utmaningar som kommer att bli betydelsefulla under perioden 2010–2014.

För det första är det viktigt att slå vakt om den ordning och reda som måste prägla hela utgiftsområdet när det gäller asyl- och migrationspolitiken. Finns det inte tilltro till att systemen för migration och asyl fungerar som de ska krymper snabbt möjligheterna att koncentrera sig på utvecklingen.

Därför måste en fortsatt minskning av handläggnings- och vistelse-tiden för asylsökande i Sverige stå överst på agendan. Detta gäller för övrigt oavsett antalet asylsökande som kommer till vårt land. Grunden för att uppnå detta är redan lagd genom den nya instans- och processordningen för utlännings- och medborgarskapsärenden, men denna måste vårdas för att kunna fungera optimalt. På så vis skapas förutsättningar för att upprätthålla såväl rättssäkerheten som arbetslinjen.

Detta är en fråga om förtroende för asylsystemen, men det är också en fråga om ekonomi och om integrationen av nyanlända. Ju kortare tid man får vänta på besked, desto lättare är det att få kvalitet i mottagandet, med en lyckad integration som konsekvens. Dessutom förenklas återvändandet till ursprungslandet vid ett avslag.

Det finns många goda skäl att se till att Migrationsverket och migrationsdomstolarna har rätt dimensionering och att myndighetssamverkan löper smidigt i återvändandet. Genomförandet av etableringsreformer för nyanlända är också ett område som innebär förändringar.

För det andra måste migrationspolitiken handla om mer än bara asyl. Därför kommer regeringen att fortsätta att bygga ut och vårda den arbetskraftsinvandringsreform som snart fyller tre år. Under mandatperioden ska vi ta emot slutbetänkandet från utredningen om cirkulär migration. Det är och förblir vår ambition att befinna oss i framkant i den europeiska och globala debatten om ökad mobilitet. Vår avsikt är att svenska arbetsgivare i privat och offentlig sektor ska kunna finna den arbetskraft som de behöver. Denna politik förutsätter i sin tur att reformerna fungerar som tänkt. Den jämförande OECD-utvärdering som nu pågår kommer därför att bli mycket intressant att ta del av.

För det tredje är arbetet med att fördjupa och utveckla det internationella samarbetet på detta område en växande uppgift. Det gemensamma europeiska asylsystemet är en prioriterad fråga. Det är uppenbart

att en diskussion om slutdatumet för projektet 2012 är nära förestående i relation till de uppenbara utmaningar som finns i förhandlingsarbetet. Det gäller inte minst skillnader i uppfattningar mellan råd och parlament. Jag förutser ett ökat antal diskussioner med andra medlemsstater och parlamentariker i EU. Det är viktigt att Sverige tar ledningen i dessa.

Vår globala ambition måste också konkretiseras under mandatperioden. Vi måste noga förbereda oss för den högnivådialog som innebär slutet på den första fasen av Global Forum of Migration and Development. Parallellt med detta måste vi också fundera över hur vi på bästa sätt kan öka kopplingen mellan utvecklingsfrågor och migrationsfrågor. Det saknas definitivt inte argument för detta. Vi har ett stort och viktigt pedagogiskt uppdrag att förklara den makro- och mikroekonomiska potential som ligger i att fler människor migrerar av egen kraft och vilja för att skapa sig en framtid. Detta är för övrigt aldrig i sig negativt.

Jag ser fram emot dagens debatt och kommande under mandatperioden på detta viktiga område.

Anf. 71 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja fråga migrationsministern om vad regeringen kommer att göra för de asylsökande kvinnor och barn som är utsatta för olika former av förföljelse och förtryck från sina familjer och till exempel den iranska eller den turkiska regimen. De skickas hem av Migrationsverket som vägrar att ge dem asyl. De befinner sig i en väldigt kritisk situation.

Det handlar om barn som är födda här i Sverige eller som var små när de kom hit. De har bott här i Sverige i flera år och går i skolan. De får inte någon möjlighet. När till exempel föräldrarna mår psykiskt dåligt påverkar det barnen direkt. Vad tänker ministern göra för att dessa människor som flytt för sina egna liv ska kunna stanna i Sverige?

Anf. 72 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det är inte annorlunda med den grupp som Amineh Kakabaveh tar upp än med någon annan grupp. Vi har en rättssäker ordning i Sverige där var och en som kommer till vårt land har rätt att söka asyl och få sin ansökan prövad. Migrationsverket prövar ansökan, och är man missnöjd kan man överklaga till Migrationsdomstolen. I slutändan är det Migrationsöverdomstolen som sätter praxis och inte jag som minister eller regeringen som instans. Den ordningen har vi gjort oss av med och har i bred politisk enighet ersatt med migrationsdomstolarna.

Det innebär att prövningen utfaller på endera av två sätt, antingen får man ett ja eller får man ett nej. Är det så att man får ett nej ska man återvända. Det är väldigt viktigt att komma ihåg detta. De personer som Amineh Kakabaveh tar upp har alltså tillgång till de rättsmedel som behövs för att utvärdera om man har skyddsskäl eller inte. Jag ser ingen anledning att ändra den ordningen.

Anf. 73 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Det är lättare sagt än gjort. De kvinnor som jag pratar om har dess värre redan flytt för sina liv. Migrationsverket bestämmer och fattar beslut enligt de riktlinjer som det får till sitt förfogande. Det gör det väldigt svårt för dessa människor att få sin rätt prövad enligt vad vi me-

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

nar att det handlar om, humanitära skäl. Det handlar om kvinnors asylskäl.

Anf. 74 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! År 2007 tog vi emot slutbetänkandet från den så kallade utvärderingsutredningen som tillsattes med uppgift att gå igenom och utvärdera den nya instans- och processordningen. Den kom fram till att riksdagen hade fått det som man i bred politisk enighet hade beställt, en rättssäker och välfungerande ordning. Man såg ingen anledning att i det sammanhanget föreslå några förändringar på den punkten. Det har inte heller jag för avsikt att göra här i dag.

Anf. 75 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Det händer ibland att jag och migrationsministern är överens. Det vi är överens om i det här fallet i dag är det ministern sade om att man ska ha tilltro till asylsystemet och till utlänningslagen, den som vi stiftade här i riksdagen. Där är vi överens. Med tilltro till lagen menar jag att den ska vara så bra att människor upplever att den är rättvis och rättssäker, och att den inte skapar fler som gömmer sig. Där är vi inte i dag.

Ministern tog bland annat upp översynen. Där har vi olika uppfattning om hur den framtida lagstiftningen bör se ut. Miljöpartiet menar att utlänningslagen behöver ses över. Det har nu gått längre tid sedan den trädde i kraft. Vi vet lite mer vad som har varit problemen, var knutpunkterna är och vad som behöver förändras.

Vi har till exempel vid väldigt många tillfällen diskuterat frågan om intern väpnad konflikt. Den andra punkten handlar om andra svåra omständigheter i hemlandet. Alla har hört talas om gisslandramat i kyrkan i Bagdad häromdagen där minst 37 människor dödades bara för att de råkade vara kristna och befinna sig i kyrkan vid tillfället. Vi har också genom Wikileaks läckor hört talas om hur systematisk tortyr förekommer i irakiska fängelser. Ändå skickar vi tillbaka människor till sådana förhållanden.

Jag vet att det just nu är väldigt många kristna irakier som väntar på utvisning. De var rädda redan innan. Jag har mött så många förtvivlade människor under de senaste åren som ska tvingas tillbaka till Irak. Jag vet att det nu är ännu värre för dem. Dessa regler behöver ses över. Vi ska inte ha den situationen att vi skapar ännu fler gömda från Irak i Sverige.

Förra veckan fick jag också ett samtal från burundiska flyktingar som befinner sig i Uganda. De utvisades förra året. Vi har också diskuterat dem här i kammaren vid flera tillfällen. Det var i oktober de utvisades. Ett år senare har de fått kvotflyktingstatus av UNHCR och befinner sig i Uganda.

Det är någonting som är fel någonstans när våra myndigheter gör en bedömning av människors skyddsbehov och UNHCR gör en helt annan bedömning. Vi måste då titta över vad som var fel i vår lag. Det är samma Genèvekonvention som ligger till grund för båda två.

Jag vet också att ministern nu i dag eller i går har fått ett öppet brev från flyktingsamordnare i många kommuner. Det handlar om alla de barn till somaliska flyktingar här i Sverige som har haft problem att komma till Sverige för att de inte har godtagbara passhandlingar. Vi vet att i

Somalia kan man inte utfärda några pass eftersom det inte finns några myndigheter.

Många av dessa barn befinner sig i till exempel Etiopien, och många av dem är utan vårdnadshavare. Migrationsverket brukar avslå deras ansökningar trots att det finns dna-analyser som bevisar att det finns ett föräldraskap däremellan med grund i att det inte finns några godtagbara passhandlingar.

Nu har det kommit en dom i förvaltningsrätten i Göteborg som säger att det inte är så att man måste ha en passhandling. Är det så att man får ett uppehållstillstånd har man rätt att vistas i Sverige, och då måste man kunna komma in. Det är en halv seger.

I nästa steg säger domstolen: Du kan inte bevisa att din man är död eller om ni har gemensam vårdnad, så vi vet inte om han tillåter att barnen kommer till Sverige. Det handlar då om en man som är försvunnen sedan många år tillbaka, och ingen vet om han lever eller är död.

Någonstans är det fel i vårt system. Vi måste hitta modeller som är anpassade till verkligheten. Vi har faktiskt skrivit under barnkonventionen.

Detta är sådana frågor som vi bland annat har motionerat om under allmänna motionstiden. Vi har också motionerat under tidigare år, bland annat när det gäller översynen. Vi hoppas att vi ska kunna föra en dialog om de förändringar som kommer att behövas i utlänningslagen. Eftersom vi nu har en praxis som inte riktigt alla gånger lever upp till vad vi här i riksdagen trodde när vi stiftade lagen måste vi ändra lagen. Det har varit klart och tydligt från Migrationsverket vid flera tillfällen. De säger: Om det är otydligt måste vi ändra lagen.

Det är vår uppgift att göra det framöver. Jag vill uppmana migrationsministern att göra en ny översyn – jag säger inte en ny utredning. Men man måste titta över olika bestämmelser där vi ser att det har blivit konstiga tillämpningar under åren.

I detta anförande instämde Tina Ehn och Maria Ferm (båda MP) samt Christina Höj Larsen (V).

Anf. 76 HANIF BALI (M) replik:

Fru talman! Min fråga till Bodil Ceballos är frågan om rättssäkerheten. Anser du att vi politiker ska gå tillbaka till systemet då politiker och politiskt tillsatta satt i slutna rum och bestämde att nu är det okej med en viss typ av invandrare och nu är det okej med en annan typ?

Eller tycker du att vi bör ha den modell vi har i Sverige, där man prövar fall till fall och tittar på individens enskilda skyddsbehov? Eller ska vi gå tillbaka till att gruppera människor i olika landsgränser eller etniska minoriteter? De här är okej, men inte de här – är det så vi ska säga?

Anf. 77 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Nej, jag vill absolut inte tillbaka till den tid då det var politiska beslut i slutändan, som du säger. Vi har en ny prövning som alla här i riksdagen ställde sig bakom. Den modellen ska vi fortsätta med.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Däremot har vi sett att tolkningen av lagen har blivit annorlunda än vad som var tänkt från början. Då måste vi naturligtvis ändra oss. Då måste vi ändra lagen. Vi ska inte ändra processen, utan vi ska ha domstolarna precis som tidigare.

När propositionen lades fram sades det också att praxis i förarbetena inte skulle bli striktare än tidigare. Men det vi upplever är just att praxis har blivit striktare. Genèvekonventionen är ju också densamma, som jag sade tidigare, så det borde inte ha blivit striktare i Sverige. Processen ska vara som den är, men vi måste se över de delar av lagstiftningen som inte fyller upp de krav som vi ställde en gång när riksdagen stiftade lagen.

Anf. 78 HANIF BALI (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att ni ställer er bakom den process vi har. Däremot tycker jag att det är lite anmärkningsvärt att när processen inte går precis som politikerna känner för ska man plötsligt börja ändra den.

Och det är klart, om det finns felaktigheter och saker som går snett ska man ha en översyn. Men i det stora hela kan inte vi politiker börja ändra i lagen så fort vi känner att det fattas ett enda beslut i Migrationsverket som vi inte håller med om. Vi måste även ha en långsiktighet i lagen.

Anf. 79 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Det handlar inte om ett enda beslut, utan det handlar om en serie beslut.

Det finns en anledning till att vi finns här i denna kammare. Vi är valda att företräda en politik. Vi diskuterar ihop oss om en gemensam hållning i olika frågor, och vi stiftar lagar. Då är det också upp till oss att se till att lagarna följs och att de tillämpas på det sätt som vi tänkte oss när vi stiftade lagen. Annars skulle det inte finnas någon anledning för oss att vara här över huvud taget.

Anf. 80 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Jag reagerade på en rad saker, och jag ska ta upp några av dem. Bodil Ceballos pratade om att Sverige skapar gömda flyktingar. Jag är ledsn, men det enda sättet att bli en gömd flykting – som de facto är en illegal invandrare – är att bryta mot svensk lag.

Sverige har ett av världens mest generösa och naiva invandrings-system. Ska de som väljer att bryta mot svensk lag och de generösa regler vi har i dag sedan belönas för att de väljer att begå brott i Sverige? Det är givetvis helt oacceptabelt.

Du pratar hela tiden om flyktingar. Jag tror att man måste vara lite försiktig med begreppen. Flyktingar utgör en liten del av dem som har kommit till Sverige sedan 1980. År 2009 var det bara 1,76 procent som var riktiga flyktingar enligt FN:s definition. Om vi räknar in kvotflyktingarna från FN hamnar vi ändå bara på 3,65 procent. Detta är de riktiga flyktingarna. De andra 95 procenten är anhöriginvandrare och så vidare. De har ingenting med flyktingar att göra.

Anf. 81 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Till att börja med vill jag bara påpeka att det inte är ett brott att leva gömd i Sverige. Det finns inget sådant brott i brottsbalken.

Det jag talar om här är asyltagstiftningen. Det är de få som du talar om. Jag pratar inte om anhöriginvandring; jag pratar om barnen till dem som är flyktingar. De har rätt att komma hit enligt de konventioner som finns. Jag talar inte om dem som har kommit hit för att de har träffat en partner eller någonting annat. Jag talar om just den lilla grupp som också du pratar om.

Anf. 82 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Men du pratar ju om det som du kallar för gömda flyktingar, Bodil Ceballos. De är alltså inte riktiga flyktingar, för om de skulle ha varit det skulle de ha fått flyktingstatus och uppehållstillstånd. Men de är inte flyktingar. Vi har valt att kolla dem och sagt: Nej, ni har tyvärr inte skäl att stanna här som flyktingar. Det är därför de blir illegala invandrare. Det är därför de bryter mot de regler vi har i Sverige för när man beviljas uppehållstillstånd av olika anledningar. De är alltså inte flyktingar. Det är inte det vi pratar om.

Anf. 83 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Då vet jag inte om du lyssnade på det som jag berättade om dem från Burundi, till exempel. De fick avslag i Sverige för att de inte hade skyddsskäl. Men i Uganda har de sedan blivit erkända av FN och UNHCR som kvotflyktingar. Det är inte så att vi alltid gör allting rätt i Sverige.

Anf. 84 ISMAIL KAMIL (FP):

Fru talman! För oss som har kommit till Sverige under 60- och 70-talen har det varit lättare vad gäller både mottagande och etablering i Sverige. Självt är jag uppvuxen i en diktatur, där det fria ordet och demokrati saknades totalt.

Förhållandena är många gånger svåra. Folk flyr från diktaturregimer. Låt oss ha en human flyktingpolitik! Det har Sverige råd med.

Fru talman! Jag kom hit som 20-åring. Jag vill ta upp två saker som är oerhört viktiga när det gäller integrationspolitiken för att man över huvud taget ska kunna lyckas med integrationen i Sverige.

Det ena som jag har erfaren är att kunna språket. Språkkunskaperna är oerhört viktiga. Det andra är att kunna få ett jobb och kunna försörja sig. Om vi ska ha en lyckad integration här i Sverige gäller det att vi ser till att dessa faktorer är effektiva.

Sverige behöver arbetskraftsinvandring. Vi behöver öppenhet – inte isolering – i den globala värld som vi lever i. Det gäller att ta bort hinder så att nyanlända lättare ska kunna hitta jobb och lättare ska kunna vara delaktiga i det svenska samhälle som de lever i och kunna utveckla detta samhälle. På så sätt hamnar man i stället i ett samhälle där man vill utveckla. Alternativet är utanförskap. Vi ska inte skapa fler hinder som gör det svårare för dessa människor att bli integrerade i det svenska samhället.

Jag är glad över vad regeringen har gjort under den gångna mandatperioden – de fyra år som har gått. Den har nu avsatt 100 miljoner kronor

för sfi-bonus, som ska börja gälla 2011. Det syftar till att stimulera nyanlända att snabbare lära sig det svenska språket och lättare komma in i det svenska samhället.

Jag välkomnar också regeringens planer för instegsjobb. Planerna på att höja subventionsgraden från 75 procent till 80 procent är välkomna. På så sätt gör man det lättare för nyanlända att få in en fot på den svenska arbetsmarknaden. Det leder till minskat utanförskap. Det leder också till mindre bidragsberoende.

Det är också roligt att höra att regeringen satsar på etableringslotsar som hjälper till att guida de nyanlända in på arbetsmarknaden.

Fru talman! Jag välkomnar de åtgärder som regeringen har vidtagit för att skapa ett system för mottagande och för att skapa ett system för etablering som snabbare kan leda till att man får en egen försörjning och ett eget arbete till skillnad mot hur det har varit under många år.

Det är också bra att Arbetsförmedlingen får en central roll i reformens genomförande. Vi kommer bort från socialtjänsten, och nu är det Arbetsförmedlingen som gäller.

Den nya integrationspolitiken har fokus på språkkunskaper och arbete. Regeringen satsar resurser på dessa områden för att minska utanförskapet, och det behöver vi i Sverige.

Vi ska också komma ihåg att över 600 000 personer med invandrarbakgrund varje dag går till ett arbete. Det är viktigt att uppmärksamma detta. Tusentals småföretagare har kommit från andra länder, och man anställer.

Jag vill inte på något sätt ta upp det som man diskuterade i partiledardebatten, men jag blev förvånad över vad SD:s ordförande Jimmie Åkesson sade, nämligen att regeringens politik innebär att man har diskriminerat infödda svenskar. Det stämmer inte alls.

Fru talman! Det är viktigt att vi får en humanare flyktingpolitik. Det är också viktigt att man inte bara ställer krav på dem som kommer hit utan också på systemet. Många gånger måste man ha en kombination av olika krav som gör det lättare för människor som kommer till Sverige.

I detta anförande instämde Gunnar Andrén, Hans Backman och Ulf Nilsson (alla FP)

Anf. 85 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Ismail Kamil pratar om en human flyktingpolitik. Det tråkiga är att Sverige inte har haft någon human flyktingpolitik med den politik som har bedrivits de senaste 40 åren. Allting handlar om prioriteringar och resurser. Antingen kan man hjälpa dem i Sverige eller också kan man hjälpa dem på plats i deras närområde.

Låt mig ta ett exempel. För några år sedan gavs en flyktingamnesti åt ett visst antal illegala invandrare i det här landet. Enligt Regeringskansliet kostade det i snitt 117 000 kronor per beviljat uppehållstillstånd. Kostnaden för en irakisk flykting i Syrien är enligt FN 7 kronor. Vad innebär detta? Jo, det innebär att för varje person man tar emot i Sverige för 117 000 kronor är det 15 000 människor man inte hjälper med de pengarna. Det är detta det handlar om. Frågan är: Vad är mest humant, att hjälpa en människa i Sverige eller 10 000 i Afrika?

Anf. 86 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Man kan inte ställa frågan på det sättet. Sverige ska självfallet hjälpa flyktingar i närområdet, och det gör Sverige också. Men när det gäller dem som tar sig till Sverige ska Sverige enligt lagen kunna pröva deras asylskäl, och det görs i dag i Sverige. Man kan inte säga att det ena är bättre än det andra. Jag tror att Sverige har råd att göra båda delarna på ett bättre sätt.

Anf. 87 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Du missar en viktig poäng. Du säger att man kan göra båda sakerna, men det är fortfarande så att för varenda person som man väljer att hjälpa i Sverige, som inte behöver hjälp och som inte har flyktingstatus, kan man hjälpa 10 000 andra människor på plats i Afrika till exempel. Vi kan titta på vad Läkare utan gränser säger att de kan göra för 1 000 kronor. De kan till exempel ge 400 barn vaccination mot hjärnhinneinflammation.

Det är en inhuman politik som Alliansen och De rödgröna för och har gjort i 40 år. Ni hjälper färre människor än vad ni skulle kunna göra. Säg till de afrikaner som dör i svält att vi hellre väljer att hjälpa en människa i Sverige och att de kan dö i svält därför att vi valde att göra det. Det är inhumant.

Anf. 88 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna säger hela tiden att vi ska ta hand om dem som redan finns här samtidigt som de säger att inte någon är välkommen. Så kan man inte göra. De förslag som ni har lagt fram i skuggbudgeten går ut på att göra det svårare för dem som redan finns här. Nu får ni faktiskt bestämma er. Vill ni att vi ska hjälpa dem som redan finns här? Låt oss i stället stödja regeringens ambitioner att göra det lättare för dessa människor att komma in i det svenska samhället och vara delaktiga i det svenska samhället.

Anf. 89 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag har en kort kommentar till instegsjobben och påståendet från talarstolen att de inte skulle utgöra en diskriminering gentemot infödda svenskar. Det är alldeles uppenbart att man ställer grupper mot varandra. Vi hör till exempel hur ni övriga riksdagspartier pratar om alla människors lika värde och att alla människor ska behandlas lika. Men i det mångkulturella samhället är det uppenbart så att alla människor inte är lika mycket värda. Ni privilegierar ju en annan etnisk grupp. Ni ställer grupper mot varandra genom att göra det dyrare att anställa svenskar och billigare att anställa invandrare.

Vi sverigedemokrater står upp för alla människors lika värde, och vi tycker också att varenda medborgare i det här landet ska behandlas lika oavsett etnisk bakgrund. Min fråga är: Hur överensstämmer det här förslaget med principen – som ni säger er stå upp för – om alla människors lika värde och likabehandling?

Låt mig sedan säga något om sfi-bonusen. Vi har redan den kravlösaste integrationspolitiken i det här landet. Nu har ni infört att det ska belönas med 12 000 kronor att man lär sig svenska. Ställ i stället krav på

att om man över huvud taget ska få ett medborgarskap ska man också lära sig svenska.

Anf. 90 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! De satsningar som regeringen har gjort och kommer att göra sker för att minska utanförskapet. Det är en viktig uppgift för regeringen och för oss alla som sitter i riksdagen. Sverigedemokraterna vill helt skrota regeringens sfi-bonus. Sverigedemokraterna vill att instegsjobben slopas helt. Sverigedemokraterna vill avskaffa hela anslaget till åtgärder mot diskriminering och rasism och till och med lägga ned DO. Sverigedemokraterna vill skrota regeringens reformer när det gäller etablering. Alla dessa satsningar från regeringen gör det lättare för dessa människor att lämna utanförskapet. Era förslag gör det svårare. Den politik som vi har fört här i Sverige och det som Sverigedemokraterna hävdar går inte ihop.

Anf. 91 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Vi kanske får in ett fåtal invandrare på arbetsmarknaden genom instegsjobben, men i grunden handlar detta om att ni hela tiden har en politik som utökar utanförskapet och som bygger arbetslöshet genom att vi importerar arbetslöshet genom en ganska extrem massinvandring.

Ni pratar om att invandrare ska få jobb. Vilka jobb? Lever ni inte i verkligheten? Vi har en massarbetslöshet som överstiger 8 procent. Det finns inga jobb till dessa, och inga integrationspolitiska satsningar i världen kommer att kunna få alla de här människorna i arbete om vi inte begränsar invandringen i dag.

Anf. 92 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Det är inte bara invandrare som diskrimineras. Vi har äldre och kvinnor som diskrimineras. Jag tycker inte att de förslag som Sverigedemokraterna har lagt fram är seriösa.
(Applåder)

Anf. 93 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Man kan alltid diskutera vad som är seriöst eller inte seriöst. Jag tycker faktiskt att Ismail Kamil företräder en väldigt oseriös politik.

Många av dem som har kommit till det här landet under en längre tid har haft flyktingskäl, skäl att stanna här även i mina ögon. Men det har fortfarande varit en minoritet.

Vi kan se exempel efter exempel runt om i det här landet i förort efter förort, i kommun efter kommun, hur ni totalt har misslyckats med den politik ni företräder. Ni är helt handfallna. Det är stenkastning, gängbråk, skottlossning och gängvåldtäkter. Allt detta är en följd av den politik som ni företräder. Det är därför jag står här i dag som en reaktion på denna totalt vansinniga politik.

Vi löser inga problem genom den svängdörrspolitik som ni företräder. Vi måste minska inflödet till Sverige och ställa krav på dem som är här, och det måste vara lika krav oavsett vad man har för ursprung. Alla som

är här ska naturligtvis behandlas lika, men vi kommer aldrig att kunna lösa de problem som finns så länge er integrationspolitik och er invandringspolitik är gällande.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Anf. 94 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Det är bara att erkänna att det har varit svårigheter när det gäller integrationspolitiken under många år, sedan 10–20 år. Sedan alliansregeringen tog över har man börjat definiera problemen, och man har börjat hitta lösningar på dem. Det är de lösningarna som vi använder nu och som vi utvecklar från att man tidigare gav förutsättningar för bidragsberoende. Nu gör vi allt för att minska bidragsberoendet och för att folk ska kunna gå till ett arbete, försörja sig själva och ha ett arbete som man kan vara stolt över.

Det är precis det alliansregeringen har gjort under de gångna fyra åren, och man kommer att fortsätta med den linjen under kommande fyra år.

Jag tycker inte att det som Sverigedemokraterna tar fram är seriöst på det sättet. Lösningen från Sverigedemokraternas sida är att kasta ut invandrarna. 600 000 och fler än så jobbar varje dag, och utan dem stannar Sverige. När ska ni inse detta?

Anf. 95 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Vi ska inte kasta ut någon som har rätt att stanna i det här landet. Det finns många som har invandrarbakgrund även i vårt parti – även jag, men det är ingenting jag behöver springa runt och skryta med. Det finns många med invandrarbakgrund som har röstat på oss i det här valet. Det är många människor som undrar vad det är ni sysslar med och vad De rödgröna sysslar med, som ser det totala misslyckandet runt om i det här landet och som inte har något som helst förtroende för det.

Jag kan garantera att om vi står här om 20–25 år – jag kan satsa pengar på det – kommer de förslag ni lägger fram nu inte att ha haft någon som helst effekt. Situationen kommer att vara mångfalt värre än vad den är i dag.

Anf. 96 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Fru talman! Det låter mycket märkligt att säga på det sättet som du säger. Vi har satsat på olika områden där vi gör det lättare för nyanlända att etablera sig. Vi gör det lättare för nyanlända att skaffa sig ett jobb. Vi har också gjort det lättare att validera de examina som man har från utlandet. Det här har vi gjort ständigt under fyra år.

Sverige har inte råd att ha hjärtspecialister som kör taxi. Sverige har inte råd med ingenjörer som går arbetslösa. Låt oss hjälpa dem, och låt oss på så sätt hjälpa Sverige!

(Applåder)

Anf. 97 ABIR AL-SAHLANI (C):

Fru talman! Det känns väldigt stort att få stå här i dag för första gången. Som den blatte jag är, är det tack vare Centerpartiets och vårt lands öppenhet som jag får göra det.

Centerpartiet vet att människor både vill och kan ta ansvar för sina liv. Tyvärr har vi i Sverige under de senaste decennierna frångått människors ansvar men även friheten att fatta egna beslut.

I det svenska folkhemmet har det inte funnits plats för individen. Det kollektiva tänkandet har tagit död på den enskildes kreativitet. Det har i sin tur lett till det utanförskap som finns i dag i förorter som Tensta och Alby och bland ungdomar på den svenska landsbygden.

Vi behöver bygga ett Sverige där människan står i centrum för vår politik och inte systemen. För mig handlar integration om öppenhet. För mig är integration en social process som ligger på individnivå, där det civila samhällets aktörer spelar en stor roll. För mig är integration inte politiska direktiv och allmän praxis. Vi måste få nya svenskar att känna sig hemma och välkomna till vårt land. Det är en process som tar tid, och vi kan också göra mycket från detta hus.

Jag välkomnar alliansregeringens många förslag till förbättringar av integrationspolitiken, och jag tycker att den bästa förändringen är att integrationsministern nu är underställd Arbetsmarknadsdepartementet. Det är precis den linjen vi måste hålla när det gäller integrationspolitiken. Arbete är en förutsättning för att människor ska känna sig behövda, kunna lära sig språket – faktiskt få en chans att lära sig språket – och integreras i vårt samhälle. Arbete är också vägen ut ur fattigdom, och det leder till större frihet.

Företagande har för många nya svenskar blivit vägen ut ur fattigdom och in till gemenskap och egenförsörjning. Nya företag är bra för vårt land. Det skapar nya jobb, mer skatteintäkter till vår välfärd och ett mer dynamiskt samhälle. Det är ingen hemlighet att för många nya svenskar är företagande den enda vägen ut ur fattigdom och utanförskap.

Den största utmaningen för nya svenskar som vill starta företag är bristen på startkapital. Det går att lösa till exempel genom mikrolån, som inte nödvändigtvis behöver vara statligt finansierade. Det finns verksamheter på detta område som har gett väldigt goda resultat.

För dem som är lite oroliga över Sveriges framtid och de svenska arbetstillfällena vill jag avslöja en liten hemlighet. Antalet arbetstillfällen i ett land är inte en statisk siffra. Ju fler människor som bor i vårt land och ju fler det är som arbetar, startar och driver företag, desto fler arbetstillfällen skapar vi liksom mer skatteintäkter till vår gemensamma välfärd.

En annan hemlighet som kanske är undandömd i den svenska debatten är att vill man ta ansvar för Sverige och den framtida välfärden måste vi ha in fler människor. Ta in nya människor till Sverige gör vi inte enbart av god vilja. Fram till år 2015 kommer en halv miljon svenskar att ha gått i pension, och hur gör vi då, om vi inte redan i dag lägger grunden för ett mer öppet Sverige och för ett mer liberalt regelverk så att det blir lättare att anställa och lättare att starta och driva företag?

Vi behöver också börja i dag med att tillvarata kompetensen hos de människor som finns här i dag. Jag vet inget annat land i världen som låter sina läkare köra taxi. Vi är väldigt duktiga i Sverige på många saker, och det är även Europa. Men vi är inte lika duktiga som till exempel Kanada och USA på att låta människor känna sig hemma i sitt nya hemland och att låta människor känna sig behövda och ha en meningsfull vardag och sysselsättning.

Jag ser verkligen fram emot Alliansens integrationsarbete och -politik. Och återigen vill jag upprepa att integration börjar med människan. Det handlar om öppenhet. Det ligger på dig och mig. Det handlar om att få en meningsfull tillvaro och att få ett arbete.
(Applåder)

I anförandet instämde Anders Flanking (C), Michael Svensson (M) och Anna SteeleKarlström (FP).

Anf. 98 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Det var mycket floskler i det anförandet.

Det jag hörde från dig, Abir Al-Sahlani, var mer av samma. Det var mer av samma politik som har bedrivits under 35–40 års tid. Det handlade om mer invandring. Invandringen har slagit rekord fyra år i rad under alliansregeringen. Det är bara mer av samma politik.

Jag vill återkomma till det argument som alla återkommer till, att vi har en väldigt välutbildad taxistab och så vidare. Alla undersökningar i Sverige visar att invandringen kostar enorma mängder pengar. Jag pratar inte om norrmän som kommer hit. Jag pratar inte om finländare som kommer hit. Jag pratar om invandrare från Mellanöstern och Afrika först och främst. Det kostar enorma mängder pengar. Alla undersökningar visar det, internationella såväl som nationella.

Förklara det här: Om invandringen är en så fantastisk ekonomisk tillgång, hur kommer det sig då att alla kommuner i Sverige som har fått ta emot en stor andel invandrare, till exempel Malmö och Södertälje, bönar och ber resten av kommunerna i Sverige om att de ska ta sitt ansvar och dela bördan? Om nu invandringen är en så fantastisk ekonomisk tillgång, varför bönfaller Sverige i sin tur EU och USA om att de ska ta sitt ansvar och dela bördan? Svaret är mycket enkelt: Det är ingen ekonomisk tillgång. Det är en ekonomisk börda.

Anf. 99 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Okej, det är ingen hemlighet att Sverigedemokraterna har något särskilt emot människor från Mellanöstern och Afrika. Det är bara att konstatera.

Men om man betraktar människor som pengar, tycker att de är en ekonomisk belastning för vårt samhälle, kan jag inte riktigt hålla med om den människosynen.

Det finns faktiskt ett misslyckande i Sverige. Vi har inte lyckats med vår integrationspolitik hittills, för vi har velat ta hand om människor, och vi har inte betraktat dessa människor som starka individer som kan ta hand om sig själva, som kan skapa sig en dräglig tillvaro och som inte behöver vara en belastning för samhället.

Det är vår politik och vårt system som vi har misslyckats med. Det är inte människorna det är fel på. Det är kanske dags för er att börja inse att det är vi som har misslyckats med politiken.

Anf. 100 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Du säger att vi inte ska se dem som en belastning. Men i stora drag är de en belastning. Detta är bara ett faktum. Det hjälper inte att blunda för det. Det försvinner inte.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Migration, integration
och invandring

Du säger att det inte handlar om pengar. Men det var du som tog upp pengaargumentet. Det var du som pratade om vilken fantastisk ekonomisk tillgång det är. Det var inte jag som började prata om det. Det var du som började prata om pengar, inte jag.

Ska vi prata om att ta hit folk för att hjälpa dem handlar det inte längre om arbetskraftsinvandring. Då handlar det om flyktinghjälp. Och, som jag sade i ett tidigare anförande, då är det inte humant att ta hit dem till Sverige. För varenda person vi tar hit till Sverige lämnar vi 10 000 att dö i svält eller sjukdomar i Afrika. Det är inte humant. Skilj på begreppen!

Anf. 101 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Jag vet inte om det var jag som började prata om att det kostar pengar. Det var du – men okej.

Man kan titta på er budgetmotion. Den handlar om att man ska dra ned på invandringen här men också om att man ska minska biståndsbudgeten till 0,7 procent. Det är en matematisk ekvation som inte går ihop.

Sedan vet jag inte om en irakisk flykting som flytt från ett bathpartistiskt system i sitt hemland vill vara i det bathpartistiska Damaskus i Syrien. Är det humant?

Anf. 102 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Jag har en liten fråga, om det nu är så att pengar inte spelar någon roll. Om man inte får diskutera kostnader i samband med invandring eller människor i största allmänhet undrar jag: Varför företräder du inte en linje med helt öppna gränser? Varför inte bara säga att vi inte ska ha några gränser, att människor får flytta hur de vill, att det inte spelar någon roll – allt är bara en tillgång?

Varför tar vi bara emot så här få, 100 000, varje år? Varför inte 1 miljon eller 10 miljoner? Det är ju bara en ekonomisk vinst. Vi tjänar på det. Varför inte 20 miljoner?

Jag tycker egentligen att det är en ganska skrämmande människosyn som du företräder, att du vill företräda en begränsning av invandringen. Det är skrämmande.

Sedan säger du att det är en process som tar tid. Ja, det tar tid. Men hur lång tid? Jag skulle vilja veta: Hur lång tid tar integrationen i ditt Sverige? Jag menar att vi inte har någon tid.

Det är ett totalt misslyckande vi ser runt om i det här landet. Jag är helt övertygad om att du har ädla mål. Du vill väl. Men det är en oerhört naiv politik ni företräder. Det kommer inte att göra saken bättre.

Anf. 103 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Ja, jag står hellre för en naiv integrationspolitik som tror på individen än för en sverigedemokratisk politik som misstror individen.

Sedan gäller det frågan om jag företräder en idé om öppna gränser. Som liberal är min utgångspunkt att alla människor är lika värda och att alla är välkomna. Jag skulle helst vilja slippa alla gränser i hela världen och slippa alla pass.

Vi är i slutändan människor. Och jag vill gärna betrakta dig först och främst som människa och sedan som sverigedemokrat. Jag ser till vem du i grunden är. Sedan kan jag börja titta på varifrån du kommer, vad du har

för hudfärg och vad du har för religion. Jag tycker att det är fullständigt ointressant, men att du är en människa har i sig ett värde. Och som liberal måste jag tro på den idén – jag är helt övertygad – och det är det jag vill driva.
(Applåder)

Anf. 104 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Jag tar för givet att den applåden också var till mig, för jag instämmer faktiskt i vad du nu sade, att alla människor har lika värde, att man inte ska sätta något värde utifrån hudfärg och så vidare. Jag bedömer människor som just individer. Det handlar om vad de gör och vad de säger. Jag håller med om det.

Men du svarar inte på min fråga. Du företräder ändå en linje med en reglerad invandringspolitik. Billström har tidigare sagt – jag vet inte om jag får nämna ditt namn när du inte kan gå upp och svara – att har man inte flyktingskäl får man återvända. Det finns alltså en anledning till att man skickar hem människor.

Men du borde företräda helt öppna gränser eftersom all invandring tydligen bara är någon sorts vinst.

Anf. 105 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Ja, på individnivå och som liberal företräder jag den linjen, med öppna gränser. Men vi är i en alliansregering som jag värdesätter väldigt högt. Och det är det här vi har kommit överens om. Därför kommer jag att tycka att Billström lägger fram väldigt bra förslag, och vi kommer gemensamt att utveckla vår politik så att ännu fler människor kan få komma till Sverige, så att vi kan bli rikare på individer och idéer men även på erfarenheter och kompetens.

Ja, jag företräder den linjen, med helt öppna gränser.

Anf. 106 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Jag tänkte ställa en fråga till Abir. Man pratar jättemycket – och det känner jag igen från Maud Olofsson – om att alla människor i Sverige är individer, och de är företagare, som om det inte finns någon löntagare. Det är inte obekant.

Men frågan är: Vad har Centerpartiet för egen politik när det gäller migration och integration? Ni har faktiskt varit med i den här alliansen i fyra år, och det kommer ytterligare fyra år.

Vad jag förstod av din fråga handlar det här inte om samhällets problem. Det är individernas. Integrationsfrågan handlar om individerna. Man bortser från att det faktiskt finns strukturell diskriminering, öppen rasism och smygrasism. Det finns boendesegregation. Det finns bostadssegregation, arbetslöshet och så vidare. Allt är invandrarnas eller individernas eget fel. Då är det också intressant att analysera det utifrån Centerpartiets politik.

Anf. 107 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Centerpartiet företräder självklart en politik som är baserad på individnivå, men en individ ingår även i en social kontext, ett socialt sammanhang.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Migration, integration
och invandring

Som jag tidigare svarade mina riksdagskolleger är det systemet som har misslyckats. Det är inte individen.

Det svenska systemet har utgått från en norm som inte längre är aktuell. Det är en norm som så att säga har byggts på folkhemmet, där alla är uppfostrade på ungefär samma sätt och alla tänker på samma sätt. Individen och att vi faktiskt är olika, även om jag är från Norrland och någon annan från Skåne, har inte kommit fram. Det finns inte utrymme för det.

Vi i Centerpartiet tycker att människor ska få ett arbete. Det är där integrationen börjar. Det handlar om att få rutin i sin vardag, att få tjäna sina egna pengar och att få tillbaka respekten från sina barn i stället för att sitta hemma och inte känna sig behövd. Det är detta som Centerpartiet driver.

Anf. 108 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Det var när folkhemmet var så pass starkt som jag och du och många andra kunde komma in i det svenska samhället. Därför är det bra med folkhemmet.

När man har den här idén om att alla människor är företagare och inte löntagare kommer också idén om att det handlar om våra plånböcker. Vems är tjockast? Den personen kan köpa och starta företag. Det är den politik som högern har genomfört under de här åren, och detta kommer att fortsätta. Det är det som också skapar sverigedemokrater och mycket annan främlingsfientlighet både i samhället och i Sveriges riksdag.

Anf. 109 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Jag vill bara påpeka för Amineh att detta är precis vad folkhemmet har skapat. Det är Sverigedemokraterna.

Det handlar om att strömlinjeforma alla individer, att ta bort det faktum att vi är olika, att vi fungerar på olika sätt och att vi behöver olika utrymmen. En del behöver mer än andra. En del behöver mindre.

Man har fråntagit individen ansvaret för sina egna beslut, för sitt eget liv och den egna makten. Det är där det har brustit. Det är därför som vi kan känna att det finns en stor känsla av utanförskap även på den svenska landsbygden. Alltihop bygger på det svenska folkhemmet.

Anf. 110 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Sverige har fått en opposition i riksdagen – ett enda parti i opposition mot den havererade invandrings- och integrationspolitiken som övriga partier varit och är rörande överens om men vars konsekvenser man varken tagit ansvar för, varit kapabel att hantera eller ens har civillkurage nog att erkänna.

Massinvandringen till Sverige, som utmärker sig i jämförelser med samtliga övriga europeiska länder sett till vår befolkningsstorlek, där vi varje år tilldelar mellan 50 000 och 100 000 permanenta uppehållstillstånd gör att den förda politiken är milt sagt extrem, något som också den före detta statssekreteraren Lars Danielsson valde att kommentera på följande sätt i Sverige radio 2008: "Alla politiska partier i Sverige har varit överens om att vi ska ha en mycket liberal asyl- och migrationslagstiftning. Det här skiljer oss från i stort sett alla andra medlemsländer i Europa. Effekten blir då att de andra ser oss som lite tokiga extremister."

Sedan 1980 har Sverige beviljat ca 1,25 miljoner uppehållstillstånd. I närmare 20 år har man från er övriga partier hört hur ni vill lösa alla integrationsproblem. Nu står vi här med facit i hand. Problemen har enbart förvärrats.

Om man vill säga något snällt om de åtgärder som ni har pysslat ihop skulle man väl åtminstone kunna säga att de har varit fantasifulla och kanske innehållit en viss välmening. Väljer man i stället att inte vara snäll utan hålla sig till sanningen, vilket jag har för avsikt att göra de kommande fyra åren, måste de integrationspolitiska åtgärderna endast sammanfattas som naiva, kostsamma, ineffektiva och på det hela taget svårt misslyckade.

I Svenska Dagbladet för några år sedan uppgav statsministern följande: ”Det sprids en sorts föreställning att det mångkulturella samhället inte fungerar. Och det ropas på stramare regler och kulturell likriktning. Våra motmedel måste vara att visa att det mångkulturella samhället fungerar bättre.”

Låt oss då kolla på några av alla de konsekvenser som de här så kallade motmedlen kombinerat med massinvandringen har orsakat.

Välbehövliga välfärdssatsningar får stå tillbaka för en betungande massinvandring. Vi har en samhällssplittring och motsättningar till följd av hårt segregerade samhällen där olika grupper lever efter olika värdesystem – värdesystem som ofta skiljer sig väldigt radikalt från majoritetssamhället. Svenska ungdomar utsätts för svenskfientlighet i form av rasism, trakasserier, hot och överfall. Vi har ett förvärrat utanförskap och en förvärrad arbetslöshet. Judar och svenskar tvingas fly inom det egna landet på grund av den alltför långtgående islamiseringen. Det finns en utbredd hederskultur som dagligen tvingar hundratal kvinnor att leva som fångar i sina egna hem.

Det sistnämnda kanske i och för sig inte upprör Moderaterna speciellt mycket med tanke på att man själv har bidragit till att släpa in en islamist i den här riksdagen som öppet förespråkar kvinnomisshandel.

Till sjuklövern – det vill säga samtliga av er övriga partier i den här församlingen, för i den här frågan agerar ni precis som om ni vore rörande överens – har jag en sak att säga: Det är ingen föreställning att det mångkulturella samhället har misslyckats. Det är ett vetenskapligt faktum.

Invandringsdebatten här hemma i Sverige förs nästan hela tiden utifrån människors känslor men aldrig utifrån vedertagna fakta. Det är sällan man hör några konkreta argument som faktiskt motiverar den betungande massinvandring som vi har, med undantag för att Sverige även i fortsättningen ska vara solidariskt.

Men som min partikollega var inne på tidigare lever långt över 20 miljoner människor världen över i akut behov av grundläggande vård och omsorg. Det är människor som till skillnad från majoriteten av dem som kommer hit inte har råd att betala 100 000 kronor till någon flyktingsmugglare och ta sig till ett av världens nordligaste länder. Nej, det är människor som knappt har tak över huvudet, vatten eller mat för dagen.

I förhållande till dessa 20 miljoner verkligt nödlidande människor världen över hjälper Sverige väldigt få människor till en oerhört hög kostnad. Den flyktingpolitik som ni alla här ställer er bakom är kostnads-

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

ineffektiv, och den gynnar ett fåtal redan privilegierade människor samtidigt som den missgynnar det stora flertalet.

Vi menar att utgångspunkten för flyktingpolitiken i stället borde vara att vi hjälper människor i betydligt större utsträckning på plats i krisernas närområden. På så vis kan vi hjälpa mångdubbelt fler än vad vi gör med dagens kostnadsineffektiva politik. Det menar jag är en sann human flyktingpolitik.

Vi sverigedemokrater är här i riksdagen, och vi är beredda att ta ett helhetsansvar för de problem som er politik är en direkt konsekvens av. Genom att sänka antalet invandrare till en rimlig nivå och göra upp med den kravlösa integrationspolitiken och i stället ställa tydliga krav på de människor som har för avsikt att bosätta sig här permanent att också anpassa sig och ta seden dit man kommer skapar vi förutsättningar för att återupprätta sammanhållningen – den sammanhållning som hela vår välfärd i grunden vilar på.

Fru talman! Jag lovar att ni övriga partier i kammaren kommer att få det oerhört svårt i nästa valrörelse att motivera för alla väljare att de ska fortsätta att vara med och finansiera kanske världens mest extrema invandringspolitik. Jag är innerligt glad att jag inte tillhör något av de partierna!

(Applåder)

I detta anförande instämde Kent Ekeröth, Josef Fransson, Carina Herrstedt, Richard Jomshof och Sven-Olof Sällström (alla SD).

Anf. 111 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Fru talman! Vi hörde i den allmänpolitiska debatten för någon dryg timme sedan hur William Petzäll hade ett ganska hästskt utfall mot islam. Det går inte att förneka att det finns strömningar i den muslimska världen i dag som är djupt förtryckande, till exempel i Saudiarabien och i Iran.

Men historien lär oss samtidigt att detta är ett förtryck som har förekommit även i kristendomen och i de flesta religioner. Vi brände kvinnor på bål här i Sverige. Vi införde kvinnlig rösträtt för inte mer än 100 år sedan. Vi tvingade kvinnor att gifta sig med män som de inte ville gifta sig med.

Det finns 100 miljoner muslimer som gör en annan tolkning av islam än den som William Petzäll gör. Det finns hundratusentals svenska muslimer som gör en annan tolkning av islam än den som William Petzäll gör, men han väljer ändå att dra dem över samma kam.

Ser inte William Petzäll problemet med det och att det därför finns anledning för oss att också betrakta honom som rasist?

(Applåder)

Anf. 112 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Låt mig säga så här: Vilket västland vi än talar om där islam har fått fotfäste har det alltid inneburit minst tre konsekvenser. Vi kan se ett hederstänkande breda ut sig, där kvinnor mördas och där de får leva som fångar i sina egna hem. Vi ser hur demokratiska fri- och rättigheter inskränks. Det har vi många exempel på bara här i Sverige. Vi ser hur intoleransen mot judar och sexuella minoriteter också ökar i takt med islamiseringen.

Jag ser det som hedervärt att vara kanske den enda företrädaren, tillsammans med mitt parti, som faktiskt i stället står upp för fundamentala värden om öppenhet, alla människors lika värde och inte minst kvinnors rättigheter. Om vi vill försvara till exempel kvinnlig rösträtt och kvinnors frihet gör vi nog klokt i att en gång för alla sätta ned foten mot islamiseringen av vårt land.

(Applåder)

Anf. 113 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Fru talman! Jag tror inte på att döma någon på förhand, och jag tycker att det många gånger är larvigt hur vi i debatten har fått höra hur Sverigedemokraterna betraktas som ett odemokratiskt och ett nazistiskt parti.

Jag tänker döma varje sverigedemokrat individuellt, men det framgår ganska tydligt att William Petzäll företräder åsikter som inte går att betrakta som annat än rasistiska, som drar alla människor över en kam, som säger att överallt där islam finns – och islam är i hans ögon bara en och samma sak – förekommer förtryck.

Det är en människosyn som jag kraftigt tar avstånd ifrån.

Anf. 114 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Sist jag kollade var det inte rasism att kritisera en politisk ideologi vilket islam också till viss del är.

Att kritisera en religion är precis som att kritisera kommunism eller nazism. Det har vi naturligtvis vår fulla rätt att göra, och är det så att vi kan se väldigt negativa konsekvenser som islam för med sig, vilket jag var inne på tidigare, är det för mig en självklarhet att stå upp mot alla totalitära krafter, oavsett om det är nazism, kommunism eller islam.

Att kritisera en ideologi kan aldrig vara rasism!

(Applåder)

Anf. 115 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Fru talman! Jag har en fråga till herr Petzäll.

Nu är valrörelsen över. Vi befinner oss i Sveriges riksdag, och det gör att man får anledning att granska vad ni tycker i sak. Jag har sett i er budgetmotion att ni vill minska invandringen med 90 procent. Därav kan man dra den konkreta slutsatsen att ni vill öka invandringen med 10 procent.

Vem ska avgöra vilka de 10 procenten är som ska få stanna? Hur många är det? Det är viktigt att veta detta när vi behandlar budgeten i Sveriges riksdag. Vem ska avgöra detta? Hur många är 10 procent?

Anf. 116 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Till skillnad från det parti som Gunnar Andrén representerar, som också har satsat och slösat svenska skattebetalares pengar – det rör sig om tiotals miljarder kronor varje år – på människor som över huvud taget inte ens har flyktingstatus utan som ofta har tillhört kategorin anhöriginvandrare vill vi i första hand prioritera endast dem som faktiskt har giltiga asylskäl. Det rör sig i första hand om konventionsflyktingar och kvotflyktingar som Sverige blir tilldelat.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Utifrån dagens invandring skulle en 90-procentig minskning i runda slängar innebära att vi tar emot 8 000–10 000 människor varje år.

Anf. 117 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Fru talman! Jag avstår naturligtvis från att använda några som helst invektiv mot herr Petzäll. Man ska inte göra det i Sveriges riksdag. Valrörelsen är som bekant över.

Nu hörde alla i denna kammare att sanningen är den att Sverige-demokraterna önskar öka invandringen till Sverige med, som herr Petzäll sade, i runda slängar 8 000–10 000.

Anf. 118 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det var ett märkligt sätt att vända på siffrorna.

Om man i en text enkelt och kortfattat skriver att man vill begränsa invandringen med 90 procent, innebär det att det återstår 10 procent. Det är enkel matematik. Eller?

Anf. 119 HANIF BALI (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är lite beklagligt att vi hamnar i debatter om hur många som ska eller inte ska komma in. Jag tycker att vi ska fokusera lite på vad vi ska göra med dem som är här.

Det är ett självklart faktum att det svenska samhället och i stort sett socialdemokratiska kommuner har misslyckats med integrationen. Det finns faktiskt inget statistiskt samband mellan arbetslöshet i en kommun och andelen invandrare, men det finns ett bra samband mellan om De rödgröna styr och arbetslösheten bland invandrare.

Erkänner ni att det finns kommuner som har en hög andel invandrare, inga integrationsproblem och låg arbetslöshet där vi tjänar otroligt stora summor skattepengar på att invandrare jobbar? Det finns kommuner som Gnosjö och Solna som verkligen är i framkant och visar att en bra integrationspolitik fungerar. Erkänner ni att de finns eller låter ni era ideologiska skygglappar täcka för?

Anf. 120 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraternas uppfattning är givetvis att invandring kan vara positivt och kan bidra både kulturellt och ekonomiskt om den är av rätt jordmån.

Hanif Bali pekade ut Gnosjö. Det är inte så att den största delen invandrare utgörs av analfabetiska somalier, människor från Mellanöstern eller Afrika. Det är oftast redan välutbildade främst asiater som väljer att bosätta sig i kommunen och som har kommit in i samhället snabbt. Det perspektivet välkomnar vi. Det är givetvis positivt.

Men det är inte den invandringen som vi främst kritiserar. Vi fick till exempel höra att ju fler invandrare vi tar emot, desto fler arbetstillfällen blir det och desto mer kommer ekonomin att blomstra. Hur kommer det sig då att till exempel Malmö kommun är en av Sveriges fattigaste kommuner? Det är en kommun som har tagit emot många invandrare. Samtidigt är Vellinge, som knappt har tagit emot någon invandrare, en av Sveriges rikaste kommuner.

Det finns ett tydligt samband mellan antalet invandrare vi tar emot och de problem som skapas. Vi bygger hela tiden utanförskap och segregation genom att vi inte tar hand om dem som redan befinner sig i landet.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Anf. 121 HANIF BALI (M) replik:

Fru talman! Jag vill bara informera William Petzäll om att Sveriges rikaste kommun är Solna sett till capita i soliditet och offentliga finanser. Den kommunen har Sveriges åttonde högsta andel utrikesfödda. Vi sitter inte med någon gränspatrull i Solna och väljer bort somalier men tycker att det är okej med kineser. Det är inte alls så det funkar. Vi ser till att människor hamnar i arbete.

Varför är ni emot arbetskraftsinvandring, det vill säga de invandrare som har ett jobb redan före de kommer in i landet? Det är inte de som är det stora samhällsproblemet i Sverige.

Anf. 122 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Under den kanske djupaste lågkonjunkturen sedan 30-talet öppnade Hanif Balis parti tillsammans med Miljöpartiet för en generell arbetskraftsinvandring. Det var i en tid då vi såg hur många fick gå från sina arbeten. I en sådan situation valde ni att öppna för en generell arbetskraftsinvandring. Vi hade en rekordstor arbetslöshet som översteg 10 procent där var fjärde ungdom saknade ett arbete att gå till. Vad har ni att säga till de föräldrar som fick gå från Volvo, Saab eller annat arbete samtidigt som ni valde att ta emot arbetskraftsinvandrare? Vi har jobb. Det handlar om att omställa den arbetskraft som vi redan har i det här landet.

Anf. 123 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det här är den allmänpolitiska debatten som kommer efter att regeringen har levererat sin budget. Det kan vara intressant att ställa frågan till William Petzäll med utgångspunkt i Sverigedemokraternas budgetförslag. Ni förutskickar att ni på ett år ska ta ned anhörig- och asylinvandringen med ungefär 90 procent för att finansiera era enorma ökningar på välfärdssektorn. Hur är detta möjligt? Hur tänker ni uppnå detta utan att samtidigt bryta mot Genèvekonventionen, mot Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och mot Europeiska unionens lagstiftning som vi är bundna av eftersom vi är medlemmar i unionen? Jag vet att Petzäll och hans parti vill lämna unionen. Det är inget nytt, men det kan man inte göra från ett år till ett annat. Hur ska ni få ihop er budget?

Anf. 124 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Vårt förslag om att begränsa invandringen med 90 procent utgår från den nivå som våra nordiska grannländer har, ungefär som i Danmark och i Finland. Menar Tobias Billström att Danmark och Finland under flera år har brutit mot allehanda konventioner? Jag har svårt att tro det.

Vi vill frångå den totalhavererade invandringspolitik som ni har bedrivit i jag vet inte hur många decennier och som har inneburit sådana oerhört svåra sociala och ekonomiska problem för landet. Jag tycker inte

att man behöver vara en raketforskare för att räkna ut att om vi har en stor andel invandrare som lever i utanförskap kommer situationen aldrig att bli bättre genom att vi importerar förnyat utanförskap varje år. Varför inte börja ge dem som redan är här en rejäl möjlighet till anpassning och få ett arbete? Det är det vi vill göra med vår minskning. Det är också där vi kommer att hämta stora pengar.

Vi prioriterar välfärd före en betungande massinvandring.
(Applåder)

Anf. 125 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Petzäll inledde tidigare med att säga att han skulle hålla sig till sanningen under dessa fyra år. Det börjar bra, om man säger så.

Först och främst kan jag snabbt konstatera att jag inte fick något svar på min fråga. Hur tänker ni åstadkomma denna neddragning från ett år till ett annat? Det är inte möjligt utan att bryta mot EU:s regelverk, och då kommer vi att bli bötfällda och behöva ta pengar från vår budget för att betala böterna när EU-domstolen har avkunnat sina domar.

Apropå Danmark: Ja, Danmark har ett undantag från regelverket på det rättsliga och inrikes området som vi inte har. Finland är mindre känt. Alltså åker färre människor dit.

Anf. 126 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Tro mig: Sanna minna ord. Jag har absolut inga som helst invändningar mot att bryta mot EU:s regler.

Faktum är att vi måste kunna få bestämma över vilken invandringspolitik vi vill ha i vårt land. Det är inte rimligt att några Armaniherrar i Bryssel, som inte har någon som helst insyn i de problem vi har i det här landet, ska bestämma över våra huvuden vilken nivå på invandringen vi ska ha. Det är väljarna och svenska folket som ska bestämma. Det är den principen vi utgår från.

(Applåder)

Anf. 127 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! För mig är det viktigt att i den här debatten poängtera att Socialdemokraterna står för alla människors lika rätt och lika värde. Vi vill inte dela upp människor i vi och dem.

Jag har en fråga till William Petzäll utifrån de inlägg som har gjorts tidigare i debatten och utifrån frågorna om budgeten. Petzäll har tidigare redovisat att man tänker hjälpa människor i andra länder. Samtidigt redovisar man i sin budget att man vill minska biståndsanslaget. Hur får man ihop minskat biståndsanslag med att man ska hjälpa människor i deras hemländer?

Anf. 128 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det är väldigt enkelt. Den som är någorlunda insatt i biståndspolitiken måste kunna skilja på två olika kategorier och typer av bistånd: katastrofbistånd och utvecklingsbistånd. Det vi vill dra ned på och det ni har slösat mina och alla andra svenska skattebetalares pengar på – jag vet inte hur länge – är de biståndspengar som pumpas in i dikta-

toriska länder till ineffektiva biståndprojekt som inte uppnår några som helst resultat.

Det bistånd som vi däremot väljer att prioritera och öka är sådant bistånd som ska gå till verkligt nödlidande människor i krisländernas direkta närområden. Det är där vi kan hjälpa betydligt fler människor för en betydligt mindre summa. Det är en sann, human flyktingpolitik.

Vår flyktingpolitik hjälper mångdubbelt fler än din och Socialdemokraternas.

Anf. 129 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Då redovisade William Petzäll att man drar ned biståndet med 8 miljarder kronor. Det är 8 miljarder kronor mindre till fattiga nödlidande som på olika sätt har problem ute i världen. Sverigedemokraterna förbehåller sig alltså rätten att tala om vilka människor utanför Sveriges gränser som har behov och vilka man kan ge stöd och hjälpa på olika sätt både på plats och här i Sverige.

Jag ställer inte upp på deras värderingar, jag ställer inte upp på deras politik, och jag är glad att vi har en helt annan budgetmotion.

Anf. 130 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! För mig som sverigedemokrat är det en självklarhet att om vi ser att en väldigt stor del av svenska folkets gemensamma skattemedel pumpas in i diktatoriska länder och går till ineffektiva biståndprojekt som inte uppnår några som helst resultat, då är det ett väldigt simpelt ställningstagande för mig som sverigedemokrat att välja att plocka de pengarna och i stället prioritera svenskarnas gemensamma välfärd.

Anf. 131 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Jag tror att det har framgått att William Petzäll tycker att det finns integrationsproblem i Sverige. Visst kan man hålla med att om att det finns och har varit problem.

Men jag har också konstaterat att hans enda svar är: Stäng gränserna, stopp, stopp och stopp! Det skulle lösa problemen. Alliansregeringen försöker i stället på olika sätt få människor i arbete och till språkinläring, som är den bättre vägen att gå.

Nu har jag en direkt fråga till William Petzäll. Du kanske känner till att vi har ett demografiskt problem framöver. I dag går det tre arbetstagar på en pensionär. Redan om 10–15 år kommer vi att ha två arbetstagar på en pensionär, och vi kommer att ha brist på arbetskraft.

Vad är er lösning på detta, framför allt till arbeten i vård, omsorg och liknande?

Arbetskraftsinvandringen har varit mycket lyckosam. Den har inte tagit jobb från andra här i Sverige.

Anf. 132 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det har varit ett ständigt återkommande argument när man försöker motivera att vi ska fortsätta att vara kanske ett av de länder i världen som har störst invandring.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Jag tycker att det blir ett märkligt resonemang när man säger att vi eventuellt i framtiden kan komma att ha ett arbetskraftsbehov. Som jag uppfattar dig menar du att vi ska ta hit en väldig massa människor och sätta dem i ett tillfälligt utanförskap och att de sedan – om vi eventuellt behöver dem i framtiden, när vi har en del människor som går i pension – kanske kommer att få ett arbete. Det är inte rimligt.

Om en sådan situation över huvud taget uppstår vill vi att man återupprättar någon form av gästarbetarsystem, som många andra europeiska länder har gjort. Men det är inte rimligt att ta hit en väldig massa människor för att vi eventuellt kan komma att behöva dem i framtiden och att de till dess ska leva i ett tärande utanförskap.

Anf. 133 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Jag tror inte att någon vill sätta de människorna i tillfälligt utanförskap – det var konstigt sagt. Det gäller att få in de människor som kommer utifrån i arbete så fort som möjligt. Det är det som kallas integration.

Vi behöver dessa människor. Om man inte har tänkt igenom den här situationen kommer vi att ha en jättelik bristsituation. Det är då problemen kommer och man kommer att fråga: Varför gjorde ni inte mer, kanske just nu, för att få en riktig integration?

Anf. 134 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det är för närvarande massarbetslöshet här i landet. Det är inte så att det finns en väldig massa jobb för alla de människor som kommer hit, utan människor saknar jobb att gå till. Vi är inte just nu i den situation som du pratar om.

Som jag sade tidigare: Skulle vi hamna i en sådan situation är vi givetvis öppna för att kunna rekrytera en del spetskompetens men också återupprätta ett gästarbetarsystem för de människorna, så att de kan komma hit och jobba tillfälligt – men inte sätta dem i utanförskap, som givetvis blir konsekvensen, eftersom vi inte har några jobb att erbjuda just nu.

Anf. 135 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Jag begärde replik eftersom jag tycker att det är väldigt märkligt att Sverigedemokraterna och deras representanter här i riksdagen sprider sådan skräckpropaganda, som om Sverige tar emot massinvandring. Det stämmer inte. Sverige har blivit fyllt på grund av Genèvekonventionen eftersom vi har skickat folk till andra länder dit man inte borde skicka folk.

Sverige tar inte emot så många invandrare som ni tror, utan det är väldigt få. Jag vet inte om det är mindre än 5 000–6 000 FN-kvotflyktingar eller något sådant.

Det ni säger stämmer inte. Sprid inte skräckpropaganda!

Och beträffande regimer: Man pratar till exempel bara om hur farligt islam är. Självfallet är judendomen inte mindre farlig. Titta på Israel, där könsapartheid råder! Ni är tysta om det!

Anf. 136 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Att man från Vänsterpartiets sida tar upp judendomen förvånar mig inte alls. Under de senaste åren har man hört ett antal ganska grova antisemitiska uttalanden från dem.

Tro mig, det är inte vi som piskar upp en hatstämning här i landet. Så sent som före valet stod din partiledare och hetsade vänsterextremister – samma personer som har utfört flera mycket allvarliga attacker mot mina partikamrater.

Du säger att vi inte har massinvandring. Okej, men att man på ett år tar emot och beviljar uppehållstillstånd åt 100 000 människor, vad är det om inte massinvandring?

Anf. 137 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Debatten handlar om integration och migration. Den handlar inte om min partiledare. Självfallet står Vänsterpartiet för att vi är den enda socialistiska oppositionen här i riksdagen som står för allas lika värde. Det ska gälla.

De problem som råder i dag i samhället men också det som har dykt upp, både ni och de problemen, den situationen finns på grund av att den rådande politiken i Sverige är fruktansvärd. Man ställer inte upp för människorna i förorterna. Det har ni tyvärr nappat på.

Det ni säger stämmer inte. Er politik är hel grundlös.

Anf. 138 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Du anklagar mitt parti, som aldrig ens suttit i riksdagen tidigare, för de enorma problem som är en direkt konsekvens av er politik tillsammans med Socialdemokraterna och alla andra partier. Men det är ju massinvandringen och frånvaron av en assimileringspolitik som i grunden har skapat de problem som vi har.

Det är ert parti som skapar motsättningar i samhället. Det är er politik som skapar de motsättningar som vi kan se. Er politik är en direkt konsekvens av de problem som vi har.

Anf. 139 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Jag tycker att William Petzäll borde vara lite mer saklig i sina inlägg. Vi har varken massarbetslöshet eller massinvandring. Några av de uppehållstillstånd som du nämner beror på att människor har varit här i fem sex år innan man över huvud taget får ett uppehållstillstånd.

En sak är klar: Det finns brister i svensk integrationspolitik – men de beror inte på att vi har massinvandring, utan de beror på att man inte har ställt tydligare krav på vare sig statlig eller kommunal nivå, att man inte har bedrivit en bra skolpolitik eller bostadspolitik.

Jag är glad över att vissa enkäter pekar på att fler svenskar är positiva till invandrare. Det handlar inte om asiater utan generellt att invandrare bidrar till det svenska samhället.

Men Sverigedemokraterna och William Petzäll besvarar inte frågan: Hur löser vi detta med demografin, att vi måste arbeta mer och längre upp i åldrarna för att värna den välfärd som även ni är angelägna om, bland annat äldreomsorgen, som ni ofta tar upp?

Anf. 140 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Att man så tydligt kan förneka sambandet mellan antalet invandrare som vi tar in under en viss period och de problem som vi har! Det är väl alldeles uppenbart att ju fler invandrare som vi tar in i Sverige, desto mer kommer problemen att öka. Det är väl en självklarhet!

Om vi har en väldigt stor andel invandrare som saknar ett arbete att gå till och som bor i utsatta områden löser vi inte problemen genom att sätta dit ännu fler människor. Tvärtom kommer problemen bara att förvärras. De sociala problemen kommer att förvärras. Ur sociala problem skapas ökad kriminalitet och med det ökad otrygghet och även ökade ekonomiska kostnader.

Det är dags att vi börjar ta ansvar och se till att de människor som redan är här får en reell möjlighet att komma in i samhället och få ett jobb att gå till. Men det finns ingen integrationspolitik i världen för detta, och det spelar ingen roll hur många miljarder ditt parti väljer att satsa på integrationspolitiska åtgärder; problemen kommer bara att förvärras.

Ni har i 20 år pratat om att de ska få jobb och få lära sig svenska. Vi har facit i hand – problemen har bara förvärrats. Er politik är ett komplett misslyckande.

Anf. 141 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Låt oss gå till den inrikespolitiska frågan, William Petzäll, dem vi har i dag. Eftersom ni avstyrker regeringens förslag, bland annat vad gäller Arbetsförmedlingen, hur ser ert alternativ ut för att vi ska lyckas med integrationspolitiken inrikes?

Anf. 142 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det första, som jag redan varit inne på flera gånger, måste vara att inte fortsätta att bygga utanförskap, att inte fortsätta öka arbetslösheten. Den viktigaste integrationspolitiska åtgärden är att vi för en ansvarsfull invandringspolitik i likhet med våra nordiska grannländer.

På det kommer givetvis ökade krav på dem som bor här att faktiskt anpassa sig. Vi ska inte göra som ni att till exempel föreslå att man bara för att man gör något så fundamentalt som att lära sig svenska språket – för mig är det en självklarhet att göra det – ska få 12 000 kronor. Vi ska inte diskriminera svenskar på arbetsmarknaden genom att till exempel göra det dyrare att anställa svenskar än invandrare.

Anf. 143 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Jag tycker att du, William, borde ha lite bättre koll på siffrorna. Du pratar om att man i runda slängar ska ta emot 10 000 invandrare till Sverige. Faktum är att 2009 fick 8 983 personer permanent uppehållstillstånd. Av dessa var 20 procent flyktingar, 69 procent var skyddsbehövande och 995 personer hade särskilt ömmande skäl.

Lite kanske bättre koll borde du ha på siffrorna. De flesta som invandrade till Sverige är svenska medborgare som återvände hem.

Jag har en fråga. Ni vill att man ska hjälpa invandrare och flyktingar på plats. Är det rätt att tvinga irakier som flyr undan baathpartiet och de islamistiska partierna att vara kvar i Syrien som har ett baathpartistiskt system, som bygger på samma ideologi som ideologin i det land dessa människor flyr ifrån? Är det rätt? Är det humant?

Anf. 144 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det är en väldigt märklig fråga. Om jag uppfattar dig rätt tycker du att alla de här människorna per automatik, bara de lyckas ta sig till Sverige, ska få permanent uppehållstillstånd och få åtnjuta alla sociala förmåner som vi har i Sverige.

Du företräder ett parti som sitter i regeringsställning. Det är ni som har varit med om att stifta lagarna om vilka som ska bedömas ha skyddsskäl och inte ha skyddsskäl. Den bedömningen tycker jag är bra, och den ska vi fortsätta att ha. Är det så att man kommer till Sverige och har verkliga skyddsbehov är det självklart att man ska få hjälp i det här landet. Vi har aldrig sagt någonting annat heller.

Men åter: Majoriteten av människor som lider verklig nöd har inte råd att betala 100 000 kronor till en flyktingsmugglare och ta sig till ett av världens nordligaste länder. De blir kvar i krislands närområden, och där kan vi med en bråkdel av de resurser som du väljer att hjälpa en person med hjälpa många tusen fler. Det menar jag fortfarande i grunden är en mer human flyktingpolitik.

Anf. 145 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Det kanske du inte känner till, William, men väldigt många av de irakiska kvinnor som är flyktingar i Damaskus blir tvingade att leva i prostitution därför att FN-systemet totalt havererat i Syrien.

Vad tänker du göra åt det?

Anf. 146 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Har man verkliga skyddsbehov och kommer till Sverige ska man erbjudas hjälp, självklart. Men ni har fortfarande hela tiden det där feltänket, ni väljer fortfarande att privilegiera ett litet antal människor i förhållande till alla de miljontals människor världen över som lever i svält och som, som min partikollega var inne på tidigare, varje dag dör av svält. Våra resurser är inte obegränsade. Politik handlar om att prioritera, och i det här fallet måste vi prioritera de mest utsatta människorna.

Anf. 147 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru talman! Jag har två frågor till William. SD har gång efter annan i talarstolen förklarat att instegsjobben innebär diskriminering mot infödda svenskar. Hur kommer det sig att nystartsjobb är helt okej, och hur kommer det sig att sänkta arbetsavgifter för ungdomar är helt okej? Det gör att ungdomar blir billigare att anställa jämfört med arbetslösa 50-åringar. Är inte det åldersdiskriminering?

Den andra frågan jag har är väldigt kort: Är Sverigedemokraterna för äganderätten?

Anf. 148 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag börjar med den senare frågan: Svaret är ja.

Vad gäller det du sade om instegsjobb kontra nystartsjobb omfattar de andra subventioner som man har infört såväl svenskar som invandrare. Där görs ingen särskiljning beroende på vilken etnisk bakgrund man har.

Låt mig ställa en motfråga: Om vi sverigedemokrater hade kommit med ett förslag som innebar att det skulle bli mer än dubbelt så dyrt att

anställa en invandrare, hade inte du då påstått att det var ren och skär rasism och diskriminering? Det gäller svenskar givetvis. Hade vi kommit med det förslaget kan jag lova att du från den här talarstolen hade beskylld oss för att diskriminera invandrare och för att bedriva en rasistisk politik gentemot invandrare. Det är precis vad ni gör nu fast mot svenskar.

Anf. 149 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru talman! Då har du, William, gjort det uppenbart från talarstolen att det är helt okej med riktade särskilda insatser för grupper som har det tufft förutsatt att det inte är på grund av att man är invandrare. Det är helt okej att sänka arbetsgivaravgiften för ungdomar som har det svårt att komma in på arbetsmarknaden och således åldersdiskriminera dem som inte är unga. Men det är inte okej att hjälpa människor som har det svårt att komma in på arbetsmarknaden på grund av att de inte är födda här.

När det gäller min fråga om äganderätten handlar det om att jag tycker att det är rimligt att man som arbetsgivare och företagare själv bestämmer vem man vill anställa. Det är så vår arbetskraftsinvandring är utformad. Som företagare får man själv, om man har ett behov, rekrytera personal som kommer från ett annat land.

Anf. 150 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag sätter svenska löntagares intressen i första rummet. För mig är det viktigare att svenskarna i det här landet kan vakna och ha ett arbete att gå till snarare än att någon från ett helt främmande land ska komma hit och ta det arbetet från någon annan, som i många fall kan bli konsekvensen.

Instegsjobben: Att göra det dyrare att anställa svenskar men billigt att anställa invandrare är uppenbar diskriminering, solklart. Många svenskar har trängts undan på grund av den här åtgärden. Det är ingenting annat än ren och skär diskriminering. Det ger ingen trovärdighet när ni säger att ni står upp för alla människors lika värde.

Anf. 151 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att fråga William Petzäll hur ni ser på sambandet mellan antalet människor och antalet arbeten i ett land. Om det skulle vara så att det bara fanns ett visst antal arbeten i ett land skulle det innebära att länder som var glesbefolkade, som Sverige, skulle ha en stor arbetskraftsbrist, medan länder som var tätbefolkade, som Nederländerna, skulle ha en massiv arbetslöshet. Så är det inte, utan det handlar om andra faktorer, till exempel om man har rätt utbildning, om hur många som är äldre, yngre eller i arbetsför ålder, om det finns rätt kompetens på arbetsmarknaden, om vilken politik som förs från regeringen, om man satsar på investeringar och liknande. Ändå försöker ni gång på gång med lögnen om att vi importerar arbetslöshet, men det handlar inte om en faktisk siffra. Det är inte så sambandet är.

Anf. 152 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det är väl alldeles uppenbart att om vi har en stor arbetslöshet, vilket vi har, och det på det kommer hit väldigt många människor

med bristande språkkunskaper och låg utbildningsnivå och för vilka det inte finns jobb på arbetsmarknaden kommer dessa människor att sättas i utanförskap. Därmed kommer arbetslösheten att öka. Om det var så som Maria Ferm påstår, att jobben kommer bara vi släpper in massor med människor, borde Malmö blomstra rent ekonomiskt, medan Vellinge som knappt har tagit emot några skulle gå under helt och hållet. Givetvis är det inte så.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Anf. 153 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Nej, det handlar om att det bor väldigt många höginkomsttagare i Vellinge till exempel, och därför har de betydligt bättre förutsättningar.

Ni brukar prata om massinvandring, att det kommer hit 100 000 personer per år. Samtidigt pratar ni aldrig om de 50 000 personer som varje år lämnar landet.

Ni säger ofta att ni vill minska invandringen med 90 procent, men en tredjedel av dem som kommer hit är ju arbetare från platser runt om i Europa. Vissa är anhöriginvandrare, de flesta från Thailand till exempel. Vilka är det ni vill kasta ut?

Anf. 154 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Den största kategorin invandrare utgörs av anhöriginvandrare, och det har sett ut så under flera år. Det här är människor som inte har några skyddsbehov utan enbart drivs av ekonomiska eller sociala intressen. Väljer vi då att prioritera den här gruppen, som Maria Ferns samarbetspartner har gjort under väldigt många år, innebär det givetvis att vi får mindre resurser till att hjälpa verkligt nödlidande människor. Den prioriteringen vill inte vi göra. Vi vill prioritera människor som lider verklig nöd, som jag har varit inne på flera gånger, inte människor som drivs av ekonomiska eller sociala intressen.

Anf. 155 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Jag vill spåra in på det här med nystartsjobben och den halverade arbetsgivaravgiften igen, för det har visat sig att många småföretagare har anställt, även under de senaste tuffa åren på arbetsmarknaden med tanke på finanskris och annat. William Petzäll säger då att till skillnad från instegsjobben, som ni sverigedemokrater anser vara diskriminerande, skulle nystartsjobben och den halverade arbetsgivaravgiften inte vara det därför att de skulle omfatta alla. Men det gör de ju inte. Exempelvis gäller ju den halverade arbetsgivaravgiften för ungdomar endast ungdomar. Skulle det då inte innebära, med ditt sätt att se det hela, att de äldre vore diskriminerade?

Dessutom gör vi satsningar på kvinnligt företagande. Skulle det i så fall vara diskriminerande gentemot männen?

Anf. 156 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! När det gäller till exempel nystartsjobben menar jag att både en invandrarungdom och en svensk ungdom omfattas av samma regler. Vad ni har gjort är att särskilja utifrån hudfärg och etnisk bakgrund. Det rasism i grunden handlar om är just att man skiljer på männi-

skor utifrån vad de har för hårfärg eller hudfärg. Det är precis det ni gör. Och ni ställer grupper mot varandra.

Det är uppenbart att det finns väldigt många svenskar som är oerhört frustrerade och undrar varför det ska vara billigare att anställa en invandrare men dyrare att anställa en svensk. Det är en politik som ställer grupper mot varandra, och det är en politik som grundar sig i diskriminering. Det kan vi sverigedemokrater aldrig under några som helst omständigheter ställa upp på.

Anf. 157 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Nej, här håller William Petzälls resonemang inte ihop. Med det resonemanget skulle man ställa äldre mot unga när man inför en halverad arbetsgivaravgift för ungdomar, men det är inte det som det handlar om. Det handlar om att ge möjligheter för fler att komma in på arbetsmarknaden, oavsett vilken person det är. Då hittar man grupper som har det speciellt svårt just nu.

Här håller inte ditt resonemang ihop, för det är uppenbarligen bara när det gynnar invandrare som det är problem.

Anf. 158 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Vi får höra att vi är emot åtgärder som enbart gynnar invandrare. Så är det ju inte. När det till exempel gäller en halverad arbetsgivaravgift för ungdomar tror jag att vi också har ungdomar med invandrarbakgrund i det här landet som omfattas av de reglerna, så givetvis är det inte så.

Som jag sade, återigen, kan vi inte acceptera att svenskar diskrimineras i sitt eget land. Vi kan inte acceptera att vi ska tvingas betala för att invandrare ska arbeta i det här landet, för det är de facto så det blir i verkligheten.

Vi får betala för vår egen diskriminering, och vi får betala för att invandrare ska arbeta i landet. Det är vi emot.

Anf. 159 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Sanningen är, både i Sverige och i hela västra Europa, att vi behöver fler människor som arbetar och fler timmar som varje människa arbetar, till exempel för att vi ska ha råd med ett fungerande pensionssystem.

Arbetslinjen är en hörnsten i Alliansens politik, även när det gäller migrations- och integrationspolitiken. De åtgärder som är på väg att genomföras nu uppmuntrar människor att läsa svenska, uppmuntrar människor att flytta dit där det finns jobb, uppmuntrar människor att komplettera sin utbildning så att de blir anställningsbara. Ersättningssystemen anpassas efter detta. Människor som är aktiva får högre ersättning än människor som inte är aktiva. Det gäller svenskar och det gäller nyanlända invandrare.

Min fråga till William Petzäll blir: Hur tror ni att det hjälper integrationen att lämna arbetslinjen, som ni föreslår genom att ni röstar emot allt det här?

Anf. 160 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag förstår inte hur man med trovärdighet kan säga sig stå upp för en arbetslinje samtidigt som man faktiskt importerar arbetslöshet varje år genom den oansvariga invandringspolitik som förs i det här landet.

Det tar i genomsnitt sju år för en invandrad man att få ett arbete i det här landet. Det tar tio år för invandrad kvinna att få ett jobb i det här landet. Det är ingen arbetslinje, utan det handlar snarare om att sätta människor i ett tärande bidragstagande och utanförskap.

Hur kan man också säga sig stå upp för en arbetslinje samtidigt som man till exempel betalar ut bidrag för något så fundamentalt som att lära sig svenska? Varför inte i stället vara rak och tydlig och säga till dem som kommer hit: Ska ni över huvud taget bo i det här landet ska ni också lära er det svenska språket och anpassa er till det öppna, demokratiska och jämställda samhället.

Accepterar man inte de värderingarna är jag beredd att sätta ned foten och säga att man får söka sig till ett annat land där andra värderingar är rådande.

Anf. 161 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Jag är övertygad om att det i alla sammanhang, oavsett om det handlar om svenskar eller om det handlar om invandrare i Sverige, är bra att vi har ett system där det lönar sig att arbeta, lönar sig att studera, lönar sig att göra olika insatser för att bidra till samhället och lära sig från början att alla kan bidra med något.

Då blir fortfarande min fråga: Genom att ta bort olika typer av uppmuntran till arbete och studier, hur underlättar det för dem som nu redan är utanför arbetsmarknaden?

Anf. 162 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag måste också ställa mig lite frågande till just sfi-bonusen. Vad har man egentligen för grundsyn på människor som kommer utifrån? Är det så att man behöver betala dem pengar för att de ska lära sig språket? Är det inte så att de själva ska drivas av motivationen och viljan att bli en del av det här samhället?

Så har vi återigen instegsjobben. Vi har sett liknande reformer. Jag vet inte i hur många decennier vi har sett hur ni försöker få integrationspolitiken att fungera. Ni har slösat så oerhört många miljarder. Nu står vi med facit i hand och i stället förvårade problem, och problemen kommer att bli ännu värre om det här får fortsätta.

Anf. 163 ADNAN DIBRANI (S) replik:

Fru talman! Jag är oerhört stolt över att stå här i Sveriges riksdag i dag. Jag är oerhört stolt över att vara socialdemokrat som står för alla människors lika värde, och jag är oerhört stolt över att ha fått förtroendet hemifrån Varberg och Halland att stå här i dag. Dock är det inte utan att jag också mår lite illa när jag står här.

Jag tänker inte ge mig in på vad de borgerliga har gjort, för jag tror att William Petzäll vet att som socialdemokrat gillar jag inte heller deras politik. Men det är nästan så att jag föredrar den tusen gånger mer än vad jag någonsin kommer att föredra din politik.

En fråga som jag funderar på är att hemma tycker alla att jag är svensk, och jag känner mig som svensk och är, när folk frågar mig, en stolt svensk. När jag åker på semester till Kosovo är det första de säger: Hej, Adnan! Hur är det i Sverige? Svensken Adnan – det är så de ser mig. Men du och ditt parti ser mig som det största hotet någonsin mot det svenska samhället.

Jag vill att du förklarar för mig: Är jag svensk, är jag invandrare eller vad jag är för något, och var jag ska vara?

Anf. 164 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Vi hör här att Adnan Dibrani är stolt över att företräda Socialdemokraterna.

Är du lika stolt över att ha bidragit till det utanförskap som vi har? Är du stolt över att ha satt tiotusentals invandrare i ett tärande utanförskap utan möjlighet att ha ett arbete att gå till?

Jag kommer inte att sänka mig så lågt att jag i den här kammaren kommer att kommentera huruvida du är svensk eller inte. Jag tycker absolut inte att det hör hemma i den här diskussionen över huvud taget. Jag tycker att det var en fråga av riktigt lågvattenmärke.

Anf. 165 ADNAN DIBRANI (S) replik:

Fru talman! Då kan jag svara att William Petzäll inte behöver säga någonting i dag, men ni har redan gjort det.

Er partiledare, du och de andra som flinar där borta tycker ju att jag är ett stort hot mot det svenska samhället, så det här är inget nytt. Det är bara att kommentera. Det är ingenting som jag hittar på, utan ni har själva gått ut med detta.

Du pratar väldigt mycket om diskriminering. Du diskriminerar kärlek, enligt mig. Många av dem som kommer hit som anhöriginvandrare är från Thailand, dit svenskar åker för att hämta hit kärlek. Även de resterande – tvåan, trean, fyran och femman på listan – är länder från närområdet. Varför vill du diskriminera svenskar? Varför vill du diskriminera kärlek?

Anf. 166 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag lever i en verklighet där våra skattemedel inte är obegränsade. Vi kan givetvis acceptera en anhöriginvandring, men det finns över huvud taget ingen anledning att svenska skattebetalare ska behöva betala för människor som inte har några som helst skyddsbehov utan bara drivs av sociala intressen. Jag menar att det då är rimligt att mottagaren står för alla kostnader som den anhöriga medför. Då kan vi acceptera en viss mån av anhöriginvandring.

Anf. 167 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Man kan läsa statistik på många olika sätt. Sverigedemokraterna talar ofta om massinvandring. Ser man till den historiska relationen i Sverige drabbades vi en gång i tiden av massutvandring. Det var först år 2000 som vi kom upp i samma mängd utvandrare och invandrare. Det var till med så illa en gång i tiden att man hade som förslag här i riksdagen att lagstifta mot utvandring. Vi ska därför vara glada att vi har

människor som vill komma till oss. Det handlar inte om någon massinvandring.

Maria Ferm tog tidigare upp att det är många som utvandrar varje år. Det är alltså inte fråga om en massinvandring. Jag tycker att ni ska sluta tala om det.

Ni säger att ni vill hjälpa människor på plats. Vad är det konkret ni tänker göra?

Anf. 168 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Nu får vi höra att vi ska vara glada över att vi har en av världens kanske mest extrema invandringspolitik. Fråga de som bor i Malmö stad och är med om bilbränder, skottlossningar och upplopp om de är speciellt glada över det mångkulturella samhälle som ditt parti har varit med om att skapa, Bodil Ceballos. Jag tror att de flesta skulle svara nej. Eller fråga de svenska ungdomar som blir rånade på sina telefoner och trakasserade enbart för att de är svenskar om de tycker att er politik är vettig.

Din fråga gällde vad vi konkret vill göra. Att stödja aktiva biståndsin-satser handlar om att öka anslagen framför allt till UNHCR och se till att de får rimliga resurser att kunna hjälpa människor på plats i närområdet.

Anf. 169 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Det hänger inte ihop. När människor kommer till UNHCR har de redan tvingats på flykt. Ska man hjälpa människor att slippa fly behöver man bistånd, och man behöver jobba fredsfrämjande, konfliktlösande och så vidare. När man kommer till UNHCR är man redan på flykt. Där vill ni höja, men ni vill sänka biståndet. Det går inte ihop. Ni hjälper inte människor på det sättet.
(Applåder)

Anf. 170 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Hur hjälper man utsatta människor genom att med biståndsin-satser ge pengar direkt i handen på diktaturer som sedan använder dessa pengar till att just förtrycka dessa utsatta människor?

Givetvis kan man inte stävja konflikter genom att biståndsarbetare kastar ispåsar på talibaner. Det funkar inte så. Människor som har flytt från krig, förföljelse och förtryck kommer till UNHCR, och där vill vi hjälpa dem. Där kan vi hjälpa betydligt fler än vad vi gör med dagens politik.

Anf. 171 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Migration till och från Sverige har alltid förekommit. För hundra år sedan var den svenska drömmen att flytta härifrån, vilket bland annat skildras i Vilhelm Mobergs *Utvandrarna*. Med migrationen kommer nya idéer, nya företag, ny kunskap och arbetskraft. Sverigedemokraterna säger att de vill minska invandringen och hjälpa dem som redan är här. Men i er budget avslöjas att ni inte gör några satsningar. Ni säger nej till instegsjobb, nej till jobbcoacher, nej till sfi-bonus och nej till etableringslotsar.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Migration, integration
och invandring

Min fråga till William Petzäll blir därför: Vilka konkreta satsningar gör ni för att få in utrikesfödda på arbetsmarknaden?

Anf. 172 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag har svarat på den frågan fem till tio gånger, men jag upprepar mig: Det handlar om att stoppa tillflödet av nya arbetslösa för att få en reell möjlighet att bryta segregationen. Den möjligheten ges vi aldrig så länge vi fortsätter bygga på utanförskapet med en hejdlös massinvandring.

Jobbcoacher har visat sig vara extremt ineffektiva. De har inte alls bidragit och gett de önskvärda konsekvenser som man hade räknat med. Givetvis är vi då emot en sådan satsning.

Det handlar också om att ställa betydligt större krav på de människor som kommer hit. Vi har inte bara kanske världens mest liberala invandringslagstiftning utan också en extremt kravlös integrationspolitik. Vi ställer inga som helst krav på dem som kommer hit.

Jag är helt övertygad om att en kraftigt begränsad invandring som ger dem som redan är här en reell möjlighet kombinerat med att vi ställer krav på dem som kommer hit att ta seden dit de kommer och anpassa sig till vårt levnadssätt kommer att vara två viktiga huvudförklaringar till hur vi kan bryta utanförskapet.

Anf. 173 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Att röra sig hur man vill är inte bara en del av människors frihet utan även en framgångsstrategi för hela samhällen. William Petzäll svarade inte på frågan vad Sverigedemokraterna vill göra för att få in fler människor i arbete.

Anf. 174 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag svarade visst. Jenny Petersson talar om att människor ska röra sig fritt. Senast jag kollade var dock Moderaterna för någon form av regelverk för invandringen. Jag kan inte tolka ditt svar, Jenny, på något annat sätt än att du förespråkar helt öppna gränser och att vem som helst ska få komma hit bara man kan ta sig till Sverige. En sådan politik är absolut inte hållbar.

Anf. 175 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Jag vill precis som Adnan Dibrani från Socialdemokraterna säga att jag är stolt över att vara här som ledamot i Sveriges riksdag. Samtidigt skäms jag och mår illa som sann liberal när jag hör Sverigedemokraterna måla upp sin förvrängda världsbild.

Jag hade tänkt ställa frågan som min partivän Roger Haddad redan har ställt om den föränderliga demografin och att vi kommer att ha allt färre i arbetsför ålder som ska bära upp välfärden i Sverige. Men eftersom du inte kunde svara på det, William, så ställer jag inte den frågan en gång till.

I stället vill jag höra vad ni tänker göra när ni har fått era stängda gränser och stoppat invandringen med de minst 600 000 med utländsk bakgrund som redan arbetar här och bidrar till samhället.

Anf. 176 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det var en märklig fråga. De enda som vi med tvång vill ska lämna landet är de som har kommit till Sverige och uppgett att de har skyddsbehov och som fått ta del av svensk välfärd men inte kunnat hålla sig inom lagens ramar, det vill säga människor som kommer hit och begår brott eller har ljugit sig in i landet. Det är dessa människor vi vill utvisa med tvång, inga andra. De människor som jobbar här är hur välkomna som helst. Vi har aldrig sagt något annat.

Din fråga visar på okunskap om mitt partis politik, Anna SteeleKarlström.

Anf. 177 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det tvärtom är du som visar på okunskap, William Petzäll, eftersom systemet redan är sådant att man utvisar dem som begår brott. Jag vill att du berättar mer om hur du ser på dem som redan finns här och arbetar och bidrar till vårt samhälle. Tala om för oss allihop varför de inte ska få finnas här!

Anf. 178 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag vet inte ens om du lyssnade på mig, Anna. Jag sade alldeles nyss att vi givetvis välkomnar människor som har ett arbete och som lever i vårt samhälle. Vi ska absolut inte göra dem något.

Det är inte som du påstår att vi utvisar alla invandrare som begår brott i detta land. Det finns ett oändligt antal exempel på människor som har begått mycket grova brott men som ändå får stanna i Sverige.

Anf. 179 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna säger att vi har fört en misslyckad integrationspolitik i landet. Det kan jag hålla med om. Den har inte varit framgångsrik. Det är mycket som vi borde ha gjort annorlunda. Man skulle kunna tänka sig att Sverigedemokraterna skulle vilja föra en bättre integrationspolitik och att de skulle vilja anamma de idéer som förbättrar. Men i stället säger de att de inte vill göra några förbättringar. De vill försvåra för invandrare att få jobb.

Man säger också att man ser det som ett stort problem att många invandrare inte har jobb. Då borde man säga ja till de instegsjobb som har varit väldigt framgångsrika för de personer som har kommit in den vägen. Det får vi ständigt vittnesmål om.

Hur kan ni ställa upp på detta?

Anf. 180 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Vi tror inte på den mångkulturella integrationspolitik som övriga riksdagspartier ställer sig bakom. Länder som i princip saknar integrationspolitik kan uppvisa ett bättre resultat när det kommer till invandrare i sysselsättning.

I över 20 år har ni försökt komma på lösningar på hur man ska åtgärda de problem som är sammankopplade med den invandringspolitik som vi har haft. Jag vet inte hur många tiotals miljarder som man har slösat på det. Om vi ser på resultatet 20 år senare har vi ett förvärrat utanförskap och en förvärrad segregation med förvärrade motsättningar.

Det om något måste väl med all önskvärd tydlighet visa att den integrationspolitik som förs här i landet inte är något annat än ett komplett misslyckande.

Det är dags att vi gör en radikal vändning i politiken och i stället kollar på framgångsrika länder som till exempel Danmark, där invandrare nu i större utsträckning får arbete.

Anf. 181 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! Om du menar vad du säger tycker jag att du borde sträva efter en helt annan invandringspolitik och en helt annan integrationspolitik som innebär att människor får jobb och att man understöder och hjälper dem att få jobb som till exempel instegsjobben som många i dag vittnar om fungerar väldigt bra. Där kommer många in på den svenska arbetsmarknaden på ett helt annat sätt än de skulle ha gjort annars. Det säger du nej till. Du vill stänga Sveriges gränser. Det är skrämmande.

Anf. 182 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det blir något av en kristdemokratisk tankekurpa när man sätter likhetstecken mellan att vilja föra en ansvarsfull invandringspolitik som den i våra nordiska grannländer, som till exempel Norge, Finland och Danmark, och att man vill stänga gränserna. Det är absolut inte det vi vill. Det har heller ingen sverigedemokrat sagt.

När det gäller instegsjobben menar vi fortfarande att de är diskriminerande mot svenskar. Det finns svenskar som är arbetslösa och inte får någon som helst subventionering. Vad har för ni för åtgärder för dem och vad ska ni göra med dem? Vi vill inte göra någon skillnad mellan människor på grund av etnisk bakgrund.

Anf. 183 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Det talas inte om integrationspolitik. Det talas inte om flyktingar. Det talas inte om konsekvenser av asylpolitiken. Nu ska vi äntligen lyfta på locket och få en debatt om detta. Så har det låtit på vissa håll i valrörelsen, och så låter det tyvärr även nu från riksdagens talarstol.

Låt oss vara ärliga. Vi är många från alla partier som talat om integrationspolitik, som talat om flyktingar och invandrare och som talat om konsekvenserna av den svenska politiken på området. Vänsterpartiet har definitivt gjort det och fortsätter att göra det, men vi drar andra slutsatser än den borgerliga regeringen och vi drar helt andra slutsatser än SD. Vi ser med andra ögon. Vi hör andra berättelser.

Vi i Vänsterpartiet tycker inte att det är flyktingarna som är problemet, och vi anser inte att Sveriges samlade utmaningar med arbetslöshet och försämrad välfärd kan skyllas på den del av befolkningen som flytt hit. Vi vet att mottagande, asylprocess och möjlighet till utbildning och arbete är viktiga beståndsdelar för att integrationen ska lyckas. En nedbrytande asylprocess och avsaknad av rätt till vård och skola bidrar inte till att skapa förutsättningar för en lyckad integration.

Fru talman! Vi möter dagligen människor som drabbats av en orättvis och omänsklig migrations- och flyktingpolitik. Vi möter människor som inte behandlas på ett värdigt sätt. Det är somalier som nekas återförening med sina barn eftersom de inte har giltiga ID-handlingar. Det är kvinnor från till exempel Kongo som inte lyckas berätta om sina svåra upplevel-

ser vid sina första möten med Migrationsverket och som sedan ifrågasätts. Det är ensamkommande flyktingbarn som skickas tillbaka till ett osäkert öde utan det skydd som barnkonventionen ska ge dem. Det är papperslösa barn och vuxna som nekas vård och skola och därför lever i skuggan av vårt samhälle utan rättigheter och med ständig rädsla. Tyvärr finns det även många människor med giltiga asylskäl som vi aldrig får möta, nämligen de som drunknar på väg till Europa eller råkar i klorna på människohandlare och handlas som varor. Det är de som avvisas av EU:s gränspolis Frontex utan möjlighet att få sin rätt till asyl prövad.

Fru talman! Vänsterpartiet lägger fram en politik som tar mänskliga rättigheter på allvar. Gömda och papperslösa ska få samma rätt till vård som alla andra i landet. Enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna är tillgång till hälso- och sjukvård en mänsklig rättighet, och vi vill att Sverige till fullo lever upp till det. Alla barn som uppehåller sig i Sverige, med eller utan papper, ska också ha rätt till skola på lika villkor.

Asylprocessen måste förbättras och ses över på en rad punkter för att stärka rättssäkerheten vid asylprövning. Utlänningslagen måste ses över. Det gäller till exempel begrepp som väpnad konflikt, så att det motsvarar den folkrättsliga innebörden. Det är viktigt att begreppen inte leder till en snävare och mer exkluderande flyktingpolitik än riksdagen egentligen ursprungligen avsåg. Ersättningssystemet för asylsökande måste ses över, och försörjningskravet vid anhöriginvandring ska avskaffas.

Vi måste öppna lagliga vägar att söka asyl i Europa. Sverige ska verka för en mindre restriktiv flyktingpolitik.

Vänsterpartiet har i dagarna välkomnat beslutet att stoppa avvisningarna till Grekland, ett beslut som vi har kämpat för länge. Vi hoppas och tror att det innebär att de personernas ärenden prövas i Sverige och att de inte bara får tillfälliga tillstånd och hamnar i ytterligare väntan.

När det gäller integrationspolitiken står Vänsterpartiet för en utjämnande och solidarisk välfärdspolitik med utbildning och arbete i centrum. Vi vet att många nyanlända lever i segregerade områden med hög arbetslöshet. Till detta kommer en strukturell diskriminering på arbetsmarknaden där den som heter Samir har mycket svårare att få komma på jobbintervju än den som heter Sven. Vi måste därför arbeta hårt för att minska diskrimineringen på arbetsmarknaden och skapa ett mindre segregat samhälle där vi kan ta till vara alla resurser.

Fru talman! Som ni hör pratar Vänsterpartiet gärna flykting- och integrationspolitik. Så länge föräldrar nekas återförening med sina barn, så länge papperslösa och gömda saknar basala rättigheter, så länge barn skickas ensamma till otrygga förhållanden och så länge Sverige inte lever upp till samtliga mänskliga rättigheter kommer Vänsterpartiet att fortsätta att prata om invandring och integration, men utifrån flyktingarnas perspektiv och genom flyktingarnas berättelser för en solidarisk och rättvis migrationspolitik.

(Applåder)

I detta anförande instämde Mia Sydow Mölleby (V) samt Bodil Ceballos, Tina Ehn, Maria Ferm och Åsa Romson (alla MP).

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Migration, integration
och invandring

Anf. 184 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Christina säger att man alltid har pratat om invandringspolitik. Problemet är bara att man i den här kammaren i ungefär 40 års tid har varit rörande överens om att vi ska ha en massinvandring till Sverige. Alla har varit rörande överens om att vi ska ha ett mångkulturellt samhälle. Så har det varit i 40 år. De få gånger man har pratat om det har det aldrig varit i kritisk bemärkelse. Det har alltid handlat om hur fint det är eller att vi ska göra det mer liberalt.

För första gången har nu kammaren ett seriöst parti som är i opposition mot den galna politik som ni har bedrivit i 35 år. För första gången har svenska folket sin röst i riksdagen. 75 procent av svenska folket anser att invandringen är ett problem i dag. Undersökningar visar att 40 procent inte litar på det som är etablissemangets bild av invandringen.

Vi är den röst som i parlamentet och medierna visar det som ni aldrig har vågat prata om. Ni håller varandra i handen i er lilla bubbla och låtsas att allt är bra med mångkulturen och invandringen.

Anf. 185 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Det var verkligen ingen fråga utan ett påstående. Man kan säga, som vi har hört under dagen, att Sverigedemokraterna har väldigt lite att tillföra av egna idéer eller tankar, utan det blir ett ständigt angrepp som egentligen inte innehåller så mycket annat. Jag har därför inget ytterligare att tillägga.

Anf. 186 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Christina Höj Larsen, du kan kalla det för ständiga angrepp eller vad du vill. Men vi är inte här för att dalta med er i Vänsterpartiet, för ni har bidragit till denna katastrofala situation som vi ser ekonomiskt med massinvandringspolitiken. Vi ser kriminaliteten skena i väg, och vi ser kulturella problem. Vi ser att folk i Malmö flyttar därifrån för att de inte känner sig hemma där. De kan inte bo i den staden längre. Det är därför självklart att jag inte kommer att stå här och hålla med vare sig dig i Vänsterpartiet, eller Folkpartiet eller någon av de andra som förespråkar denna urspårade massinvandringspolitik.

Anf. 187 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Nej, jag har inga förhoppningar om att du ska hålla med mig över huvud taget. Jag lade fram ett konstruktivt förslag om hur migrationspolitiken ska kunna föras. Det enda som vi har hört från er i dag är att invandringen ska stoppas. Utöver det har vi faktiskt inte fått några som helst konstruktiva eller konkreta förslag. Det får vi väl dra våra slutsatser av.

(Applåder)

Anf. 188 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! I onsdags, alltså i går, släppte Arbetsförmedlingen en ny rapport som visar att vårt land under perioden 2010–2025 står inför 1,6 miljoner pensionsavgångar och att detta kommer att leda till brist på arbetskraft i många kommuner runt om i hela Sverige.

Det framgår att det demografiska tillskottet av personer i arbetskraften under denna period uteslutande kommer från utlandsfödda, vilka beräknas öka med ca 145 000 personer med nuvarande arbetskraftsdeltagande.

Samtidigt skriver man i denna rapport att man räknar med att antalet svenskfödda minskar med 105 000 personer.

Arbetskraftens förändring under de närmaste årtiondena handlar således mycket om de utlandsföddas möjligheter att komma ut i arbetslivet. Arbetskraftsdeltagandet är dock lågt bland flertalet kategorier av utlandsfödda.

Fru talman! Kristdemokraterna vill ge dem som kommer till Sverige möjlighet att vara med och bygga samhället genom arbete och studier. Det är viktigt. Därigenom skapas sociala sammanhang med goda förutsättningar för människor att lära sig språket.

Det är i de små gemenskaperna som traditioner, kultur och sedvänjor ses och förstås. Det är i gemenskap med andra som vi utvecklas som människor, och det är också i gemenskap med andra som invandrare lär sig och tar till sig lagar, regler, sedvänjor och så vidare i Sverige.

Vi måste se invandraren som en person med resurser och en vilja att få vara med och bygga samhället. Kristdemokraterna har under den gångna mandatperioden verkat för en politik som tar till vara varje persons möjligheter.

Vi har låtit Arbetsförmedlingen få ett samordnande ansvar för etableringsinsatserna i stället för kommunerna. Det är bra. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med den nyanlände upprätta en etableringsplan med utgångspunkt i tidigare utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet.

Vi har infört en ny aktör – etableringslots – för att stödja den nyanlände under etableringsperioden. Etableringslotsen kan hjälpa den nyanlände med frågor om jobbsökande, utbildning och boende.

Vi har ökat satsningen på validering, för att översätta den nyanländes kunskap och erfarenheter till svenska förhållanden.

Vi har infört instegsjobb, där den som anställer en nyanländ ersätts med 75 procent av lönekostnaden under 36 månader. Detta sker parallellt med undervisning i svenska och innehåller handledande inslag.

Det är via full sysselsättning, kunskap och sunda finanser som Sverige byggs starkt. Det är så vi kan stå starka i den internationella konkurrensen. Arbetslinjen är därför central. Arbetet ger identitet och självkänsla. Arbetet förbrödrar och integrerar. Det är via arbete som vi kan skapa ett sammanhållet land, ett land där alla får jobb efter egen arbetsförmåga.

Ekonomisk tillväxt skapas inte ur tomma intet. Tillväxt skapas av människors arbetsinsatser. Därför har vi också gjort det mer lönsamt att arbeta. Vi har även sänkt kostnaderna för att anställa, och för att underlätta för grupper som har det svårare att komma in på arbetsmarknaden har vi gjort riktade satsningar.

Nystartsjobben ger arbetsgivaren möjlighet att anställa dem som varit borta från arbetslivet i mer än ett år genom ett ekonomiskt stöd som motsvarar dubbla arbetsgivaravgiften. Stödet utgår lika länge som den anställda har varit arbetslös.

De tidigare nämnda instegsjobben har förbättrat möjligheterna för invandrare att komma in på arbetsmarknaden.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Som vi har hört skriver Sverigedemokraterna i sin budgetmotion att de vill avveckla instegsjobben. Samtidigt anser de att det stora problemet med invandringen är att invandrare inte kommer i arbete. Jag kan skriva under på att detta är ett stort problem.

Men då undrar vän av ordning: Varför ska man då försvåra för invandrare att få jobb?

Jag talade nyligen med en person som är personalansvarig på ett hotell i Örebro som sade: Instegsjobb är toppen. Tack vare instegsjobben kunde de för elva månader sedan ta emot en nyanländ invandrare som snabbt utvecklade det svenska språket och snabbt kom in i det svenska samhället just på grund av den möjligheten. På den arbetsplatsen sade man att detta fungerar bra.

Fru talman! Jag vill till sist säga att Kristdemokraterna alltid har stått för en human och generös flyktingpolitik. Det kommer vi att fortsätta göra. Vi vill erbjuda en fristad för dem som flyr från förtryck och förföljelse. Vi vill verka för en politik som i större utsträckning bygger på människors skyddsbehov och rättigheter.

För Kristdemokraterna är varje människa unik och har samma absoluta och okränkbara värde. Denna människosyn begränsas inte till det egna landet eller till de egna medborgarna utan är universell och omfattar alla människor. Vi har ett gemensamt ansvar för varandra. När någon lider och far illa har vi alla ett ansvar att hjälpa till.

Anf. 189 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Nu får vi höra argumentet om arbetskraftsinvandring och om hur mycket Sverige behöver det igen. Detta argument har vi hört i 30 år. Även på 70-talet sades det att vi behövde arbetskraftsinvandring. Det säger man varje år, och varje år är det lika fel.

År 2010 befarar alla att fyrtiotalisterna ska gå i pension. Över hälften av dem har redan gått i pension, och vi har fortfarande en jättestor arbetslöshet. Detta argument har aldrig fungerat.

Det har till och med i undersökningar i Sverige av Jan Ekberg visat sig att det knappt finns några positiva effekter av en arbetskraftsinvandring.

Vi kan jämföra med Kanada. Jag vet att Billström gillar att ta Kanada som ett exempel. Där har man haft en extremt selektiv arbetskraftsinvandring. Sverige väljer inte över huvud taget. I Kanada har man hårda krav. Men inte ens där hjälper det. Reallönerna har sjunkit 4–7 procent, det blir fortfarande sociala problem, och ekonomiskt sett visar det sig att man inte har vunnit någonting på det ändå.

Ändå står ni här dag ut och dag in och påstår att vi någon gång i framtiden kommer att behöva arbetskraftsinvandring. Därför måste vi fortsätta med massinvandringspolitiken i dag. Det fungerar inte. Det stämmer inte. Det har det aldrig gjort och kommer aldrig att göra.

Anf. 190 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! Kent Ekeroth ifrågasätter här Arbetsförmedlingens nya rapport. Den kapar han vid fotknölarna och säger att den är helt fel.

Jag har större tilltro till en officiell rapport än till hur Kent Ekeroth anser att det borde vara.

Denna rapport visar att vi står inför stora pensionsavgångar. Det finns fortfarande ett stort berg av många som kommer att gå i pension. Det är någonting som vi som ansvariga politiker måste ta hänsyn till och planera för. Vi kan inte bortse från detta bara för att några inte tycker att det ska vara så. Så här ser det ut. Det är den information som vi får. Det är det underlag vi har när vi ska fatta beslut.

Anf. 191 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Lars-Axel Nordell, du nämner att du har större tilltro till rapporterna. Det låter jättebra. Jag har större tilltro till verkligheten som den har visat sig vara i Sverige och som den har visat sig vara i Kanada. Verkligheten kallas det. Medan ni ser i syne ser vi verkligheten.

Vi har under väldigt lång tid sett att varken anhöriginvandringen eller arbetskraftsinvandringen har fungerat. Det har tyvärr inte fungerat. Ska man ha en arbetskraftsinvandring – och det är vi för – ska det vara en selektiv arbetskraftsinvandring där man tar in dem som vi anser att det finns behov av. Vi ska inte ha en generell arbetskraftsinvandring och hoppas att det blir bra. Undersökningar visar att det inte blir det.

Anf. 192 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! Jag vill bara säga så här: Det jag kan hålla med om är att vi i Sverige har haft en integrationspolitik som inte har lyckats. Vi har inte understött människor så att de har kunnat komma ut i arbete, utan tvärtom har de hamnat i utanförskap. När jag säger ”vi” menar jag det svenska styret. Vi har understött att de har fått bo i vissa områden. Detta måste förändras. Det är det vi vill göra.

Anf. 193 MARIA FERM (MP):

Fru talman! Under många år har Sveriges migrationspolitik gått i en alltmer restriktiv riktning. Visumregler har blivit tuffare, försörjningskrav vid anhöriginvandring har införts och hyresersättningen för dem som väljer eget boende har sänkts och slutligen slopats. Det är bara några exempel.

Den nya migrationsprocessen skulle egentligen inte leda till en mer restriktiv politik, men så har ändå blivit fallet. Det var tvärtom lagstiftarnas intentioner. Ändå har Sverige redan blivit prickat flest gånger för att ha brutit mot FN:s tortyrkonvention och skickat tillbaka människor till länder där de har riskerat tortyr. Det är dags att försöka vända denna utveckling och se till att Sverige blir ett föredöme när det gäller en human asylpolitik.

Situationen för ensamkommande barn är särskilt bekymmersam. Efter en ofta lång och svår färd hit tvingas dessa ungdomar bo lång tid i transitboenden i ankomstkommunerna innan de kan komma vidare. År 2009 kom 2 250 ensamkommande barn till Sverige, och i år väntas ungefär 2 400 barn komma. Nio ankomstkommuner tar först emot barnen, som sedan slussas vidare till kommuner som har avtal med Migrationsverket.

Tyvärr har inte alla kommuner avtal med Migrationsverket, vilket gör att de tillfälliga boendena, där barnen kanske skulle vistas en två tre dagar, blir allt annat än tillfälliga. Trots oerhörda påtryckningar från alltifrån Migrationsverket till migrationsministern har endast 170 kommuner slutit avtal med Migrationsverket om att ta emot ensamkommande barn.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Migration, integration
och invandring*

Nu har också Barnombudsmannen kallat till sig tio kommuner för att diskutera mottagandet, eftersom platsbristen är akut. Konsekvensen av att alla Sveriges kommuner inte gemensamt tar ansvar för flyktningmottagandet är att barnen far illa. De får inte det psykosociala stöd som behövs, de kan känna oro och osäkerhet inför framtiden och asylprocessen försenas. Det är orimligt att fortsätta mottagandet på detta sätt.

Fru talman! Den borgerliga regeringen har inte gjort mycket för att förbättra situationen för ensamkommande barn de senaste fyra åren. I dag fokuserar regeringen i stället på att återsända så många som möjligt. Regeringen har i förra årets regleringsbrev till Migrationsverket uppdragit åt Migrationsverket att undersöka möjligheten att inrätta omsorgscenter, alltså svenskledda barnhem, i länder som Afghanistan och Somalia.

Detta är länder som Utrikesdepartementet avråder alla svenskar från att resa till. Jag tycker att det är oacceptabelt att samtidigt bygga barnhem utomlands i syfte att skicka tillbaka ensamkommande barn som inte har någon som kan ta hand om dem i hemlandet.

Fru talman! För det första bör kommuner inte kunna säga nej till att ta emot ensamkommande barn. Det är viktigt att hela Sverige står upp för en solidarisk asylpolitik och hjälper till att ge dem som flytt från krig och förföljelse en bra start i det här landet. Att segregationen är stor i Rinkeby är precis lika problematiskt som att segregationen är stor i Danderyd eller Vellinge.

Vi gröna menar att kommuner inte ska kunna säga nej till att ta emot ensamkommande flyktningbarn. Att kommuner säger nej, trots full ersättning från staten, skapar nämligen en svår situation för de kommuner som är ankomstkommuner och bidrar till en väldigt osäker tid i början för personen som kommer till Sverige. Just därför är det viktigt att hela Sverige står upp för en solidarisk asylpolitik.

För det andra är det av stor vikt att ensamkommande barn får en god man så snart som möjligt efter att de kommit till Sverige. Den gode mannen är både vårdnadshavare och förmyndare. Han eller hon ska företräda det ensamkommande barnet i alla frågor som rör deras personliga, ekonomiska och rättsliga angelägenheter.

I dag får ensamkommande barn ofta vänta mellan en vecka och tre månader innan en god man utses. Vårt mål är att en god man ska utses inom 24 timmar för att denne ska kunna ta vara på barnets intressen och vara ett stöd. Som ensam minderårig i ett främmande land, efter en lång och svår tid på flykt, behövs den tryggheten och den ledsagningen.

För det tredje tycker vi att Sverige måste stoppa avvisningarna av ensamkommande barn till Malta och Italien. Dessa länder behandlar asylsökande på ett inhumant sätt och tar inte hänsyn till att de som återsänds är minderåriga. Rapporter från människorättsorganisationer talar om barn som bor i förvar, ibland under fängelseliknande förhållanden, om barn som inte får tillgång till skola, sjukvård, god man eller information om sina asylansökningar.

Redan i dag finns en undantagsregel som kan användas. I Migrationsverkets regleringsbrev bör det skrivas in att Sverige ska använda sig av den och inte skicka tillbaka personer till Malta och Italien. Så har vi redan gjort för Grekland, och så skulle vi också kunna göra för dessa länder.

Fru talman! Sverige har skrivit under barnkonventionen men inte införlivat den i svensk lagstiftning. Det innebär att barnkonventionen inte blir så mycket mer än fina ord på ett papper. Men Sverige måste garantera att barns rättigheter inte åsidosätts. Det är inte rimligt att grundläggande rättigheter för barn, som ska gälla alla oavsett härkomst, inte gäller för dem som har det allra svårast.

I detta anförande instämde Bodil Ceballos, Tina Ehn och Åsa Romson (alla MP).

Anf. 194 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Då var vi här igen med ensamkommande flyktingbarn.

Man testade flyktingbarn i Norge. Det visade sig att nio av tio ljög om sin ålder; de var över 18 år gamla när tandtesterna gjordes. I Danmark gjordes ett liknande test, och då visade det sig att 71 av 120 så kallade ensamkommande flyktingbarn var över 18. De ljög också om sin ålder. Man kan fråga sig om mönstret är annorlunda i Sverige. Jag ser ingen anledning till att det skulle vara annorlunda i Sverige.

Jag tror att en väldigt stor andel av de många flyktingbarn som nu kommer de facto inte är barn. De ser i stället detta som en ny motorväg in i Sverige. Det måste alltså kontrolleras, först och främst, för jag betvivlar det väldigt starkt.

Sedan gäller det ett gemensamt ansvar. Maria Ferm, du pratar om att alla kommuner ska tvingas att ta emot. Jag är säker på att du tror att invandringen är en fantastisk ekonomisk tillgång. Varför ska då kommunerna tvingas till det? Om det nu är så fantastiskt bra med invandring måste det ju vara i deras intresse att ta emot alla.

Anf. 195 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! William Petzäll, ni brukar ofta hävda att människor som kommer hit till exempel ljuger om sin ålder. Det är dock så att ens asylsökans behandlas på samma sätt oavsett vilken ålder man anger. Har man skyddsskäl får man stanna oavsett om man är vuxen eller om man är minderårig.

Det är också så att ungefär hälften av dem som kommer som ensamkommande barn är 16–17 år, och det finns inga sätt att vara hundra procent säkra på åldern. Däremot vet vi också att hälften är under 15 år, och vissa är till och med under 7 år. Att försöka måla ut människor som lögnare är alltså inget jag tycker ligger i dina intressen, i alla fall inte när det gäller dem som är väldigt unga.

När det gäller att hela Sverige ska ta ansvar finns det tyvärr vissa åsikter i landet som handlar om att man inte vill ta emot ensamkommande barn. Därför tror jag att det är någonting vi måste förändra. Det är synd att alla inte ser fördelen med ett solidariskt mottagande, men då får vi ändra det.

Anf. 196 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Maria Ferm, du är säkert precis som jag medveten om att man får ömmande omständigheter om man klassas som barn. Det blir alltså lättare. Det är samma sak i kriminalpolitiken; är man barn får man lägre straff. Är man barn är det lättare att få stanna i Sverige, vilket gi-

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Migration, integration
och invandring

vetvis innebär att de som ljuger om sin ålder gör det av en anledning. Annars skulle det inte finnas någon anledning att ljuga om detta. De gör det för att de får lättare att stanna.

Ljuger de om sin anledning att få stanna i Sverige ska de inte få stanna längre. Är de inte barn ska de inte få hävda de ömmande omständigheterna heller. Det är en mycket enkel princip.

Anf. 197 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Vid alla fall där man ifrågasätter om åldern som är angiven stämmer kommer Migrationsverket att utreda ifall det finns grund för att de har uppgett fel ålder. Är man osäker kommer man också att fråga för att se ifall åldern stämmer eller inte. Du kan nog vara ganska lugn med dina farhågor.

Anf. 198 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag tänkte när vi ska debattera näringsliv inleda den här mandatperiodens första näringslivsdebatt med något tjuvigt citat som kan vara speciellt lärande. Jag hittade en väldig massa citat men allihop var oneliners: "Vi är det bästa företagspartiet", "Vi ska vara företagarens bästa vän", "Vi är entreprenadpartiet", "Vi är småföretagarnas bästa parti" och så vidare.

När man tittar på detta visar det sig att det är ganska spretigt och splittrat. Det är ganska otydligt vad man vill och framför allt vad regeringen gjorde under förra mandatperioden men också vad man har presenterat i budgeten och vill med just näringslivsområdet. Man talar gärna om de nya gröna företagen och att man vill göra saker för dem. Man vill gärna tala om servicebranschen. Där kanske man vill göra någonting. Man kan till exempel sänka moms för restauranger. Man talar om de kreativa företagen. Vi får inte heller glömma basindustrin. Den är viktig. Men när man sedan ska hålla ihop det till en politik som är generell och som gör att företag kan överleva finns det väldigt lite att ta av. Det är ett stort bekymmer.

Jag kom förra mandatperioden till näringsutskottet och tänkte: Nu kommer det att bli mycket jobb. Jag kan konstatera när vi har gått igenom en mandatperiod att det inte var så mycket åtgärder som gjordes på näringslivets område. Det var någon skattesänkning här. Det var någon skattehöjning där, och det får vi inte heller glömma i sammanhanget. Det var någon liten åtgärd här och någon liten åtgärd där.

Näringspolitiken hänger inte ihop till det den borde vara, ett kraftfullt instrument som vi kan gå vidare med. Vi är alla i den här kammaren överens om att det är ett ganska splittrat system som finns för företagsfrämjandet. Det behöver man se över ytterligare. Det är åter ett exempel på att någonting måste göras i helheten när det gäller företagsfrämjandet.

En sak som nästan alla partier säger är: Vi vill ha fler företag. Jag tycker också att det är bra att vi får fler företag. Det är bara synd att under förra mandatperioden kom det inte så många företag som man kanske skulle kunna ha trots med den argumentation som i varje fall näringsminister Maud Olofsson hade.

Det har varit väldigt lite debatt och väldigt lite ambitioner både i Näringsdepartementet men också i kammaren om hur vi ska få större företag. Det handlar om hur företagen ska växa och hur de små företagen ska bli medelstora och de medelstora ska bli större. Där saknas i väldigt stor utsträckning en politik, och där efterfrågar jag en politik.

Sedan måste jag komma in på min älsklingsfråga nummer ett, nämligen regelförenklingar. Det är en ganska sorglig historia. Den mest prioriterade frågan enligt Maud Olofsson var regelförenklingsfrågan.

Man ägnade två år åt att inte ta till vara de metoder som fanns för att sätta i gång och minska antalet regler i företagen. Man utredde först i två år: Hur ska vi göra för att minska regelbördan i företagen? Målet var 25 procent. Det ska visserligen uppnås, om jag förstår det rätt, till år 2010.

Den prognos som finns på Tillväxtverkets hemsida säger att det snarare är riktigt illa. Man har minskat regelbördan med 3,34 procent. Det är riktigt illa. Maud Olofsson sade i den sista debatt hon hade med mig om detta att hon hade en prognos på 7,5 procent. Det blev alltså hälften. Jag beklagar detta, och jag tror att alla företagare beklagar detta.

Om man dessutom går in och tittar väldigt noga på siffrorna kan vi konstatera att de allra flesta företag, den stora mängden företag, inte har fått någon minskning av regelbördan alls. De har tvärtom fått en ökning av regelbördan. Det är väldigt koncentrerat till det som handlar om livsmedel och miljö. Väldigt många företag omfattas inte särskilt mycket av regelverken som rör det, även om jag inte ska förneka att det är en ganska omfattande regelförenkling.

Vi måste kunna presentera en samlad näringspolitik som gör att vi får fler företag att växa. Vi måste se näringslivet som en helhet. Men framför allt måste det bli lättare att vara företagare i Sverige. Det är vad näringspolitiken måste gå ut på och inte oneliners som det finns alltför många av.

Anf. 199 MARGARETA CEDERFELT (M):

Fru talman och ledamöter! I dag när vi har den allmänpolitiska debatten och den näringspolitiska delen tänker jag fokusera på kvinnor och kvinnors uppfinningar. Det är en fråga som jag ofta återvänder till här i riksdagen.

Hur uppfinningar och idéer ska kunna bli framgångsrika innovationer är en fråga för oss politiker och en fråga som det har forskats väldigt mycket om. Vad har hänt? En hel del. Men jag tror att ytterligare förbättringar kan vara möjliga. Där tror jag att den politik som Alliansen bedriver är ett steg i rätt riktning. Men det finns fortfarande mer som kan göras.

Hur ser det ut för en uppfinnare i dag? Jag tror att de flesta av oss tänker på en man, en lite förvirrad herre som har mängder av idéer som sprutar ut. Men så ser inte tillvaron ut. Det finns lika många kvinnor som män som har idéer. När vi däremot kommer till förverkligandet av idéer står kvinnor för endast 9 procent av de patent som tecknas i Sverige. Det är alldeles för lite.

Det måste vara möjligt för fler kvinnor att kunna få igenom sina idéer. Det måste vara fler kvinnor som kan starta företag. Här tror jag att den inriktning som vi inom Alliansen har på politiken är ett steg i rätt riktning. Det handlar om att se till att det blir möjligt för fler kvinnor att

starta inom traditionella områden som hälso- och sjukvård, skola med mera och att vi har ett RUT-avdrag som gör det möjligt för kvinnor att komma vidare.

Det handlar om att det görs förändringar vid upphandlingar. Offentliga upphandlingar kan brytas ned i mindre sjök. Det handlar om att det finns möjlighet att kunna göra avsteg från den offentliga upphandlingen för att handla produkter som behövs. Men det räcker inte. Det måste till mycket mer.

Här tror jag att inriktningen på att starta nätverk, bikupor och drivhus, är ett steg i rätt riktning. Det handlar om att kvinnor kan bygga upp sina nätverk. Det är ofta det de talar om att de saknar.

Vad jag också ser som väldigt viktigt är finansieringsfrågan. Många kvinnor har bristande möjlighet att få finansiering. De upplever sig inte vara trovärdiga, inte ha tillräckligt sparat kapital eller helt enkelt fel eller bristande nätverk. Där finns det mycket mer som går att göra. Sedan finns hela frågan om patentfrågor.

Europapatentet är ett steg för att gå vidare. Men hur ska detta kunna komma den lilla uppfinnaren till godo? Det handlar om den lilla uppfinnaren som inte har flera hundratusentals kronor att betala för patent. Här tycker jag att det är viktigt att gå vidare och tänka till när det gäller hur idéer ska kunna skyddas och tas till vara. Det ska finnas uppfinnare som vågar satsa på sina idéer.

Jag vill i det här sammanhanget också lyfta fram de vardagsnära uppfinningarna och att de ska kunna komma människor till godo. Vi satsar mycket på forskning i dag, och det är bra. Forskningen utgör grunden för den stora utvecklingen. Men det måste också vara möjligt för den som har en mindre idé att utveckla denna. Jag tänker på hela den stora del kvinnor som befinner sig inom den offentliga sektorn. Det gäller till exempel sjuksköterskan som utvecklade en nässköljare, Nasaline, utifrån sin kliniska vardag och undersköterskan som tog fram en prototyp för att kunna utföra omläggningar och ge elever och studenter möjlighet att öva. Det gäller också den biomedicinska analytikern som tog fram en handskhållare för att på så sätt kunna förbättra arbetsmiljön.

Hur ska vi kunna skapa – eller rättare sagt bidra till som politiker – en miljö där dessa personer får större möjlighet att genomföra företagande och sina idéer i verkligheten? Här måste vi alla tänka till.

Jag tror att Alliansens politik är ett steg i rätt riktning genom bikupor och nätverk. Men detta räcker inte. Vi måste våga ta ytterligare ett steg som politiker. Det gäller att tänka till när det gäller hur finansieringsmöjligheter ska kunna se ut, att möjliggöra för andra, till exempel externa finansiärer, att våga satsa på nya idéer och att möjliggöra mindre lån än vad som är möjligt i dag. Detta handlar just om att stödja kvinnor som har idéer, för vi har sett att kvinnor oftast lånar mindre summor pengar än vad män gör. Kvinnor har också ofta svårare att få mindre lån eftersom det inte anses som trovärdigt i en hel del kretsar. Så ska det inte vara. Med en satsning på kvinnors idéer blir det ett ökat företagande.

Anf. 200 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag har två frågor. Först vill jag i många delar hålla med Margareta Cederfelt om det hon säger om uppfinningar. Men med anledning av detta finns det två frågor att ställa.

Den ena frågan gäller att problemet är att det snarare har gått åt det andra hållet. Jag ska inte säga att det bara är Alliansens problem, utan detta har varit en utveckling som kanske har skett under längre tid. Det har gått mer åt det akademiska hållet, och man har sett uppfinnarna som någonting vid sidan om som man kan behandla på något annat sätt. Man har inte gjort den nödvändiga översynen för att titta på hur man finansierar från Vinnova och Almi och så vidare. Innovationsbron är ju inte ens tänkt för de här.

Då måste man ställa frågan: Vad har Margareta Cederfelt för idéer för att förbättra detta?

Den andra frågan hann jag inte med, så den får jag återkomma med.

Anf. 201 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Fru talman! Börje Vestlunds fråga är onekligen intressant. Snarare än att ställa grupperna mot varandra – akademi mot vardag – skulle jag vilja säga att det handlar om två olika inriktningar på uppfinningar som har varit eftersatta. Akademin har upplevt att det har varit svårt att få ut idéer och forskningsresultat till en fungerande idé på marknaden. Det är bra att det nu satsas på innovationscentrum direkt på akademin. Det är bra att det finns kompetenta rådgivare och att det tänks innovationstankar redan när den första artikeln publiceras. Akademi, forskning vid universitet, bygger på öppenhet, medan utvecklandet av en idé oftast bygger på slutenhet och att det ska vara hemligt. Där finns en konfliktpunkt.

Det är klart att det behövs satsningar också på vardagsuppfinningarna, men oftast av en annan karaktär. Jag vill inte polarisera dessa grupper och ställa dem mot varandra. Jag vill snarare säga att det behövs mer resurser. Det handlar inte alltid om pengar utan också om kunskap.

Anf. 202 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag får avstå från den andra frågan, men jag vill ändå kommentera det senaste.

Jag tycker inte heller att man ska ställa de två grupperna mot varandra. Min fråga var egentligen: Vad har Margareta Cederfelt för idéer? Jag kan alltså vara överens med henne om att man inte ska ställa grupperna mot varandra. Däremot har den grupp som avser forskare lyfts fram på ett ganska tydligt sätt den senaste tiden. Men vad ska vi göra åt uppfinnargruppen? Det är en viktig grupp.

Anf. 203 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Fru talman! Det gläder mig att också Börje Vestlund ser likheterna när det gäller uppfinnare och möjligheterna att utveckla idéer.

Först och främst vill jag säga att det redan i dag finns en lagstiftning – arbetstagares rätt till sin uppfinning. Jag tror att den kan utvecklas ytterligare. Jag tror att medvetenheten om denna lagstiftning kan implementeras ytterligare inom den offentliga sektorn, inom skolans värld, inom hälso- och sjukvårdens värld, inom barnomsorgen och inom socialtjänsten.

Anf. 204 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Jag vill tala om de svenska företagens verksamhet i utlandet och behovet av att medverka till att brott mot mänskliga rättigheter och acceptabla miljönormer kan beivras och ställas till ansvar för på ett bättre sätt än vad som görs i dag. Det är en fråga som jag vet att Miljöpartiet har talat om ett flertal gånger i den här församlingen, men det här är första gången som jag har möjligheten att göra det.

Anledningen till att man behöver ett bättre ansvarsutkrävande från företag när det gäller brott mot mänskliga rättigheter och acceptabla miljöförfaranden är naturligtvis att få en bättre värld och att skydda människor och miljö. Men, fru talman, jag skulle också vilja påpeka att det är viktigt för att forma ett näringsliv där det inte ska löna sig för företag att gömma smutsig tillverkning i områden med en svag politisk styrning eller profitera på laglöshet i krigsområden och vid andra tillfällen. Det gör att de sjysta företagen får en otjänst i sin konkurrens och det gör att sjysta företagare misskrediteras.

Det är envars ansvar att respektera mänskliga rättigheter. Det har sedan lång tid tillbaka i de internationella systemen rubricerats som ett gemensamt ansvar för olika aktörer i samhället – alla samhällets aktörer eller stake holders – att ta hänsyn till de naturliga ekosystemen. Det är därför en skyldighet för Sverige som stat att göra vad som står i vår makt för att de mänskliga rättigheterna ska respekteras även av företag som står under svensk jurisdiktion.

Det inbegriper, menar jag, att vi måste se över våra regelverk och rutiner för att säkerställa att svenska företag inte begår sådana brott utomlands. Jag vet, fru talman, att i en sådan diskussion kommer många och talar om att konsumentmakten och den egna drivkraft som företagen har i form av CSR-arbete gör att bindande regler på området är onödiga. Men jag tycker att man då kopplar ihop fel frågor. Det är självklart oerhört viktigt med konsumentmakt. Det är också väldigt viktigt att de företag och strukturer som finns jobbar frivilligt med att förbättra sitt ansvarsarbete. Det är framför allt ett kvalitetsarbete i företagen. Det här är viktigt, men det kan aldrig ersätta behovet av ett regelverk och regler om ansvarsutkrävande för brott mot mänskliga rättigheter och andra övergrepp.

Vi har under flera år sett rapporter om svenska företag eller företag med säte i Sverige som ifrågasätts och anklagas. Det kommer sådana rapporter då och då. I flera fall har man tämligen rimligt kunnat visa att de har medverkats till stora övergrepp i utlandet. Trots det har det varit svårt för dem som är offer i situationerna. Det handlar om en personlig offersituation för människor som drivs på flykt. I fallet med Lundin Oil säkrade företaget tillgångar till myndigheter på befolkningens bekostnad. Så framstår det av de rapporter som frivilligorganisationer har lämnat.

Trots detta har det inte blivit processer i Sverige för att kräva ansvar av företaget. Det är olyckligt, och det är något som Sverige som en internationell aktör bör ta på stort allvar. Man bör gemensamt bilda sådana regler i de internationella regelverken både på hemmaplan och internationellt.

Vi har en situation med en handelsminister som ibland åker ut och hjälper svenska företag att etablera sig i utlandet. I dessa kontakter verkar det på rapporteringen som att man mest hjälper företagen att etablera sig oavsett förhållandena men inte alla gånger ger information till företagen

om problemen med mänskliga rättigheter eller miljöpåverkan i andra länder. Det gäller till exempel Assa Abloy som etablerade sig på ockuperat område i Israel. De borde även från UD ha fått hjälp med att läsa vad folkrätten betyder i dessa sammanhang innan de behöver dra tillbaka etableringen på grund av konsumentpåverkan.

Fru talman! Det bedrivs just nu en europeisk kampanj om att EU-länderna ska säkerställa att europeiska företag hålls ansvariga för skador som de orsakar. Den kallas för Rights for People, Rules for Business. Som kampanjens slogan antyder är det i dag en obalans mellan företagen och människors rättigheter i de internationella regelverken och i implementeringen.

Vi menar att företag också måste ha ett ansvar. När vi ingår internationella ekonomiska förbindelser i handels- eller investeringssammanhang ser man alltid – det handlar även om att förebygga skatteflykt och annat – naturligt företagen som koncerner, som multinationella spelare och aktörer. Men när det gäller mänskliga rättighetsregelverk och miljöregelverk tittar de aldrig på koncernnivå, utan då hänvisar man alltid till att det var det lilla dotterbolaget som gjorde fel och att man inte kan utkräva ansvar från koncernledningen eller någon annan.

Fru talman! Det här måste ändras. Vi måste få en regelsättning på den internationella nivån som tar hänsyn till hur maktbalansen ser ut i världen, i den globaliserade ekonomi som vi har. Företagen och koncernerna är ofta multinationella aktörer.

Det finns också strukturer att bygga på, bland annat i FN och inte minst genom de frivilliga åtagandena i OECD. Men vi har inte utvecklat de här regelverken. Sverige har inte heller varit pådrivande i det. Vi anser att det är ett stort problem.

De svenska regelverken för hur offer kan ställa svenska företag till ansvar enligt det svenska juridiska systemet måste förenklas. Man måste till exempel titta på att man i praktiken ska kunna göra en sådan process och utredning som frivilligorganisationerna krävde när det gällde Lundin Oil. I ett sådant sammanhang är det också rimligt att titta på om man kan ge rättshjälp eller liknande.

I detta anförande instämde Tina Ehn (MP).

Anf. 205 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! Alliansregeringen har under sina första fyra år genomfört ett antal förbättringar för företagarna i Sverige. Bland annat har den halverade arbetsgivaravgiften för ungdomar och nystartsjobben medfört att de växande småföretagen har valt att nyanställa. Så mycket som 44 procent av småföretagen med noll till nio anställda har anställt under de senaste åren, och 60 procent av de här företagen vill växa vidare. Företagsklimatet har förbättrats, men mer finns att göra, och vi folkpartister vill göra mer.

Jag vill ta upp några förslag som jag tycker vore bra för att ytterligare förbättra villkoren för företagare.

Fru talman! Sverige behöver många nya företag, särskilt innovativa företag med tillväxtambitioner. För den som ger sig in i en sådan verksamhet är riskerna stora, inte bara för den som startar som ägare och därmed riskerar sin tid och sitt kapital utan även för den som byter en

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv

anställning i ett mer stabilt företag mot en i ett nystartat. För att lyckas ska man inte bara vara en god entreprenör utan också kunna rekrytera rätt.

För nya och växande kunskapsintensiva företag kan det vara svårt att bära höga lönekostnader samtidigt som de personer som lämnar sina säkra anställningar för att satsa på att jobba i ett nystartat företag kan behöva en kompensation för att man tar en större risk med sin anställning. Personaloptioner som ger rätt att i framtiden köpa aktier till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor är ett sätt att attrahera kompetens som är med och delar risken, och vinsten när man lyckas. Beskattningen av personaloptioner behöver därför sänkas. En sådan reformering är en pusselbit i arbetet med att skapa ett mer gynnsamt klimat för ett innovativt och kunskapsintensivt entreprenörskap i Sverige. Jag anser att en översyn av beskattningen av personaloptioner i fåmansbolag bör göras.

Fru talman! Att kunna låta företaget växa med egna pengar är också viktigt. Det är mycket vanligt att en ägare till ett mindre företag inte är vare sig intresserad av eller intressant för externa ägare, och enbart lånefinansiering är svårt. Det behövs äkta riskkapital. Då företaget ger bra resultat vill man kunna spara, fondera, de här pengarna i företaget för framtida expansion. Att förbättra möjligheten att bygga upp kapital för en kommande expansion vore därför en angelägen reform. Jag vill därför att det ska införas en generell rätt till fondering inom företaget på upp till 5 miljoner kronor utan beskattning.

Fru talman! Att kombinera förvärvsarbete med ansvar för små barn är alltid ett pusslande. En företagare med små barn kan ofta ha svårare än många andra att vara hemma med sjuka barn. I dag går det att överlåta tillfällig föräldrapenning vid vård av barn till någon annan under förutsättning att denna är hemma från sitt eget arbete. Den tillfälliga föräldrapennings syfte är att barnen ska kunna vara hemma och sjuka med tillsyn och omsorg utan ett alltför stort ekonomiskt avbräck. Det har också redan införts en möjlighet att anlita en annan person än föräldrarna under förutsättning att denna har ett jobb som hon eller han stannar hemma från.

Jag tycker att man också skulle kunna anlita en person som har till jobb att ta hand om sjuka barn. Tidigare hade ofta kommunerna den här typen av service. Den försvann med den tillfälliga föräldrapenningen. I dag växer en tjänstebransch redan med hjälp av skattereduktionen för hushållsnära tjänster, så kallade hustjänster. Samma person eller företag som man anlitar för barntillsyn någon eftermiddag eller kväll skulle även kunna anlitas när vattkopporna slår till. Det borde därför bli möjligt att överlåta föräldrapenningen även till den som utför tjänster inom hushållstjänstsystemet.

Samtidigt skulle ytterligare en möjlighet till tjänsteutbud skapas för de företag som erbjuder hushållsnära tjänster. En sådan möjlighet skulle skapa ytterligare en ventil i pusslet att få ihop tillvaron som förälder och företagare. Förslaget skulle vara till särskilt stor nytta för ensamstående föräldrar. Dagens system med möjlighet till överlåtelse ger ingen garanti för att det är en person som är lämplig och känd för barnet, men man litar på föräldrarnas omdöme. Man måste på samma sätt kunna förutsätta att

föräldrar är ansvarsfulla och bara skulle utnyttja en utvidgad möjlighet på samma sätt, det vill säga på ett sätt som är tryggt och bra för barnen.

Jag vill att det ska skapas en möjlighet för företagare att använda tillfällig föräldrapenning för betalning av hustjänster vid vård av sjukt barn. Jag är övertygad om att en sådan möjlighet skulle skapa större flexibilitet. Den borde därför på sikt gälla alla föräldrar, men i ett första steg kan det vara lämpligt att införa den för egenföretagare.

I detta anförande instämde Maria Lundqvist-Brömster (FP).

Anf. 206 ERIK A ERIKSSON (C):

Fru talman! År 1846 föddes Lars Magnus Ericsson i Nordtomta, Värmskog, Vegerbol. Han blev faderlös vid elva års ålder. Det var en mycket tuff utmaning i det fattiga bondehemmet i Värmskog. De levde under knappa förhållanden. Lars Magnus var en kreativ gosse. Han var entreprenör och uppfinnare och mycket modig. Han fick stipendium och åkte utomlands. Han fick intryck och utlopp för sin entreprenörsanda. Han blev sedermera en av de mer förmögna i Sverige. Namnet Ericsson finns kvar i telefonbolaget än i dag. Detta är en fantastisk framgångssaga.

Det ska vara enkelt, roligt och lönsamt att driva företag i Sverige. Därför behöver Sverige ha ett företagsklimat i världsklass. Sverige behöver fler företagare, fler hjältar, som vågar starta eget eller satsa för att företaget ska växa. Vi behöver detta för att vi ska kunna behålla ett högt välbefinnande och bekämpa arbetslösheten. Den ekonomiska krisen har präglat Sverige och hela världen de senaste åren, men i Sverige står vi väl rustade. Det visar flera undersökningar, och det är positivt. Det är glädjande att vi äntligen ser tecken på en vändning i ekonomin. Allt fler småföretagare har nu lönsamhet i sikte och vågar tro och satsa på framtiden, investera och anställa.

Småföretagen är görviktiga. De utgör en tillväxtmotor som kommer att stå för en stor del av den kommande sysselsättningstillväxten. Under de här krisåren som vi ofta pratar om – och det är inte länge sedan – anställde mikroföretagen 5 876 personer. Detta skedde alltså under krisen. Det var nästan en tredjedel av den sysselsättningstillväxt som pågick då.

Alliansregeringen, där Centerpartiet ingår, har som övergripande mål fler jobb och minskat utanförskap. Vi har en jobbpolitik på tre ben. Det första är att det ska vara mer lönsamt att jobba, det andra är att det ska vara billigare och enklare att anställa och det tredje är att det ska vara enklare, roligare och lönsammare att driva företag. Under mandatperioden har vi gjort 172 insatser som främjar jobb och företagande. Det är cirka en åtgärd per vecka. Rabblandet av alla dessa siffror betyder ingenting om det inte finns företagare som också ser skillnaden.

Det ska vara lönsamt att arbeta. En undersköterska har under de senaste fyra åren fått ca 1 500 kronor mer i plånboken varje månad. Det innebär att sjuksköterskan har ca 18 000 kronor mer att röra sig med – pengar som kan användas till bättre boende eller sparas för att investeras, exempelvis i ett eget företag; det är pengar som sjuksköterskan själv kan bestämma över. Detta är positivt.

I jobbskatteavdragen omfattas givetvis även inkomst av näringsverksamhet. Att människor har mer pengar att röra sig med leder också till en

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv

ökad konsumtion, något som gynnar företagande. Bortemot 80 000 jobb räknar man med ska ha skapats tack vare jobbskatteavdraget. Detta är bra.

Men det behöver bli enklare och billigare att anställa. Hittills har arbetsgivaravgiften sänkts med 1 procent. Ytterligare sänkning kommer när egenavgifter sänks med 5 procent liksom ytterligare en sänkning på 0,74 procent, vilket är en anpassning till trygghetssystemet. Vi anpassar och ser till att företagare får ett mer likvärdigt trygghetssystem jämfört med vad anställda har.

De sociala trygghetssystemen har byggts upp under lång tid i Sverige, och de utgår ifrån att man är anställd, och då gärna i ett stort företag. Vi i Centerpartiet och alliansregeringen menar att det ser olika ut. Vi vill främja småföretagandet. Det är görviktigt för Sveriges utveckling med tanke på att vi har så pass många som är arbetslösa och står utanför den välfärd vi pratar väl om och vill behålla.

Vi menar att ROT-avdraget är bra, och vi menar också att RUT-avdraget är bra. Det har gett många kvinnor arbete när de har gått från svarta arbeten till vita arbeten. Vi menar att det inte är någon skillnad på att rolla en vägg, att svabba ett golv, att göra fint, att förbättra och att göra att det finns mer tid för att få livspusslet att gå ihop. Detta är positivt.

Vi som politiker menar att det är positivt att människor startar företag och orkar driva dem. Vi behöver fler företag. Vi behöver fler arbetstillfällen i Sverige, inte färre. Människor måste också få möjlighet att tjäna pengar. Det måste vi ändra på i Sverige: synen på jantelagen och synen på att det skulle vara fult att tjäna pengar genom hårt arbete. Vi har många som bidrar, men vi behöver ha fler.

Till det behövs det, anser vi i Centerpartiet, sänkta kostnader för att anställa. Vi vill ha sänkta arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Vi vill fortsätta den sänkning som alliansregeringen har påbörjat. Det är viktigt för att Sverige ska kunna få fler arbetstillfällen och för att vi ska kunna fortsätta vara stolta över den framgångssaga som vi har varit stolta över.

Jag nämnde L M Ericsson, Lars Magnus Ericsson. Jag önskar att vi om tio år kan prata om andra som har lyckats, och då inte i första hand män – det är mest män som vi ser i historien som har lyckats och byggt upp större företag. Jag önskar att även kvinnor kommer att göra det, och jag tror att det är kvinnornas tid som kommer nu. Den satsning på kvinnliga företagsambassadörer som har gjorts nu har varit mycket positiv.

Det behövs alltså modernare turordningsregler. Här måste vi bli mer flexibla. Det handlar inte om att ta bort skydd för människor, utan det handlar om att vara mer flexibel. Vi menar att mindre företag måste kunna ha den flexibiliteten, annars riskerar vi att fler jobb och idéer flyttar utomlands.

Min företrädare i näringsutskottet, Jan Andersson, sade att det finns en väldigt stor skillnad när det gäller att veta vad man pratar om. Skillnaden är om du får lön den 25 eller om du i slutet av månaden ska vara den som betalar ut lön, arbetsgivaravgifter, skatter och egenavgifter. Det är en mycket stor skillnad.

Jag önskar att det var fler i politiken som hade erfarenhet från företagande. Vi kommer att bli fler. Vi är några stycken, och jag önskar att det

blir fler som förstår de här skillnaderna och de utmaningar som vi står inför.

Prot. 2010/11:10
4 november

I detta anförande instämde Anders Flanking (C).

Allmänpolitisk debatt

Anf. 207 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Näringsliv

Fru talman! Det är väl bra att man pratar fler företag. Vi hörde också Hans Backman prata om fler företag. Det var bra med fler företag. Men mitt bekymmer, det som jag gjorde mig till tolk för i mitt anförande, är att det är för få företag som växer, för få små företag som blir medelstora företag och för få medelstora företag som blir stora företag. Det saknar jag. Vad är det man vill där från Centerpartiets sida? Hur vill man se till att företag växer och blir stora?

Lars Magnus Ericsson startade ju med ett pyttelitet företag som sedan blev ett medelstort företag som sedan blev ett stort företag som sedan blev en världskoncern. Men i Sverige ser vi inga nya världskoncerner som står och knackar på dörren och vill ut i världen precis. Tvärtom är det så att väldigt många små företag förblir små företag väldigt länge.

Anf. 208 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Fru talman! Det är väl det som har varit problemet sedan Lars Magnus Ericsson gick bort, kan man säga. Fram till i dag har vi väl haft en väldigt trist struktur där man egentligen har gynnat större företag och trott att det var lösningen på allt. Under lång tid har man nog trott för mycket på de stora enheterna.

Vi har tagit bort förmögenhetsskatten, som har varit en hämsko för bland annat att lämna över företag vid generationsväxling. Vi har också tagit bort andra särskatter som har missgynnat svenska företag jämfört med företagsutveckling i andra länder.

Sänkta särskatter har faktiskt en stor påverkan för att företag ska kunna växa och bli större, men även den delen som handlar om kompetensförsörjning för företagare när det gäller att våga anställa. Det har varit en lite för stor tröskel, minst sagt, när det gäller att våga anställa personer som har varit viktiga för företag. I stället har man hyrt in personal eller i sämsta fall inte utvecklat sitt företag.

Anf. 209 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Nu blandar Erik A Eriksson ihop begreppen. Det var arvs- och gåvoskatten som påverkade generationsskiftena negativt – det hade ingenting med förmögenhetsskatten att göra. För övrigt kan det kanske vara intressant att få en debatt om hur mycket förmögenhetsskatten har inneburit för investeringar i företag.

Fortfarande får man inte riktigt svaret. Vad är det vi ska göra gemensamt? Det är bra med små företag, och det är bra med nya företag, men vi måste också få företagen att växa.

Anf. 210 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Fru talman! Jag tror det jag sade förut: Det behövs fler politiker som har bakgrund i företagande. Ett bra exempel här är att Vestlund uttrycker sig som han gör och tillrättavisar mig. Då menar jag att man kanske inte

har den erfarenheten så att man vet vad de olika saker som har varit hämskor för företagande har inneburit.

För att svara på din första fråga vill jag säga att sänkta särskatter är viktigt för företagande i Sverige. Det är jätteviktigt. Det gäller att sänka rätt skatter, och där tycker jag att vi har gjort en bra början. Men jag menar, som jag sade i mitt anförande, att vi behöver sänka arbetsgivaravgiften och egenavgifterna mer.

Anf. 211 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra Erik A Erikssons påstående om att det har blivit så mycket bättre under de gångna fyra åren. Jag kan bara konstatera att antalet sysselsatta ju inte har ökat i den utsträckning man kunde ha hoppats, utan arbetslösheten är högre nu än den var för fyra år sedan. Regeringens prognos är ju också att den kommer att ligga på en väldigt hög nivå under de kommande fyra åren.

Då är frågan: Vad är det för politik som Centerpartiet vill bedriva som gör att vi får ned arbetslösheten och får fler människor anställda i företagen? Hittills har ju inte den politik som ni företräder lyckats.

Jag menar: Under hela fordonskrisens tid tappade vi 30 000 industrijobb i Västsverige. Företag – små företag och underleverantörer – pratade väldigt mycket om att man ville ha ett stöd för att kunna komma vidare i stället för att gå i konkurs. De stödpaket som vi faktiskt fattade beslut om här i riksdagen verkställdes inte av regeringen.

Anf. 212 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Fru talman! Låt mig börja med det sista. Stöd och hjälp till fordonsindustrin fanns från första dagen. Jag vet inte vad man skulle ha gjort annorlunda. Vi tog oss igenom krisen tack vare en handlingskraftig näringsminister, Maud Olofsson, och en klok regering som hade hållit i statsfinanserna, vilket gjorde att det fanns ett utrymme. Jag är glad att det fanns. Jag är själv från Västsverige och kände av varslen tydligt i min hemkommun.

Bara inom det vi kallar för RUT-avdraget har de företag som startat gett ca 7 000 arbetstillfällen.

Vi i den här kammaren ska inte i alltför stor utsträckning peka ut vilka branscher som ska expandera och inte, tycker jag. Men vi ska se till att underlätta för de branscher där vi ser att det finns en potential. Det är rimligt. Därmed vill jag inte peka ut vilka branscher det gäller.

Att krisen slog benhårt råder det ingen tvekan om, särskilt i ett så pass exportberoende land som Sverige är och ett mycket exportberoende län, som Värmland är. Jag kan inte se vad det skulle ha varit som vi skulle ha gjort annorlunda. Det kanske Socialdemokraterna har svar på.

Anf. 213 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det intressanta är ju att till exempel Tyskland hade en annan politik, vilket gjorde att de också hade en kraftigare tillväxt och kom igenom krisen inom fordonsindustrin betydligt bättre.

Problemet är ju att när Sverige för en annan politik kanske vi tappar den här näringen på lång sikt så att den går över till andra länder. Då tappar vi en sådan näring. Vi kan inte bara leva på RUT-avdrag. Vi måste faktiskt ha andra inkomster i samhället också för att kunna ha dessa sub-

ventioner i form av RUT-avdrag, ROT-avdrag och liknande. Vi måste ju ha intäkter också.

Prot. 2010/11:10
4 november

Anf. 214 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Fru talman! Nu fastnar Socialdemokraterna i de här stora strukturer-na. Man tänker storskaligt, och det tror jag är ett feltänk.

Att bilindustrin går bättre i Tyskland nu – ja, det må så vara. Men vi ser att vi har en turismnäring med ca 160 000 anställda som omsätter över 90 miljarder. Jag tror att vi kan se många nya arbetstillfällen som kommer inom tjänstesektorn.

Basindustrin är viktig och förblir viktig. Därför var den energiupp-görelse som gjordes här i riksdagen väldigt viktig också för att bibehålla den i Sverige. Det var en del i satsningen.

Anf. 215 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag lyssnade med intresse på Erik A Erikssons anförande om småföretagande och företagsamhet. Jag tror att det finns många här inne som delar hans vurm för det. Däremot är det alltid svårare att veta vad vi ska göra. Jag har några konkreta frågor eftersom Erik pekade på de svårigheter som finns när det gäller att anställa men också när det gäller vilka styrmedel staten har.

När kommer vi att se förslag om sänkta arbetsgivaravgifter för små-företagare från den här regeringen? När tänker man växla från de stora politiskt styrda insatserna i mycket specifika tjänstesektorer till mer ge-nerella lättnader, till exempel momslettnader i tjänstesektorn? Är det rimligt att staten subventionerar egnahemsägare i dag att byta sina kök vart femte år samtidigt som vi saknar resurser att ge stöd till investering-ar i mer energismarta lösningar bland annat i hela villasektorn i Sverige?

Anf. 216 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Fru talman! Vad gäller det sista om energismarta lösningar kan jag säga att det finns ett utrymme redan i dag att växla om till att göra hus och boenden mer energismarta, men det är ett annat utskotts område.

Det som egentligen är viktigt är att sänkningar redan har skett, och det skedde under krisåren. Man sänkte arbetsgivaravgifter och egenavgif-ter. Jag menar att man måste gå längre, och det nämnde jag i mitt anfö-rande. Vi är exportberoende, och vi vill få fram nya företag och nya in-novationer. Det ska inte vara fel att tjäna pengar på sitt företagande och kunna återinvestera och anställa fler.

Låt mig säga angående tjänstesektorn och RUT-avdraget att det är en skattesänkning, det är inte en subvention. När vi ser att vi kan sänka skatter så pass mycket inom den här sektorn kan vi göra det i fler sek-torer. Jag antar att du med frågan tangerar att vi kanske kan göra det mer generellt. Du får gärna återkomma till det, och det är jag inte negativ till.

Anf. 217 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det är bra att du inte är negativ till mer generella sub-ventioner eller stödformer, om vi ska kalla det för det – skattelättnad är ju en typ av stödform. När man så specifikt lägger så mycket pengar som regeringen gör på de här stödformerna vore det bra om vi här i riksdagen

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv

kunde få en mer generell syn på sektorer som vi önskar ska kunna generera mer arbete. Där fanns det en diskussion i valrörelsen. Det hördes förslag om momslättnader, men vi har ännu inte sett några sådana. Det var det jag önskade få ett svar på.

Anf. 218 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Fru talman! Här har vi olika syn på om vi ska kalla det för lättnader eller subventioner. Jag menar att vi ska vara mycket aktsamma med medborgarnas skattemedel. Det är inte ett självändamål att bibehålla ett sådant skattetryck som vi har haft de senaste 30 åren. Snarare måste vi tvärtom kunna sänka skatter. Det har vi kunnat göra, och vi har sett att utrymmet finns. Inte minst har jobbskatteavdraget gett möjlighet för människor att satsa på till exempel eget företag eller att betala tillbaka till CSN, vilket också är en positiv sak.

Anf. 219 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Det känns bra att vara tillbaka, framför allt att vara i det utskott som jag trivs allra bäst i, näringsutskottet.

Vi kan konstatera att Sverige så sakta reser sig ur den senaste finansiella krisen. Exporten skjuter fart, och företagen nyanställer om än från en mycket låg nivå. Men bakom hörnet finns faror, redan nästa år befaras exporten att falla igen. Att exporten betyder mycket för svensk ekonomi är uppenbart. Den utgör i dag drygt 50 procent av bruttonationalprodukten. Det är framför allt basindustrin som har sitt ursprung i våra naturresurser som malm, skog och vattenkraft, som fortfarande utgör motorn i svensk export. Den sysselsätter direkt och indirekt hundratusentals människor och dominerar Sveriges nettoexportinkomster.

Men, fru talman, det finns anledning att känna oro inför framtiden, både i närtid och i framtid.

För det första har Sverige tappat exportandelar mot sina konkurrentländer.

Det andra är att produktiviteten i svenska företag har fallit nästan oavbrutet sedan 2006 till början av 2009. Att produktiviteten ökar nu är givetvis bra, men det är från en väldigt låg nivå.

För det tredje är läget i USA och situationen i delar av Europa oroväckande, som också kan få konsekvenser för svensk ekonomi och framför allt för exportföretag.

För det fjärde är vi väldigt dåliga på att omsätta forskningsresultat i nya innovativa företag i Sverige. Vi satsar oerhört mycket på forskning, vi är ledande inom OECD, men vi är förfärligt dåliga på att ta vara på all den kunskap som finns.

I den här världen ska vi försöka orientera oss. Sverige är en liten aktör som historiskt har haft relativt lätt att anpassa sig till nya förhållanden. Det förhållandet bygger till stor del på att det har funnits en samsyn mellan arbetsmarknadens parter om vikten av att produktivitetsökning bör ske genom teknisk utveckling och inte genom låga löner och att strukturomvandling har mötts med arbetsmarknadsinsatser och en trygg och bra omställningsförsäkring.

Sveriges framtid liksom sysselsättning är beroende av att industri- och tjänsteproduktion hela tiden förnyas. Vi kan inte stillasittande vänta på marknadens lösningar, utan här krävs ett medvetet agerande från rege-

ringens sida, en strategi. Det gäller såväl infrastruktursatsningar som utbildning och hårdare kontroll över finansmarknader som statligt riskkapital för nya innovativa tjänster och varor. Här brister regeringens politik betänkligt.

Men det räcker inte med att utveckla och specialisera basindustrin. Svenskt näringsliv behöver också utveckla nya tillväxtbranscher, diversifiera näringslivet – såsom den kunskapsintensiva industrin inom elektronik, datateknik, bioteknik och miljöteknik i vidare bemärkelse. Det är just tillgången på riskkapital som är avgörande för hur vi ska klara att möta framtiden och skapa de nya företagen som leder till ny sysselsättning och nya exportinkomster.

Här finns det idéer. Vi har från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet lyft fram idén om en statlig riskkapitalinsats som på ett avgörande sätt skulle kunna stärka våra möjligheter att utveckla nya företag som leder till nya sysselsättningar. Det här är inte taget ur luften, utan det är väl dokumenterat att det just är bristen på riskkapital som har gjort att vi halkar efter, att vi inte är med på konkurrens på lika villkor med till exempel Kina, Indien och Brasilien där det i dag växer så det knakar och där staten och regeringar medvetet har gått in och satsat på forskning och innovationspolitik.

Regeringen har berömt sig själv för att satsa mycket på forskning. Det är sant att man gjort det, men det är en ytterst liten del som satsas på innovationer. I den forskningsproposition som lades fram 2008 var det 0,6 procent som satsades på innovationer, och det är alldeles på tok för lite.

Jag lyfter upp det här därför att det är här vi har möjlighet att skapa nya verksamheter, ny industriell utveckling i Sverige och nya tjänster och varor som gör det möjligt för oss att klara oss i den allt hårdare konkurrensen. Innovationer och ekonomisk tillväxt är två sidor av samma mynt. Den ekonomiska tillväxten kommer nämligen när innovationer används för lönsam produktion av varor och tjänster. Det är inget nytt. Jag skulle kunna uttrycka det på det sätt som Vinnova har sagt vid något tillfälle, fritt citerat: Det vi i dag i Sverige lever på att sälja till omvärlden har i morgon någon annan gjort billigare och kanske bättre. Vi har ingen medfödd flytväst. Om vi slutar simma sjunker vi.

Anf. 220 LARS GUSTAFSSON (KD):

Fru talman! Inför denna välfyllda kammare kanske jag kan hålla ett kort anförande i alla fall. Jag tänker tala lite grann om grunderna för företagande. Det finns ganska enkla samband när man tittar på vad som har med företagandepolitik att göra.

Företagande är en förutsättning för arbete. Arbete är i sin tur en förutsättning för inkomst. Inkomst är en förutsättning för försörjning. Företagande och arbete tillsammans är en förutsättning för välfärd. Det är därför märkligt att dessa välkända och enkla samband ofta glöms bort när man lägger fram politiska förslag i den här kammaren. Sverige är ju helt beroende av de mindre företagen och deras verksamhet. Vi kristdemokrater vill fortsätta att förbättra förutsättningarna för dessa företag, där många, om inte de flesta, av de nya arbetstillfällena finns. Alliansregeringen har inlett ett arbete för att förbättra förutsättningarna för de mindre

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv

företagen. Detta arbete måste fortsätta och intensifieras. Vi har också fått väljarnas stöd för att göra detta.

Det finns också några enkla samband som man måste komma ihåg, att det finns en mycket stark koppling mellan skattetryck, företagande och arbetstillfällen. Ett högt skatte- och kostnadstryck motverkar möjligheterna för företag att få avsättning för sina varor och tjänster. Detta syns mycket tydligt inom olika tjänstesektorer, till exempel byggbranschen och tjänste- och restaurangverksamheterna. ROT- och RUT-avdragen är talande exempel på hur skattereduktion är nödvändig för att fler kunder ska kunna köpa dessa tjänster. Detta i sin tur ger fler arbetstillfällen. Exempelvis den uttjatade RUT-reformen har inneburit att branschen på några år har vuxit med 100 procent. I dag räknar man med att ca 11 000 personer har ett arbete att gå till. Många av dessa kommer från lång tid i arbetslöshet, ibland svartarbete. Sammantaget är reformen en vinst för alla parter.

Fru talman! Det är på sikt nödvändigt att minska den så kallade skattekillen för att öka sysselsättningen. Det är ganska enkelt att inse det som många företag insett, nämligen att en ökad omsättning med lägre avans ger mer nettoinkomst och fler anställda än dyra produkter med lägre omsättning. Överfört innebär det att ett högt skattetryck motverkar ökade skatteintäkter samtidigt som det motverkar fler arbetstillfällen.

Kostnader och regelverk för företag måste hållas på en rimlig nivå om man vill att dessa ska kunna växa och öka antalet anställda. Vi kristdemokrater vill minska kostnaderna för de mindre företagen, bland annat genom att successivt sänka arbetsgivaravgifterna med 10 procentenheter upp till en lönesumma av 300 000 kronor per helårsanställd eller högst 3 miljoner kronor för företag som har fler än tio anställda. Detta måste givetvis ske med ekonomiskt ansvar och stegvis med beaktande av det ekonomiska utrymmet i statens finanser.

Fru talman! Som egenföretagare kan jag i alla fall tala för detta. Att starta och driva företag är i dag inget, eller har i alla fall inte varit, självklart för dem som så skulle vilja. Många yngre personer med avslutad skolgång har någon form av mental spärr där man inte ser företagande som ett naturligt alternativ till anställning.

Det finns mycket goda skäl att göra kunskap om företagande till en obligatorisk del i skolans utbildningsprogram, exempelvis i högstadiet och gymnasiet. Det bör vara lika naturligt att överväga företagande som att överväga anställning. Så är det inte i dag, men det är fullt möjligt att genomföra detta framöver. Det saknas inte idéer, men väl att man realiserar sina idéer och framtidsvisioner.

Sverige behöver fler kvinnor och män som gör verklighet av sina drömmar. Då får vi fler företag och fler jobb.

Anf. 221 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Lars Gustafsson, som pratar väldigt väl om betydelsen av avdragsrätt för hushållsnära tjänster och för byggverksamhet. Jag antar att du också, Lars Gustafsson, tycker att det är väldigt bra att man numera också kan ha en halverad moms inom hotell- och restaurangbranschen. Men ser du inga problem med alla dessa subventioner inom ett begränsat antal branscher? Det påverkar nämligen människornas val av tjänster eller uppdrag som de vill att andra

ska utföra. Det påverkar alltså vad det är för något man lägger sina pengar på. Det blir en snedfördelning mellan olika branscher. Vissa har full kostnad, andra har en reducerad kostnad, plus att vi dessutom nu också, framför allt inom byggverksamheten, ser mer och mer av fusk inom det här området.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv

Anf. 222 LARS GUSTAFSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag ser inget problem i det. Men jag ser ett mycket allvarligt problem i att vi har så högt skattetryck och så högt avgiftstryck på företag att de inom vissa sektorer tvingas göra detta för att fler ska kunna köpa tjänsten. Annars menar vi att bara någon som har hög inkomst ska kunna köpa de här tjänsterna. Det tycker jag är fel. Vill vi framöver klara den svenska konkurrensen och upprätthålla en vit arbetsmarknad, vilket jag säkert vet att Lars Johansson också prioriterar, måste vi se till att de ekonomiska förutsättningarna för företagen är sådana att de kan erbjuda tjänster och varor till fler. Det ska inte bara vara en välbesutten grupp som kan köpa de här tjänsterna, som det ofta har varit. Därför menar jag och Kristdemokraterna att vi på sikt måste lägga om skattetrycket så att fler kan köpa varor och tjänster, om vi vill att det ska finnas arbetstillfällen i Sverige. I annat fall kommer de antingen att exporteras eller så blir det ett fåtal som kommer att kunna köpa tjänsterna.

Anf. 223 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det finns ju många olika saker som man har behov av. Jag vet att väldigt många människor, inte minst kvinnor, har behov av att ha en bil för att till exempel kunna köra sina barn till dagis eller till fritidsaktiviteter. När bilen ska repareras på en verkstad kan det kosta 800 eller kanske 1 000 kronor i timmen om man går till en märkesverkstad. Där finns ingen subvention. Den frågan är lika viktig.

När du går in och börjar subventionera på ett område kommer kraven på andra områden. Till slut har du ingen finansiering av våra socialförsäkringssystem, och våra skatteintäkter minskar.

Anf. 224 LARS GUSTAFSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att Lars Johansson har missförstått hur sambandet fungerar. Om man får fler som arbetar betalar fler in skatt, och då blir det ökad möjlighet till välfärd. Det var det jag försökte säga med att fler kommer i sysselsättning.

Det generella problemet är att om kostnaden blir för hög kommer givetvis färre att kunna köpa tjänsterna. Det är samma sak med miljöbilar. Varför subventionerar vi miljöbilar? Jo, därför att vi så klart vill att fler ska kunna köpa miljöbilar och därför att vi ska kunna förbättra utvecklingen inom miljöfordonsbranschen.

Det är klart att det görs styrningar under vägen. Men det har varit ett högt skattetryck, och jag tror att vi, oavsett vilken regering det är, måste ändra på den inriktningen.

Anf. 225 LOTTA OLSSON (M):

Fru talman! Vad är det som gör att det är så viktigt att arbeta för ökat entreprenörskap och för utbildning i entreprenörskap i den svenska sko-

lan? Det finns så många andra viktiga frågor. Varför ska vi prioritera detta? Jo, därför att undervisning i entreprenörskap ger en bra grund för utveckling. Entreprenörskap är medlet, och målet är utveckling – utveckling av människor och utveckling av näringsliv.

När jag möter tonåringar funderar jag ofta på om de själva ser sina möjligheter, vad de kan göra i livet, eller om de enbart ser de begränsningar som finns. Lika glad som jag blir när jag träffar unga som är fyllda av tillförsikt, lika ledsen blir jag när jag träffar dem som redan tidigt främst ser alla hinder och alla svårigheter. Tänk om alla ungdomar, när de slutar sina utbildningar, vore medvetna om vilka möjligheter de har utifrån sina personliga egenskaper. Tänk om alla hade det självförtroendet.

Min önskan är att ungdomar ska se möjligheterna när de finns och inte långt senare i backspegeln. Just därför är det viktigt med satsningar på entreprenörskap i våra skolor, en utbildning som gör att barn och ungdomar växer. Den utbildningen ger förmågan att skapa en egen framtid och en egen försörjning och göra sig till nytta både för sig själv och för andra. Det är en utbildning som ger en bra bas för ungdomar, vare sig de kommer att arbeta som anställda eller starta eget. Eller varför inte prova på båda arbetsformerna någon gång under livet?

Genom att stärka utbildningen i entreprenörskap från de tidiga åren till universitet och högskola kan vi skapa en ny generation, en generation med medvetenhet om sin kapacitet. Att ge den kommande generationen ett entreprenöriellt förhållningssätt är en av våra viktigaste framtidsfrågor.

Vi har i dag en strategi för entreprenörskap i skolan. Låt oss följa upp att den efterlevs överallt i våra skolor. Det är en bra början, en grund – en grund som vårt samhälle behöver för att bli livskraftigt och starkt även i framtiden. Tillväxt och sysselsättning är beroende av ett lands förmåga att stimulera företag och högt kunskapsinnehåll, att starta och att växa. En bra förutsättning är att ge en god utbildning i entreprenörskap på alla nivåer och i alla åldrar.

Anf. 226 KARIN NILSSON (C):

Fru talman! Småföretagen i Sverige står för den största tillväxtpotentialen inom det svenska näringslivet. Därför är det viktigt att vi skapar goda förutsättningar för företagandet så att det är enkelt och roligt att driva företag, enkelt att anställa och enkelt att administrera.

Regeringen har kommit med en länge efterlängad proposition med tio reformförslag för ett förbättrat socialförsäkringssystem för företagare. Dessa trädde successivt i kraft i somras. Det återstår dock fortfarande områden där framför allt småföretagare känner sig otrygga, utlämnade och utsatta. Jag talar om småföretagare som vittnar om att de har gjort allt de kan för att följa aktiebolagslagen och bokföringslagen till punkt och pricka men ändå känner sig misstänkliggjorda och i underläge gentemot Skatteverket.

Skatteverket har gjort enkäter och mätningar som visar att allmänheten har ett stort förtroende för myndigheten och upplever den som en serviceinriktad och tillmötesgående myndighet. Jag önskar att denna positiva upplevelse av Skatteverket som en hjälpare och vägledande myndighet också ska finnas hos landets småföretagare, men tyvärr är det

inte så för alla småföretagare och definitivt inte så i hela landet. Det finns i stället de som upplever sig misstrodda utan någon förklarad anledning.

Fru talman! Det finns brister i rättssäkerheten för företagare när det gäller skatteområdet. Varje år drivs ett antal företag i konkurs på felaktiga grunder. Att försöka få rätt mot Skatteverket är oftast en komplicerad, kostsam och tidsödande process.

I ett litet företag där företagaren ofta själv är den som ensam sköter administrationen är organisationen sårbar och särskilt vid sjukdom. En allvarlig sjukdom som stroke eller cancer kan vara en förklarlig orsak till att en redovisning eller en inbetalning till Skatteverket eller Bolagsverket inte alltid kommer in till angivet datum. Men en sådan orsak, som i alla andra sammanhang skulle betraktas som en skälig orsak till fördröjning, kan av Skatteverket betraktas som en kriminell handling och bestraffas med skattetillägg, förseningsavgift eller kostnadsränta.

Bevisfrågor i skatteprocesser måste vara jämförbara med beviskraven inom straffrätten, men det upplevs inte alltid så i dag. I skattelagstiftningens kap. 15, skattebetalningslagen, görs undantag för skattetillägg och förseningsavgift endast om den skattskyldige har avlidit. Kontrollavgift ska inte tas ut om säljaren har avlidit.

Men nog borde det kunna vara möjligt att stifta lagar som gör skillnad på om en förseelse har sin grund i uppsåt eller i sjukdom eller annat som har varit svårt att påverka för den enskilde.

Jag anser att frågan om företagares rättssäkerhet måste bli föremål för en djupare utredning. Det ska inte vara skillnad ur rättssäkerhetssynpunkt på var i landet man driver sitt företag. Det får heller inte påverka vilken attityd den handläggare som har hand om ärendet har.

Ska fler våga starta och driva företag får inte rädslan att göra fel och rädslan för en nitisk myndighetsutövning som hellre vill stjälpa än hjälpa hindra dem.

Jag har fått en del enskilda ärenden beskrivna för mig som jag givetvis inte kan ta ställning till i sak. En övergripande utredning i frågan kan dock ge oss beslutsfattare ett underlag att utgå ifrån i vårt fortsatta arbete med att skapa ett gott företagsklimat.

Småföretagens förutsättningar att utvecklas och växa är avgörande för samhällets resurser till vår framtida gemensamma välfärd.

Jag kommer på olika sätt att återkomma i denna fråga under mandatperioden. Jag förmodar därför att vi ses igen, fru talman.

I detta anförande instämde Erik A Eriksson och Anders Flanking (båda C) samt Jörgen Andersson (M).

Familj, barn och ungdomsfrågor

Anf. 227 ANTI AVSAN (M):

Fru talman! Jag ska tala om något som berör många människor och som ofta förpestar livet för många, både barn och vuxna. Jag ska tala om vårdnadstvister och om tvister om boende och umgänge.

Att vuxna människor kommer fram till att de av en eller annan anledning inte vill leva tillsammans är en i allra högsta grad privat fråga och inte något som politiker ska moralisera över. Vi politiker har dock ett ansvar för att se till att de delar av rättssystemet som aktualiseras i sådana

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Näringsliv

*Familj, barn och
ungdomsfrågor*

situationer fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Med detta menar jag att rättsreglerna ska vara utformade så att uppkomsten av konflikter motverkas. Om konflikter ändå uppstår ska regelverket skapa förutsättningar för att konflikterna inte blommar ut och biter sig fast.

Något som alltid har irriterat mig, inte minst som tidigare yrkesverksam domare, är när i och för sig fullt kapabla föräldrar tillåter sig själva att bygga upp en konflikt sinsemellan som är skadlig för de gemensamma barnen. Vid en separation vilar det ett stort ansvar på föräldrarna att se till vad som är bäst för barnen och att hitta konstruktiva lösningar så att barnens dagliga liv ska kunna fungera så smidigt som möjligt även efter separationen.

Att känslor kan göra det svårare att bemästra en komplicerad situation vet de allra flesta som har någon grad av självkännet. Som politiker kan vi inte hjälpa den enskilde att hantera sina känslor. Den hjälpen kan och bör den enskilde få på annat håll. Vad vi politiker däremot kan göra är att skapa en bättre ordning för hur frågor om vårdnad, boende och umgänge ska hanteras.

Om man ska spetsa till det lite kan man säga att regelverkets uppbyggnad kan sägas vara konfliktskapande i någon mening. Jag kan ta ett exempel. Om två i och för sig kapabla föräldrar har kommit så långt i sin vårdnadskonflikt att de processar i domstol tillämpas i grunden regelverket som gäller tvister i civilmål. Parterna, det vill säga föräldrarna, förfogar visserligen inte över tvisteföremålet, i detta fall vårdnaden. Målet är indispositivt, och domstolen ska hela tiden beakta vad som är förenligt med barnets bästa. Processföringen bygger dock på vad som gäller i tvistemål i allmänhet.

Men vari består då det konfliktskapande? Jo, om en av föräldrarna vill ha ensam vårdnad är grunden för detta att det är förenligt med barnets bästa. Föräldern ska sedan utveckla påståendet, vilket i allmänhet sker genom att vederbörande lägger fram ett antal omständigheter och påståenden om varför man själv är bättre och varför den andra föräldern är så mycket sämre att han eller hon inte ska få del i vårdnaden om barnet.

Efter att ha processat utifrån dessa förutsättningar under kanske två år kan den retoriska frågan ställas om det därefter blir lättare eller svårare för föräldrarna att samarbeta. Svaret är väl i det närmaste givet, således nej.

Dessutom riskerar de berörda barnens uppfattningar om föräldrarna att färgas av vad som påstås i konflikten. I värsta fall finns allt som påstås också att läsa i svart på vitt i en dom som kan granskas 10 eller 20 år senare. Då kan de inblandade barnen givetvis fundera på om deras föräldrar verkligen agerade på ett ansvarsfullt sätt och såg till deras bästa. I den situationen kan föräldrarna sägas få sin verkliga dom av barnen, om de inte har fått den redan tidigare.

Fru talman! Det finns andra och nya vägar att gå. Vi måste skapa en ordning där vi så tidigt som möjligt fokuserar bort från konflikten och i stället tar sikte på fungerande lösningar för framtiden, naturligtvis med barnets bästa i fokus.

I Alliansens valmanifest finns ett första steg i rätt riktning, nämligen ett löfte om att erbjuda samarbetssamtal för föräldrar som separerar. Tanken är att föräldrarna ska kunna föra en samsad diskussion med

varandra om hur man ska samarbeta när det gäller de gemensamma barnen. Syftet är att i ett så tidigt skede som möjligt försöka motverka konflikter mellan föräldrarna. Detta är ett bra förslag som bör förverkligas så fort som möjligt.

Strukturen för sådana samtal kan gärna utgå från en modell som tillämpas i Australien där man försöker lösa vårdnadstvister genom tidiga insatser. I Australien får föräldrarna inte väcka talan i domstol innan seriösa försök har gjorts att lösa den uppkomna konflikten. Sådana lösningar är med vår rättstradition inte möjliga att applicera direkt på svenska förhållanden, men nytänkande, idéer och principer kan ändå på olika sätt anpassas till svenska förhållanden.

Fru talman! Jag anser för övrigt att processreglerna vid vårdnadstvister ska ändras så att de inte skärper konflikter i onödan. Jag anser också att gemensam vårdnad bör återfå en starkare ställning som huvudregel när tvist uppkommit om vårdnaden i samband med separation. Dessutom kan jag lägga till att påstådda samarbetssvårigheter inte får löna sig.

I detta anförande instämde Jörgen Andersson (M).

Anf. 228 MAGNUS EHRENCRONA (MP):

Fru talman! Det är med blandade känslor jag står här som ny ledamot. Det känns ärofyllt att ha valts till detta uppdrag och det är en ynnest att med sitt personliga perspektiv och sina personliga erfarenheter få påverka hur man ser på samhället. Kommunpolitiskt har jag varit engagerad i Helsingborg. Jag har engagerat mig mycket i barnens situation. Framtiden för vårt gemensamma samhälle påverkas till stor del av vilka möjligheter barnen får.

Jag vill ta tillfället i akt att tala om de ojämlika förhållanden som råder när det gäller uppväxtvillkor för barnen i vårt land. Sverige är i dag på många sätt ett delat land. I vissa skolor, företrädesvis i välmående områden, har nästan alla barn betyg som ger behörighet till gymnasieskolan. I andra områden saknar en stor andel det; det kan vara en tredjedel eller mer. Det får ju konsekvenser i form av snedrekrytering till högskolor och universitet. Grunden till detta är sociala klyftor. Jag brinner för att utjämna sociala klyftor i vårt samhälle. Hemförhållandena är en mycket viktig utgångspunkt. Skillnaderna mellan bostadsområden är, som sagt, mycket stor. Vi måste komma åt kopplingen till föräldrarnas ställning i samhället. Vad föräldrarna har för bakgrund är i dag alldeles för betydelsefullt för var man hamnar i livet. Det är ett socialt arv som vi måste bryta.

Störst ekonomiska klyftor finns i större städer. Många familjer med små ekonomiska resurser tvingas bo mycket trångt. Det finns exempel på bostadsområden där befolkningen har ökat trots att antalet bostäder inte har ökat. Det måste vi ändra på. Det får ju konsekvenser. I en familj med fem barn blir det svårt att läsa läxor.

Försämringarna i de sociala trygghetssystemen innebär ytterligare ekonomisk stress i den redan ansträngda situationen.

Barnfattigdomen är utbredd i vårt land, enligt Rädda Barnen. Under de år jag har varit politiskt engagerad har larmrapporterna avlöst varandra om hög förekomst av mobbning, missbruk och psykisk ohälsa

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Familj, barn och
ungdomsfrågor*

bland unga. Vi behöver breda lösningar för detta. Oavsett politisk färg på styrandet har det här problemet funnits i olika grad.

Det handlar om att förändra samhällets struktur. I dagens samhällsdebatt handlar det ofta om rop på hårdare straff och fler poliser. Det förs fram som ett recept för att lösa trygghetsproblematiken. Jag håller visserligen med om att det är viktigt att lagöverträdelse tas på största allvar för att brottsoffren ska få upprättelse. Men det är minst lika viktigt att se de bakomliggande sociala strukturerna som gör att många blir kriminella. Det finns ofta en social problematik.

Vi måste satsa förebyggande i tidig ålder, från förskoleåldern och ännu tidigare, så att vi får ett tryggare samhälle för alla. Det som är bra för barnen är också bra för tryggheten i samhället. Vi måste se varje barns individuella utvecklingsmöjligheter. Tänk vilken enorm ekonomisk utveckling vi skulle ha om vi minskade kriminaliteten och i stället tog vara på varje individs förutsättningar och fulla potential.

Det är oerhört viktigt att analysera sociala omständigheter för att vi långsiktigt ska kunna minska brottsligheten och skapa ett tryggare samhälle.

Avslutningsvis skulle jag önska att kriminalpolitik och socialpolitik förenas mer i analysen i samhället. Det är viktigt att man fördjupar inbörden av det ofta använda begreppet helhetsperspektiv.

Anf. 229 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (FP):

Fru talman! Barnets bästa ska alltid sättas i främsta rummet i socialtjänstens arbete med utsatta barn och ungdomar. Tyvärr har det återigen uppdagats exempel på hur socialtjänsten brister i att tillgodose placerade barns rättigheter. Jag tänker närmast på ärendet i Marks kommun där Socialstyrelsen riktar stark kritik mot kommunens hantering av ett ärende som rör två familjehemsplacerade syskon. Det riktas inte kritik bara i det här specifika fallet utan även över den övergripande handläggningen av ärenden inom socialtjänsten som rör barn och ungdomar.

Marks kommun är inte den enda kommun som har brustit i samhällsvården av barn och unga. Under årens lopp har vi fått det ena fallet efter det andra presenterat för oss. Varje gång upprörs vi över den bristande kompetensen och barnets utsatthet.

Fru talman! Barnets bästa får inte bara vara fina honnörssord. Det är absolut oacceptabelt att kommuner inte lever upp till lagstiftningens krav när det gäller samhällets allra mest utsatta barn.

Fru talman! Alliansregeringen har genomfört en stor tillsynsreform där barnperspektivet i tillsynen har stärkts och ansvaret för tillsynen har förts över till Socialstyrelsen från länsstyrelserna. Det tidigare nämnda fallet visar hur viktigt det är att vi har en stark tillsyn över Socialtjänstens arbete med placerade barn. Regeringen lade i juni fram en strategi för att stärka barns rättigheter. Där tydliggörs att all lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen. Man tar även upp frågan om respekten för integritet, rätten att uttrycka sina åsikter samt delaktighet.

Barnombudsmannens roll har också stärkts under den senare tiden. Det gäller bland annat tillsynen av barns rättigheter. Det känns bra att Barnombudsmannen sätter press på myndigheter som inte lever upp till åtaganden enligt barnkonventionen.

Fru talman! Folkpartiet vill göra barnkonventionen till svensk lag. Visserligen har barnrättsperspektivet stärkts i svensk lagstiftning, men det finns brister bland annat när det gäller rätten för barn att komma till tals i frågor som berör barnet personligen. Det kan handla om vårdnadstvister, umgänge, boende och utredningar inom samhällsvården bland annat i samband med placeringen av barn.

Fru talman! Folkpartiet tycker att det är särskilt viktigt att följa och utveckla barns rättigheter inom den sociala barnvården. Barnen i Marks kommun är ett exempel på hur utsatta barn som behöver socialtjänstens hjälp kan vara. Det är de som har allra svårast att göra sina röster hörda och få sina rättigheter tillgodosedda. Föräldraperspektivet får i många fall alltför stort fokus i socialtjänstens arbete.

Fru talman! Förutom vikten av att satsa på en utveckling av evidensbaserade metoder och utvärderingar måste barnens rätt stärkas inför en eventuell familjehemsplacering och även när barnen är placerade.

Den politiska ledningen i varje kommun måste vidta kraftfulla åtgärder i den egna kommunen för att komma till rätta med dessa brister. Kommunen har faktiskt tagit över föräldraansvaret för varje placerat barn. Socialnämndernas politiker har ett oerhört tungt ansvar.

Vi måste fånga utplacerade barns behov av stöd genom bland annat obligatoriska rutiner eftersom vi vet att dessa barn som är placerade i större utsträckning än andra får problem exempelvis med utbildning. Men de har också problem med sin hälsa.

Högre krav måste också ställas på dem som vill driva HVB-hem, alltså hem för vård och boende för unga. I dag är reglerna alldeles för luddiga. Varför inför man inte en auktorisation av HVB-hem?

Fru talman! Barn måste få komma till tals före placering och under placering. Trots att alliansregeringen förstärkt såväl socialtjänstlagen som lagen om vård av unga med skyldigheten att det ska göras såväl en vårdplan som en genomförandeplan kan vi konstatera att detta inte sker i en del kommuner, med katastrofala följder för barnen.

Många barn som far illa känner stor ensamhet och misstro mot myndigheter. Kontinuitet i kontakterna är en förutsättning för att det ska kunna byggas upp en förtroendefull relation. I en del kommuner strävar man faktiskt efter att barnet ska ha sin egen socialsekreterare. Det är oerhört viktigt när man placerar barn att de får ha sin egen socialsekreterare.

Fru talman! Riksdagen införde 2003 en ny bestämmelse om att socialtjänsten ska överväga att flytta över vårdnaden till familjehemmet när ett barn har vistats i familjehemmet i tre år. Syftet var att öka barnens trygghet. Men bestämmelsen används sällan. Tre år är en lång tid i ett barns liv. Vårnaden överflyttas sällan till familjehemmet även om barnet har vuxit upp i familjehemmet.

År 2008 skedde 186 vårdnadsöverflyttningar i Sverige. Folkpartiet anser att tidsgränsen bör tas bort så att socialtjänsten i stället gör sådana överväganden löpande och utifrån barnets behov och barnets bästa.

Fru talman! Det finns också en hel del att göra vad beträffar kompetensen inom socialtjänsten. Nyligen har det lagts fram en behörighetsutredning som har föreslagit ett kompetenslyft inom socialtjänsten. Det är mycket angeläget.

Legitimation av socionomer kan vara ytterligare ett sätt att stärka kvaliteten men också ett sätt att avkräva ansvar.

Fru talman! En del av de åtgärder som har tagits upp har också berörts i den föreliggande Barnskyddsutredningen. Jag ser fram emot att denna politiska beredning fortsätter, för det brådskar.

Fru talman! Till sist: Det måste tidigt markeras att det är ett politiskt ansvar att se till att varje placerat barn får sina behov och rättigheter tillgodosedda. Det är uppenbart att de flesta kommuner inte lever upp till sitt ansvar för samhällets kanske mest utsatta barn. Nu måste det förändras. Den sociala barn- och ungdomsvården möter en komplex problem-bild, och det finns inte några enkla lösningar. Att inte se verkligheten är att svika barnen.

Anf. 230 ANDERS FLANKING (C):

Fru talman! I somras fick jag ett brev från en mamma som berättade om sin dotter och om hur hon under mellanstadiet konstant hade utsatts för mobbning. Det ledde till hot, till och med dödshot. Detta togs upp med skolan. Man försökte ta tag i problemet. Men detta fortsatte.

Flickan fortsatte sedan till högstadiet. Då följde plågoandarna med på resan. Mobbningen fortsatte under högstadiet. Det blev magsårsmediciner. Det var mardrömmar. Det var sömnproblem. Och när hon skulle börja i gymnasiet var hon under sommarlovet livrädd för vad som skulle komma under hösten.

Denna flicka är inte ensam. I morse vaknade hundratals, i värsta fall kanske tusentals, ungdomar med skräck och ångest för att gå till skolan och för att de ska bli utsatta för mobbning eller vad det nu kan vara.

Fru talman! Det är ovärdigt att vi har det så. Förra året kom det in drygt 600 anmälningar till barn- och elevombudet om processer där man drev skadeståndsfrågor. Om jag inte minns fel var siffran i somras omkring 500, och antalet lär väl ha ökat sedan dess.

Det är inte några jättehöga krav som man har. Jag tror att det förra året var två som låg på belopp över 300 000 kronor.

Detta är en tragedi. Det är naturligtvis en tragedi för den som är mobbad. Det är huvudpunkten i frågan. Men det är faktiskt också en tragedi att vi har mobbare som förmodligen grundar sin mobbning i en dålig självkänsla.

Det görs bra saker. Skollagen öppnar möjligheterna. Regeringen har öppnat möjligheterna till exempel genom att man flyttar mobbarna i stället för mobboffren. Det är bra saker.

Vi har från Centerpartiets sida tyckt att det är viktigt att driva frågan om en lag mot osynliggörandet eller en lag mot passiviteten eller mot att man tittar förbi, nämligen en lex Sarah i skolan. En lex Sarah skulle innebära att man är skyldig att anmäla sådana missförhållanden. Det är en lag mot just osynliggörandet. Vi tror också att vi kommer att få se ett förslag om någonting sådant under nästa år.

Vi behöver egentligen också en lex Maria, en lag som också i skolan gör att man kan anmäla och tvingas anmäla när man till exempel inte har nått dit man ska när det gäller resultat i en skola eller i en klass. Det är ett ansvar som ligger på den skolan, och det är ett ansvar som ligger på en lärare.

När vi från Centerpartiet har varit måna om att faktiskt få fram en lärarlegitimation har det inte handlat om status i läraryrket i första hand. Det är en bonuseffekt. Lärarlegitimationen är beviset och det som gör att vi kan säga att denna person är lämplig att gå ut som pedagog men också som ledare i klassrummet och utanför klassrummet. Om denna roll inte fungerar kan man också bli av med lärarlegitimationen. Jag tror att man hela tiden måste ha elevperspektivet i centrum i dessa sammanhang.

När vi tittar på ungdomars psykiska hälsa har antalet ungdomar som upplever en psykisk ohälsa flerdubblats sedan början av 1990-talet. Det har säkert många bottnar, och det är ingen tvekan om att vi runt om i kommuner i landet många gånger har minskat resurserna på elevhälsa. Nu lyfter vi fram elevhälsan. Nu lyfts elevhälsovården fram från alliansregeringens sida. Men detta är ett uppdrag som är viktigt att det också drivs runt om i landets kommuner. Det handlar om satsningen på skol-sköterskor, fler kuratorer och fler psykologer. Men det löser naturligtvis inte hela problemet.

En annan sak som är viktig när det gäller frågan om mobbning som jag lyfte fram är att höja skadeståndsnivåerna när det gäller den mobbade och mobboffren. Det är inte i första hand en fråga om pengar till dem som är mobbade. Det är bland annat en markering mot att skolan och kommunen har ett ansvar att faktiskt vidta åtgärder, annars ska det kosta och kännas för skolan och kommunen för att de inte har gjort någonting och för att de har varit passiva. Men det har också ett signalvärde. Det handlar för den flicka som jag pratade om i början eller för alla andra mobboffer om att visa att vi har sett dem, att vi har sett det lidande som de har utsatts för och att vi skäms och att vi inte accepterar detta.

Fru talman! Jag tycker att vi måste arbeta för att bygga ett samhälle för våra ungdomar med framtidstro, med värdighet och med livslust. Det är inte meningen att man ska äta magsårsmediciner när man är tonåring för att man inte mår bra och för att man inte får rätt behandling i skolan. Detta börjar hos varje individ. Men vi kan också från denna sal, från regeringen och från andra offentliga organ ge signaler om att vi vill bygga detta samhälle för våra unga med framtidstro, värdighet och livslust, och det bör vara vår vision och vårt mål.

Anf. 231 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Det är ett enormt viktigt område vi debatterar. Jag tror att en av orsakerna till att kammaren inte är sprängfylld av ledamöter är att en hel del av oss också är del av en familj. Det är familjefrågor vi debatterar.

Denna vecka har riksdagen varit ovanligt fylld med barn eftersom det runt om i landet är många barn som har höstlov och då passar på att försöka tillbringa lite tid med sina föräldrar. Familjen är nämligen grunden för många av oss. Det är i familjen vi första gången får känna trygghet. I familjen kan man vara sig själv och bli älskad precis som man är. Det finns inga krav på att man ska duga eller göra något speciellt för att räcka till.

Vi vet att familjen inte alltid fungerar, men vårt ansvar som politiker är då att så långt det är möjligt stötta och hjälpa familjen. Vi ska hjälpa de föräldrar som inte räcker till och som inte klarar av att axla sin föräldraroll. Det är en otroligt svår politisk uppgift.

Vi som politiker och alla de som runt om i våra kommuner jobbar med det otroligt viktiga arbetet att stötta föräldrarna och stötta de barn vars föräldrar inte räcker till vet att det är en uppgift som aldrig riktigt går att leverera fullt ut. Samhället som styvförälder blir nämligen aldrig en tillräcklig ersättning för barnen.

För oss kristdemokrater är det när man pratar familjepolitik viktigt att man har perspektivet var gränsen går för politiken. Vi kan inte klampa över gränsen till sådant vi faktiskt inte ska vara inne och lägga oss i. Vi kristdemokrater litar på föräldrarna. De allra flesta föräldrar räcker faktiskt till. De allra flesta föräldrar är utmärkta föräldrar och klarar sitt uppdrag på allra bästa sätt – bättre än vad vi politiker kan göra.

Därför är det så viktigt att vi inte tar beslut som föräldrarna själva kan och bör ta. Vi måste göra detta med stor medvetenhet om att familjerna är olika. Då måste vi också ha system som tillåter föräldrar och familjer att vara olika, eftersom barn också är olika.

Ett av de områden som är viktiga för oss är hur vi ordnar omsorgen om barnen när de är små. Där är det väldigt viktigt att se att man kan göra olika val men att de är lika bra. De är inte lika bra för alla barn, men de är lika bra. Vi ska som politiker inte lägga värderingar i vad som är en bra barnomsorg eller inte, utan det är föräldrarna som själva kan ta det beslutet.

Jag tycker att den debattartikel som Nyamko Sabuni har i dag i Svenska Dagbladet är olycklig. Det framstår där som att vi har en åsikt som är en annan än den Alliansen faktiskt är överens om. Det handlar om att man skulle gå in och ändra på lagstiftningen för vilka krav som ska ställas på dagbarnvårdare. Det finns ingen annan uppgörelse än den som redan gäller.

Att vara förälder är en viktig kompetens också när man ska bedöma vem som är lämplig som dagbarnvårdare. Jag vill alltså i denna debatt passa på att tydliggöra att det när det gäller den delen inte finns någon ändring i den skollag vi antar och som kommer att börja gälla under denna mandatperiod.

För oss kristdemokrater är det inte tillräckligt, dit vi har nått nu. Vi är otroligt stolta över att tillsammans med de andra allianspartierna ha kunnat leverera ett vårdnadsbidrag under den förra mandatperioden. Det gör det möjligt för fler föräldrar att själva ordna omsorgen om sina barn på ett sätt som passar dem. Vi tycker dock inte att det räcker. Vårdnadsbidraget i den nuvarande formen är inte tillräckligt för att alla föräldrar ska kunna känna den valfriheten.

Den allra största bristen är självklart att den inte finns i mer än ungefär hälften av landets kommuner. Hälften av alla föräldrar är alltså uteslagna från att få denna möjlighet. Vi måste komma längre. Vi måste fortsätta sträva efter ett system som gör att alla föräldrar får möjligheten att styra över sina egna barns barnomsorg. Det handlar om att öka resurserna. Inte minst den som är ensamstående har väldigt svårt att utnyttja det vårdnadsbidrag om 3 000 kronor som finns i dag.

Vi menar att beloppet borde höjas, men vi är också beredda att fortsätta titta på vilka sätt det finns för oss att utveckla detta för att fler föräldrar – alla föräldrar – ska ha möjlighet att bestämma över barnomsorgen när barnen är små. Vi tror nämligen att det kan vara så att barn också

mår bra av att vara hemma med sina föräldrar. Föräldrar är de som är bäst för barnen i de allra flesta fall.

Vi tycker att det är viktigt att vi tittar på föräldraförsäkringen. Hur kan den utvecklas ytterligare? I Alliansens valmanifest har vi kommit med flera punkter där vi kommer att gå vidare för att göra föräldraförsäkringen mer flexibel, mer tillgänglig och mer anpassad efter föräldrarnas egna behov och intressen.

De sista sekunderna i denna debatt vill jag ägna åt papporna. Det är nämligen ofta så i den politik som rör familjer och de områden som rör barn att pappornas situation inte alltid kommer fram. Det finns fortfarande områden i svensk lagstiftning där mammor och pappor inte behandlas likvärdigt och där pappor inte ses som fullvärdiga föräldrar. Där har vi en stor utmaning för denna mandatperiod, och jag hoppas att vi kan återkomma med lösningar på detta i senare debatter.

Anf. 232 ELLEN JUNTTI (M):

Fru talman! Jag ska prata om brott mot barn.

Fram till för drygt en månad sedan arbetade jag som kriminalinspektör i Göteborg. Jag utredde brott mot barn. Nästan dagligen höll jag videoförhör med barn som utsatts för brott. Det var misshandel och sexuella brott. Den farligaste platsen för barn är det egna hemmet. Det kan jag aldrig acceptera.

Mycket kan förbättras när det gäller brott mot barn. Jag ska ta upp några saker.

Skolan behöver bättre rutiner gällande hur den ska göra när ett barn berättar att det blir utsatt för brott i sitt eget hem. I många utredningar som jag har haft har skolan tagit kontakt med den misstänkta vårdnadshavaren och informerat om vad barnet har berättat. Detta har alltså skett innan polisanmälan gjorts. Följden har blivit att barnet tagit tillbaka sin berättelse, och därmed har polisutredningen många gånger varit förstörd innan den ens hunnit starta.

Jag har också varit med om att socialtjänsten informerat på detta vis, alltså innan polisanmälan har gjorts och innan polisen fått möjlighet att hålla videoförhör med barnet. Många gånger har jag tyckt att socialtjänsten tänker mer på vårdnadshavarens bästa än på barnets.

Även inom rättsväsendet finns en hel del att göra. Polisen måste utbilda fler barnförhållare så att utredningarna går snabbare. Åklagare, domare och nämndemän behöver vidareutbildas i barnärenden.

Alla dessa aktörer jag har nämnt vill nog barnen väl, men ändå blir det fel. Det får inte bli fel, för det innebär att ett oskyldigt barn blir fortsatt slaget eller utsatt för andra brott i sitt eget hem. Barn som växer upp i våldsamma hem är rädda barn. Rädda barn växer upp till arga ungdomar. Arg ungdomar bränner bilar och slår ned folk på stan. Jag säger inte att alla gör det, men alldeles för många.

Många får problem med missbruk, våld och arbetslöshet, och de får problem med olika mänskliga relationer i vuxenlivet. Därför måste vi som är här i riksdagen, vi som fattar beslut, se till att det alltid är barnets bästa som är huvudnumret – inte vårdnadshavarens. Detta gäller oavsett om det rör beslut inom skolan, socialtjänsten eller rättsväsendet.

Jag ville ta detta tillfälle i akt och påminna oss alla om att det är barnet som är huvudnumret.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Familj, barn och
ungdomsfrågor*

Anf. 233 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Fru talman! Det kan tyckas djärvt att jämföra riksdagsdebatten med en rättegång. Men i båda fallen handlar det om maktutövning och offentlig verksamhet som det är viktigt att medborgarna hyser förtroende för och har stor insyn i. Riksdagsdebatterna har alltid varit offentliga. Men det är en försvinnande liten del av befolkningen som får plats på åhörarläktaren.

Därför är det praktiskt att riksdagen har egen tv-produktion. Härifrån kammaren skickas ljud och bild till Kaknästornet. Alla tv-bolag som vill kan länka upp sig mot riksdagen och fritt använda debatterna i sina sändningar. Enligt riksdagens utredningstjänst tv-sändes förra riksmötet 70–75 procent av alla debatter härinne. SVT uppskattar att ca 200 000 människor tittar på varje debatt i minst tre minuter. Väljarnas förtroende för svensk politik har ökat med närmare 30 procent sedan 2006.

Fru talman! Minst lika viktigt är att allmänheten har förtroende för den dömande makten. Därför kan man också i rättegångsbalken läsa huvudregeln att en förhandling vid domstol ska vara offentlig. Fast på samma sätt som här i riksdagens kammare är det bara ett begränsat antal åhörare som får plats i rättssalen. I uppmärksammade mål tar stolarna slut. Allmänheten och journalister får vända i dörren.

De som inte får plats i rättssalen blir förstås besvikna. En del blir sura. Men vad värre är: förtroendet för hur rättskipningen fungerar naggas i kanten. Det räcker inte att domstolen är opartisk och rättvis. Det måste också synas att den är opartisk och rättvis.

Ett sätt att säkerställa insynen i domstolarna är att statsmakterna accepterar detta med tv-sända rättegångar. Självklart ska domstolen precis som i dag kunna besluta om stängda dörrar. Men när förhandlingarna är offentliga bör domstolen själv få avgöra när det är lämpligt att tv-sända just den rättegången.

Men först måste det ålderdomliga förbudet att fotografera i rättssalen upphävas. Förbudet ifrågasattes redan när det infördes för över 60 år sedan. Motivet då var att den tidens fotoblixtar orsakade rök och knallar och störde ordningen. I dag har tekniken kommit längre.

Sedan ett par år spelas bild och ljud in från förhandlingarna i tingsrätterna. Om domen överklagas spelar hovrätten i sin tur upp förhören. Inspelningarna lagras digitalt och kan begäras ut av parterna.

Det kom väl knappast som en överraskning när en åtalad och sedermera dömd plogbillsaktivist snart efter reformen lade ut tingsrättens filmade förhör med honom själv på nätet. Därefter kunde vem som helst titta på rättegångsfilmen i sin dator och sprida filmen vidare.

Fru talman! I samma ögonblick som åtal väcks blir polisens förundersökningar offentliga inklusive polisens videoinspelade förhör med misstänkta. Dagen då den numera livstidsdömd Anders Eklund åtalades för mord och våldtäkt på Engla Höglund och Pernilla Hellgren kunde svenska folket både se och höra Eklund erkänna ett av mordet i SVT:s *Aktuellt*-sändning.

När SVT sedan rapporterade från rättegången fick samma tv-tittare hålla till godo med teckningar på Eklund och ljudupptagningar från rätts-salen. Denna ordning måste så klart ha framstått som väldigt svårbegrip-lig för tittarna.

Ett vanligt argument mot tv-sända rättegångar är att målsägande och vittnen kan bli nervösa och känna sig så pressade att de lämnar en sämre berättelse och därmed försvårar utredningen i målet. Den risken finns. Men den är av ganska marginell betydelse i jämfört med anspänningen som en rättegång innebär i stort då man blir kallad att infinna sig under hot om polishämtning.

Fru talman! Jag vill se en försöksverksamhet där Domstolsverket lägger ut tv-sändningar från landets rättegångar på verkets hemsida. Då skulle varje medborgare ges möjlighet att granska inte bara hur lagstiftningsmakten utövas utan också hur domsmakten utövas. Blotta medvetenheten om att den granskningen är möjlig kan stärka allmänhetens förtroende ännu mer för rättsväsendet. Jag tycker att riksdagen bör medverka till det.

Anf. 234 JOHAN PEHRSON (FP):

Fru talman! På denna punkt under allmänpolitiska debatten finns det mängder av saker som man skulle behöva ta upp och diskutera. Jag tycker att den infallsvinkel som vi just hörde om nu från Maria Abrahamsson är riktig och viktig. Vi ska ha öppenhet och insyn i våra processer. Det tar bort många mytbildningar och många fördomar. Det är också lärande för människor att se hur vårt rättsväsen fungerar.

Jag har tänkt att hålla mig till de breda dragen i rättspolitikerna så här i början av en mandatperiod. Vi som har förmånen att arbeta mycket med rättspolitik ska komma ihåg att det är en stor utmaning som ligger framför oss. Det handlar om att öka tryggheten, minska brottsligheten och se till att vi har ett väldigt bra land att leva i.

Jag vill alltid som liberal understryka vikten av att vi jobbar långsiktigt, förebyggande och med de breda penslarna. Det är ofta för att minska brottslighet helt andra åtgärder som behövs än dem vi brukar tala om: polis, domstolar, åklagare och kriminalvård. Det handlar väldigt mycket om att se till att människor ges goda livsförutsättningar. Det vi gör i skolan, på jobbsidan och på integrationssidan i mängder av frågor för att minska utanförskap och social misär är avgörande för att få ett tryggare Sverige med minskad brottslighet.

Det finns tre kärnområden som man kan lyfta fram. Ett är hur vi bemöter unga människor som begår brott. Det är oftast ett socialt problem. När man har identifierat ett sådant socialt problem är det viktigt att man är väldigt tydlig med att man ska agera. Det är ett pågående sätt vi har i Sverige i dag där man inte uppmärksammar unga människor som begår brott.

Nu har vi ändrat detta från regeringen under den förra mandatperioden på så sätt att fler brott ska utredas. Det är väldigt bra. Om brott som har viss grad av allvar utreds även om den unge är under 15 år leder det lättare till att man kan vidta åtgärder från de sociala myndigheternas sida.

Orsaken är naturligtvis att det finns föräldrar som saknar kapacitet och förmåga att ta hand om sina barn och uppfostra dem. Det är en

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Rättsväsen och
kriminalpolitik*

ganska svår man likväl väldigt viktig uppgift för föräldrar. Om de inte klarar detta måste de sociala myndigheterna kunna gripa in.

Detta är i dag dock väldigt svårt om föräldrarna vägrar. Föräldrarna kan i dag i praktiken säga nej till att man ska gripa in. Här tycker jag att vi måste titta vidare på vad man kan göra. Det kan handla om att återinföra något som tidigare fanns som hette mellantvång. Det gjorde att föräldrar inte kunde säga nej om socialtjänsten ansåg det vara nödvändigt med åtgärder mot barnen.

Det handlar trots allt om vad vi anser väger tyngst och vad vi prioriterar, barnets rätt till hjälp när det är på väg utför en mycket snabb rutschkana eller föräldrarnas rätt att säga nej till ingripande åtgärder.

Unga är ett fokus. Folkpartiet kommer under den här mandatperioden att arbeta hårt för tidigare och tydligare insatser och att vi fortsätter på den väg som vi nu har börjat på.

Sedan gäller det polisen. Det är en väldigt viktig organisation. Man ska ändå komma ihåg att den har nått framgångar på senare år genom att förtroendet har ökat. Det finns en hel del mer som vi behöver göra för att få än mer effektivitet. Det räcker inte med att fler brott klaras upp.

Där har vi en hel del att göra med lagstiftningen för att se till att personer som gång på gång begår brott får lite tydligare påföljder. Det blir meningslöst för polisen att gripa människor som snabbt är ute och begår nya brott igen.

Vi måste titta på polisens kringuppgifter. Det har vi mängder av utredningar om. Ska polisen verkligen hålla på med allt som den håller på med i dag? Det kan vi ställa frågor om.

Det är bra med många poliser. Det är bra med 20 000 poliser i Sverige. Men vi behöver också fler experter.

Alla behöver inte bara vara polisutbildade. Det är viktigt att man har människor som har annan kompetens också; det kan vara psykologer, matematiker, sociologer, jurister eller vilka experter som helst för att få bättre kraft i analys och utredningar.

Frågan om hur polisen är organiserad håller vi nu på att jobba med i en utredning för att få en modernare organisation. Det säger sig nästan självt att 21 myndigheter som har exakt samma arbetsuppgift i ett och samma land är åtminstone 20 för många för att få effektivitet.

En fråga som är känslig och svår och som vi måste lösa i det här parlamentet är frågan om polisens enklare bevakningsuppdrag. Jag hävdar att väl utbildade poliser, inte minst om de också ska få akademisk utbildning i framtiden, ska jobba med verkligt polisjobb. Det finns mängder av enklare bevakningsuppdrag som i dag måste skötas av polisen men som vi borde kunna lägga över på någon annan. Om det ska vara beredskapspolis, hemvärn, skyddsvakter, andra ordningsvakter eller vad det nu kan vara låter jag vara osagt i nuläget. Men detta måste vi möta.

Sedan gäller det grova brott, som vi tyvärr måste fortsätta titta på brett. Det handlar om tillgång till vapen. Det kanske är dags för en ny vapenamnesti snart – vad vet jag? Vi måste titta på det som är drivkraften bakom alla grova brott och all organiserad brottslighet – tillgången till pengar. Det ska göras om möjligt ännu svårare att vara grovt kriminell och ha mycket pengar bundna oavsett om det är på ett bankkonto, i guld och juveler eller i fina bilar. Det ska inte löna sig att vara kriminell. Det är detta det handlar om. Det är därför man håller på med den grova

brottslighet som förstör livet för andra. Det är inte för att man är sadist, i regel, utan det är därför att man vill tjäna pengar, är trött på att jobba och tycker att det verkar tråkigt. Detta får vi titta vidare på.

Jag tror att myndighetssamverkan går att förstärka. Jag har ofta i kammaren lyft fram saker som vi från Folkpartiets sida tycker är värda att titta på. Det handlar om hur man jobbar i andra länder. Till exempel Storbritannien har ett organiserat myndighetsövergripande samarbete mot den grova brottsligheten.

Avslutningsvis, fru talman: Det förebyggande arbetet är bottenplattan. De unga, polisen och grov brottslighet – det är Folkpartiets frågor som vi kommer att diskutera i den här kammaren den kommande mandatperioden.

I detta anförande instämde Roger Haddad (FP) och Ellen Juntti (M).

Anf. 235 KENT EKEROTH (SD):

Fru talman! Ärade ledamöter! Jag ska prata om ett område som har varit eftersatt under lång tid i Sverige. Det gäller givetvis kriminalpolitiken. Alltför länge har vänsterinspirerade flumteorier fått råda i landet. Alltför länge har dumsnälla kriminologer gång på gång ursäktat kriminellas gärningar genom att snyfta och berätta hur synd det är om brottslingarna.

Fokus har nästan alltid varit på brottslingarna – att hjälpa dem, att rehabilitera dem, att gulla med dem och att tycka synd om dem och beklaga deras eventuellt trasiga uppväxt. Vi menar att det är helt fel perspektiv.

Sverigedemokraterna är nya i riksdagen, och vi för även med oss ett nytt synsätt när det gäller kriminalitet. Vi sätter offret i fokus, inte den kriminelle. Vi värnar offrets integritet, inte brottslingens. Det är offret och dess anhöriga som är viktiga för oss, inte våldtäktsmannen, mördaren eller den person som har misshandlat någon annan människa. I och med detta nya synsätt kan vi också driva en tydligare och mycket skarpare kriminalpolitik än vad både Alliansen och De rödgröna kan eller vill göra.

Nyss avslutades den allmänna motionstiden. Där visade vi att vi inte tolererar den slapphänta kriminalpolitik som Sverige i dag har. Vi motionerar om att kraftigt skärpa straffen för våldsbrott och om införandet av riktiga livstidsstraff utan chans till benådning eller tidsbestämning för de allra värsta brotten. Med andra ord: De ska aldrig ut igen. Vi har motionerat om att ta bort mängdrabatten vid flerfaldig brottslighet som fortfarande inte har åtgärdats i det här landet och som är en djupt omoralisk företeelse. Vi har motionerat om att ta bort tvåtredjedelsfrigivning för våldsbrott. Vi menar att det är helt oacceptabelt att man ska bli frigiven efter två tredjedelar av tiden i ett fängelse när man har misshandlat, rånat, mördat eller våldtagit någon annan.

Givetvis har vi också motionerat om en skärpning av lagen beträffande utvisning av kriminella utlännningar. Vi ser fortfarande i dag hur utländska medborgare kan slå ihjäl till exempel en pensionär och ändå inte bli utvisade därför att åklagaren inte tyckte att brottet var tillräckligt grovt. Det är helt oacceptabelt. Vi vill göra om detta och sänka gränsen så att kriminella utlännningar de facto utvisas från Sverige.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Rättsväsen och
kriminalpolitik*

Vi har motionerat om att ta bort den hänsyn man tar till dem som är över 18 men under 21 år gamla. De får vissa strafflättnader för att de är unga trots att de är myndiga. Det ska bort.

Motionerna är bara en början på Sverigedemokraternas ambition att återupprätta rättsstaten Sverige. Vi ser att Alliansen har gett upp två av sina tidigare profilfrågor. Dels är det försvarspolitik, som inte har med denna debatt att göra, dels kriminalpolitiken.

Vad som har hänt under den föregående mandatperioden på det kriminalpolitiska området är en del extra poliser och vissa straffskärpningar. Man har infört någonting som kallas för synnerligen grov misshandel, till exempel. Det är ett steg i rätt riktning, och det är bra att det görs. Men vi menar att det är alldeles för lite och alldeles för sent.

Problemet vi ser i dag är att domstolar dömer i den lägre änden av straffskalorna. Grov misshandel kan ge allt från ett till tio års fängelse. Om man tittar på det snitt som domstolarna dömer ut ligger det på 1,5 år, enligt en statlig utredning. Det säger en del.

En genomgång som Åklagarmyndigheten har gjort – den största i sitt slag – visar precis det här. Svenska domstolar dömer i den nedre delen av straffskalan. Om man tittar på till exempel misshandelsfall ser man att domstolarna i 90 procent av fallen dömer i den nedre fjärdedelen av straffskalan. Det gäller för den delen också för grov kvinnofridskränkning.

I rapporten dras också slutsatsen att allt fler förvisso döms till fängelse men att straffen blir kortare, att kvinnor får lindrigare straff än män och att det inte spelar någon större roll för straffens längd om man har dömts tidigare. Det här måste ändras.

Jag ska ta några exempel på hur svenskt rättsväsen har dömt och hur man dömer i dag:

En 51-årig man fick 18 års fängelse när han hällde bensin på sin sambo och tände på. Med den fabulösa straffreduceringen på två tredjedelar är han ute efter tolv år efter att ha mördat sin sambo på detta fruktansvärda sätt. Det är oacceptabelt.

Nyligen fick allmänheten besked om att en polismördare och dömd krigsförbrytare väntas kunna bli fri 2012. Han fick 13 år i fängelse efter att ha avrättat två poliser.

Det tredje exemplet är en man i Landskrona som blev dömd för misshandel, våldtäkt, narkotikabrott och brott mot knivlagen. Han är tidigare dömt för misshandel. Han fick ett år i svenskt fängelse.

Listan kan göras lång. Hur har då statistiken sett ut de senaste åren? Sedan 2006 har våldtäkterna ökat med 41 procent. Antalet misshandelsfall av män över 15 år har ökat med 7,5 procent, misshandelsfall av kvinnor med 15 procent och av barn med 26 procent. Att barnmisshandeln ökar kan man kanske misstänka också har att göra med invandringen från områden där barnaga praktiseras. Det är till och med så att en svensk domstol av kulturella hänsyn har sänkt straffet för någon som agade sitt barn. I detta mångkulturella samhälle tar man uppenbarligen hänsyn till detta också. Enligt FN:s organ för droger och kriminalitet, UNODC, har Sverige högst antal misshandelsfall i världen sett som andel av befolkningen. Vi har 13 gånger mer än Norge och 4,5 gånger mer än Danmark, till exempel.

Det är denna situation vi har i dag. Alliansen har tillsatt en rad utredningar. Men Alliansen har styrt Sverige sedan 2006, och fortfarande har det till exempel inte hänt någonting med utredningen om mängdrabatt. Det tar sex år innan utredningen ens har kommit på agendan. Innan det blir ett lagförslag av detta har det kanske gått åtta år.

Är det här det bästa som kan presteras – att det tar så lång tid att göra så uppenbara saker? Man kan undra. Under tiden får grova brottslingar straff som är rena skämtet och grovt kränkande för brottsoffren och de laglydiga medborgarna. Alliansen är precis som De rödgröna tyvärr inte i fas med den allmänna rättsuppfattningen.

Det framstår tydligt att Sverigedemokraterna får ta över stafettpinnen från borgerligheten när det gäller kriminalpolitiken. Vi gör det med beslutsamhet och en stor vilja att ta ansvar på området, och vi kommer att fortsätta leva upp till de löften vi har gett våra väljare om ett återupprättat rättssamhälle där vi värnar offren och deras anhöriga och ger dem upprättelse.

Anf. 236 HELENA BOUVENG (M) replik:

Fru talman! Kent Ekeröth nämnde en hel del motioner. Jag har bland annat läst motionen beträffande mängdrabatt vid flerfaldig brottslighet. Där har man så bråttom att man inte ens kan invänta utredningens slutsatser. Man säger att det är en process på två tre år.

Därför blir det så oerhört förvånande när Sverigedemokraterna motsätter sig att effektivisera och förbättra det rättsliga samarbetet inom EU både vad gäller exempelvis bevisinhämtningen och rätten till information inom det straffrättsliga förfarandet.

Jag undrar varför Sverigedemokraterna sätter sig emot dessa förslag när man säger sig värna ett starkt rättsväsen och att det ska gå fort. Hur fort tror Sverigedemokraterna att det går om man ska förhandla fram 26 olika bilaterala avtal?

Anf. 237 KENT EKERÖTH (SD) replik:

Fru talman! Precis som jag sade har Alliansen styrt det här landet sedan 2006. Sex år senare kanske vi har ett betänkande som kommer ut när det gäller flerfaldig brottslighet. Det är alldeles för långsamt. Och detta är inte ens ett lagförslag. Vi kan få vänta till mandatperiodens slut. Om betänkandet kommer 2012 kanske vi får vänta så länge för att få göra någonting.

Under tiden går kriminella fria. De får sänkta straff och mängdrabatt. Det är omoraliskt. Det måste kunna skötas mycket snabbare än så här. Det är klart att vi riktar kritik i det ärendet.

När det gäller frågan om EU är det precis som vi sade. Det är redan i dag omständliga processer i EU när det gäller hur man förhandlar om olika avtal hit och dit. Vi menar att om vi skulle ha kontroll över våra gränser och vår kriminalpolitik skulle vi kunna upprätthålla rättssamhället på ett mycket bättre sätt i stället för att öppna gränserna som EU de facto innebär med problem att bekämpa organiserad brottslighet och så vidare. EU är tyvärr ingen lösning på det problemet. Redan i dag har man en massa förhandlingar, och det kan även göras bilateralt. EU är inget unikum.

Anf. 238 HELENA BOUVENG (M) replik:

Fru talman! Ni säger också att ni sätter brottsoffret i centrum. Jag kan inte annat än undra vilket svar ni ska ge till de brottsoffer som ständigt utsätts för brott inom Europa om ni motsätter er det här samarbetet. Vilket svar ska ni ge? Under tiden som ni förhandlar fram 26 bilaterala avtal lär den organiserade brottsligheten få leva sitt eget liv. De lär också hylla det här förslaget. Vad har du för svar att ge till brottsoffren som får vänta på att någonting händer när ni ska avtala med andra länder?

Anf. 239 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Vi gick till val på att skärpa situationen i Sverige, i det land vi lever i. Vi är satta att göra detta av våra väljare. Det kan vi också göra genom den nationella politiken. Det har över huvud taget ingenting med EU att göra. Om man vill bekämpa den organiserade brottsligheten kan man inte förespråka EU med öppna gränser. Det gränslösa Europa är kanske det bästa som har hänt den organiserade brottsligheten. Därför blir er politik helt ohållbar och vår tvärtom.

Anf. 240 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Det är många som undrar vad Sverigedemokraternas bekämpande av brottsligheten egentligen står för. Vi som har läst programmet insåg att det gick fort. Det tog 30 sekunder att läsa det. Mer omfattande var det inte. Nu skulle svaren komma. Vi har sett de motioner som har lämnats in. De är inte särskilt imponerande. Det finns ingen partimotion och ingen kommittémotion i ärendet, utan det finns sju enskilda motioner vars innehåll är en blandning av möjligen fakta men också missförstådda fakta och ibland också rena felaktigheter.

Jag vill också återknyta till det praktiska arbetet. Vi är medlemmar i Europeiska unionen. När det gäller kampen mot den grova organiserade brottsligheten kan vi konstatera att konventioner och bilateralt samarbete inte har hjälpt tillräckligt mycket. Men när vi kommer överens inom Europeiska unionen kan vi ta krafttag mot den organiserade brottsligheten.

Nu undrar jag om Sverigedemokraterna alltid kommer att välja att vara emot de förslag som EU lägger fram eller om man vill vara med och bekämpa brottsligheten.

Anf. 241 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Med de förslag som vi har lagt fram kommer vi att kunna se brottsoffer i ögonen utan att skämmas. Det finns ett exempel med en 80-årig dam som blev våldtagen av en 35-åring. Han fick tre år i fängelse. Skulle du kunna stå inför denna 80-årigs anhöriga och se dem i ögonen med de straff som vi har i dag? Med Sverigedemokraternas straff skulle de här personerna få sitta inne väldigt lång tid. Det skulle ge upprättelse åt offren.

När det gäller EU vill jag återigen säga att vi är för svensk självständighet. Med självständighet skulle vi kunna upprätthålla våra gränser och därmed bekämpa den organiserade brottsligheten. Vi kommer att motsätta oss förslag som flyttar ytterligare makt till EU. Vi är för att bekämpa den organiserade brottsligheten. Det finnas massor av olika sätt att göra det på, och det görs runt om i världen i en massa olika samar-

beten. Överstatlighet, där vi hela tiden flyttar makten till EU, är inte lösningen på problemet. Lösningen är att vi kan upprätthålla våra egna gränser för att till exempel bekämpa den organiserade brottsligheten.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 242 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Låt mig konstatera att så länge Sverige är med i Europeiska unionen kommer Sverigedemokraterna att motverka allt arbete när det gäller internationell samverkan mot grov organiserad brottslighet. Det är ett tydligt ställningstagande.

Jag måste ställa ytterligare en fråga till Kent Ekeröth. Du har i en artikel i Aftonbladet riktat en replik till mig. Där har du sagt att du tycker att det är fel att Sverige ska kunna lämna ut svenskar misstänkta för brottslighet utomlands. Tycker du att det är fel att vi kan tänka oss att lämna ut en svensk som är misstänkt för grova sexuella övergrepp i exempelvis Frankrike?

*Rättsväsen och
kriminalpolitik*

Anf. 243 KENT EKERÖTH (SD) replik:

Fru talman! Jag tror att du väljer att missförstå vad man säger eller vad man skriver. Det handlar inte om att vi ska vägra att lämna ut misstänkta. Det handlar om att det ska ske på Sveriges eget bevåg. Det ska inte ske på någon främmande stats bevåg. Det ska vara vårt beslut om och när det ska ske. Om det finns fog för att utlämna någon som har begått ett brott i ett annat land ska vi göra det, men det ska vara Sveriges beslut, inte EU:s eller någon annan främmande stats beslut. Sådan respekt har åtminstone vi för våra medborgare.

Anf. 244 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! När jag hörde början på Kent Ekeröths anförande undrade jag var han har levt någonstans. Han talar om hur man bestämmer påföljder för de tilltalade och att det är den tilltalade som står i centrum. Det är en beskrivning som jag inte känner igen.

Straffvärdesprincipen har stått i centrum för straffrättskipningen ganska länge. Den tillkom för övrigt under en tidigare borgerlig regering. Där sätter man fokus på gärningen i objektiv mening. Det är brottets straffvärde som ska stå i centrum vid valet av påföljd och inte gärningsmannens situation. Det spelar ingen roll om han har misslyckats med pottränning i sin barndom eller någonting annat, utan det handlar om vad man faktiskt har gjort. Det tycks ha gått Sverigedemokraterna förbi.

Sedan undrar jag också hur man tänker när det gäller ungdomsbrott. Man säger att man ska full straffbarhet efter 18 år. Är det er tanke? Det får du utveckla lite grann.

Anf. 245 KENT EKERÖTH (SD) replik:

Fru talman! Det är självfallet så att är man myndig är man myndig. Man ska inte få sänkt straff bara för att man är 19, 20 eller 20 ½ år. Är man myndig och har begått ett brott ska man också straffas för det. Hur går den logiken ihop att när man är myndig ska staten ändå dalta med en och säga att man får lägre straff trots att man är myndig? Vill man inte att man ska vara myndig vid 18 års ålder kan vi diskutera det. Vi menar att det är helt orimligt att man om man har begått bestialiska brott, miss-

handel i tortyrliknande situationer eller vad det nu kan vara, får rabatt av det svenska systemet som det ser ut i dag.

Det finns hur många rättsfall som helst som visar hur det svenska rättssystemet fungerar i dag. Det finns ett fall där två män fick tre och ett halvt års fängelse för ett attentat mot en åklagare i det svenska rättssystemet. De fick tre och ett halvt år för ett bombattentat. Sådana domar kan vi läsa om dagligen. Det visar att vi måste skärpa straffen på en rad områden. Vi måste införa riktiga livstidsstraff för de värsta brotten.

Anf. 246 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! I civiliserade länder har man inte full straffbarhet för unga lagöverträdare. Myndighetsåldern är inte densamma som den när man kan ta fullt ansvar för sina gärningar. I Sverige kan man inte straffas för brott när man är 14 år, men från den dagen man är 15 år och en dag inträder straffbarhet. Det vore orimligt med full straffbarhet då. Det är en glidande skala till full straffbarhet vid 21 års ålder. Från 18 års ålder kan man dömas till fängelse. Före det handlar det om slutan ungdomsvård. Det finns en logik i detta.

Anf. 247 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Prata om den logiken med det offer som blivit misshandlat, den person som har blivit våldtagen eller för de anhöriga vars son, far eller mor har blivit mördad! Då kan ni prata om att vi ska ha en glidande skala upp till att man är 21 år och mycket väl vet vad man har gjort. Det är omoraliskt, och det är precis det jag pratar om. Det är precis den här slappheten i svensk kriminalpolitik jag pratar om. Ni står här och vill på fullaste allvar att man ska ge rabatt till någon som kanske har gjort något så fruktansvärt bara för personen är 20 år gammal, vilket är två efter det att han eller hon blivit myndig. Det går inte.

Anf. 248 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Oavsett om det handlar om brottsbekämpning, arbetsmarknad eller integration pratar sverigedemokrater i den här talarstolen om den misslyckade politiken. Det är det samlade begreppet över i praktiken alla områden.

Min bild är att Sverige är ett bra land, kanske ett av de bästa länderna i världen om jag får vara lite partisk. Vi har trots det många utmaningar på många områden. Men jag menar att Sverige i grunden är ett mycket bra land för människor att leva och bo i.

Fru talman! Jag undrar vilket land som Kent Ekeroth och hans partikamrater menar är så mycket bättre än Sverige att man inom i praktiken vartenda område pratar om den misslyckade politiken.

Anf. 249 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Det står bortom allt tvivel att kriminalpolitiken i det här landet är eftersatt när man får straff på ett år, två år eller tre år när man har mördat någon. Han som slog ihjäl en pensionär på en parkeringsplats fick ett år och tio månader i fängelse. Det finns fall där någon brutalt har slagit ihjäl en 16-årig flicka, stampat ihjäl henne ute i skogen. De fick tre år i ungdomsvård. Det finns hur många sådana här fall som helst. Jag har

en lång lista. En 15-årig tjej blev mördad i Stureby. Hennes mördare fick ett år och åtta månader i sluten ungdomsvård. Det finns hur mycket sådant som helst.

Ni står här och försvara de här löjeväckande låga straffen. Jag skulle vilja ser er stå och försvara dem inför deras anhöriga, inför dem som har en anhörig som blivit utsatt för mord, tortyr, våldtäkt eller misshandel. Det går inte att försvara det. Och det är omoraliskt att stå här och påstå att svenska straff är tillräckliga, för det är de inte.

Anf. 250 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Det finns många diktaturer runt om i världen som har betydligt tuffare straff. Man bestraffar sådant som vi tycker inte ska bestraffas, men man har en tuff politik mot dem du kallar kriminella.

Min fundering gäller då hur Sverigedemokraterna i den andan funderar över om man verkligen åstadkommer ett bättre samhälle alla gånger med bara tuffare tag. Det måste finnas någon form av rim och reson i den politik man bedriver. För mig är länder inte bättre när de bestraffar väldigt hårt.

Anf. 251 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Det här är också någonting som vi har olika syn på.

Vi ser inte bara straffen som en form av rehabilitering. Vi ser inte heller bara straffen som något som ska förhindra andra från att begå nya brott. Självklart ska de göra det, men straffen i sig handlar om moral – att ge upprättelse åt offret och att straffa den som har gjort något.

Straffet i sig har ett egenvärde. Det är en moralisk fråga. Därför menar vi att man måste ha mycket strängare straff så att de som begår brotten – nu pratar jag om framför allt våldsbrott – också ska känna av konsekvenserna av handlingarna och det liv de förstör.

Anf. 252 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Fru talman! Kent Ekeroth började med att prata om brottsoffret, men det var ungefär bara där i anförandet man kunde höra brottsoffrets perspektiv komma in.

Vi kristdemokrater utgår ifrån att trygga människor inte begår brott. Trygga människor blir det om vi har trygga barn, men det perspektivet fanns ingenstans i det anförande Kent Ekeroth gjorde. Det som fanns handlade om att skärpa straffen, ändra straffskalorna och utvisning.

Min fråga till Kent Ekeroth är: Var kommer brottsoffret in? På vilket sätt får vi färre brottsoffer, och på vilket sätt får brottsoffren det bättre genom att vi inte gör någonting för att faktiskt minska brotten?

Anf. 253 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Det är självfallet så att brottsoffer, de som blivit utsatta för någonting, får det bättre om de känner att samhället straffar den som har gjort någonting ordentligt. I stället är det vi ser i dag ett dagligt hån mot många av de offer som har utsatts för någon form av våldsbrott. De hånas när den som har gjort något mot dem kommer ut efter ett eller två år och går på samma gator och torg. Det är ett hån mot dem.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Rättsväsen och
kriminalpolitik*

Har man skärpta straff så kommer det att vara bättre för offren, för då känner de att samhället tar det här på allvar.

Utöver det vill vi också införa en statlig garanti, till exempel när det gäller skadestånd för brottsoffer, så att de ska slippa gå och be den som har gjort något mot dem om de pengar som domstol har utdömt.

Det är alltså självklart så att hårdare straff ger upprättelse till offret, och därmed blir det bättre för offret, plus det att de slipper förnedringen att gå och titta på pengar som de har blivit tilldömda från den som kanske har misshandlat eller våldtagit dem.

Anf. 254 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Fru talman! Ska jag då tolka detta som att Sverigedemokraternas politik när det gäller att minska brotten, minska lidandet för dem som utsatts för brott och minska risken för att man blir utsatt för brott är att skärpa straffen och, i de fall där det i Sverigedemokraternas tycke är möjligt, utvisa personer?

Då är min nästa fråga: Hur långt tänker ni gå när det gäller utvisningar? Hur många generationer ska man ha befunnit sig i Sverige för att vara föremål för utvisning, och på vilket sätt gör det att vi kommer till rätta med de problem som leder till att vi har brottslighet i Sverige?

Anf. 255 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Det här med skärpta straff är givetvis centralt, men det är inte det enda. Vi kommer att gå till val, och det gjorde vi också, på att ge mer befogenheter till polisen, till exempel när det gäller att göra det lättare att använda buggning än i dag och bekämpa organiserad brottslighet. Vi vill ge polisen större befogenheter till exempel när det gäller att hålla kvar misstänkta och så vidare.

Det blir alltså en utökning av polisens befogenheter också, men skärpta straff är väldigt viktigt i sammanhanget.

När det gäller utvisning handlar det givetvis om dem som inte är svenska medborgare. De ska kunna utvisas. Så enkelt är det.

Anf. 256 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Du menar att den allmänna rättsuppfattningen är att straffen ska skärpas kraftigt för alla brott och vid upprepade brott, Kent Ekeroth. Vad har du för belägg för att det här sker i samklang med allmänhetens uppfattning? När allmänheten utförligare får ta ställning till rättsfall och själv får gissa sig till vad domstolarna har kommit fram till dömer man i en majoritet av fallen mycket lägre än vad domstolarna själva har gjort.

Anf. 257 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Vi utgår givetvis från dem som har röstat på oss, från våra väljare, som vi tror har väldigt stort stöd av det allmänna.

När de här horribla rättsfallen får en väldigt låg straffsats är det enligt vår uppfattning, enligt alla dem vi har pratat med och enligt alla de indikationer vi har fått inte i samklang med den allmänna rättsuppfattningen. Det kan omöjligt vara i samklang med den allmänna rättsuppfattningen att någon som slår ihjäl en pensionär på en parkeringsplats och som inte

ens är svensk medborgare ska få stanna i landet. Jag kan garantera att om vi gjorde en undersökning om det skulle den absoluta majoriteten i Sverige vara för att utvisa den person som hade gjort det. Det skulle inte vara någon tvekan om det över huvud taget.

Men vad vi hör här i replikskiftena är i princip det här hela tiden: Ni vill inte höja straffen, för ni menar att de är okej som de är. Och dagligen kan man läsa i svenska medier om hur det inte är hållbart – hur brottslingar får låga straff gång på gång.

Anf. 258 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Fru talman! Vi har tillsatt en utredning där vi vill göra en översyn på vissa straff. Jag kommer till det i mitt anförande.

Jag har en fråga till dig utifrån ditt anförande och ert principprogram, som jag har läst. Ni skriver att brott ska bestraffas hårt och snabbt. Men tittar man på er budget ser man att det inte riktigt stämmer med tanke på de neddragningar ni gör på polisen. Hur ska det fungera snabbare inom rättsväsendet?

Anf. 259 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Vi investerar mer än vad Alliansen gör på rättsväsendet. Om jag minns rätt är det en miljard utöver de satsningar som Alliansen gjort, så det stämmer inte riktigt att vi drar ned på rättsväsendet. Det är ju tvärtom.

Anf. 260 CAROLINE SZYBER (KD):

Fru talman! Den allmänpolitiska debatten vittnar verkligen om att politik kan vara högt och lågt. I går lyssnade vi på partiledarna som delade med sig av sina eftervalsanalyser och hur de ser på framtidens Sverige. Efter det har flera av oss nya ledamöter hållit våra första anföranden, våra jungfrutal, här i kammaren, och det är tydligt att alla är redo för mandatperiodens första debatt.

Vad är det då man bör belysa i sitt första tal här i kammaren – eller i vart fall mandatperiodens första tal? Jag vill spegla verkligheten och de problem som finns och ge förslag på lösningar. Bara då kan framtidsvisioner, som flera partiledare talade om, bli verklighet.

Verkligheten i dag är att vi alla känner oss berörda av de upprepade skottlossningarna i Malmö. Alla medborgare ska känna sig trygga och känna att samhället skyddar dem. Tyvärr har det funnits tendenser hos vissa att säga att det inte är helt oväntat att det är just i Malmö som döds-skjutningarna sker. För mig är det ett resonemang som jag inte förstår.

Fokus nu är att få rätt resurser på rätt plats. Som politiker men också jurist funderar jag på vad som är rätt resurser.

Som jurist och riksdagsledamot ser jag hela rättskedjan, och för oss, precis som Folkpartiet och alla andra allianspartier, börjar en effektiv rättskedja i det brottsförebyggande arbetet. Med brottsförebyggande arbete på alla plan kommer vi i framtiden att få färre brottsoffer. Det är betydligt viktigare än hårdare tag och skärpta straff. Det handlar om att fokusera på brottsbekämpning på de platser där brotten faktiskt begås. Stockholmspolisens arbete på Stureplan och Medborgarplatsen med mobila polisstationer visar vad man kan åstadkomma med små medel.

Det är dags att vi börjar kalla saker för vad de verkligen är. Ungdomsvåldet i dag är inte ett ungdomsproblem som vuxenvärlden längre kan ignorera, utan det är ett samhällsproblem som vi alla måste uppmärksamma. Det gäller att bryta kriminella mönster tidigt, och därför satsar vi mycket på brottsförebyggande åtgärder och att bryta dessa mönster. Det gäller att hålla ut en hand och visa rätt väg – en bättre väg.

För barn och ungdomar som begår brott är det av central betydelse att samhällets reaktioner kommer snabbt. Att en person inte är straffmyndig innebär inte att samhället ska se mellan fingrarna på det brott han eller hon begår, snarare tvärtom. För barn under 15 år, det vill säga de som inte är straffmyndiga, har socialtjänsten en central roll. Bemötandet av unga lagöverträdare under 15 år bör ske med fastare former. Vi kristdemokrater vill därför införa en ny nämnd, en ungdomsnämnd, som ska hjälpa och stödja de människor som är på väg i fel riktning och har begått brott när de är under 15 år.

Det är av yttersta vikt att vi inte sviker de ungdomar som är på väg att ta steget ut i vuxenlivet.

För ungdomar mellan 15 och 18 år som är straffmyndiga är det viktigt att korta tiden mellan brott och lagföring. Därför föreslår Kristdemokraterna att särskilda ungdomsrotlar inom åklagarväsendet och ungdomsdomstolar inrättas. Dessa ska behandla ärenden som rör gärningsmän mellan 15 och 18 år.

Fru talman! En av de värsta kränkningar en människa kan råka ut för är att bli utsatt för brott. Kristdemokraterna står på brottsoffrets sida, på riktigt. Varje gång en medborgare drabbas av ett brott har samhället misslyckats. Därför tycker vi att det är viktigt att samhället ställer sig på brottsoffrets sida. Övergrepp och kränkningar kan aldrig tolereras. Brottsoffret ska behandlas med respekt och med medkänsla samt skyddas av rättsordningen. Systemet ska skapas så att brottsoffer får snabb och effektiv gottgörelse.

Detta är viktiga principer att leva upp till för att allmänhetens förtroende för rättsväsendet ska upprätthållas.

Hur förtroendeingivande är det när man inser att ens anmälan bara läggs i den stora högen hos polisen? Hur förtroendeingivande är det för ett brottsoffer att anmäla ett brott om det kan ta flera månader, kanske ett år, innan det kommer upp i domstol? Vad gör man för den rädsla som finns hos många att man ska utsättas för brott igen?

Många gånger när man talar om brottsoffer hamnar man i en diskussion om upprättelse i den bemärkelsen att straffets längd inte överensstämmer med allmänhetens rättsmedvetande. Kristdemokraterna anser inte att samhället tjänar på längre och strängare straff generellt. Däremot finns det ibland en obalans i hur olika brott bestraffas olika hårt. Straffsatserna måste spegla hur pass allvarligt brottet ses i samhället. Detta synsätt ligger till grund för hur vi vill att rättssamhället ska vara uppbyggt. Vi kristdemokrater ställer människan i centrum. Därför tycker vi att det är bra att det sker en översyn av straffsatserna för vissa våldsbrott. Jag tycker som jurist att synen på brott och straff säger väldigt mycket om ett partis samhällssyn.

I detta anförande instämde Andreas Carlson (KD) och Edward Riedl (M).

Anf. 261 PIA HALLSTRÖM (M):

Fru talman! Ungdomsstyrelsen uppskattar att ca 70 000 flickor och pojkar i Sverige lever i en hederskultur. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kan innebära begränsningar i vardagen som gäller klädval och socialt umgänge men också livsval som utbildning och val av livspartner. I extrema fall kan hedersförtrycket resultera i hot, våld och dödligt våld.

Skolan har en viktig roll i att tidigt upptäcka barn som lever under hedersförtryck. För att upptäcka denna typ av övergrepp krävs det kunskap i ämnet. Det finns stora skillnader i hur skolor hanterar elever som inte av sina föräldrar tillåts vara med på ämnen som sexualkunskap och idrott. Jag har mött ett flertal rektorer som trott att problemet inte finns på den egna skolan därför att man inte haft kunskapen att veta vad man ska titta efter. Skolpersonalen har trott att det är vanliga konflikter som finns under tonårstiden mellan barn och föräldrar. Jag har också mött socialsekreterare och poliser som av okunskap utsatt dessa barn för ännu större hot när man på traditionellt sätt försökt lösa konflikten i familjen.

I några län har samverkansplaner och handlingsplaner med tydlig ansvarsfördelning för bland annat socialtjänst, skola, polis och ungdomsmottagning tagits fram. Det är mycket bra planer med konkreta åtgärder både förebyggande och när akuta situationer uppstår, men de har dålig förankring i verksamheterna.

I regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer fick Ungdomsstyrelsen i uppgift att genomföra utbildningar riktade till anställda med en samordnande roll inom skola och socialtjänst. Jag välkomnar detta och vet att ett flertal utbildningar genomförts i Sverige, men detta räcker inte.

Fru talman! Jag anser att en obligatorisk kurs i hedersförtryck bör införas i socionomutbildningen, lärarutbildningen, polisutbildningen och i alla vårdutbildningar.

I detta anförande instämde Anti Avsan, Krister Hammarbergh och Ellen Juntti (alla M).

Anf. 262 JESSIKA VILHELMSSON (M):

Fru talman! För 30 år sedan, lite mer, förbjöds barnaga i Sverige, och vi har därefter antagit barnkonventionen. Mycket har hänt i Sverige för att förbättra situationen för barnet i rättsprocessen sedan dess, i synnerhet de senaste åren och särskilt på de orter där det finns barnahus. Barnahus finns på flera ställen i Sverige, och syftet med barnahusens arbete är att samla flera olika myndigheter på ett ställe så att barnet slipper berätta om sina upplevelser om och om igen. Arbetet på barnahus har varit mycket positivt när det gäller att förbättra för barnet i rättsprocessen. Det har flertalet utredningar visat. Dels utsätts barnet för mindre påfrestningar, dels blir polisutredningarna bättre, vilket i sin tur leder till fler åtal och fler fällande domar.

I förundersökningskungörelsen regleras vilka regler som ska gälla för förundersökningar. Vad gäller barnärenden ska polisens förundersökningar drivas särskilt skyndsamt och vara avslutade senast tre månader

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Rättsväsen och
kriminalpolitik*

efter det att det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet. Någon konsekvens för det fall polisen inte håller tidsfristen finns inte.

Tyvärr visar utredningar att tidsramarna hos polisen när det gäller barnärenden inte alltid hålls. Det finns extremfall där barn fått vänta i mer än åtta månader innan de förhörs av polis. Många barn har fått vänta på sitt första förhör hos polisen.

Detta är förstås inte okej. Reglerna om tremånadersfrist finns av flera skäl. Ett skäl är att det finns en risk att barnet fortsätter att utsättas för övergrepp om man inte startar en utredning.

Ett annat skäl är minnet. Vi känner nog alla då och då att minnet av en händelse försvagas alltmer med tiden. För att en förundersökning ska räcka till åtal och fällande dom krävs att ett barn lämnar en detaljrik berättelse, och det försvåras naturligtvis om det går lång tid mellan övergreppet och förhöret.

En annan viktig detalj i rättsprocessen är tiden, tiden för när brottet har begåtts. Det kan vara svårt för barn att minnas tiden, särskilt för små barn som inte har en färdigutvecklad tidsuppfattning.

Som en jämförelse med tremånadersfristen för förundersökningen kan nämnas socialnämndernas plikt. När de får in en anmälan om ett barn ska de starta och slutföra en utredning inom fyra månader. Drar polisutredningen ut på tiden leder det till att samverkan och det önskvärda samarbetet mellan myndigheterna inte sker. Det är tråkigt och kan leda till ytterligare påfrestningar för barnet, och det kan leda till att förundersökningen läggs ned eftersom det inte längre går att fullfölja utredningen. Det är viktigt att de olika myndigheterna samkör sina utredningar parallellt.

Fru talman! Det finns som sagt flera skäl till att reglerna om 90 dagar ska följas. Ibland finns det säkert skäl till att inte göra det, men då ska det vara väl motiverat. Åklagare och polis måste i än högre grad prioritera dessa ärenden och följa tidsreglerna.

I detta anförande instämde Ellen Juntti (M).

Anf. 263 JONAS JACOBSSON (M):

Fru talman! Ledamöter, åhörare! Sverige har i dag en regering som tar ansvar för energiförsörjningen i vårt land. Under många år fördes det dock en politik som var allt annat än ansvarsfull. Priset av den gamla och dåliga energipolitiken får vi betala än i dag. Faktum är att en del av den gamla dåliga politiken kommer södra delar av landet att få börja betala inom kort. Den 1 november 2011 kommer Sverige att delas in i fyra elprisområden. Längst norrut i prisområde 1 blir priserna lägst, och längst söderut i prisområde 4 blir priserna högst. Ingen vet med säkerhet hur stora prisskillnaderna kommer att bli, men det talas om skillnader på mellan 4 och 10 öre per kilowattimme.

Denna förändring sker efter krav från EU-kommissionen. Områdesindelningen görs med hänsyn till hur mycket el man kan producera i olika delar av landet och möjligheterna att överföra elen mellan dessa delar. I norr finns det gott om kraft, i söder är det brist, och överföringskapaciteten mellan områdena är otillräcklig.

Hur har det då kunnat bli så här? Jo, ett huvudskäl till att vi har elfektbrist i södra Sverige är stängningen av Barsebäcks två reaktorer 1999 och 2005. Stängningen av Barsebäck innebar att den främsta energikällan plockades bort från ett område där energibehovet är stort.

Om den dåvarande socialdemokratiska regeringen hade varit ansvars-kännande borde den åtminstone ha försökt minimera de negativa konsekvenserna av avvecklingsbeslutet. Det hade man till exempel kunnat göra genom att sätta fart på och skynda på utbyggnaden av kraftöverföringskapaciteten norrifrån. Men så har inte skett. Resultatet har blivit att södra Sverige i dag tvingas importera dyr el från Danmark.

Hittills har merkostnaden för den dyra elen fördelats över hela Sverige, eftersom hela landet har varit ett och samma prisområde. Men från den 1 november 2011 är det alltså slut med det. Hela merkostnaden kommer då att drabba elkonsumenterna i det som blir prisområde 4, alltså södra Sverige.

Vad betyder då detta i rena pengar? För en normalvilla som förbrukar 20 000 kilowattimmar skulle en prisskillnad på mellan 4 och 10 öre per kilowattimme betyda att elen blir mellan 800 och 2 000 kronor dyrare per år i söder än i norr.

För många företag handlar det naturligtvis om betydligt större summor än så. Jag roade mig med att försöka räkna ut vad den samlade merkostnaden blir givet en ökning på mellan 4 och 10 öre per kilowattimme. För exempelvis Skåne landar den totala årliga merkostnaden någonstans mellan 500 miljoner och 1,2 miljarder kronor. Och den samlade prislappen i hela prisområde 4 landar sannolikt någonstans mellan 850 miljoner och en bra bit över 2 miljarder kronor. Där har ni prislappen i form av högre elpriser som hushållen och företagen i södra Sverige nu tvingas betala för den gamla ansvarslösa energipolitiken som Socialdemokraterna stod för.

Tidigare har inte det här märkts så tydligt, för det högre priset har smetats ut över hela landet. Men nu när prisområdesindelningen kommer blir det tydligt. Så går det när man stänger kärnkraftverk utan att ha ersättningskraft. Så går det när man stänger kärnkraftverk utan att ha säkerställt att elen kan nå fram från annat håll. Så går det när energipolitiken inte hänger ihop.

Fru talman! Den här regeringen står för någonting annat. Den här regeringen står för en energipolitik som håller ihop. Den här regeringen står för en energipolitik som vilar stabilt på tre ben: vattenkraft, kärnkraft och förnybar energi. Inget av dessa tre ben ska försvagas eller ryckas undan. All el behövs för att säkra framtidens elförsörjning och ge rimliga priser och goda förutsättningar för hushåll och företag i hela landet.

För Sveriges skull får vi hoppas att det är detta som gäller för lång tid framöver.

I detta anförande instämde Jenny Petersson, Edward Riedl och Bori-ana Åberg (alla M).

Anf. 264 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Det är klart att eftersom den käre kollegan är ny i utskottet kan man inte kräva att han kan alla turer på en gång. Men sanningen

är att prisområdena har väl egentligen inget parti velat ha över huvud taget.

Vad gäller kolkraft från Danmark är det ytterst få dagar per år som vi importerar det. Det är andra skäl som gör att det blir dyrare. Jag tror att vi kan få en ganska bra förklaring om vi tar upp det på ett utskottssammanträde. Men det har inte med stängningen av Barsebäck att göra, utan det har att göra med att systemet blir sådant när man gör ändringar i det. Vi kan bara beklaga det.

Anf. 265 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Jag får först tacka Börje Vestlund för den lilla härskartekniken med ny ledamot och så. Men jag vågar nog ändå påstå att du har fel. Prishöjningen beror visst på att det är kraftbrist i södra Sverige. Prissökningen har inte märkts tidigare eftersom den har fördelats ut över hela landet. Men när man gör prisområdesindelningen kommer prisskillnaden att bli tydlig. Skälet är att det är ont om kraft i södra Sverige och att det inte finns tillräckligt med överföringskapacitet norrifrån. Det är problemet.

Anf. 266 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Det är helt riktigt, och det grundar sig i domen från EU, att det här kom osedvanligt olämpligt för Sverige med tanke på att vi hade behövt ha några år till för att bygga ut stomnätet för el. Det är ingen tvekan om det, och det är bara att beklaga.

Sedan har jag inte försökt att använda någon härskarteknik, men jag var faktiskt tvungen att tala om att det fanns några sakfel, och jag ville inte vara elak och bara påpeka att du hade fel i det här fallet. Men jag tror att det här kommer att klarna så småningom.

Anf. 267 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Min poäng var just den att det är ett problem att den dåvarande socialdemokratiska regeringen inte tog sitt ansvar. När man stängde två kärnkraftsreaktorer 1999 och 2005 hade det varit på sin plats att sätta fart på utbyggnaden av kraftöverföringen. Då hade vi inte haft de här problemen nu.

Anf. 268 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det är väl ändå ett faktum att den största elproduktionen med vattenkraft sker i norra Sverige, medan kärnkraftverken ligger i Mellansverige i de tätbefolkade områdena, både Forsmark och Ringhals till exempel, så den där argumentationslinjen håller nog inte riktigt.

Det är naturligtvis oerhört viktigt att vi bygger ut alternativa energikällor i hela Sverige och inte minst i södra Sverige. Det är därför som vi tycker att det är så oerhört viktigt att vi får många olika, mindre energikällor.

Det kunde också vara intressant att höra vad Jonas Jacobsson tycker eftersom han är en så stor anhängare av kärnkraft. Ska vi då också ha uranbrytning i Sverige?

Anf. 269 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Jag instämmer gärna i att det visst är ett problem för södra Sverige att vi inte har någon vattenkraft. Men just därför blir det extra tydligt att man inte bör plocka bort fungerande kraftkällor innan man har någonting lämpligt att ersätta dem med alternativt har förbättrat möjligheten att överföra kraft från andra områden. Problemet är att den gamla socialdemokratiska regeringen gjorde båda delar. Man stängde ned kärnkraften och byggde inte ut överföringskapaciteten. Då får man de problem som vi har just nu.

Uranbrytningen kan vi återkomma till vid ett annat tillfälle.

Anf. 270 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Ja, men om vi ska göra en riktig historiebeskrivning fattade vi beslut i den blocköverskridande överenskommelsen som fanns om att göra en teknisk upprustning av de tio kvarvarande kärnkraftverken, vilket ger minst lika mycket elproduktion som de två reaktorerna som stängdes i Barsebäck. Historiebeskrivningen är alltså inte korrekt, för det här tog vi ansvar för.

Vad vi har sagt sedan är att vi successivt ska avveckla kärnkraften i takt med att vi får annan energiförsörjning.

Anf. 271 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Faktum kvarstår ändock, Lars Johansson, att vi faktiskt har brist i söder. Och det blir väldigt tydligt när prisområdesindelningen sker att vi har en stor brist i söder, för annars hade inte priset stuckit upp i söder på det vis som det gör.

Det hjälper inte att man har sagt att man ska uppgradera den befintliga kärnkraften. Det är väl alldeles utmärkt att man gör det, men det har ju visat sig att det inte räcker. I prisområde 4 har vi ingen kärnkraft alls när Barsebäck är stängt, och då blir det en brist.

Anf. 272 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Jonas Jacobsson talar väl om kärnkraften. Men när man talar om elproduktion är det viktigt att ha ett helhetsperspektiv, ett livscykelperspektiv.

Sveriges kärnkraft kräver uran som bränsle. Sverige hade brytning av uran fram till 70-talet nära mina hemtrakter i Skaraborg, Ransta. Uranbrytningen i Sverige upphörde därför att de lokala protesterna blev så starka och miljöpåverkan bedömdes som stor. Därför importerar Sverige i dag allt uran från andra länder.

Min fråga till dig, Jonas Jacobsson, är: Hur ser du på att Sverige i dag importerar uran från områden i världen där lokalbefolkningen drabbas? Och hur ser du på eventuell ny brytning av uran i Sverige?

Anf. 273 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Min poäng är att vi måste ta ansvar för en fungerande energipolitik i hela landet. Vi måste säkerställa att vi har elförsörjning som fungerar överallt och inte bara i någon del. Kärnkraften är ett viktigt ben, och det finns två andra, vattenkraft och förnybar energi.

Inom varje område finns det problem. Vattenkraften är inte bekymmersfri, och det är inte de förnybara bränslena heller. Kärnkraften har sina problem. Det är klart att man kan tänka sig att man bryter uran i Sverige. Man kan också tänka sig att man importerar det från andra håll.

Jag menar att man måste se det som en helhetslösning där de tre slagen samverkar med varandra.

Anf. 274 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Jag noterar att Jonas Jacobsson inte gärna vill tala om uran just för att det är så problematiskt. Jonas Jacobsson talar om att ta ansvar för hela energipolitiken. Ska man ta det ansvaret måste man också se till vilka konsekvenser den svenska energipolitiken ger i andra länder.

Hur ser du på att ta ansvar när vi i dag importerar uran som kommer från områden som är tveksamma? Vilket ansvar tycker du att Sverige har i den situationen?

Anf. 275 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi i Sverige är bra på att ta ansvar, både för den uran vi importerar och på att förvara det avfall som uppkommer efter att bränslet har använts i kärnkraftverken.

Det vi inte har varit så bra på att ta ansvar för är energiförsörjningen i sin helhet i landet. Där har det funnits en stor brist på ansvar. Den bristen får nu södra Sverige betala för i form av högre elpriser.

Anf. 276 LISE NORDIN (MP):

Fru talman! Denna första gång jag står i talarstolen här i kammaren vill jag ägna sex minuter åt att tala om något som påverkar många människor både i dag och i framtiden, nämligen kärnkraften. I år, 2010, skulle kärnkraften ha varit avvecklad, i alla fall enligt det beslut som svenska folket tog i en folkomröstning 1980 om svensk kärnkrafts framtid.

På mycket tveksamma grunder beslutade den moderatledda regeringen den 17 juni i år att gå emot folkomröstningsresultatet och tillåta ny kärnkraft. Har kärnkraften blivit säkrare? Nej. Har uranbrytningen blivit mindre problematisk? Nej. Finns det en slutförvarslösning i Sverige för det kärnavfall som är farligt i tusentals år? Nej.

Det finns inget nytt med kärnkraften som motiverar att regeringen har tagit ett beslut som tillåter ny kärnkraft i Sverige. Kärnkraften är lika smutsig från vagga till grav, nu som alltid. Ändå väljer den moderatledda regeringen att fatta ett beslut om ny kärnkraft som totalt strider mot det tidigare beslut som svenska folket har fattat.

Regeringens beslut om ny kärnkraft kunde inte ens vänta till efter valet. Om man hade väntat ett antal månader hade svenska folket fått diskutera och rösta i kärnkraftsfrågan. Det folkliga inflytandet i kärnkraftsfrågan har varit litet. Det är dags att vi diskuterar vilken roll kärnkraften ska ha i Sverige i framtiden.

Miljöpartiet vill avveckla svensk kärnkraft för att den har stor inverkan på många människor som inte har en möjlighet att påverka detta beslut. Det handlar om människor i andra länder och kommande generationer.

Kärnkraft i Sverige kräver bränsle som uran. Det uran som används i våra kärnkraftverk importeras från områden i världen som är ganska fattiga och där människor och miljö drabbas.

Att uranbrytning är en icke önskvärd verksamhet märks tydligt i det lokala motstånd som finns på de orter i Sverige där uranbrytning ännu en gång ser ut att kunna bli aktuell. I flera kommuner i landet där utländska företag i dag söker efter uran finns stor och bred politisk enighet mot uranbrytning. Det är uppenbarligen en verksamhet som ingen vill ha i sin närhet.

När uranet har använts blir det till radioaktivt avfall. Det är ett avfall som är så farligt att det måste hållas avskilt från människor i hundra-tusentals år. Det är så långa tidsperspektiv att det är svårt att överblicka. De äldsta rester man har funnit av homo sapiens är ungefär så gamla. Att fortsätta producera ett sådant avfall är ett brott mot kommande generationer.

Kärnkraften som energislag innebär många och stora problem. Som tur är finns det alternativ. Sverige står inför ett vägval i energipolitiken. Antingen kan vi hålla fast vid det omoderna kärnkraftssystem som vi har eller så kan vi fortsätta utvecklingen av ett förnybart energisystem.

Kärnkraften och dess betydelse i världen minskar. Det visar också en global utblick. Flest kärnkraftverk i världen fanns det 2002. Sedan dess har det avvecklats fler kärnkraftverk än det har byggts nya. Det som i stället växer är den förnybara energin. Utvecklingen av förnybar energi i form av vindkraft, solenergi, bioenergi och vågkraft bara fortsätter gå framåt.

De närmaste åren bedöms Sverige få ett stort elöverskott. Fram till 2020 bedömer Energimyndigheten att elöverskottet kan bli upp till 23 terawattimmar, vilket är ungefär hälften av vad våra kärnkraftsreaktorer gav förra året. Överskottet kan bli ännu större med nya politiska styrmedel.

Jag vill under de kommande fyra åren kämpa för att Sverige ska ha ett modernt och miljövänligt energisystem. Det ska vara ett system som inte lämnar smutsiga avtryck på vare sig andra människor i världen eller kommande generationer.

Fru talman! Möjligheterna att avveckla svensk kärnkraft och att ställa om till förnybar energi har aldrig varit bättre. Låt oss göra det!

I detta anförande instämde Stina Bergström, Tina Ehn, Agneta Luttröpp och Kew Nordqvist (alla MP).

Anf. 277 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Kärnkraften behövs för att säkra våra jobb och vår välfärd. Alliansen har tagit ansvar för en långsiktig energiförsörjning. Miljöpartiet vill avveckla kärnkraften. Inte heller i Lise Nordins anförande fick vi besked om när nästa reaktor ska stängas. Därför frågar jag Lise Nordin och Miljöpartiet: När ska nästa reaktor stängas?

Anf. 278 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Jenny talade om jobbmöjligheter. Jag är helt övertygad om att det finns större jobbmöjligheter i att bygga ut den förnybara energisektorn än i att hålla kvar vid dagens kärnkraftverk. Detta ser vi inte

minst i Tyskland som har haft en enormt positiv utveckling i den förnybara energin där det har skapats tiotusentals nya jobb. Är det jobbmöjligheter vi vill ha i vårt energisystem ska vi satsa på det förnybara och låta kärnkraften höra till det förflutna.

I vilken takt vi kan avveckla kärnkraften beror givetvis på hur snabbt vi kan bygga ut alternativen. Ett första viktigt steg är att sluta ge subventioner till kärnkraften, både direkta och indirekta subventioner. Då kommer vi ganska automatiskt att se att de förnybara energislagen kommer att växa. I och med det kommer utrymme ges att avveckla kärnkraftreaktorer i Sverige.

Anf. 279 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Alliansens energiöverenskommelse möjliggör både en utvidgning av kärnkraften och satsningar på förnybar energi. Tyvärr fick jag inget tydligt svar från Lise Nordin vad gäller datumet för avveckling av kärnkraften.

Anf. 280 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Det är ganska uppenbart att om man fortsätter ge otydliga besked om kärnkraften och vilka subventioner den ska få kommer inte de förnybara energislagen att få samma möjlighet att bygga ut. Jag har träffat vindkraftsföretag som säger: Om ni bara kunde ge ett tydligt besked från politiken om när och hur och i vilken takt kärnkraften ska avvecklas kommer vi att våga bygga ut.

Jag tycker att det är uppenbart att man inte kan både satsa på ny kärnkraft och tro att den förnybara energin ska kunna fortsätta att växa. Det är viktigt att i det här vägvalet tala om vilken väg man vill gå. Vi i Miljöpartiet är väldigt tydliga med vad vi vill i energipolitiken. Vi vill på sikt avveckla kärnkraften.

Anf. 281 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Det blir ett inlägg liknande det som min kollega hade.

Det är intressant att lyssna på Lise Nordin när hon pratar om att kärnkraft är dåligt och smutsigt, att det ska fasas ut och att vi inte respekterar gamla beslut. Jag tycker att det är en bra överenskommelse som alliansregeringen fattade beslut om före valet. Om ni hade vunnit valet i september hade ni kunnat riva upp det. Nu har den här regeringen fått sitta kvar.

Jag tycker att det är synd att du inte nämner att vi under många år inte fick forska om kärnteknik. Det har skett en teknisk utveckling. Finland satsar på förnybart, och Frankrike satsar på förnybart. Det finns en framtid. Vi behöver detta inte minst sett ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Frågan är om Lise Nordin har stöd i sin rödgröna allians för att fasa ut i den takt som MP vill.

Anf. 282 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Det finns ett mycket tydligt besked i den rödgröna överenskommelsen om kärnkraften, nämligen att vi ska avveckla den och att vi varje mandatperiod ska göra en bedömning av hur många reaktorer

man kan avveckla just den mandatperioden. Det är ett väldigt tydligt rödgrönt besked.

Det är intressant att du nämner Finland och Frankrike. Där försöker man i dag bygga ny kärnkraft. Det är de enda länder i Europa där man bygger ny kärnkraft. Man har sett att det har blivit mycket dyrare och tar längre tid än man trodde från början. Verkligheten i Finland och Frankrike visar att kärnkraften varken är billig eller någon snabb lösning på ett energiproblem.

Anf. 283 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att vår energiöverenskommelse satsar både på kärnkraft och alternativ. Samtidigt tar vi hänsyn till den elintensiva industri som Sverige har.

Jag lyssnar in att Miljöpartiet inte har räknat på konsekvenserna av förslaget.

Anf. 284 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är problematiskt att alliansen försöker göra sken av att vilja satsa på förnybart samtidigt som man tillåter utbyggnad av ny kärnkraft. Om man pratar med dem som jobbar med förnybar energi säger de att det här beslutet leder till stor osäkerhet inom branschen och osäkerhet om i vilken takt man vågar investera i det förnybara.

Utbildningsfrågor

Anf. 285 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Den store hockeylegenden Wayne Gretzky gav följande svar på frågan om hur han trots begränsade fysiska resurser blev en av de största genom tiderna i sin sport: Jag åker dit där pucken kommer att hamna, inte dit där pucken är.

Det handlade helt enkelt om att vara steget före i såväl tanke som handling. Det var hans recept på framgång.

Denna insikt fick den dåvarande guvernören i Maine, Angus King, att våga tänka och satsa nytt på skola och utbildning och ge barnen där verktyg av helt annat snitt än de varit vana vid.

I september 2002 rullade 36 000 Ibooks ut till elever i Maine och gav dem ett nytt instrument för inläring. Man satsade på one-to-one-learning, eller en till en som det alltmer spritt kommit att heta i Sverige. Varje elev fick sin egen bärbara dator. Angus King blev starkt kritiserad och många ansåg att eleverna hade varit mer betjänta av att få en egen motorsåg och i övrigt förberedas för ett liv inom det klassiska skogsbruket.

King stod på sig och i dag kan han och övriga bakom det drastiska skolbeslutet konstatera att satsningen varit lyckad. Kvaliteten har förbättrats. Man kan bland annat se att eleverna skriver mer och bättre och att deras intresse och engagemang har ökat och ökar.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Energipolitik

Utbildningsfrågor

I Sverige har vi också många intressanta och framgångsrika exempel. Ett av dem är den duktiga pedagogen Erica Lövgren i Hortlax utanför Piteå som har använt datorn i skriv- och läsinläringen för sina skolnybörjare, det vill säga för mycket unga elever. Hennes arbete vittnar om att arbetssättet lett till att de duktiga inte bromsas upp och att de som behöver mer tid inte tappar självförtroendet.

Fru talman! Sverige har en regering som med kraft och energi omarbetar den svenska skolan. Stora satsningar görs för att fokusera på kunskap och utveckling. Sverige ska åter bli en kunskapsnation av högsta rang. Vi behöver kunskaper som kan hävda sig i en allt tuffare internationell konkurrens. Runt omkring oss växer nya kunskapsnationer och nya kunskapsområden fram. Världen står inför en rad förändringar och utmaningar som bäst möts med kunskap.

En stark och modern skola ger eleverna de bästa förutsättningarna. Det vi med säkerhet vet om framtiden är att oavsett vad som händer kommer behovet av utbildning att vara stort, och vi kommer att behöva en ny kompetens, nämligen den digitala. Det innebär att en rad saker måste säkerställas i det framtida arbetet med den svenska skolan. Det måste vara en självklarhet att varje lärare ska ha sin egen dator. De människor som är vår främsta tillgång när det gäller att utveckla vår kunskapsnation ska naturligtvis ha de bästa redskapen. Detsamma ska förstås gälla eleverna.

Det finns en rad framstående skolor och kommuner som har påbörjat arbetet med att säkerställa bästa möjliga redskap för eleverna. De är än så länge ganska få sedda i nationellt perspektiv, men de är viktiga som erfarenhetsreferenter och inspiratörer. När Angus King påbörjade sitt arbete inriktade han sig på elever i årskurs 8 och 9. Det är bra. Det är viktigt att de äldre eleverna får datorer, men sett ur ett perspektiv där man utgår från elevernas behov och tar ett helhetsgrepp om en modern undervisning ska också de yngre barnen ha en egen dator.

Det är ett sätt att ge elever med funktionshinder helt nya förutsättningar. Otaliga är de människor som kan vittna om hur skolan inleddes med misslyckanden som sedan bekräftades om och om igen. Det kan vara funktionshinder som dyslexi där svårigheten att skriva och stava gör att många tappar lusten och upplever ett misslyckande som stora delar av den fortsatta skolgången sedan kommer att präglas av.

I dag finns det teknik som kan hjälpa våra barn. Inget kan någonsin ersätta en lärare och den undervisning läraren kan ge. Ingen teknik i världen kan ersätta en mänsklig kontakt och vad den kan förmedla. Men det är dags att sluta vara teknikfientlig eller teknikrädd och tro att vi lämnar barnen vind för våg i okända vatten. I stället bör vi ta till vara den kunskap som finns för att gagna våra barn. Den ska hjälpa till att utveckla vår skola och våra elever.

Om Sverige ska vara ett utbildningsmässigt framtidsland är det helt avgörande att skolan tar avstamp i EU:s nyckelkompetenser och i de centrala framtidskompetenserna, till exempel kritiskt tänkande, problemlösning, samarbetsförmåga, global kompetens, IT-kompetens, kreativitet och innovativ kompetens. För det behövs moderna verktyg. Det är dags att vara där pucken ska komma, inte där den är.

I dag åker många svenska lärare och andra utbildningsinvolverade till Finland på studiebesök. Man vill ta del av de goda finska resultaten. Tar vi detta på största allvar finns det goda förutsättningar att det är hos oss framtidens studiebesök kommer att göras.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

I detta anförande instämde Jenny Petersson och Borian Åberg (båda M) samt Anna SteeleKarlström (FP).

Utbildningsfrågor

Anf. 286 AGNETA LUTTROPP (MP):

Fru talman! Jag står i kön vid kopian på Mälardalens högskola tillsammans med en professor och en docent. De ska kopiera sina ansökningar om forskaranslag. Att jaga forskarpengar är många professors, docenters och lektors vardag på högskolor i Sverige i dag.

Många högskolor har bara möjlighet att bedriva forskning inom vissa områden. Så är det till exempel för högskolan i mitt hemlän, Västmanland, Mälardalens högskola som har campus i Västerås och Eskilstuna och högskolor med flera professionsutbildningar – bland annat lärare, sjuksköterskor, ekonomer och civilingenjörer.

Det är u:et i universitetet som gör det. Det avgör anslaget storlek för forskning snarare än antalet studenter.

Jag ska ta ett exempel från årets budgetproposition. Skillnaden mellan Mittuniversitetet och Mälardalens högskola är 325 heltidsstudenter. Men skillnaden i anslag för utbildning och universitetsforskning är drygt 115 miljoner kronor. Det kan inte vara rimligt. Det finns fler lika orimliga exempel, men jag nöjer mig med denna illustration.

Vi har också universitet som får pengar över. Uppsala universitet gjorde ett överskott 2009 på 211 miljoner kronor, i huvudsak på obrukade forskningsmedel. Det kan man bedriva en hel del forskning för och avlöna flera doktorander. Det är bara att gratulera Uppsala.

På högskolorna är forskningsanslaget lägre eftersom de inte har universitetsstatus. Det är anledningen till att det på våra högskolor finns ett antal så kallade jägare som varje termin jagar fakultetsmedel för att kunna bedriva forskning. Detta omöjliggör en stabil grund för forskning och forskarutbildning som fyller regionens behov.

Mälardalens högskola har 80 procents extern finansiering. Det är högst i hela landet. Tyvärr är det svårast att få extern finansiering till områden som skola, vård och omsorg. Det är områden som alltid är aktuella och speciellt i valtider. Det är områden som Sverige bör bedriva mycket forskning inom.

Risken är att forskare försvinner dit pengarna finns och att regionen tappar spetskompetens. Utan forskande lärare förlorar högskolor examensrätter. Det är trist och en stor förlust för en region att professorer, docenter och andra disputerade söker sig till andra lärosäten, det vill säga till universitet, för att få möjlighet att forska.

Kraven på forskningsbas har ökat kraftigt under senare år, till exempel inom lärarutbildningen. Egen forskarutbildning är ett minimikrav enligt Högskoleverket.

Mälardalens högskola är ett exempel där det endast bedrivs forskning inom ett begränsat område. På Mälardalens högskola handlar det om teknikområdet och utöver det begränsad forskarutbildning inom ekonomi och didaktik. Det innebär att högskolan inte kan bedriva långsiktig fors-

karutbildning utan ökade fakultetsmedel för andra områden. Det är iro-
niskt nog de områden som det är svårast att få externa medel till. För att
åstadkomma detta söker Mälardalens högskola fakultetsmedel inom alla
utbildningar som är professionsinriktade.

Det är nödvändigt att skillnader i fakultetsmedel för universitet och
högskolor minskar och att det inte, om man bara är högskola, innebär att
det blir mindre forskning i regionen och att man på så sätt riskerar färre
utvecklingsmöjligheter.

Det är i alla fall glädjande att Riksrevisionen ska göra en granskning
av användningen av statliga forskningsanslag vid universitet och hög-
skolor. Det behövs. Jag hoppas att det resulterar i ett förslag som ger alla
lärosäten möjligheter till forskning på lika villkor oavsett om de är uni-
versitet eller högskola.

Mälardalens högskola vill inte bli ett miniuniversitet utan en stark
högskola med professionsinriktning som gynnar regionen – ett gott ex-
empel på en av Sveriges högskolor som bedriver utbildningar som är
viktiga för regionen. Låt hela Sverige leva behöver inte bara innebära
grödor utan kan även innebära forskning.

Anf. 287 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Kvaliteten i svensk skola är vår viktigaste utmaning. Re-
sultaten behöver höjas, och andelen behöriga lärare måste öka. Men vi
måste också vidta åtgärder för att eliminera skolket och mobbningen i
skolan. Därför ser jag gärna att en skolfridslag införs i skolan.

En annan utmaning är att förändra attityden till utbildning – att det är
en möjlighet att ta vara på som elev. Vi behöver vidare fortsätta den
systematiska uppföljningen av kunskapsmålen. För denna hållning har
Folkpartiet kritiserats, inte minst av socialdemokratiska företrädare.

Jag välkomnar regeringens satsning på Lärarlyftet. Nytt är att även lä-
rare utan behörighet erbjuds vidareutbildning. Införandet av en lärarlegi-
timation är viktig för att lärarkompetensen ska säkerställas. Det är enligt
mig den absolut viktigaste faktorn för att höja resultaten.

Betyg är också ett viktigt instrument – ju tidigare utvärdering av re-
sultaten, desto bättre. Det förslag som snart ska behandlas i riksdagen är
viktigt. Det handlar om tydligare betygskriterier och fler betygssteg.
Elever måste tidigt få signaler om hur det går i skolan. När det behövs
ska extra stöd sättas in för att de ska uppnå målen. Andelen elever som
lämnar grundskolan med fullständiga betyg måste öka.

Förkunskaperna hos eleverna är direkt avgörande för resultaten och
genomströmningen i gymnasieskolan. Många kommuner har bekymmer
med att många elever inte klarar något av ämnena svenska, matematik
eller engelska. Här ser vi att det är matematikämnet som är den stora
utmaningen. Regeringen kommer nu att förstärka satsningen på matema-
tik, naturvetenskap och teknik.

Vi får inte blunda för alla elever som fått snälla G-betyg av sina lä-
rare trots att de inte uppnått målen. Detta bidrar enligt mig till en kvali-
tetssänkning i skolan, avhopp och utslagning från skolan.

Signalen till grundskolan är central: Det man presterar i grundskolan
ska ha betydelse när man söker till gymnasieskolan. Vi avvisar därför det
som Vänsterpartiet länge har drivit om en betygsfri grund- och gymna-
sieskola.

Folkpartiet nöjer sig inte med krav på minst G i svenska, engelska och matematik vid intagning till gymnasiet. Vi tror inte att det är tillräckligt.

I debatten verkar det mer handla om hur enkelt det ska vara att börja i gymnasiet än om gymnasieskolans faktiska uppdrag, nämligen att svara för kompetensförsörjningen till arbetslivet och högskolestudier.

Nästa höst införs en ny gymnasieskola där intagningskraven höjs. Detta, fru talman, är ett intressant agerande eftersom främst Socialdemokraterna kritiserat Folkpartiet och regeringen för att vi med den nya gymnasireformen sänker kraven på eleverna. Faktum är att vi går från krav på G i tre ämnen till åtta respektive tolv ämnen.

Skolpolitiken ska ställa krav och ha höga förväntningar. Vi ska inte acceptera en skola där elever utan förkunskaper tillåts gå vidare. Jag har under mina år som skolpolitiker kämpat mot den socialdemokratiska skolpolitiken, särskilt den regel som infördes av skolminister Ingegerd Wärnersson år 2000 då hon ville lösa problemet med IV-programmet genom att meddela: "Eleverna kommer i fortsättningen att läsa in grundskolans ämnen samtidigt som de läser ett gymnasieprogram."

Fru talman! Detta politiska beslut menar jag har varit förödande för kvaliteten i den svenska skolan, men det har också lett till att många ungdomar har slagits rakt ut i arbetslöshet.

Senast i går i partiledardebatten nämndes vikten av en kvalitativ skola och att bristerna i skolan är den viktigaste förklaringen till den höga ungdomsarbetslösheten i Sverige.

Bristerna i skolsystemet och konsekvenserna av den skolpolitik som tidigare har förts av De rödgröna på nationell nivå men också ute i många kommuner har inneburit att ofantligt mycket resurser läggs på att lappa och laga – efter grundskolan, under gymnasietiden, efter gymnasiet i form av vuxenutbildning. Men vi kan också konstatera att mycket av kommunernas arbetsmarknadspolitiska åtgärder går just till målgruppen ungdomar utan slutbetyg.

Fru talman! De rödgröna vidhåller i debatterna att vi ställer för mycket krav, att vi följer upp och utvärderar för mycket och att debatten egentligen ska handla om någonting annat. Frågan är förstas vad oppositionen syftar på.

De rödgröna har inte släppt kravet på högskolebehörighet. Den ideologiska uppfattningen har tagit över utan att man tar hänsyn till att många elever faktiskt vill gå en lärlingsutbildning eller en yrkesutbildning med målet att börja arbeta direkt efter skolan.

Reformeringen av svensk skola pågår för fullt. Den nya gymnasie-reformen kommer att leda till färre avhopp, fler som lämnar gymnasiet med fullständiga betyg och fler ungdomar som har en starkare koppling till arbetslivet. Ungdomsarbetslösheten kommer förhoppningsvis att minska när fler ungdomar får en reell chans att slutföra en utbildning som de är intresserade av.

Jag konstaterar här att varken Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna finns närvarande i kammaren för att debattera dessa viktiga frågor. Vi får återkomma till detta vid ett annat tillfälle.

I detta anförande instämde Anna SteeleKarlström (FP) och Jenny Petersson (M)

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Utbildningsfrågor

Anf. 288 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Roger Haddad, jag ska inte säga dig alls utan bara säga att jag tycker att det i stora drag var ett bra anförande. Jag delar din kritik mot De rödgrönas skolpolitik.

Jag tycker att det är bra att ni nu har tagit initiativ till införande av betyg från årskurs 6, även om vi från Sverigedemokraternas sida vill se betyg redan från årskurs 4. Detta är dock en diskussion vi kommer att återkomma till längre fram när propositionen ska diskuteras, debatteras och antas.

Jag tycker också att det var bra att du tog upp lärarlegitimation. Jag tycker att det är ett jättebra förslag. Det är däremot problematiskt och tråkigt att ni vill undanta vissa lärargrupper från kravet på lärarlegitimation och att vissa lärargrupper ska få sätta betyg trots att de inte har lärarlegitimation. Det tycker jag är ett problem, men jag förutsätter att det också är någonting vi kommer att återkomma till när den propositionen ska diskuteras.

Anf. 289 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Det är jätteviktigt att de stora skolpolitiska reformerna har så bred enighet som möjligt i utskottet och Sveriges riksdag. När det gäller undantagen från krav på lärarlegitimation är det främst yrkeslärarna och modersmåslärarna som har undantagits i skollagen. Det är av rent praktiska skäl; det är just nu omöjligt att trola fram så många modersmåslärare som krävs. Vår utgångspunkt i alla frågor, precis som vi driver vikten av ämnesbehörighet, är dock att man ska vara behörig i de ämnen man undervisar i.

Anf. 290 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Jag förstår att det kan finnas problem för vissa lärargrupper. Det är flera grupper som omfattas av detta undantag, och hade det varit under en övergångsperiod hade vi kunnat acceptera det. Problemet är att ni i detta förslag faktiskt bygger in att vissa grupper som det ser ut nu ständigt ska undantas. Det tycker jag är problematiskt. Det är i så fall bättre att man satsar på dessa lärargrupper och ser till att de får rätt utbildning så att även de kan bli legitimerade fullt ut.

Anf. 291 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Jag ber att få återkomma när det gäller gruppen modersmåslärare, och där får också skolministern komma tillbaka med förslag när det blir aktuellt. När det gäller yrkeslärare har vi dock från regeringens sida kommit med ett förslag till en kortare utbildning där det ska erbjudas fortbildningssatsningar för att man om man har kommit från arbetslivet snabbare ska bli behörig. Det tycker jag är ett bra sätt att närma sig behörighetsfrågan.

Anf. 292 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Kul att så många kunde komma! Det känns lite lustigt att stå här och hålla sitt första anförande inför denna glesa församling, men det är inte mycket att göra.

Jag vill börja med att ta upp följande. På DN Debatt den 9 maj 2005 hänvisade de båda lärarförbunden till en undersökning i vilken det framkommer uppgifter som gör gällande att hela 43 procent av lärarna varje dag tvingas ta betydande lektionstid i anspråk för att lösa konflikter och skapa trygghet och studiero. Var sjunde lärare tvingas ägna varje lektion åt detsamma.

Man hänvisade också till en arbetsmiljöundersökning där 4 procent av lärarna uppgav att de blivit utsatta för våld och att 8 procent av lärarna uppgav att de utsatts för hot om våld. Det stod även att ”bristande arbetsro är ett större problem i svenska skolor än i jämförbara länders skolor”. Debattartikeln publicerades för snart sex år sedan, men den är precis lika aktuell i dag. Våld, mobbning, hot och trakasserier har kommit att bli en del av vardagen på alltför många av våra svenska skolor.

Jag minns själv en händelse från min hemkommun Karlskrona. Ett gäng bestående av 15–20 ungdomar ofredade och sextrakasserade svenska tjejer på en av kommunens gymnasieskolor, bland annat med en rad olika tillmälen. Samtidigt berättade flera killar för mig att gänget höll skolan i ett järngrepp, och den som opponerade sig åkte på stryk. Vad man fick göra från skolans sida var att kalla in ett vaktbolag för att få ordning på situationen. Det är Sverige i dag.

I årets valrörelse har mitt eget partis företrädare, inklusive jag, tvingats uppleva hur svensk skola blivit alltmer våldsam och hur vissa grupper – tyvärr framför allt med invandrarbakgrund – inte tvekar att använda våld och hot om våld för att hävda sig. Det är en bild som delas av ett stort antal ungdomar runt om i vårt land. Detta är dock endast ett av många problem som jag menar att svensk skola i dag brottas med.

Det finns flera internationella undersökningar som tydligt visar att svensk skola har tappat i kvalitet. Den internationella kunskapsmätningen Timms visade år 2009 att Sverige har tappat ordentligt i rankningen vad gäller gymnasieelevernas kunskaper i ämnena matematik och fysik. Det visade sig dessutom att andelen elever som har sämre kunskaper än en så kallad medelgod kunskapsnivå nästan har fördubblats och att endast 1 procent av gymnasieeleverna når upp till det högsta resultatet i matematik. Även OECD har i sin så kallade PISA-rapport visat att det har gått utför med Sverige vad gäller ämneskunskaper, problemlösning och disciplin.

Jag menar att det finns en rad olika förklaringar till att svensk skola tappar i kvalitet. I många kommuner kan det säkert vara så att bristande resurser är en huvudförklaring. Samtidigt ska vi komma ihåg och vara medvetna om att Sverige är ett av de länder som resursmässigt satsar mest på skolan.

Själv menar jag att det är kommunaliseringen av den svenska skolan som är den stora boven i dramat. Skolan har kommit att bli alltmer segregerad och ojämlik, med stora kommunala och regionala skillnader. Jag menar att ett återförstatligande av den svenska skolan är nödvändigt om vi vill ha en likvärdig och rättvis svensk skola.

En annan förklaring till den svenska skolans kräftgång menar jag är de senaste decenniernas massinvandring och mångkulturalistiska utgångspunkt vilket har skapat ett hårt, kallt och segregerat samhälle.

Ett exempel på motsatsen är Finland, som ligger på den absoluta toppen i tidigare nämnda undersökningar. För några år sedan uttalade sig en

professor vid namn Matti Klinge. Han sade att landets topplaceringar kommer sig av att Finlands stränga invandringspolitik har lett till att kvaliteten i den finska skolan har kunnat bibehållas.

Klinge skriver: ”Att nedtona undervisningen i nationens historia eller att göra historieundervisningen internationell, har aldrig varit något alternativ i Finland. Vi har inte, som i Sverige, levt med idéer om varken det gränslösa eller det mångkulturella samhället.” Samtidigt påpekar Klinge att man i Finland har valt att hålla kvar vid disciplinen i skolan, vilket länder som Sverige uppenbarligen inte har gjort.

Dagens skola kännetecknas alltmer av att elever ska lära sig på egen hand genom att själva söka information. Traditionella prov ersätts ofta med redovisningar och olika typer av grupparbeten. Lärarrollen har kommit att undermineras och i allt större utsträckning enbart utgöra en organisatorisk funktion som ska uppmuntra fria studier och fritt forskande.

Att så verkligen är fallet förstärks av den senaste Timmsrapporten, vilken visar att Sverige har mindre undervisningstid än övriga länder som ingår i studien och mer tid för individuellt arbete. Det påverkar resultaten negativt. Det är tydligt att eleverna behöver fler lärarledda lektioner i de aktuella ämnena – av behöriga och kompetenta lärare.

För de elever som tidigt kan ta ansvar, som kommer från studievana hem och som är studiemotiverade kan dessa studiemetoder fungera. Dagens skola riskerar dock att missgynna i första hand studiesvaga elever eftersom det ofta är dessa barn och ungdomar som behöver tydliga ramar och mål för att kunna prestera.

Sverigedemokraterna menar att skolan måste bli bättre på att förmedla en djupgående förståelse och acceptans för vårt svenska kulturarv. Kunskaper i det svenska språket måste betonas starkare än i dag, och våra barn och ungdomar måste få tillgång till sin egen svenska historia i väsentligt större omfattning än i dag. Vi menar dessutom att mobbning, sexuella trakasserier och utanförskap måste motverkas på samma sätt som på alla andra arbetsplatser.

Alliansregeringen håller på med en kursändring i den svenska skolan. Denna kursändring är i stora drag bra. Problemet är, menar jag, att de förändringar man nu håller på att genomföra endast är att likna vid kosmetiska ingrepp. Man försöker åtgärda de omfattande problemen i den svenska skolan genom att lappa hål, täcka över sprickor och måla med en stor pensel på flagnande ytor. Det räcker inte.

För att kunna förändra skolan behöver vi förändra samhället, och för det krävs en grundläggande förändring av det svenska samhället. Det krävs en Sverigevänlig politik. Det krävs en sverigedemokratisk politik.

I detta anförande instämde Sven-Olof Sällström och Björn Söder (båda SD).

Anf. 293 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Richard Jomshof talar om ett förstatligande av skolan som någonting nödvändigt för att förbättra kvaliteten i skolan. Samtidigt var det en DN Debatt-artikel häromdagen där både Lärarförbundet och SKL mycket tydligt avvisar sådana tankar. De har gjort en enkät bland

lärarna där lärarna säger att detta absolut inte är någonting de vill och ingen lösning på problemet som de ser det.

Det är endast en av hundra lärare som tror att ett förstatligande av den svenska skolan skulle vara ett sätt att lösa några problem. På vilket sätt tror du att ett förstatligande kan lösa problem när inte lärarna själva tror på det?

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Utbildningsfrågor

Anf. 294 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Jag har också läst om undersökningen med hundra lärare. Att ha det som någon sorts absolut sanning är jag mycket tveksam till. Lärarnas Riksförbund har själva gjort en undersökningar tidigare som visar på helt andra slutsatser och i själva verket helt motsatta resultat.

Problemet i dag är att vi har en skola som är segregerad och ojämlik. Vi har en skola där rika kommuner tyvärr många gånger har råd att satsa mer på skolan än låt oss säga utflytningskommuner där man kanske inte alls har ett lika starkt skatteunderlag.

Jag menar att staten måste gå in och ta ett mycket större ansvar. Staten ska ta det ekonomiska ansvaret och se till att vi inte minst får en ekonomiskt rättvis skola. Det ska inte vara så att skolans kvalitet ska bero på vilken kommun eller region du bor i.

Alla barn i det här landet har rätt till en likvärdig och rättvis skola. Jag är helt övertygad om att förstatliga skolan är ett sätt för att nå dit.

Anf. 295 JONAS JACOBSSON (M) replik:

Fru talman! Den här undersökningen var inte gjord bland hundra lärare utan bland 800 lärare. De menar att detta bara riskerar att bli en kostsam och stor reform som inte löser själva problemet.

Vem är bäst på att se behoven i skolan? Det bör man väl göra om man är så nära verksamheten som möjligt. Det är snarare en decentralisering av ansvaret som skulle vara ett sätt lösa problemet.

Jag återvänder till min fråga. På vilket sätt tror du att man kan lösa detta med en centralisering när inte lärarna själva tror på det?

Anf. 296 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Jag hävdar att det finns andra undersökningar som visar på klart motsatta resultat, bland annat en från Lärarnas Riksförbund. Jag har inte med mig den här, men jag kan om du vill plocka fram den och mejla den till dig så att du kan läsa den i efterhand. Den finns.

Vi har i dag en situation där vi har kommuner som har väldigt olika förutsättningar ekonomiskt. Vi ser i dag hur kommuner satsar olika på skolan delvis kanske på grund av att de har en dålig ekonomi men kanske också för att de prioriterar olika. Eleverna får olika kvalitet i den undervisning de erbjuds beroende på var i landet de bor.

Jag menar att staten måste gå in och ta det ekonomiska ansvaret för att garantera en likvärdighet.

Anf. 297 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Mycket av den problembild som Richard Jomshof målar upp delar jag när det gäller utmaningarna i svensk skolpolitik med kvalitet och resultat. Jag delar inte uppfattningen att regeringens åtgärder är

kosmetika. Det är en ny lärarutbildning på gång, lärarlegitimation, krafttag mot mobbning, att flyta mobbare och så vidare.

Vi i Folkpartiet tycker inte heller om att det är våld och problem med arbetsron i skolan. Det har vi i flera sammanhang pekat på i valrörelsen. Det är väldigt olyckligt att Richard Jomshof ändå landar i detta med invandrarbakgrund. Det spelar ingen roll vad ungdomarna har för härkomst. Är det problem på skolan och rektor inte har något stöd från politiken är det ett problem oavsett.

Jag delar naturligtvis inte uppfattningen om massinvandring. Som jag sade tidigare i dag i debatten med William Petzäll handlar det om integrationspolitiken i kommunen med bostadspolitik, skolpolitik och så vidare.

Anf. 298 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Vi talar om skolan och skolans problem. Problem finns det även om skolan i stora drag är väldigt bra. Tittar vi internationellt är vi ett av världens bästa länder med en av världens bästa skolor. Så är det. Det kan vi inte komma ifrån. Men det finns problem.

Jag ser oroväckande tendenser som visar på att skolan i vissa avseenden är på väg att bli sämre. Många av de förslag som ni för fram är bra. Men jag menar ändå att det någonstans hänger ihop.

Skolan hänger ihop med resten av samhället. Många av de värderingar man ser i skolan återspeglas från vuxenvärlden och resten av samhället. Tyvärr är det så. Jag ser det kanske inte som en huvudförklaring. Men det finns där ändå.

Om man tittar på de problem som finns i dag med ungdomar som går ut skolan med ofullständiga betyg är det ofta elever med invandrarbakgrund och så vidare. Samhället i övrigt har misslyckats med de nödvändiga satsningar som behövs för att dessa elever ska kunna gå ut grundskolan med fullständiga betyg.

Jag lägger inte skulden på den enskilda eleven. Det skulle jag aldrig göra. Däremot lägger jag den på de politiker som styr.

Anf. 299 ROGER HADDAD (FP) replik:

Fru talman! Jag tackar Richard Jomshof för en mer nyanserad förklaring till det han sade tidigare. Du nämnde både mångkulturalism och massinvandring som en förklaring. Jag menar att vi i kommuner där man har en bra bostadspolitik, förebygger segregerade gator och stadsdelar, satsar på studiehandledning och har extra resurser för att nyanlända elever ska få en bra start kommer att lyckas också med de eleverna. Det är i varje fall min ambition som skolpolitiker att det är vad vi ska jobba för.

Anf. 300 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Vad jag menar med den mångkulturalistiska utgångspunkten är att mångkulturalism skapar ett splittrat samhälle. Jag hävdar att det samhälle som nu är på väg att växa fram skapar en situation där den gemensamma grunden är på väg att raseras. Vi vet inte alltid vad vi har gemensamt. Det blir allt vanligare att olika grupper ställs mot grupper i det samhälle som ni har varit med och skapat. Det ser jag som problematiskt. Den splittringen ser vi också i dag i våra skolor. Skulden

ligger helt och hållet hos de politiker som har fört in Sverige i denna återvändsgränd.

Prot. 2010/11:10
4 november

Anf. 301 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Jag menar att Sverigedemokraterna är de som behöver en grundlig undervisning om Sveriges historia. Då skulle ni aldrig komma med de påståenden som ni nu för fram. Det gäller bland annat detta med att massinvandringen till Sverige har skapat den skola vi har i dag. Det tycker vi i Folkpartiet beror på decennier av socialdemokratiskt styre och socialdemokratisk skolpolitik. Det är det som vi nu försöker förändra.

Allmänpolitisk debatt

Utbildningsfrågor

Anf. 302 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Jag håller med dig såtillvida att den socialdemokratiska skolpolitiken har varit förödande för det här landet. Den är ett totalt misslyckande. Jag menar att det manifesterades i Göran Perssons pådrivande vad gällde att kommunalisera skolan.

Mycket av det som Alliansen och vår regering i dag föreslår på skolområdet är faktiskt bra. Men vi kan inte komma ifrån att vi samtidigt som förändringen av skolan har pågått och vår skola förändrats till det sämre har haft en samhällsutveckling som har förändrats till det sämre.

Det är ett samhälle som har blivit alltmer splittrat, alltmer våldsamt och alltmer ytligt, segregerat, där grupper ställs mot grupper. Det är det samhälle som ni har skapat. Det sammantaget har gjort att egentligen hela samhället – inklusive skolan, som är en spegelbild av samhället – är på väg mot någonting mycket negativt.

Det som ni föreslår är bra och förändrar en del men långtifrån allt. Vi måste förändra samhället också om vi ska kunna förändra skolan.

Anf. 303 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Jag kan inte säga att jag tycker att det är behagfullt att få medhåll från en sverigedemokrat. Jag vill säga något om att det skulle vara ett segregerat samhälle som gör att skolan har problem. Jag är före detta skolpolitiker och har sett olika skolor. Det finns samma problem, och man har samma problem med att nå mål oavsett som det finns människor med annan bakgrund som antingen är lärare eller elever. Jag håller inte med dig, Richard Jomshof.

Anf. 304 RICHARD JOMSHOF (SD) replik:

Fru talman! Nej, och jag bryr mig nog inte om vad du tycker om att jag kanske håller med dig i vissa fall. Det gör jag, men om långt ifrån allt. Det kan jag avslöja här och nu.

Det finns många problem i samhället och i skolan som har många olika förklaringar. Men vi kan inte komma ifrån grundproblematiken. Bygger vi ett samhälle som är otryggt, våldsamt och segregerat är det klart att det återspeglas i skolan. Att tro någonting annat är oerhört naivt.

Anf. 305 YVONNE ANDERSSON (KD):

Fru talman! Visst finns det bekymmer med den svenska skolan. Ändå finns det så mycket som vi är så nöjda med och som faktiskt fungerar. För mig som kristdemokrat är det främmande att generalisera rakt över.

Men jag är stolt över att tillhöra en alliansregering som med kraft har tagit tag i en rad av de problem som finns. Vi är övertygade om att de stora, starka och genomgripande reformer som nu sker kommer att förändra skolan, och det kommer på sikt att förändra samhället.

Fru talman! Kristendomens speciella plats i religionskunskapsämnet har varit en fråga som har diskuterats på olika sätt. Den har ifrågasatts. Från min och Kristdemokraternas sida är det en självklarhet.

Jag skulle vilja nämna tre anledningar, fru talman, till att det är så viktigt att kristendomen får denna särställning. Den stora delen är att vi har våra kulturella rötter i den kristna idétraditionen.

Låt mig börja på 1600-talet, fru talman, och lägga fram *en* del. Det gäller den präst som nere i Ungern då kom på ett misstag – det skulle man kunna säga att det var på den tiden. Hans drivkraft i den prästerliga gärningen gjorde att han började undervisa flickor och pojkar i att lära sig läsa. Det var viktigt för honom att man skulle ta tag i kunskapen att lära sig läsa och själv kunna ta ställning till de religiösa skrifterna. Detta skulle i sin tur ge svar på de svåra existentiella frågorna – existentiella frågor som vi alla är bärare av.

Han kom sedan till Sverige under Axel Oxenstiernas tid. Han kom att besöka Finspång; det säger jag som kommer från Östergötland. Där började man diskutera det som sedan kom att bli den svenska folkskolan.

Varför nämner jag detta? Jo, prästen hade en tydlig syn vilket förde med sig att läskunnigheten var större i Sverige och på flera ställen i Europa där han hade dragit fram än på andra ställen. I hans verk *Didacta Magna* som skrevs på 1600-talet är han tydlig med sitt syfte: Syftet i skolan är att lärarna ska undervisa mindre, lärjungarna lära mer, skolorna ha mindre av bråk, leda och fåfängt arbete och uppvisa mer fritid, större trevnad och gedignare framsteg.

Det kanske är just bristen på denna typ av syfte som har lett till att vi har en del konflikter och oro. Vi har inte tillåtit eleverna att få den lärandemiljö, det svar och den trygghet som finns i att man blir behandlad på ett jämställt sätt och med alla människors lika värde.

Fru talman! Idéhistorikern professor Ronny Ambjörnsson som var verksam under många år vid Umeå universitet skriver om höjdpunkter i idéhistoria. Han skriver bland annat efter ett symposium 2008: Min hypotes är nu att med väckelserörelsen och läseriet grundläggs ett läsbetende som är av stor vikt för förståelsen av den litterära arbetarkultur som sedan växte fram inom företrädesvis arbetar- och nykterhetsrörelsen. Han fortsätter att skriva om just hur organiseringen och lärandet får ta form i vårt svenska samhälle.

Fru talman! Ytterligare en del som har att göra med omsorgen – att ta hand om den lilla människan och att ta hand om dem som verkligen behöver stöd och hjälp – har vi från den kristna idétraditionen. Jag menar att samhörighet, känsla och förståelse för de värden som har fött fram den svenska skolan och vår demokrati och som ligger till grund för hur vi lever, hur vi firar högtider och så vidare här i Sverige är viktigt. Det är viktigt att känna till detta. Det är där vi har en samhörighet och det är också därför det kristna kulturella arvet är ett synnerligen gott och nödvändigt verktyg för att känna gemenskapen i de kulturella värdena.

Fru talman! Jag har tagit upp läskunnigheten som viktig. Den har sina rötter i den kristna kulturtraditionen. Jag har också tagit upp omsorgen

om varandra, som är synnerligen viktig, och demokratiseringsprocessen, som är en del som vi kan vara stolta över. Den har kommit långt i det här landet.

Med detta vill jag lägga fram argumenten för att det är viktigt att kris-tendomen och dess perspektiv också får inta en särställning i svensk skola inom ramen för religionskunskapsämnet.

Utrikespolitik och försvaret

Anf. 306 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! En allmänpolitisk debatt spänner över många viktiga om-råden – från det stora till det lilla och från det globala till det vardags-nära. Men få ämnen berör nog bokstavligt talat människors liv så mycket som den svenska fredsinsatsen i Afghanistan.

Tyvärr har de senaste veckornas diskussion skett mot en tråkig bak-grund. Jag tänker så klart på de attacker som har skett mot svenska solda-ter i Afghanistan och som också tragiskt nog har skördat liv. Det är vik-tigt att nu föra en diskussion om de mer grundläggande frågorna – varför Sverige befinner sig i Afghanistan, vad insatsen går ut på och icke minst hur framtiden ser ut för insatsen.

En sak tror jag att vi kan vara helt säkra på, nämligen att de kvinnor och män som tjänstgör i Afghanistan och på andra platser i världen gör ett otroligt bra och viktigt arbete. De utsätter sig själva för stora risker i syfte att kunna hjälpa människor som inte kan skydda sig själva.

Många viktiga utmaningar återstår. Men oerhört stora insatser sker nu för att Afghanistan inte ska tillåtas falla i händerna på extremister. Detta handlar om så mycket mer än bara kängor på marken. Som exempel kan jag nämna att Afghanistan i dag är det allra största mottagarlandet av svenskt bistånd. Under den förra mandatperioden mer än fördubblades biståndet dit. Det är en bra och viktig utveckling.

Fru talman! Jag vill i detta sammanhang ge en eloge till både Social-demokraterna och Miljöpartiet. De har visat stort ansvarstagande både för soldaterna på plats och för deras familjer. Uppgåelsen fortsätter i den goda svenska traditionen med breda överenskommelser om försvarspoli-tiken. Det var viktigt att få detta på plats. Sverige ska naturligtvis inte vara en dag längre på plats än nödvändigt. Men vi ska inte heller dra oss ur innan vårt uppdrag är helt genomfört. Detta handlar inte om att vinna något krig, utan syftet är att kunna verka för att vinna en varaktig fred.

Samtidigt som svenska kvinnor och män är i Afghanistan fortsätter förändringen av det svenska försvaret. Hoten ser inte längre ut på samma sätt som de gjorde för 20 år sedan. För att kunna möta de nya utmaning-arna har målet för Alliansens försvarspolitik varit att skapa ett nytt för-svar som är tillgängligt, flexibelt och användbart.

Tillsammans med Försvarsmakten har alliansregeringen också lyckats komma till rätta med de svarta hålen i försvarets ekonomi som med jämna mellanrum har uppdagats. Samtidigt är vi ännu inte i mål med alla refor-mer. Vi har fattat blocköverskridande överenskommelser om Afghanis-tan, och det finns fler viktiga områden som också skulle tjäna på långsik-tiga lösningar.

Fru talman! Det är därför jag med viss oro och även förvåning läser de rödgröna partiernas förslag till förändring av försvarsbudgeten. Sedan

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikespolitik och
försvaret*

tidigare vet vi att S, V och MP vill spara 2 miljarder kronor årligen på det svenska försvaret. Detta är oroväckande men kanske inte helt förvånande.

En smula förvånande är dock att oppositionen har valt att ducka i flera av de viktiga frågor som det svenska försvaret nu står inför. I de rödgröna partiernas gemensamma försvarsmotion, knappt två sidor lång, finns inga svar på hur man tänker sig att försvarets framtida personalförsörjning ska ske. Finns det ett gemensamt svar? Hur ser det i så fall ut? Om det inte finns något gemensamt svar – hur ser då Socialdemokraternas politik ut? Förordar de fortfarande ett pliktssystem? Håller Miljöpartiet kvar vid sin linje om frivillighet?

Vilka blir konsekvenserna av så stora neddragningar som har föreslagits? Vilka förband ska läggas ned? Vilka förband ska behållas? Det är väldigt många viktiga frågor som förtjänar svar.

Fru talman! Jag vill avsluta där jag började, på plats i Afghanistan hos de svenska kvinnor och män som med sina egna liv som insats har valt att arbeta för ett säkrare, tryggare och bättre Afghanistan. De gör ett otroligt arbete. De visar i praktisk handling det nya insatsförsvaret som växer fram. Det är smalare men betydligt bättre, och det har långt större möjligheter att göra skillnad för människor där det verkligen behövs.

I detta anförande instämde Jenny Petersson (M).

Anf. 307 MIKAEL JANSSON (SD):

Fru talman! Svensk försvarspolitik har varit framgångsrik under lång tid. Inte bara vi själva har sluppit undan krig, utan vi har också verkat dämpande på parterna under det kalla kriget genom vår alliansfrihet. Efter det första världskriget nedrustade Sverige. Det fanns ingen hotbild. Det var en felbedömning den gången. Några år efter andra världskriget var Sverige mycket bättre rustat. De flesta av oss som har gjort värnplikten känner det svenska försvaret just så, som välrustat och helt inriktat på försvar av det egna territoriet.

Men nu avvecklas denna försvarsmodell. Den allmänna värnplikten är avskaffad. Invasionsförsvaret ersätts med ett insatsförsvaret. Försvaret har fått minskade anslag sett över längre tid. Armén hade 1987 21 brigader och 200 fristående bataljoner. Detta utgjorde 420 000 man. Därtill kom hemvärnet med 100 000 man.

Nu, 23 år senare, har vi 2 brigadmar. Detta har en ekonomisk bakgrund. Sveriges tillväxt har sedan 1970 haft ett lågt genomsnitt och inneburit en minskad skattekraft för landet. För att balansera detta har vissa samhällssektorer fått stryka på foten. Försvaret är en sådan sektor. Det svenska försvaret är inte helt avvecklat, men det har beskurits så hårt att det inte längre kan skydda vårt territorium.

Vi sverigedemokrater vill vända den negativa utvecklingen för det svenska försvaret. Vi vill öka anslagen till försvaret så att det åter kan lösa uppgiften att försvara vårt territorium och hävda vårt självbestämmande.

Fru talman! I vår budgetmotion lägger vi 1 miljard kronor mer än regeringen på försvarsområdet, och vi lägger 3 miljarder mer än De rödgröna. Det här är vår första budgetmotion, och vi har varit noga med att

inte räkna in luft i kalkylerna. I kommande budgetar och flerårsbudgetar har vi för avsikt att ytterligare öka försvarsanslaget.

I likhet med den finska försvarspolitiken har vi synen att försvaret i första hand har som mål att skydda det egna landet. Vi har synsättet att försvarstanken bygger på delaktighet och förankring.

Fru talman! I vårt Sverige äger vi ett invasionsförsvar som kan skydda vårt territorium. I vårt Sverige har vi allmän värnplikt. I vårt Sverige är militär utlandstjänstgöring frivillig för anställda i försvaret. Vi ser det som ett viktigt mål att på medellång sikt upprusta till fyra brigadramar med regionalt ansvar i Sverige.

Vi är medvetna om att försvaret är en tung apparat som inte lämpar sig för snabba omställningar. Vi kanske inte kan få igenom vår vilja ännu på länge eller ens aldrig – det är upp till väljarna – men vi vill vädja till de andra partierna att inför kommande budgetar liksom vi föreslå ökade försvarsanslag.

De politiker som har haft majoriteten att bestämma över försvarspolitiken talar om att det inte finns någon hotbild mot Sverige efter det kalla kriget. Det brukar till och med raljeras över det. Analysen brukar stanna vid en sammanfattning av det dagsaktuella läget i Ryssland, men det är inte Putins dagshumör som ska avgöra våra försvarsanslag. Försvarspolitiken måste vara långsiktig. Det tar decennier att återbygga ett försvar. Ledarförmågorna inom försvaret växer ur försvarets volym och med tiden.

Den aktuella hotbilden får ett genomslag i försvarsanslagen även för oss. Men det är viktigt att inse att det är omöjligt att vara säker på vilka hotbilder framtiden för med sig. Vi måste ha ett militärt grundskydd i form av ett territoriellt orienterat försvar. Mycket har förändrat sig sedan mellankrigstiden, men det är fortfarande omöjligt att veta hur framtida hotbilder ser ut. En fri nations behov av ett grundläggande territorialförsvar består.

Det finns de som säger att en självständig försvarspolitik är omöjlig för ett mindre land. Ett argument jag har hört är att försvarsindustrin i dag till stor del är multinationell och inte längre på samma vis bunden till nationernas totalförsvar. Ett annat argument jag har hört är att dagens militära system är oerhört dyra att utveckla, och det gör det svårt för enskilda länder att skapa egna system. Visst har förutsättningarna förändrats, men vi anser att med en ansvarsfull försvarspolitik och ökade försvarsanslag är en självständig försvarspolitik möjlig.

Vi är jakande till ett nordiskt försvarssamarbete som kan sänka våra militära kostnader. Men, säger ni säkert i alla fall, varför ska vi ha ett invasionsförsvar? Varje fri nation måste ha ett grundläggande territorialförsvar. Territorialförsvaret ska kunna möta en invasion och även möta inre hot vid nationell instabilitet. Det militära försvaret ska kunna verka hand i hand med det civila och vara en viktig tillgång i kriser. Varje fri nation måste ha ett grundläggande territorialförsvar.

Bluffen att inte ha ett försvar kommer att synas. Det kan börja som ett rått skämt från en utländsk diplomat om att Sverige kan man strunta i. Förr eller senare, på ett eller annat sätt, kommer påtryckningarna på ett land utan försvar att bli reella.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Utrikespolitik och
försvaret*

Vårt grannland Finland har inte avskaffat vare sig värnplikten eller invasionsförsvaret. Sverige borde styra upp på det traditionella spåret igen och liksom Finland prioritera det egna landets skydd.

I detta anförande instämde Richard Jomshof, Sven-Olof Sällström och Björn Söder (alla SD).

Anf. 308 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag har läst Sverigedemokraternas budgetmotion, och det nämns inte jättemycket om försvaret där. Det som står där för tankarna till just det gamla invasionsförsvaret. Faktum är att ni till och med skriver att ni ska stärka det, det vill säga det försvar som har ersatts av ett insatsförsvar och som faktiskt inte längre finns.

Går man lite mer på djupet talas det i er budgetmotion om en återinförd värnplikt och en avveckling av alla fredsinssatser utomlands. Jag menar att det är en tråkig politik som skulle försämra Sveriges möjligheter.

Jag har två frågor. För det första: Hur ska ni finansiera en återinförd värnplikt? Ni kan väl inte mena att de 750 miljoner kronor ni har anslagit på något sätt skulle räcka till att upprätta det gamla invasionsförsvaret igen?

Anf. 309 MIKAEL JANSSON (SD) replik:

Fru talman! Det räcker naturligtvis inte med 750 miljoner. Det här är vår första budget i kammaren. Vi har varit väldigt noga med att räkna fram en kalkyl som inte har luft i systemet. De medel vi vill tillföra försvaret är mycket större. Det inser vi också. Att successivt återinföra värnplikten innebär att tillföra ytterligare medel. Då kan vi återinföra en värnplikt som till att börja med tar sikte på att innehålla en grundutbildning.

Det stämmer inte att vi helt vill avsluta fredsbevarande och fredsskapande utländska insatser. Vi är för sådan tjänstgöring, men den ska vara frivillig och inte obligatorisk. Varje nation ska i första hand ha ett försvar som skyddar det egna landet. Utlandstjänstgöringen är en tillkommande frivillig del.

Anf. 310 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Som en parentes vill jag säga att under invasionsförsvarets dagar, till exempel 1988, utgjorde försvarskostnaderna i Sverige 2,6 procent av bnp. Med dagens mått mått skulle det innebära att försvaret enligt Sverigedemokraterna borde kosta ungefär 75 miljarder kronor. Det saknas väldigt många miljarder där, Mikael Jansson.

Ni säger också nej till utlandssatsningar. Min fråga är: Menar du på fullaste allvar att Sverige ska kunna möta hot mot Sveriges egen säkerhet först när de har nått fram till våra nationsgränser? Är det Sverigedemokraternas politik?

Anf. 311 MIKAEL JANSSON (SD) replik:

Fru talman! När det gäller omfånget på vårt invasionsförsvar kan vi konstatera att exempelvis det system vi hade 1987 med 21 brigader inte

var så väsentligt mycket dyrare än de anslag vi har i dag. Den stora omställningen av försvaret har i sig kostat mycket pengar. Anledningen till att det svenska försvaret är så dyrt när vi har en så liten stående trupp är någonting som utreds av alla instanser. Det finns alltså mycket att göra med effektiviseringar. Det inser vi också.

Anf. 312 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! Min morfar lärde mig en gång i tiden att om jag knyter handen om någonting riskerar jag aldrig att tappa det. Men jag får heller aldrig någonting i handen om jag inte har den öppen. Med andra ord: När vi väljer att sluta oss tenderar det att innebära att vi långsiktigt blir fattigare.

Det fanns en tid här i Sverige då vi hade tillväxt. Vi tänkte på utveckling och framtidstro. Det var stabilt. Man kunde utgå ifrån att grabben fick jobb på pappas jobb. Jag pratar om 1950-talet. På den tiden hette tv:n typiskt Luxor. När jag skrev det häromdagen fick en ung medarbetare till mig googla på namnet, därför att går vi in på ett volymhandelshus i dag heter tv:n möjligen ganska många saker, men den heter inte Luxor längre.

Någonstans är det så att vi då har valt att köpa andra tv-märken. Vi har valt att titta på en större, globaliserad värld därför att det har gett oss välfärdsvinster. Vi kanske tycker att den där platt-tv:n, som inte heter Luxor utan något annat, faktiskt är mer prisvärd och har därför valt att köpa den.

Det här valet är faktiskt det val vi talar om när vi pratar om globalisering. Det är det val vi talar om när vi funderar på hur vi får så mycket och så gott utbyte som möjligt av våra pengar i samarbete med andra.

Öppenheten handlar naturligtvis, som det exempel jag började med här, om handel, men det handlar om så mycket mer: om idéer, om tankar, om andra människor, om stater och om organisationer. Det handlar om att faktiskt hitta det där gemensamma som stärker oss.

Där tycker jag att det är rimligt att säga att vi ska ha en utgångspunkt som bygger på demokrati, respekt, att kunna föra samtal, att diskutera mänskliga rättigheter och att försöka övertyga med logik. Men vi ska också vara mycket medvetna om att det är i den öppenheten framtidens framgångar definieras.

Fru talman! Jag lyssnade på ett inlägg i radion där man pratade om självförtroende. Där sade man ungefär så här: Självförtroende kan jag ha på två olika sätt. Antingen kan jag ha ett inlärt självförtroende, då någon har sagt: Gör så här och så här, så blir det rätt! Eller också kan jag ha ett äkta självförtroende, som kommer av att jag kan frågorna.

Och det är klart att för vi över det i det globaliserade perspektivet kan vi naturligtvis införa olika fenomen vara väldigt kategoriska och avvísande, deklarerar att "så här är det" och sluta där. Men jag kan också gå tillbaka och säga att jag har en tro på att det vi står för är det rätta och riktiga, och därmed kan jag också förmå att försöka övertyga och argumentera. Utan att ge avkall på innehållet kan jag ändå försöka övertyga.

Det här har jag tänkt på under mina första veckor när jag nu har träffat ett antal företrädare för konflikthärdar runt om i världen. Vi har pratat om Gaza, Israel, Palestina, Iran och Rwanda. I alla de sammanhangen kan jag antingen välja att ha en väldigt kategorisk ståndpunkt och säga

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Utrikespolitik och
försvaret

”så här är det” och därmed inte försöka bidra till att bli en del av lösningen. Men jag kan också föra fram de positiva värden som ligger i vårt sätt att se på demokratin och som ligger i vårt sätt att se på mänskliga rättigheter, öppenhet och handel. Då kan jag nämligen argumentera, föra fram synpunkterna och hoppas att någon förstår.

Det är möjligt – jag ska gärna erkänna det – att jag kan vara naiv. Det är möjligt att jag aldrig har en chans att påverka några andra människor att tro. Men låt mig då konstatera att jag hellre är naiv och tror på människans möjlighet än uppgiven och säger att det här inte går att lösa och att vi kommer att ha en evig konflikt.

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt, när vi har en debatt om utrikespolitik, säkerhetspolitik och försvar, att konstatera att vi ska stå för öppenhet. Vi ska stå för en beredskap att ta emot intryck och att resonera, försvara och argumentera för de ståndpunkter vi har där vi tror på demokratin och på vårt system. Men det kräver att vi har självförtroende, därför att i mötet med det okända ligger det spännande, och det är som sagt bara när handen är öppen som det kommer någonting i den. Det är bara då vi kan lära oss någonting nytt.

Fru talman! Med det vill jag sluta och konstaterar att jag är stolt över att tillhöra ett land där vi främjar förståelse och kontakter människor emellan, därför att då blir vi alla långsiktigt rikare.

I detta anförande instämde Johan Forssell (M).

Anf. 313 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Sverige har klarat den finansiella krisen förhållandevis väl. Allvarligt är dock att de regionala obalanserna är på väg att förstärkas. Om centraliseringen får fortsätta kommer stora delar av landet, främst i inlandet, att bli en demografisk öken. Dessa bygder måste få rättvisa förutsättningar att ta till vara den stora utvecklingspotential som faktiskt finns. Nu krävs en politik för inflyttning till pressade men attraktiva landsbygdsområden. Vi uppmanar partierna att lyfta de regionala rättvisefrågorna inför valet.

Ja, som ni vet har ju valet varit. Det här som jag läste nu är ingenting som jag har författat, utan det har företrädare för Hela Sverige ska leva, Småkom, Inlandskommunerna och Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner gjort.

Fru talman! Hela Sverige ska leva. Socialdemokraterna vill att Sverige ska vara möjligheternas land där var och en oavsett bakgrund kan växa och ta sin del av ansvaret. Det gör Sverige starkt. Men i dag händer något annat. Fler möter stängda dörrar, och klyftorna ökar, även mellan stad och land. Personal sägs upp i välfärden. Arbetslösheten är farligt hög, särskilt bland unga. Det går att välja en annan färdriktning så att fler får möjlighet att leva ett rikare liv. Det i sin tur kräver målmedvetna satsningar.

Fru talman! Därför sätter vi jobben främst. Vi vill ge stöd till de företag som anställer unga arbetslösa, bygga fler bostäder, tillföra kommunerna resurser för att behålla och anställa personal i välfärden och investera i modern infrastruktur, informationsteknik och energisystem. Vi vill

fortsätta bygga ut högskolan i hela landet. Vi vill göra en särskild satsning på besöksnäringen, som har goda möjligheter att skapa nya arbetstillfällen över hela landet. Våra investeringar i grön energi ger möjlighet att skapa nya jobb i hela landet.

Fru talman! För att vi även i framtiden ska kunna ha en jämlik välfärd av hög kvalitet i hela landet krävs en fortsatt omfördelning av skatterna mellan landets regioner genom statsbidrag till kommuner och landsting samt kommunal skatteutjämning.

Fru talman! Vi socialdemokrater vill utarbeta en särskild strategi för storstädernas utveckling. Vi anser att det behövs en anpassning av välfärds- och familjepolitiken till storstadens öppettider. Vi vill öka rörligheten på bostadsmarknaden och bygga bort bostadsbristen.

Samtidigt vill vi införa ett särskilt stöd för att trygga tillgängligheten till grundläggande kommersiell service i gles- och landsbygd. Tillsammans med detta ser vi en ny politik för framtidens livsmedel, ett hållbart skogs- och jordbruk och en god djurhållning.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag än en gång understryka behovet av en satsning på infrastruktur. Jag är därför glad över att påpeka att vi socialdemokrater vill göra en historisk satsning på järnväg och på kollektivtrafik. Där har vi mer pengar anslagna än den borgerliga regeringen. Samtidigt har vi lika mycket pengar anslagna på övriga trafikslag som regeringen. Att använda våra skattepengar på det här sättet skapar jobb, det stärker Sveriges konkurrenskraft och knyter samman de olika delarna av landet.

Anf. 314 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! En av de viktigaste orsakerna till att Alliansen vann förra valet var att man vågade tala om de riktiga problemen i samhället. Alliansen påpekade tydligt bristerna i systemet och kunde erbjuda en lösning, nämligen att ersätta bidragspolitiken med jobbpolitik.

Under fyra år kraxade olyckskorporna på vänsterkanten att regeringen gick mot sin undergång, men de fick fel, väldigt fel.

Återinförandet av arbetslinjen är onekligen en av de största förändringarna i modern tid. Arbetslinjen har redan förbättrat livet för åtskilliga människor. De har lämnat utanförskapet, de har en lön att leva på och de har fått förbättrat självförtroende och förbättrad livssituation eftersom de har ett jobb att gå till.

Detta låter självklart, men så var det inte före valet 2006. Ett exempel är den ensamstående mamma som inte såg någon mening i att söka ett lågavlönat jobb. Kostnaderna för busskort, barnomsorg och det minskade bostadsbidraget gjorde att det lönade sig bättre att stanna hemma med försörjningsstöd. I dag har hon ett arbete som hon är stolt över och en lön familjen kan leva på.

Ett arbete handlar alltså om mycket mer än om pengar på kontot eller om den egna försörjningen. Arbete gör att vi utvecklas som människor. Vetskapen att man är behövd och att man bidrar till samhället leder till ökad självkänsla. Det handlar ytterst om självförverkligande, om jobb-kompisar och om att känna sig behövd – att man är en del av ett större sammanhang.

Det är därför som arbete och arbetslinjen är så centrala för oss moderater. Vi sätter nämligen alltid människan främst. Därför blev jag glad

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

när jag läste i finansplanen att regeringens främsta mål är att föra Sverige till full sysselsättning. Alla som kan arbeta ska också kunna få ett jobb. Ingen klyfta är så stor som den mellan dem som har arbete och dem som står utanför arbetsmarknaden. Att ge fler möjlighet till jobb är därför den mest grundläggande rättvisefrågan.

Fru talman! Jag är socialsekreterare till yrket och har träffat många människor som står långt borta från arbetsmarknaden. Särskilt tragiskt är det när unga människor står utan jobb, av en eller annan orsak. Vissa saknar utbildning, andra erfarenhet av arbetslivet. Eller som en ung kvinna uttryckte det: Alla vill anställa 25-åringar med gedigen arbetslivserfarenhet.

Men hur ska en ung människa få erfarenhet om ingen vill anställa henne?

Fru talman! Vi har reformerat gymnasieskolan med införandet av yrkesutbildningar. Vi har infört halvering av arbetsgivaravgiften för unga. Och vi har infört ett helt nytt lärlingssystem.

Sammantaget kommer dessa reformer att sänka trösklarna och öka kontakten mellan de unga och arbetsgivarna. Därmed får de unga bättre förutsättningar att skaffa sig de erfarenheter som gör dem attraktiva på arbetsmarknaden.

Det görs även en hel del förbättringar som underlättar för arbetslösa ungdomar att få tillfälliga jobb utan att riskera att hamna utanför jobbgarantin. Bland annat införs ramtid som innebär att det är tillåtet att arbeta en månad inom en fyramånadersperiod men ändå omfattas av jobbgarantin. Fler ungdomar kvalificerar sig därigenom till garantin, och drivkraften att söka tillfälliga jobb stärks.

Rätt utbildning är oerhört viktig för att komma in på arbetsmarknaden. Ungdomar som lämnar gymnasiet utan fullständiga eller godkända betyg har mycket svårare att få ett arbete. Att motivera dessa ungdomar, som ofta saknar positiva erfarenheter av skolan, att återgå till utbildning är av största vikt. Därför förlängs och utvidgas folkhögskolesatsningen inom jobbgarantin för ungdomar.

Denna satsning innebär att samtliga arbetslösa ungdomar som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskola erbjuds en kompletterande utbildning med skräddarsydda kurser.

Fru talman! Det är mycket som talar för att vi håller på att lämna den ekonomiska krisen bakom oss. Min förhoppning är att den aktiva arbetsmarknadspolitik som förs nu under lågkonjunkturen kommer att rusta våra ungdomar för en ljusare framtid.

I detta anförande instämde Jenny Petersson (M).

Anf. 315 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Borian Åberg hade lite förhoppningar här, och det är det alltid bra att ha. Sedan kan det finnas en anledning att öppna ögonen och se verkligheten. Verkligheten är den att utanförskapet har ökat under den tid som den moderatledda regeringen har lett landet, de senaste fyra åren.

Enligt regeringens egna prognoser kommer man i bästa fall, i bästa fall, om konjunkturen håller att landa i över 6 procents arbetslöshet 2014. Är det någonting som man kan kalla för full sysselsättning? Det blir min fråga till Borian Åberg. Det är en spännande definition i så fall.

Sedan pratade Boriana Åberg lite grann om ensamma mammor och deras möjligheter att lämna utanförskapet. Jag skulle vilja fråga Boriana Åberg på vilket sätt vårdnadsbidraget, som den moderatledda regeringen har varit med och skapat, är ägnat att stärka arbetslinjen.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 316 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Uppenbarligen tittar vi med olika glasögon på verkligheten. Genom mina har jag kunnat se att det har varit en väldigt djup ekonomisk kris, som vår regering faktiskt klarat bättre än de övriga regeringarna i Europa. Vi har inte behövt dra ned på välfärden, vi har inte behövt säga upp människor i den offentliga sektorn. Tvärtom har vi under lågkonjunkturen satsat på utbildning, bland annat för ungdomarna så att de står beredda när konjunkturen vänder.

När det gäller den ensamma mamma som du ställde en fråga om är det så här: Regeringen har alltid hållit arbetslinjen.

Och när det gäller vårdnadsbidraget handlar det om föräldrarnas rätt till självbestämmande.

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

Anf. 317 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Vilka glasögon man har på sig spelar ingen roll, och jag tror inte att det spelar någon roll vilka glasögon Boriana Åberg har på sig när hon läser sin egen regerings budget. Där står det att det är 30 000 personer färre som jobbar i den offentligt finansierade sektorn sedan regeringens politik har börjat verka. Då får man väl utgå från att regeringen vet vad det handlar om.

När det gäller vårdnadsbidraget var min fråga på vilket sätt det medverkar till arbetslinjen.

Anf. 318 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Mitt inlägg handlade främst om ungdomarna. Men jag kan säga att vårdnadsbidraget var en reform som syftade till att utjämna villkoren mellan de föräldrar som valde att lämna sina barn till barnomsorg i kommunal regi och de föräldrar som själva ville ta hand om sina barn. Och vi brukar alltid ställa människors egen vilja och ansvar främst.

Anf. 319 PER ÅSLING (C):

Fru talman! Vårt lands förmåga att skapa god och långsiktig välfärd förutsätter att alla och envar bereds möjlighet att bidra till välståndet efter sin förmåga. Att minska utanförskapet, överbrygga klyftor och få fler i arbete handlar naturligtvis främst om att återupprätta den enskildes självkänsla och självtillit, men det är också en nödvändig politik för hela samhället. Det finns många aspekter på en sådan politik såsom lika möjligheter för män och kvinnor, öppna dörrar för dem med utländsk bakgrund och även lika möjligheter oavsett var i landet man råkar bo.

Den alltigenom grundläggande åtgärden för att skapa möjligheter för nya arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt, också i områden där tillväxten i dag är eftersatt och där arbetstillfällena är alltför få, är fler välmående och växande företag, att vi på allvar kan minska utanförskapet, få fler i jobb och därmed utveckla välfärden. Fler jobb i växande företag i hela landet är målet. För att nå dit vill jag lyfta fram tre punkter.

För det första: Stärk entreprenörskapet. Bakom framgångsrika företag som växer och anställer finns entreprenörer som satsar egen tid och riskerar egna pengar. Det är ett risktagande som måste premieras och uppmuntras. Politiken måste inriktas på att skapa förutsättningar för entreprenörer att bli företagare och stimulera expansion och anställningar. Lägre skatter på arbete genom sänkta arbetsgivaravgifter, minskade trösklar för nyanställningar och ytterligare minskat krångel är viktiga steg i denna riktning.

För det andra: Stimulera riskkapitalet. I en tid där mycket av tillväxten sker i tjänsteföretag är det lätt hänt att betydelsen av riskkapital tonas ned. Jag skulle vilja varna för en sådan slutsats. Även moderna tjänsteföretag förutsätter tillgång till riskkapital under en uppbyggnadsfas. Dessutom innebär utvecklingen inte på något sätt att traditionella kapitalintensiva företag inte längre skulle etableras.

Inte minst på landsbygden bygger många företag på avsevärda kapitalinvesteringar, i stor utsträckning verksamheter kopplade till de gröna näringarna. Överlag är tillgången till riskkapital i vårt land förhållandevis god, även om det behövs ytterligare förbättringar inte minst för att stärka möjligheten till investeringar i såddskedet. I detta avseende skulle det vara välkommet med en tydligare styrning av det offentliga riskkapitalet, som i många avseenden investeras mer konservativt än privat riskkapital. Däremot är tillgången på kapital inte lika god i hela landet. I många delar av landet är det i praktiken inte möjligt att låna pengar med fastigheter som säkerhet, vilket är ett hinder för såväl företagande som boende. Det är ett faktum att tillgången på såväl lånekapital som riskkapital skiljer sig mellan olika landsändar.

Fru talman! En målinriktad politik med ett riskkapitalavdrag som omfattar även privata investerare och statliga lösningar för medfinansiering av riskkapital i de glesare länen skulle dramatiskt förbättra situationen. Här vill jag då särskilt lyfta fram det centerpartistiska initiativet om ett riskkapital för Norrlands inland, Inlandsinnovation AB.

För det tredje, fru talman: Undanröj stora strukturella hinder. Även med drivna entreprenörer med bättre tillgång till riskkapital kvarstår det faktum att det finns och kommer att finnas strukturella hinder för tillväxt i hela landet. Jag syftar främst på de nordligare delarna av vårt land, men de strukturella hindren finns även i storstädernas förorter. I de glesare länen är det otvetydigt så att de långa avstånden och det i många fall ringa befolkningsunderlaget driver kostnaderna för transporter och minskar tillgången på grundläggande service.

Fru talman! Utöver den traditionella regionalpolitiken är det en angelägen satsning att öka attraktiviteten för företag att etablera sig och anställa genom ekonomiska frizoner i ekonomiskt utsatta områden, om det så är i förorten eller på landsbygden. Jag har motionerat om införande av nystartszoner med skattereduktion och att skattereduktionen även ska gälla glesbygdsområden som haft en stor utflyttning. Vi kunde i veckan läsa i Svenska Dagbladet om hur Jokkmokk tappat 15 procent av befolkningen på tio år. I Jämtlands län har vi tappat 20 procent av befolkningsunderlaget sedan 50-talet.

Låt mig avslutningsvis, fru talman, få säga att det inte finns någon snabb och enkel lösning för att minska klyftor i samhället, men fler jobb i nya och växande företag är en mycket bra start.

Prot. 2010/11:10
4 november

I detta anförande instämde Edward Riedl (M).

Allmänpolitisk debatt

Anf. 320 LARS JOHANSSON (S) replik:

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

Fru talman! Per Åsling talar sig varm för olika stödformer för att få fram riskkapital till företag på olika sätt, och jag kan mycket instämma i det han säger. Vi har också från Socialdemokraternas sida föreslagit en lång rad sådana åtgärder, till exempel i frågan om riskkapitalavdrag. Och vi har lagt fram ett särskilt förslag om att avsätta 5 miljarder från Vattenfall som ska gå till olika former av stöd till småföretag för att få fram kapital för investeringar och nya jobb etcetera.

Jag har en fråga till Per Åsling. Vi har nyligen kunnat ta del av ett förslag från regeringen om att avsätta 2 miljarder i form av stödinsatser för småföretag inom stödområde A och bygga upp en ny organisation. Men man har ännu inte kunnat tala om hur den organisationen ska se ut. Varför är det inte bättre att använda sig av en befintlig organisation som till exempel Norrlandsfonden, som hitintills har lagt ut ungefär 5 miljarder för olika former av stöd till småföretag i Norrland?

Anf. 321 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Tack för den frågan, Lars Johansson! Lars Johansson är också väl medveten om att förslaget om riskkapitalfonden för Norrlands inland kom i tilläggsbudgeten för två veckor sedan. Frågan bereds nu på Näringsdepartementet, och det kommer att presenteras en lösning här i närtid. Det är inte min uppgift att här skissera hur lösningen skulle se ut. Men låt mig säga så mycket som att det är viktigt att nyttja befintliga strukturer som jobbar inom området i norra Sverige, oavsett om det är fråga om riskkapital, lånekapital eller kreditgarantier.

Anf. 322 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jo, men vi är lite brända av de nya organisationerna. Vi har en organisation, Norrlandsfonden, som har funnits sedan 1961. Vi har dessutom Almi som har en regional organisation. Varför inte bygga vidare på dem som har etablerat kontakter med kommuner, småföretagare, olika branschorganisationer etcetera i stället för att bygga upp något nytt? Man får intrycket av att det är ett utspel som inte är särskilt väl genomtänkt.

Anf. 323 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Det förslag som ligger på riksdagens bord är synnerligen värdefullt. Det är förmodligen det största politiska beslut som kommer att fattas för norra Sveriges inland i modern tid. Hur pengarna kommer att hanteras bereds i Näringsdepartementet. Lars Johansson, låt oss ta diskussionen när det förslaget ligger på vårt bord och vi känner till hur pengarna kommer att hanteras. Jag är övertygad om att befintliga strukturer kommer att vara involverade i detta arbete. Där har vi i grunden samma uppfattning att det är rätt.

Anf. 324 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Fru talman! Hos Arbetsförmedlingen var vecka 43, alltså förra veckan, 680 423 personer inskrivna. Detta var endast 1 506 personer färre än samma vecka förra året. Tillväxten i ekonomin, alltså grundförutsättningen för att skapa nya och riktiga jobb, visar på en positiv utveckling. Det är bra, men det räcker inte. Regeringen har visat sig oförmögen att komma till rätta med arbetslösheten. Nästan exakt lika många människor är arbetslösa i dag som för ett år sedan.

Vad beror detta på? Är det omvärldens eller konjunkturens fel eller har regeringen helt enkelt haft otur? Sanningen är att det är regeringens eget misslyckande. Det är regeringens politik som har skapat denna olyckliga situation.

Med den förda invandringspolitiken späder regeringen på de problem som finns med arbetslöshet och utanförskap och undergräver samtidigt förutsättningarna för att komma till rätta med arbetslösheten. Förlorarna är de som i dag står längst från arbetsmarknaden och längst från ett riktigt jobb.

Mitt under brinnande lågkonjunktur införde regeringen dessutom en reform som innebar att Sveriges arbetslösa tvingades konkurrera med alla världens arbetslösa om det fåtal jobb som skapades i Alliansens Sverige. Från allianshåll hävdas att reformen behövs för att svenska företag ska kunna konkurrera på en alltmer global marknad. Man behöver kunna rekrytera utländsk kompetens. Ingenjörer, dataspecialister och vårdpersonal lyfts särskilt fram som yrkeskategorier där företag och offentlig förvaltning har ett behov av att kunna rekrytera arbetskraft från utlandet. Sanningen är dock att endast drygt 21 procent av dem som i år har kommit till Sverige för att arbeta enligt de nya reglerna för arbetskraftsinvandring återfinns i just dessa kategorier.

Många av dem som i och med de nya reglerna kommit till Sverige i år för att arbeta hör i stället till kategorierna restaurangpersonal, städare, bagare, byggiobbare, frisörer och annat.

Den största gruppen är dock utländska fattiga människor som med skydd av Alliansens regler luras till Sverige för att till slavlöner arbeta för bärindustrin. Hanteringen är i detta fall en stor skam för Sverige.

I tisdags besökte Arbetsförmedlingen arbetsmarknadsutskottet. Generaldirektören klargjorde då att Sverige under 2012–2020 kommer att ha arbetskraftsbrist inom vissa sektorer men ingen generell arbetskraftsbrist.

Enligt en beräkning som Arbetsförmedlingen gjort och som presenterades i går kommer 250 000 fler att gå i pension de närmaste 15 åren än under de senaste 15 åren.

Jag uppfattar signalerna från den politiska majoriteten, Arbetsförmedlingen och arbetsgivarorganisationerna att de ser detta som ett stort problem. Jag väljer i stället att se positivt på Arbetsförmedlingens uppgifter. Det erbjuder en fantastisk möjlighet att under de närmaste tio åren komma till rätta med den näst intill permanenta massarbetslösheten – om vi väljer att göra rätt saker.

För att tala klarspråk: De 20–25 procent som inte går ut grundskolan med godkända betyg och de som inte fullföljer gymnasieskolan eller går ut med undermåliga betyg kommer att ha mycket svårt att få jobb på den framtida svenska arbetsmarknaden.

Om jag har förstått signalerna från regeringen, Arbetsförmedlingen och dess generaldirektör rätt avser man att lösa de framtida behoven på arbetsmarknaden genom en omfattande arbetskraftsinvandring från framför allt Europa och Asien.

På en direkt fråga från mig till Arbetsförmedlingens generaldirektör om vad hon anser behöver göras för att i stället förbereda Sveriges unga och arbetslösa för dessa jobb svarade hon: Många fler måste klara grundskole- och gymnasieutbildningarna. Vi måste ha en bättre studievägledning, och fler måste välja att utbilda sig där framtidsjobben finns. Vi måste ha fler möjligheter till praktikplatser, och vi måste satsa på vuxenutbildningar.

Vi sverigedemokrater presenterade i vår skuggbudget som vi lade fram för en vecka sedan just de satsningar som behövs för att möta de framtida behoven. Vi satsar på bättre studie- och yrkesvägledning, på läkarutbildning, forskning, fler vuxna i skolan, antimobbningåtgärder och vuxenutbildning. Dessutom skapar vi 50 000 lärlingsplatser.

Räcker det? Nej, det behövs ytterligare satsningar under de närmaste åren.

Fru talman! Det är vi i denna kammare som under de närmaste fyra åren måste skapa förutsättningar för att bryta utanförskapet, bryta massarbetslösheten och ge våra unga och arbetslösa en chans att ta de jobb som kommer att skapas under de närmaste tio åren. Frågan är bara om det hos alliansregeringen finns viljan, förmågan och framför allt det politiska modet att ompröva den egna misslyckade arbetsmarknadspolitik. Vänd inte våra unga och arbetslösa ryggen, utan ge dem chansen! Våga fatta rätt beslut och byt politik!

(Applåder)

I detta anförande instämde Richard Jomshof (SD).

Anf. 325 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Fru talman! Det vi fick höra var kanske inte riktigt en korrekt beskrivning av verkligheten. Få länder har klarat finanskrisen bättre än Sverige, och det är tack vare den jobbpolitik som vi har fört från alliansregeringens sida. Det ska vara mer lönsamt att arbeta och att anställa.

Med anledning av detta har jag en fråga. Jimmie Åkesson var i partiledardebatten i går mycket tydlig med att vår reform med instegsjobben var att betrakta som diskriminering. Vi har haft en pragmatisk inställning och velat sänka trösklarna för dem som står längst från arbetsmarknaden. Det har gällt ungdomar genom halverade arbetsgivaravgifter och nystartsjobben genom att ta bort arbetsgivaravgifter. Vi har till och med kompenserat de dubbla arbetsgivaravgifterna för dem som varit långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna.

Ni betraktar instegsjobben som diskriminering. Borde inte de nedsatta arbetsgivaravgifterna för ungdomar och nystartsjobben också vara diskriminering? Borde ni inte i konsekvensens namn även vilja förändra och ta bort dessa reformer?

Anf. 326 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Det finns en väsentlig skillnad. Instegsjobben riktar sig framför allt till nyanlända invandrare. Alla kommer inte att vara nyan-

lända invandrare, men alla kommer någon gång att vara ungdomar och äldre. Alla har någon gång under sitt livsskede möjlighet att ta del av de eventuella satsningar som görs på vissa grupper. Men just denna satsning är diskriminerande eftersom det bara är de som råkar vara nyanlända invandrare som kan få del av den. Det är diskriminerande mot svenska arbetstagare. Det är också diskriminerande mot de invandrare som tidigare kommit till Sverige och som befinner sig i ert utanförskap och inte har tagit sig ut därifrån. De får inte denna möjlighet. Det är diskriminering.

Det är också lite märkligt att man satsar pengar på människor som inte ens har kommit hit än för att i framtiden kunna ge dem stöd att ta sig in på vår arbetsmarknad när det finns 681 000 som vill in nu och befinner sig på vår arbetsmarknad.

Anf. 327 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Fru talman! Nu blir det väldigt tydligt att Sverigedemokraterna inte har en pragmatisk inställning till att bekämpa långtidsarbetslösheten och se till att ha en pragmatisk inställning till att få människor i jobb som befinner sig i utanförskap. Ni har i stället ideologiska skygglappar som handlar om att inte hjälpa just invandrare som står långt från arbetsmarknaden. Det säger ganska mycket om er politik.

Det säger också ganska mycket om er politik att ni är emot arbetskraftsinvandring som den samlade forskarvärlden är överens om är nödvändig för att minska påfrestningarna på svensk ekonomi.

Anf. 328 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Jag vet inte vilken samlad forskarvärld du talar om. Jag kan referera till vad nationalekonomen Jan Ekberg, Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning i Växjö, säger i DN debatt den 15 oktober 2009. Arbetskraftsinvandring hjälper inte offentlig sektor, lyder rubriken. Slutsatsen i rapporten är att för att det ska bli något positivt över huvud taget för offentlig sektor måste sysselsättningsgraden från nyanlända som kommer för att arbeta i Sverige under hela perioden framöver motsvara den som redan finns i landet, det vill säga 74–75 procent. Annars blir det ingen positiv effekt.

Anf. 329 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Brottsbekämpning, integration, arbetsmarknad ja, egentligen alla frågor som Sverigedemokraterna tar upp från talarstolen handlar uteslutande om en sak, nämligen att Sverige har misslyckats kapitalt.

Jag ställer samma fråga som tidigare: Vilket land menar Sverigedemokraterna är så mycket bättre än Sverige på område efter område? Ni har inte kunnat nämna något land som är bättre.

Vi kan konstatera att Sverige har klarat sig väl under den globala ekonomiska kris som har passerat. Vi har Europas mest välskötta statsfinanser. Vi har bland de bästa tillväxttalen i hela västvärlden. Jag menar att det har gått ganska bra för Sverige. Vi har klarat oss ganska väl.

Jag frågar Sverigedemokraterna igen: Vilket land är det som är så mycket bättre än Sverige och som vi ska sträva mot för att klara de framtida utmaningarna?

Anf. 330 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Jag tycker att Sverige är ett bra land att leva i. Sverige är ett fantastiskt land. Jag är stolt över att bo i det här landet.

Det finns politiker i den här kammaren som tidigare år har gjort bra saker för Sverige. Men när det gäller arbetslösheten i dag är det ett misslyckande från alliansregeringen. Det finns länder i Europa med betydligt lägre arbetslöshet. Vi behöver inte åka längre än över Öresund för att se exempel på det. Det är för att de har gjort just det som vi vill göra. De ville begränsa massinvandringen för att ge dem som står längst bort från arbetsmarknaden en chans att komma in och få ett riktigt jobb. Det är just det vi vill göra. Det är till exempel de invandrare som finns i de utanförskapsområden som ni har skapat som vi vill ge den chansen.

Anf. 331 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Vi kan konstatera att Sverige har klarat sig bättre än Danmark på område efter område. Det är intressant med det synsättet.

Island tar emot väldigt få invandrare. Är det Island vi ska sträva efter – Island som har klarat finanskrisen på det sätt man har gjort? Det är min fråga till Sverigedemokraterna.

Det finns ingen koppling mellan hur många invandrare man tar emot och hur man har klarat den globala finanskrisen eller ekonomin i stort. Det finns många fler parametrar att ta hänsyn till.

Anf. 332 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Det var märkligt att göra en jämförelse med Island. Island är ungefär lika stort som Malmö, och Malmö har ju problem, som alla vet.

Island har inte samma förutsättningar som Sverige. Det är ett litet isolerat örike med en fiskeindustri. Man har fått förlita sig på skrupellösa bankirer för att lösa landets ekonomi. Det går inte att göra den jämförelsen. Men det finns andra exempel, som Japan.

Anf. 333 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Att diskutera människovärde eller invandring med Sverigedemokraterna tror jag är lite lönlöst. Jag tänker därför ställa några andra frågor.

Hur tror Sverigedemokraterna att Sveriges chanser att hantera arbetsmarknadsfrågorna framöver skulle se ut om man kraftfullt försvagade statsfinanserna och trädde ut ur EU och den inre marknaden?

Anf. 334 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! EU vill vi träda ut ur, men inte inre marknaden. Du har nog inte läst vårt program så noga. Vi har alltid förespråkat att vi ska tillhöra den inre marknaden. Vi ska vara en del av den inre marknaden. Vi ska ha en frihandelszon i Europa. Har ni missuppfattat det?

Anf. 335 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Tack för svaret, även om det inte var fullständigt. Frågan gällde: Hur skulle arbetsmarknaden i Sverige se ut om man kraftfullt försvagade statsfinanserna och trädde ut ur EU och den inre marknaden?

Nu har jag fått svaret att man inte vill träda ut ur den inre marknaden. Man vill bara avsäga sig all form av politiskt inflytande över den.

Anf. 336 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Vi i den här församlingen ska ju bestämma om de svenska skattemedlen. Vi vill ha ungefär samma avtal som Norge, ett EES-avtal. De betalar en avgift till EU, men den är, om jag inte minner mig, 14,7 miljarder under en femårsperiod.

Vi vill använda de 30 miljarder kronor som går till EU-avgiften varje år till svensk välfärd i stället för att pumpa in dem i Grekland, Portugal, Spanien och andra svarta hål.

Anf. 337 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Vi har fyra år av moderat politik av en moderatledd regering bakom oss. Vi har fyra år bakom oss som vi bör skärskāda för att se vad det har resulterat i. Vad har den moderatledda regeringens politik lett till?

Jag ska ge några exempel. Vi har 70 000 fler i utanförskap som ett resultat av den moderata politiken. De offentliga finanserna har försvagats med 100 miljarder, från ett överskott på ca 70 miljarder till ett underskott på 30 miljarder. I regeringens budget kan man läsa att jobben i välfärden blev färre, att antalet arbetade timmar i den offentliga och privata välfärden minskat både 2009 och 2010. Sysselsättningsgraden är lägre än för fyra år sedan. Färre ska försörja fler. Socialbidragen ökar i tre fjärdedelar av Sveriges kommuner. Långtidsarbetslösheten biter sig fast. En av tre arbetslösa är långtidsarbetslös. Produktiviteten har sjunkit tre år i rad från 2007, enligt Konjunkturinstitutet. Det är en exceptionell utveckling som inte är jämförbar med andra jämförbara länder i vår omgivning.

Vice riksbankschefen Svante Öberg säger med anledning av den nuvarande situationen att bristen på arbetskraft nu stiger snabbare än vad arbetslösheten faller. Det tyder på att matchningsproblemen på arbetsmarknaden kan bli påtagliga långt innan arbetslösheten har kommit ned på en normal nivå.

Det är en sammanfattning av den moderata arbetsmarknadspolitik.

Vad har vi framför oss? Vi har fyra bortkastade år bakom oss. Vad ligger framför oss? Det kan vara intressant att fundera över.

I Svenska Dagbladet den 13 oktober fanns rubriken "Jobbåtgärder får underkänt".

Man lät ett antal representanter för den svenska arbetsmarknaden gå igenom den moderatledda regeringens budget med betoning på arbetsmarknadspolitik.

Att LO:s ordförande Wanja Lundby Wedin är starkt kritisk kanske inte förvånar någon. Hon säger: Regeringen saknar en trovärdig politik för att minska arbetslösheten.

Det är bara att se sig om, öppna ögonen och se verkligheten.

Svenskt näringslivs vd Urban Bäckström stämmer in och säger: Det saknas visioner och struktur.

Företagarnas vd Anna-Stina Nordmark säger om regeringen: Man gör inte något för att öka efterfrågan på jobb i småföretag. Det säger hon med anledning av en analys av regeringens politik.

TCO:s ordförande Sture Nord säger: låga ambitioner när det gäller att minska arbetslösheten.

Sacos ordförande Anna Ekström säger att regeringen är för försiktig med reformer för höjd kvalitet i utbildningen.

Swedbanks chefsekonom Cecilia Hermansson säger att det behövs ytterligare stimulanser för arbetsmarknaden.

Nordeas chefsekonom Annika Winsth säger att regeringens politik skapar flaskhalsar.

Detta är en genomgång och en prognos för de fyra kommande åren.

Att regeringens politik har skapat flaskhalsar har vi sett både under högkonjunktur och lågkonjunktur. Under brinnande högkonjunktur hade man ett problem enligt Svenskt Näringslivs egen rekryteringsgenomgång. Då tappade man 70 000 rekryteringar på grund av en misslyckad arbetsmarknadspolitik. Man kunde alltså inte matcha folk.

När lågkonjunkturen slår som hårdast och det finns mängder av arbetslösa människor missar man enligt Svenskt Näringsliv 30 000 rekryteringar på grund av den misslyckade borgerliga arbetsmarknadspolitiken som har gjort att man inte har kunnat matcha arbetslösa mot de jobb som faktiskt har funnits även i en lågkonjunktur.

Om man väljer att inte lyssna på LO, Svenskt Näringsliv, Företagarna, TCO, Saco, Swedbank eller Nordea kan man fundera på vad Anders Borg säger om regeringens egen prognos. Då kan man konstatera att resultatet enligt regeringen själv efter åtta år, det vill säga om man får regera fyra år till, blir att man i bästa fall kommer ned till en arbetslöshet som närmar sig 6 procent. Detta gäller alltså om det inte sker någon ytterligare finanskris eller någonting annat. Med tanke på dessa regeringars tur eller otur historiskt finns det kanske risk för det. Men i bästa fall är man tillbaka på ruta ett efter åtta års misslyckad politik.

Vad har det då kostat att inte komma någonstans? Det tycker jag är intressant att fundera på. Vad har det kostat i ökade klyftor och i personliga tragedier för människor när man har skurit ned på a-kassan och på sjukförsäkringen, straffbeskattat pensionärerna och genomfört en djupt orättvis politik som inte ledde någonstans? Klyftorna finns kvar, de personliga tragedierna finns kvar, men politiken har inte lett någonstans. Om man tolkar regeringens egna ord i regeringens egen budget är detta det enda sättet att se vad som kommer att hända under de fyra åren framöver.

I detta anförande instämde Johan Andersson och Jasenko Omanovic (båda S).

Anf. 338 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Patrik Björck, svenska folket har sagt sitt. För att du ska slippa spekulera kan jag säga att det blir fyra år till med en alliansregering.

Ungdomsarbetslösheten är hög i Sverige. Jag har också gått igenom er rödgröna budget och finner att ni vill göra det dyrare för företag att anställa en ungdom under 26 år genom en fördubbling av arbetsgivaravgiften.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

Bara i Hallands län, som jag kommer från, skulle detta kosta företagen 343 miljoner kronor. På vilket sätt menar Patrik att detta skapar fler jobb?

Anf. 339 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Det är en lite märklig fråga eftersom alla, inklusive regeringens eget finanspolitiska råd, som har studerat denna reform har dömt ut den. Man har konstaterat att den inte har skapat några jobb. Den har justerat resultaträkningen hos vissa företag som redan har unga anställda, till exempel McDonalds som har kunnat kvittera ut tiotals miljoner i ökad vinst. Det är det enda som har hänt. Men det är en oerhört dyr och ineffektiv reform som inte har lett till några nya jobb, säger regeringens eget finanspolitiska råd och dess ordförande Lars Calmfors.

Anf. 340 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! För att skapa fler jobb behöver man göra det mer lönsamt att arbeta och göra det lönsamt för företag att anställa.

Om jag förstår Patrik Björck rätt vill han göra det dyrare att anställa en ungdom.

Bara i Halland sökte 4 214 ungdomar jobb i september månad. Hur blev det fler jobb genom att göra det dyrare att anställa?

Anf. 341 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Jag ska försöka förklara detta. Om vi hade kunnat använda dessa pengar till en effektiv arbetsmarknadspolitik och kunnat matcha dessa 30 000 missade rekryteringar hade 30 000 fler människor anställts. Då hade fler människor köpt hamburgare, och då hade McDonalds anställt folk på sina hamburgerrestauranger i alla fall, för man anställer om man kan sälja. Det är så enkelt.

Anf. 342 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Fru talman! Jag tror inte att jag och Patrik Björck är överens om så mycket. Men jag tror att en sak som vi är överens om är vad som är den grundläggande konflikten i svensk politik, nämligen vår arbetslinje kontra er bidragslinje. Vårt synsätt är att det ska löna sig mer att arbeta därför att Sverige under lång tid har byggt upp ett bidragssamhälle där det inte har varit lönsamt att arbeta. Vi har kunnat se att det trots en långvarig högkonjunktur efter 90-talskrisen och framåt inte har tillkommit nya jobb.

Jag skulle vilja ställa en ideologisk fråga till Patrik Björck och inte dribbla om verklighetsbeskrivningar som kanske inte riktigt stämmer, som vi fick höra här tidigare. Det är en fråga om Patrik Björck verkligen ser de samhällsproblem som har funnits med detta bidragssamhälle. Jag skulle kunna stå här och ge hundratals exempel på framför allt unga människor som har gjort bidragsberoende nästan till en livsstil under er tid vid makten. Erkänner du att det problemet har funnits och förekommit, eller är det någonting som vi bara har hittat på?

Anf. 343 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Det är oerhört viktigt att hålla tungan lite rätt i munnen när man diskuterar dessa frågor. När ni pratar om bidrag pratar ni om pensioner och arbetslöshetsersättning – alltså en försäkringsform – sjukförsäkring och annat.

I någon mening finns det en enorm ideologisk skillnad. Vi anser till exempel att pensioner är uppskjuten lön som inte ska straffbeskattas. Vi anser att den som arbetar och är medlem i en arbetslöshetsförsäkring och drabbas av arbetslöshet också ska få ta del av sin försäkring. Vi anser att den som är sjuk och drabbas av sjukdom inte ska bäras i bår till Arbetsförmedlingen och under förnedrande former tvingas söka ett arbete som man uppenbarligen inte kan utföra.

Jag kallar inte detta för en bidragslinje. Jag kallar det för en äkta arbetslinje där man stimulerar folk att arbeta, och där de som av olika skäl inte klarar av att arbeta får ut de försäkringar som de har rätt till.

Anf. 344 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Fru talman! Jag känner att Patrik Björck lite grann undvek frågan. Vi kan diskutera semantik och vad som är bidrag och inte bidrag. Men förnekar Patrik Björck att det har funnits ett problem, att det har funnits stora grupper i samhället som har blivit bidragsberoende, inte minst unga människor?

Jag ska ta ett exempel. Under er tid vid makten gick det att låta en anhörig gå och stämpla hos a-kassan. Det var några killar i min gymnasieskola som var några år äldre än jag som faktiskt åkte till Bali och surfade medan mamman gick till a-kassan och stämplade, och på det sättet fick man ersättning från a-kassan. Jag skulle dra fler sådana exempel. Förnekar du problemet?

Anf. 345 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Det har säkert funnits problem med överutnyttjande av våra försäkringar på samma sätt som det finns folk som tar ut för mycket ur alla sorters försäkringssystem. Det ska naturligtvis beivras. Man ska ha en hård övervakning och se till att det inte sker. Men att straffa de stora grupperna hederliga människor som faktiskt drabbas av sjukdom och arbetslöshet för att det finns en mindre grupp som fuskar tycker jag är en fullständigt felaktig politik.

Sedan kan man fundera på var de stora bidragsproblemen finns. Det är väl snarare bland skattefuskarna och dem som inte bidrar till samhället som vi borde sätta in större resurser. Så kan jag se på det. Men det var en ideologisk debatt som vi skulle ha.

Anf. 346 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! En bra politik för jobb och företagande är grunden för att vi ska kunna leva goda liv i hela vårt avlånga land. Det handlar om möjligheten att klara privatlivets utmaningar med drömmar om boende, mat och mycket annat. Det handlar också om att klara finansieringen av vår gemensamma välfärd med skola, sjukvård, äldreomsorg, trygghetssystem och mycket annat. En bra politik för jobb och företagande är vår garant för en fortsatt bra välfärd och ett bra välstånd i detta land.

Sverige har klarat den ekonomiska krisen väl. I Sverige kan vi fortsätta att bygga ut välfärden och förbättra ekonomin för landets pensionärer samtidigt som andra länder i Europa monterar ned välfärd, sänker pensioner och sänker offentliganställdas löner. Sverige har klarat sig väl eftersom alliansregeringen har bedrivit en bra och välfungerande politik för jobb och företagande. Alliansregeringen har därför kunnat ta och tar fortsatt ett stort ansvar för Sveriges offentliga finanser.

Jobbskatteavdraget, RUT- och ROT-avdrag, halverade arbetsgivaravgifter för unga med mera är viktiga reformer som alliansregeringen har genomfört. Alliansregeringens politik har för mitt hemlän Västerbotten bara det senaste året inneburit att 1 500 fler personer har ett jobb att gå till jämfört med för ett år sedan. Det innebär att det finns 1 500 fler personer i mitt hemlän som kan bygga liv och drömmar via eget arbete. De är också med och betalar skatt för vår gemensamma välfärd.

Fru talman! Ibland beskrivs min del av Sverige som en tärande del av landet. Det är ett vanligt missförstånd, och inget kunde vara mer felaktigt. Vi har världsledande företag som har sin industriproduktion och sin bas i Norrland. Vi har världsledande forskning inom flera områden. Vi har ett industridesignprogram som räknas och rankas som ett av topp tio i hela världen. Det finns i min hemstad Umeå. Dit söker människor från hela världen för att få sin utbildning.

Skogen, malmen och vattenkraften är några av de delar av ryggraden i svensk ekonomi som finns i de norra delarna av landet. Det finns enorma rikedomar både i form av driftiga människor, framgångsrika företag och i form av en stor tillgång till råvaror som behövs i både Sverige och världen. Det finns många fördelar med att jobba och driva företag i Norrland. Inte minst lojal arbetskraft brukar nämnas av arbetsgivare i norra Sverige.

Långa avstånd till, från och inom Norrland är en utmaning. Drivmedelsskatter, kilometerskatter och andra kostnader på avstånd slår hårdare inte bara mot privatpersoner utan också mot företag i norra Sverige. För norrländska företag och norrlänningar hade de rödgröna förslagen på nya skatter på avstånd för både företag och privatpersoner varit förödande. Det hade varit ett formligt dråpslag mot den delen av Sverige.

Jag kommer i riksdagen att vara en drivande kraft för att vi ska ha goda förutsättningar för jobb och företagande i hela Sverige. Då gäller det att vara vaksam på politiska förslag om höjda skatter och avgifter på avstånd. Jag kan glädjande konstatera att en fortsatt alliansregering nu innebär att rödgröna skatter på avstånd inte kommer att bli verklighet de kommande fyra åren.

Det är viktigt för Norrland att trafiken fungerar i Stockholm. Det är lika viktigt för Norrland att även förbindelsen från Skåne ut på kontinenten fungerar väl. Det är också lika viktigt i Stockholm och Skåne att företag i norra Sverige har goda förutsättningar. De av alliansregeringen stora tillförda anslagen för underhåll av vägarna är viktiga för att klara transporter av både människor och gods i hela landet. De satsningar på infrastruktur som alliansregeringen har beslutat om är historiskt stora.

Fru talman! Låt mig avsluta med att konstatera att jobbtillväxten och förutsättningarna för våra företag ser bra ut i norra Sverige. Avstånden är dock hela Sveriges utmaning. Skog och malm finns i stor utsträckning i den norra delen av landet tillsammans med driftiga människor, vatten-

kraft, forskning och världsledande företag. Fortsatta satsningar på infrastruktur och en politik som inte bestraffar avstånd är avgörande för hela Sveriges tillväxt.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

I detta anförande instämde Christer Akej och Jenny Petersson (båda M).

Anf. 347 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Edward Riedl är nöjd, och det må väl vara hänt. Vi har lite olika roller beroende på om man företräder majoriteten eller oppositionen i denna kammare, och det må väl vara hänt.

Jag bara undrar, Edward Riedl, vad du är så nöjd med. Sverige har klarat krisen väl, och det är 1 500 fler som har fått ett jobb att gå till. Det är väl fantastiskt för dessa individer; jag har inga problem med det. Men om man ser till landet är egentligen det enda som har skett med den politik som har förts att klyftorna har ökat. I övrigt har vi en långtidsarbetslöshet som biter sig fast. Ser Edward Riedl inte det? Riksbankschefen är oroad över regeringens arbetsmarknadspolitik. Är det ingenting som oroar Edward Riedl?

Anf. 348 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Till att börja med kan det vara väl värt att konstatera att de 1 500 fler personer som i dag har ett arbete att gå till jämfört med för ett år sedan finns enbart i mitt hemlän Västerbotten. Det är en ganska markant förändring. Det ser bra ut på många andra håll i landet också.

Den retorik du framför, Patrik Björck, passar lämpligen och väl i en valrörelse där man försöker vinna väljarnas förtroende. Nu gick det inte särskilt bra eftersom väljarna genomskådade detta. De ser hur det ser ut i övriga Europa, och de ser hur det ser ut i övriga omvärlden. De konstaterar att Sverige har klarat sig väldigt väl.

Tillåt mig också att kommentera att arbetslösheten har ökat. Låt oss vara tydliga med att arbetskraften i Sverige har växt väldigt mycket. Det är nämligen väldigt många fler som har ett arbete att gå till. Det har alltså tillkommit många nya jobb i Sverige. Det finns förklaringar till att arbetskraften har ökat. En av dem är att vi har minskat utanförskapet. En av förklaringarna till att arbetskraften har växt väldigt snabbt i Sverige är just att utanförskapet i sjukskrivningar och annat har minskat markant.

Anf. 349 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Det ser bra ut. Det är fantastiskt att man kan tycka det när man har en arbetslöshet på 8 procent och man inte tror att man ska få ned den till mer än 6 procent innan mandatperioden är över. Arbetskraften har ökat – ja, det var ju otur att den gjorde det. Det är den verklighet vi lever i som en regering måste ta ansvar för.

Att vi har ett minskat utanförskap är faktiskt inte sant. Det har ökat under de fyra år då den moderatledda regeringen har styrt det här landet. Inte på en enda punkt är detta en verklighetsbeskrivning som någon människa utanför denna kammare skulle känna igen om man besöker de platser där arbetslösheten faktiskt är ett jättegissel.

Anf. 350 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Den svartmålning du gör, Patrik Björck, delas inte av särskilt många andra. Tillåt mig återigen att säga – jag har sagt det flera gånger, och många av mina borgerliga kamrater har sagt precis samma sak – att Sverige efter den finanskris vi har passerat har Europas mest välskötta statsfinanser. Vi har till det i dag ett av världens snabbast växande tillväxttal.

Det ser bra ut i Sverige. Vi har passerat en besvärlig tid, och vi har gjort det på ett bra sätt. Sverige är redo att ta sig an nya utmaningar. Den svartmålning du står för köper inte svenska folket.

Anf. 351 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Edward Riedl, jag tyckte att det var intressant att höra dig prata om svensk basindustri. Du talade mycket om Norrland. Det är bara att konstatera att vi under de gångna fyra åren inte har haft någon industripolitik. Regeringen och i synnerhet näringsministern har mest varit intresserad av att skapa jobb inom service och tjänster.

Man har avvecklat alla de program som fanns tidigare och som handlade om att göra tydliga satsningar i Sverige på fordonsindustrin, gruvnäringen, metallurgin, skogsindustrin och liknande och att samla olika företag och branscher på de områden där vi kunde ha en spetskompetens. Det har varit fyra förlorade år. Om man talar med teknikföretagen och andra företagsrepresentanter är de oerhört bekymrade över att den svenska regeringen inte har någon industripolitik. Det är glädjande att Edward Riedl nu tycker att vi ska ha en sådan, men det är faktiskt det vi socialdemokrater har pratat om i fyra år – för döva öron.

Anf. 352 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! I maj månad i år gjorde jag så att jag besökte något fler företag än jag brukar en enskild månad. Jag var ute i mitt hemlän och besökte 50 företag under en enskild månad. Jag hade egentligen bara en fråga, nämligen: Vad är det som är viktigt för att ni i framtiden ska vilja anställa, och vad behöver ni för att ni ska kunna utveckla företagen här i Norrland?

Det man nämnde som en av de enskilt viktigaste frågorna i de flesta av de företag jag mötte var att man vill ha en fungerande energipolitik – en trygg energiförsörjning. Jag kan bara konstatera att alliansregeringen har lyckats få en bra energiöverenskommelse på plats där kärnkraften finns som en viktig del och där vi klarar svensk basindustri och 400 000 industrijobb.

Ni satte er i stället i samma båt som Miljöpartiet med en politik som snarare bygger på fromma förhoppningar än på faktisk politik i slutändan. Det var sorgligt att se att socialdemokratin när den satte sig i samma båt som Miljöpartiet så snabbt släppte frågan om kärnkraften och frågan om att trygga energiförsörjningen för Sveriges industri.

Anf. 353 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det är inte sant. Vi har alltid drivit linjen att vi ska ha en energiförsörjning som klarar svensk industri. Att påstå motsatsen är faktiskt fel.

Vi har för närvarande en elbalans som innebär att vi har ett överskott. Vår utgångspunkt har hela tiden varit att vi ska se till att den svenska basindustrin har el som den behöver för att kunna producera.

Den andra frågan fick jag aldrig något svar på. Är Edward nu intresserad av att det ska bli en industripolitik i Sverige med en borgerlig regering?

Anf. 354 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Jag försökte också beskriva att det som företagen själva nämner som en av de viktigaste frågorna och det som industrin nämner när man är ute och träffar dem är just den trygga energiförsörjningen. Den klarade inte ni när ni satte er i samma båt som Miljöpartiet.

Så fort ni kom överens med Miljöpartiet släppte ni det som kanske var en av de viktigaste frågorna för svensk basindustri, det vill säga trygg energiförsörjning via kärnkraften. Där svek ni svensk industri, och där svek ni också svenska arbetstagare. Det visade sig också i valet när väljarna dömde ut er politik tillsammans med Miljöpartiets.

Anf. 355 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag har en kort fråga till Edward med anledning av det anförande som han höll. Det handlar om offentlig sektor.

Mellan åren 2007 och 2009 försvann ungefär 30 000 jobb i offentlig sektor enligt Konjunkturinstitutets rapport som ni själva refererar till i budgetpropositionen. Om man balanserar detta mot nystartsjobb och andra subventionerade åtgärder är det ungefär 20 000 som försvann.

Ni räknar med att det kommer att försvinna ytterligare 15 000 under det kommande året när det gäller offentlig sektor. Trots detta vill ni inte på något sätt och vis ge några permanenta statsbidrag till kommuner och landsting. Min fråga är: Varför?

I stället flaggar ni här för ytterligare skattesänkningar som naturligtvis kommer att påverka den kommunala sektorn väldigt negativt. Min korta fråga där är: Vad är det för arbetsmarknadspolitik ni har när ni inte ser till att försörja en av de största sektorerna som också är väldigt personalintensiv?

Anf. 356 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Jag kan konstatera två saker genom ett tidigare förflutet inom landstingspolitiken. I år gör Sveriges kommuner och landsting de största överskotten någonsin inom sina verksamheter. Lägg till det de stora tillförda ekonomiska resurser de har fått under de här åren.

Jag kan dock konstatera något som är ganska anmärkningsvärt. Trots att regeringen tillförde pengar för att kunna skydda välfärdens kärna för att man inte skulle behöva säga upp personal i våra välfärdssektorer är det S-styrda kommuner och landsting som skär mest bland den offentligt anställda personalen.

Det gör de trots att de har pengar över och trots att regeringen tillsköt pengar. Det var både överbrygningspengar och nya medel till kommuner och landsting. Trots detta skär S-styrda kommuner och landsting ned på personalen rakt in i välfärdens kärna.

Hur kan det komma sig att man resonerar på det viset?

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

Anf. 357 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag hör vad du säger, Edward, men du har inte korrekta uppgifter. Uppgiften om de stora överskotten som du talar om är riktig. Så är det naturligtvis. Det handlar om att kommuner och landsting inte tordes använda pengarna. De visste inte om de var fleråriga, vilket det har visat sig att det inte var. Det var tillfälliga bidrag. Det var en del i det.

Jag kommer från en landsända i Östergötland där det varit borgerligt styre i landstinget under en ganska lång period. Där rullar man under skotten framför sig i stället för att ta tag i de delarna när det gäller personal och annat. Jag vet inte om det är ansvarsfull politik.

Anf. 358 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att kommuner och landsting i Sverige fick överbrygningspengar för att de skulle kunna klara de svåra tider som den globala finanskrisen innebar. Det vi ser just nu i samtliga Sveriges kommuner och landsting är att skatteunderlaget snabbt ökar och att man inte har några problem att klara ekonomin.

Det som har hänt är just att man i socialdemokratiskt styrda kommuner och landsting har skurit ned på personal och välfärdens kärna. Man har tagit bort sjuksköterskor och lärare. Det är problemet och inte pengarna, för de finns där. Man har de största överskotten i modern tid i våra kommuner och landsting.

Anf. 359 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Jag har bara ett par korta frågor. Först gäller det ditt påstående att arbetskraften har ökat. Jo, den har gjort det. Det är 290 000 människor som har kommit in i Sverige, och under samma tid har ni skapat 100 000 nya jobb. Den ekvationen går inte ihop, Edward. Det måste ni förändra.

Jag har en fråga till dig. Det gäller arbetstid och de direktiv som finns från EU när det gäller arbetstid. Det är trots allt så att en del av era arbetslöshetssiffror har räddats av den situationen att tiotusentals människor varje dag eller veckovis pendlar över Öresund eller in i Norge och jobbar.

Många av dem speciellt i de landsdelar där vi kommer ifrån – jag är själv från Jämtland – åker till exempel till Norge och jobbar intensivt under ett par veckor för att sedan kunna vara lediga en period. EU:s arbetstidsdirektiv tillåter inte det.

Är du beredd att stötta ett förslag eller på något vis försöka påverka EU så att det blir en möjlighet för dem som bor i vår del av Sverige och som har svårt att hitta ett arbete som de är utbildade för så att de kan bo kvar på sin bostadsort men jobba i andra delar av Sverige på samma sätt som de nu gör i Norge?

Anf. 360 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Arbetstidslagstiftningen ställer till bekymmer. Där tror jag att vi möjligen kan vara överens i en del. Det som dock finns är undantag när man är tvungen att ha undantag. Det gäller till exempel inom sjukvården, som är ett område som jag kan ganska väl. Där har vi väldigt lite av till exempel kärlikirurger. För att klara jourlinjer och jourverksam-

het dygnet runt har man avsteg. Det finns möjligheter att göra de avstegen där det är särskilt viktigt.

Alla problem kan inte hänföras till invandringen, som du beskriver i det första du säger. Det är synd att ni hela tiden har det som utgångspunkt. Jag tror tvärtom mot dig att det är oerhört viktigt för ett land att se till att man har väldigt stor inflyttning av människor. Vi kan också se att de ekonomier i världen som klarar sig bäst är de som är öppna och tillmötesgående dit nya människor och nya idéer dras.

Det är min ambition att fortsätta att verka för att Sverige ska ha en positiv syn på att nya människor kommer och berikar vårt land.

Anf. 361 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Det är fagra ord. Men ni får inte ihop ekvationen om ni hela tiden spår på arbetslösheten. Sedan får du tycka vad du vill om att vi hela tiden vill tala om den frågan. Det är ett faktum att ni har skapat 100 000 nya jobb samtidigt som vi har fått nästan 300 000 nya människor i Sverige. Den ekvationen går inte ihop.

De ekonomier som just nu går bäst i världen är väl inte de som kännetecknas av öppenhet och pluralism. Det är Kina och andra tigerekonomier i Sydostasien. Det håller jag inte med om.

Anf. 362 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Jag kan återigen konstatera att på område efter område är Sverigedemokraterna inte nöjda med det Sverige de ser framför sig. Jag delar inte er uppfattning. Till skillnad från dig och dina partikamrater tycker jag att Sverige är ett bra land. Vi har klarat oss väl, och det finns mycket att vara stolt över.

I jämförelse med många andra länder har Sverige klarat de utmaningar som genom den globala finanskrisen satt oss på prov. Det är ett land jag är stolt över, och vi har klarat det väl. Det är inte på grund av invandring som vi har haft problem.

Anf. 363 CHRISTER AKEJ (M):

Fru talman! En av de viktigaste frågorna i ett välutvecklat samhälle är att det finns jobb och att de i arbetsför ålder har ett arbete och därmed en tryggad inkomst. Det ger för människan en grundtrygghet, ett välmående och en social samhörighet.

Sedan finns det så klart en grupp som inte har denna möjlighet att genom eget arbete trygga sitt uppehälle. Då måste vi ha ett starkt samhälle som kan stödja och hjälpa dessa människor.

Regeringen har tydligt fört en arbetslinje där man målmedvetet har strävat efter att så många som möjligt ska vara i arbete. Det har också lyckats. Ju fler som är i arbete, desto starkare samhälle och bättre välfärd kan vi skapa för att på ett ännu bättre sätt ta hand om dem som inte har möjlighet till ett eget arbete.

Vi får aldrig bli ett kyligt och inhumant samhälle som inte på ett bra sätt tar hand om de svaga. Trots att en av de svåraste ekonomiska kriserna någonsin svept över världen har sysselsättningen i vårt land legat på en relativt hög nivå i jämförelse med många andra länder.

Vi har i vårt land en arbetslöshet som ligger under EU-genomsnittet. Antalet sysselsatta i vårt land var vid senaste valet större än när allians-

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

regeringen tillträdde 2006. I Sverige fanns då drygt 4 ½ miljon sysselsatta. Nu i höst fyra år senare hade antalet ökat till drygt 4,6 miljoner, det vill säga 100 000 fler i jobb.

Många insatser har gjorts för att stimulera sysselsättningen och göra det lättare att anställa. Detta måste fortsätta. Det övergripande målet måste vara full sysselsättning.

Viktiga reformer har varit ROT och RUT. När det gäller ROT har det utöver att det har skapat fler arbeten inom byggsektorn och satt fart på byggindustrin medfört att många nedgångna och slitna fastigheter har rustats upp. Det är självfallet positivt. Det är viktigt att invånarna i vårt land kan erbjudas boende i fräscha, välutrustade bostäder med modern standard.

Om RUT, reformen om avdragsrätt för hushållsnära tjänster, har det varit delade uppfattningar. Även denna reform har varit framgångsrik. Den har skapat många nya arbeten – över 10 000 enligt färsk statistik. Många av dem som har fått arbete genom denna reform har tidigare stått långt från arbetsmarknaden. Vidare har många jobb som tidigare har varit svarta blivit vita. De som nu har fått jobb genom denna reform har fått en sysselsättning med avtalsenlig lön i likhet med andra grupper. Jag kan inte förstå hur man vill motverka detta.

För många äldre har RUT-reformen haft särskilt stor betydelse. Ett exempel är min hemkommun Simrishamn på Österlen, som är en av de kommuner i landet som har flest äldre. Reformen har medfört att många äldre har klarat att bo kvar längre i sina hem då de har fått hjälp att sköta de sysslor som de annars inte skulle klara själva. Det har också medfört att många äldre nu inte äventyrar sin hälsa genom att tvingas göra sådant som de inte borde göra.

Byråkratin och myndighetsutövningen kring företagen ska vara enkel. Det ska inte vara en onödig belastning. Den företagare som har ett välskött företag får inte drabbas av onödiga myndighetsbesök och därmed pålagor. Företagaren måste känna att han eller hon har ett förtroende från samhället sida och inte tvärtom – att det finns en misstro.

Det pågår nu en översyn i vår regering av detta som är efterlängtat och vällovligt. Det är också viktigt att våra företag får konkurrera på samma villkor som sina kolleger i andra länder.

Fru talman! En viktig fråga är miljön. Där måste vi ligga långt framme och vara ett föredöme. Självfallet måste vi se över vårt levnadssätt och stimulera och uppmuntra ett mer miljö- och naturvänligt levnadssätt. Klimatfrågan är otroligt viktig. Forskarrapporter målar upp en dyster bild av hur det kommer att se ut inom en inte alldeles avlägsen framtid om vi inte omgående gör något. Dock måste vi göra detta i en positiv riktning genom utbildning, uppmuntran och olika stimulanser – inte genom förbud. Vi får inte heller slå undan benen på olika näringar genom olika former av straffbeskattningar.

Jag bor i en liten by, Hannas, mitt på den österlenska slätten helt omgiven av duktiga lantbrukare. Dessa är väl medvetna om att vi måste värna och vara rädda om naturen så att den kan överlämnas till nästa generation att bruka som man har gjort i generationer bakåt. Dessa lantbrukare är också kostnadsmedvetna och vill inte i något läge tillföra onödigt mycket gödsel eller sprutmedel. Det går inte att drastiskt straffbeskatta dessa lantbruksföretag. Det innebär bara att de måste sänka sin

produktion och minska antalet anställda, och Sverige kommer att öka sitt importberoende av livsmedel – livsmedel som framställs under väsentligt mindre miljövänliga betingelser.

En annan fråga är transporterna. Givetvis måste fordonstillverkarna ha kravet på sig att ta fram nya fordon som är miljövänliga och drivs av förnybara drivmedel. Merparten av industrin är beroende av transporter. Om man inför drastiskt höjda energiskatter på nuvarande drivmedel innan det på bred front finns alternativ äventyras lönsamheten.

Fru talman! Hela landsbygden kommer att hotas om man inför straffbeskattnings av drivmedel. Merparten av dem som i dag bor på landsbygden är för sin dagliga gärning beroende av bilen som transportmedel. Kollektivtrafiken kommer inte inom överskådlig tid att vara möjlig att bygga ut så att den täcker landsbygdsinvånarnas behov.

Jag vill ha en levande landsbygd med alla de kvaliteter detta innebär för människan – en levande landsbygd där man kan leva, verka och bo.

Anf. 364 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Jag har lyssnat på Christer Akej och en del av hans kolleger här under kvällen. Ett genomgående tema är att de är så väldigt nöjda med den förda politiken, särskilt arbetsmarknadspolitiken. Jag har inte riktigt förstått vad denna nöjdhet har gått ut på med tanke på den massarbetslöshet som vi lider av.

Men nu lyckades Christer Akej förklara det för mig. Det är nämligen så att så länge det är fler sysselsatta än det var 2006 har man lyckats. Det är definitionen; då är man nöjd. Det förskräcker naturligtvis, men nu har jag förstått varför man är nöjd.

Jag vill ställa en fråga. Vi ska aldrig bli ett kyligt samhälle som inte tar hand om de svaga – det var Christer Akejs vision. Får jag fråga Christer Akej: Tycker han att det går ihop med de förfärliga levnadsöden som har passerat revy i form av de sjuka människor som har misshandlats i den sjukförsäkringsreform som har varit en del av Moderaternas arbetslinje? Det är dödssjuka människor som under förnedrande former har tvingats söka arbete. Hur definierar man det, om inte som ett kyligt samhälle som inte tar hand om de svaga?

Anf. 365 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Självfallet ska man inte vara nöjd så länge det över huvud taget finns någon arbetslöshet. Men jag är nöjd såtillvida att vi har fler sysselsatta i vårt land i dag än när alliansregeringen tog över efter Socialdemokraterna 2006.

Jag är också nöjd med att vi i vårt land har klarat oss väsentligt bättre än många andra socialdemokratiskt styrda länder i Europa.

Anf. 366 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Fru talman! Nu slog återigen Christer Akej fast målet att det hela tiden är fler sysselsatta än 2006 som gäller. Jag kan säga att jag inte tycker att det är ett rimligt mål i arbetsmarknadspolitiken. Det kommer vi att få diskutera fortsättningsvis.

Frågan var: Kan man betrakta det på något annat sätt än att det moderata samhället är ett kyligt samhälle som inte tar hand om de svaga när

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

man behandlar sjuka människor på det sätt som vi har sett många exempel på de senaste åren?

Anf. 367 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Jag tyckte att det var ett kyligt samhälle som Socialdemokraterna lämnade ifrån sig 2006 när det fanns stora mängder personer som hade arbetsförmåga men som stod utanför arbetsmarknaden.

Jag tycker att det är cyniskt när de som har förmåga och vill arbeta inte ges denna möjlighet och möjligheten att komma tillbaka med olika åtgärder. För att dölja arbetslösheten inför man då i stället olika typer av åtgärder som förtidspensionering.

Anf. 368 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag har en kort fråga till Christer Akej utifrån hans anförande. Det handlar om ROT-avdrag när det gäller allmännyttan. Varför är Moderaterna och den borgerliga regeringen så kallhamrat inställda till detta? Det skulle vara ett utmärkt sätt att verkligen få skjuts på byggsektorn. Allmännyttan står ju för ett stort bestånd, och vi har ganska stora bekymmer med den runt om i landet – dock kanske inte i Christer Akejs hemby men i många andra orter.

Anf. 369 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Det är en fråga som man alltid måste diskutera i förhållande till den resursmängd man har. Var ska man sätta in resurserna? Var ger de bäst effekt? Här har man valt att satsa på privatbostäder så att det ges möjlighet att rusta upp dem.

Vi har dessutom RUT-reformen som nära tangerar detta. Den har medfört något positivt med över 10 000 nya personer i arbete som tidigare stod långt från arbetsmarknaden.

Anf. 370 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Då kommer naturligtvis frågan om RUT-avdraget in i den här delen. Jag kan fundera på varför det är viktigare än att stimulera ROT-avdrag när det gäller allmännyttan.

Anf. 371 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Det är återigen samma sak: ett övervägande av var man vill sätta in resurserna när man har resurser som är begränsade. Var anser man att de ger störst effekt? Jag tycker att man har gjort ett bra urval och fattat ett bra beslut här.

Anf. 372 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Ämnet för dagens allmänpolitiska debatt är just nu arbetsmarknad och regionalpolitik. Jag har tänkt prata lite mer om regionalpolitiken, fru talman, än om arbetsmarknaden. Men egentligen är kopplingen stark. Det handlar om statliga myndigheter eller om statliga myndigheter och den regionala politiken.

Statstjänstemannaförbundet brukar beskriva att arbeta inom en statlig verksamhet är som att arbeta på statens och medborgarnas uppdrag. Medborgarnas uppdrag har vi fått förtroendet att ta hand om.

Riksdagen ställer årligen krav på effektivisering när det gäller den verksamhet som statliga myndigheter har i uppdrag att bedriva. Det kan faktiskt leda till att verksamheten blir mer och mer fokuserad på den kärnuppgift som en statlig myndighet kan ha. Allt annat arbete som behövs för att kunna klara av de uppsatta målen för myndigheterna måste upphandlas på marknaden. Det är någon annan som ska sköta detta.

I fjol köpte statliga myndigheter varor och tjänster för ungefär 160 miljarder. Man har köpt alltifrån pansarvagnar till fikabröd för dessa 160 miljarder. 160 miljarder skulle kunna göra vem som helst till en stark aktör på marknaden.

Fru talman! De effektiviseringskrav som jag redan har nämnt har i många fall lett till att statliga myndigheter har genomgått stora omorganisationer. Tyvärr kan man konstatera att under den senaste mandatperioden har dessa omorganisationer skett utan att politiken har tagit sitt ansvar. Vi som har fått medborgarnas uppdrag och förtroende har inte varit med i dessa omorganisationer.

Stora delar av statliga verksamheter har flyttats från mindre orter till storstäderna och till stora regioncentrum. I mitt eget hemlän har tre kommuner drabbats särskilt hårt. Ånge, Sollefteå och Härnösand har tappat flera hundra arbetstillfällen. 300 statliga jobb har försvunnit från min egen hemkommun Härnösand under de senaste fyra åren.

Fru talman! Detta har inte enbart drabbat de anställda på de här statliga myndigheterna, utan det har drabbat småföretagare i de här tre kommunerna ganska hårt. De här småföretagarna har förlorat möjligheten att vara med och ta sin lilla del av 160-miljarderskakan. De har förlorat den möjligheten genom att de har förlorat kunder. Kunden har flyttat från kommunen och verksamhetsområdet. Det kan handla om många småföretagare. Det kan handla om en hyresvärd eller en taxiverksamhet. Jag nämnde fikabrödet. Det kan handla om den lokala bagaren. Det kan handla om städfirman, bilförsäljaren, låssmeden med flera.

Politik är att vilja. Alliansen har under de senaste fyra åren visat att de fullständigt saknar vilja att ha en regionalpolitik.

Fru talman! Som jag har nämnt har det drabbat småföretag i mitt län. Det har drabbat dem som behöver möjlighet att få ännu fler kunder. Det har drabbat kommuninvånare i en region som med den lilla styrningen, med den politiska viljan, skulle kunna växa och bli större. Det skulle ge ännu fler möjligheter till kommuninvånarna, men där det saknas politisk vilja försvinner möjligheterna.

I detta anförande instämde Johan Andersson (S).

Anf. 373 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Fru talman! Det är en intressant ideologisk diskussion som Jasenko Omanovic tar upp. Just i Västernorrland har staten investerat väldigt mycket under senare år genom Botniabanan. Det rör sig om ungefär 20 miljarder kronor. Men det är inte det som Jasenko tar upp här utan det är frågan om vad statlig sysselsättning är till för.

Det är riktigt att Härnösand har drabbats ganska hårt och förlorat många jobb. Det beror på att det har varit den stad i Sverige som har haft den högsta andelen statligt anställda över huvud taget. När sådan verksamhet rationaliseras förlorar man jobb.

I Ånge har man haft SJ och Posten. Där har det också förlorats jobb. Jag tror att alla statliga verksamheter dess värre kommer att undergå en viss rationaliseringsverksamhet. Vi andra kan inte betala för jobb som inte längre behövs.

Anf. 374 JASENKO OMANOVIC (S) replik:

Fru talman! Jag hoppas att Gunnar har lyssnat på vad jag har sagt. Jag har nämnt att det finns ett årligt uppdrag här att effektivisera verksamheten. Jag tycker att det är rätt att ha det uppdraget och effektivisera de verksamheter som statliga myndigheter har i uppdrag att bedriva. Men man kan ju ha den politiska viljan att sprida ut verksamheten över landet och inte koncentrera den till vissa ställen. Vi i det här landet har satsat på kompetens, utbyggnad av bredband och högskolor. Det finns exakt samma möjligheter att bedriva verksamheter ute i landet som i stora städer. Därför är det viktigt att ha den viljan om man verkligen vill att hela landet ska leva.

Anf. 375 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Fru talman! Jag tror att Västernorrland, inte minst genom lokalisering av flera statliga verk till Sundsvall och Härnösand, är ganska väl tillgodosett jämfört med till exempel Jönköpings län eller Kalmar län som inte har någonting. Det här är en avvägning.

Jag tror att en stor förändring har inträffat, och den har också drabbat Östersund, genom att den militära verksamheten har avvecklats. Det har naturligtvis spelat en väldigt stor roll, men vi kan inte ha militära förband som inte har någon verksamhet av betydelse för landet.

Anf. 376 JASENKO OMANOVIC (S) replik:

Fru talman! Jag har valt att fokusera på Västernorrland för att jag kommer därifrån, men den här situationen finns över hela landet. Det saknas en regionalpolitik. Det saknas en vilja att ge de regionalpolitiska verktygen för att hela landet ska leva. Det kan inte Gunnar Andrén komma ifrån.

Anf. 377 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Jag är född och uppvuxen i Ånge. Jag har många släktingar och vänner kvar i Ånge. Det är klart att det är en tragedi för Ånge när både Posten och järnvägen har lagt ned så mycket.

Men det går ändå inte på sikt att alltid säga att staten ska stå för fiolerna. Man måste ha ett bra företagsklimat. Man måste vara inbjudande. Man måste stötta sina lokala företagare. Jag vet hur det är i Ånge, och jag vet hur det är i grannkommunen Bräcke. Det är socialdemokratiskt styrda kommuner. Man är missunnsam. Kommunen handlar inte av de egna småföretagarna. Det behöver man fundera på. Det måste man börja göra, speciellt när det gäller summor som inte når upp till gränsen för reglerna i lagen om offentlig upphandling.

Jag vill också passa på att ge lite beröm till Alliansen som har satsat ett antal miljarder i riskkapital. Jag hoppas att Ånges blivande företagare också kan få del av detta. Företagare måste få stöttning av de social-

demokratiska kommunerna i Ånge, Bräcke och andra kommuner i dessa områden. Man kan inte fortsätta att vara så missunnsamma som man är.

Prot. 2010/11:10
4 november

Anf. 378 JASENKO OMANOVIC (S) replik:

Fru talman! Jag uppfattade inte att jag fick någon direkt fråga. Men jag kan säga så att när det gäller de 2 miljarder som Alliansen säger ska finnas i landsbygdsstöd är det fortfarande så att alla statliga myndigheter som kan ha i uppdrag att jobba med det här inte har fått klart för sig vad det handlar om. Det är ingen, förutom förmodligen någon på Rosenbad, som vet vad de här 2 miljarderna handlar om. Och vem kommer att kunna ta del av dem?

Allmänpolitisk debatt

*Arbetsmarknad och
regionalpolitik*

Anf. 379 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Då har jag en mer konkret fråga.

Arbetsmiljöverket hade en dragning i dag på arbetsmarknadsutskottet. Det råder oklarheter om det är förenligt med lagen om offentlig upphandling att ställa krav på att svensk arbetsmiljölågstiftning ska gälla i Sverige även för företag som kommer utifrån och arbetar i Sverige. Är Socialdemokraterna beredda att se över det och se till att i Sverige gäller svensk arbetsmiljölågstiftning oavsett varifrån företagen kommer?

Anf. 380 JASENKO OMANOVIC (S) replik:

Fru talman! Jag tror att ingen kan missförstå vad Socialdemokraterna står för när det gäller både jobben och arbetskraften i Sverige. Allt jobb som utförs i Sverige vill vi ska omfattas av och betalas på den nivå som kollektivavtalet säger, och samtliga förmåner som en svensk arbetstagare har ska också arbetstagare som kommer utifrån ha.

Anf. 381 ANNA WALLÉN (S):

Fru talman! De som är unga i dag ska bära upp samhället i morgon. Unga står för en stor positiv kraft i samhället. De är kreativa, och de ser nya lösningar. Att ingjuta hopp och framtidstro i dagens unga generation är en viktig framtidsinvestering.

I dag står vi inför en enorm utmaning. Ungdomsarbetslösheten ökar. Fler och fler unga börjar ge upp hoppet och helt tappa tron på framtiden. Alla partier pratar om hur viktiga ungdomar är, men för oss socialdemokrater är det viktigt att inte bara prata utan också leverera en politik som fångar upp de drömmar och förväntningar som finns.

Att inte efterfrågas på arbetsmarknaden och att inte klara sin egen försörjning gör det oerhört svårt att skaffa en bostad och kunna bilda familj. Fler lägenheter behöver byggas. Unga som flyttar hemifrån vill inte bli inneboende.

Vi politiker diskuterar ofta den svåra situation som många arbetslösa unga har, men jag skulle också vilja dela med mig av någonting som är lite positivt.

Jag kommer från Västerås, och just nu pågår ett projekt där som heter YOU, Yrkesorientering för unga. Arbetsgivare i olika branscher berättar vilka jobb som finns och vad som krävs för att få de här jobben. De finns också med för att ge ungdomarna en individuell väg till just det här jobbet.

Projektet YOU börjar med tre månaders praktik hos en arbetsgivare. Efter halva tiden ritas en personlig karta utifrån vilka jobb som finns och hur vägen dit ska se ut. Vilken typ av utbildning krävs för att få det här jobbet? Vilka kurser behöver den här ungdomen komplettera sin utbildning med? Det här är frågor som arbetsgivaren ska ge svar på. Det handlar i princip om frågan: Hur blir den här ungdomen anställningsbar?

Resultaten ser väldigt bra ut, men framför allt är det viktigt att våra unga ser vilka jobb som finns och vet vad som krävs för att få dem.

Jag träffade en ung tjej i det här projektet som inte ens hade haft en aning om att hon var teknikintresserad. Hon studerar nu till att bli civilingenjör. Hon hade aldrig föreställt sig vilka spännande jobb som finns på många av Västerås företag.

Det som är viktigt med det här projektet är att i stället för att du studerar det du tror att du borde läsa för att få det framtida jobbet säger arbetsgivaren: Exakt det här vill vi att du ska studera för att få just det här jobbet.

Kanske är det drömjobbet för den ungdomen.

Näringslivet har en oerhört viktig roll i det här. Man måste öppna för rekrytering, ta ett ansvar och visa vilka möjligheter som finns inom företagen och vad som krävs för att få jobb där. Men samtidigt måste skolan också bli mycket bättre på att rusta våra unga för arbetslivet.

Det här är ett bra exempel. Jag tycker goda exempel också ska spridas. Man kan lära mycket av det vi gör i Västerås.

Men ett problem som finns i det här projektet är att Arbetsförmedlingen, som ansvarar för matchningen, att den unga hittar rätt arbetsgivare, inte har tid. Jag tycker att Arbetsförmedlingen måste få mycket större utrymme för att satsa på bra lokala projekt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Andersson (S).

Övrigt

Övrigt

Anf. 382 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag har anmält mig i ämnet jämlikhet, och jag ska prata om en motion och några frågor som vi socialdemokrater från Örebro länsbank vill lyfta.

Sverige ska vara ett jämlikt land – det är ett viktigt politiskt mål – och för att nå dit måste vi skapa fler möjligheter. Barns framtid ska inte avgöras av vad föräldrarna tjänar eller var man bor. Utbildning och trygghet ska vara för alla så att vi kan utvecklas genom hela livet. Vård ska ges på lika villkor, och hälsoklyftor ska minskas. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras av diskriminering. Alla ska kunna förverkliga sina drömmar och utveckla sina förmågor.

Ett jämlikt Sverige är också ett framgångsrikt Sverige genom att all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja tas till vara. Så är det inte i dag. Utvecklingen går dess värre i en helt annan riktning.

Fru talman! Ojämlikheten ekonomiskt och socialt har ökat i Sverige under de senaste decennierna och förstärkts genom en rad beslut under den senaste mandatperioden. Stora skattesänkningar har ytterligare för-

stärkt en långsiktig trend mot en mer ojämn inkomstfördelning. Klyftorna ökar, både mellan människor med höga respektive låga inkomster och mellan kvinnor och män. Segregationen i våra större kommuner har tilltagit. Långtidsarbetslösheten biter sig fast på farligt höga nivåer.

Förändringarna i våra trygghetsförsäkringar har gjort arbetslösa och svårt sjuka människor försäkringslösa. Många tvingas söka socialbidrag. Det har blivit stora revor i välfärden när strokesjuka personer och andra svårt sjuka tvingas söka socialbidrag och blir utförsäkrade.

Barnfattigdomen har ökat. I rapport efter rapport redovisas att vissa barn inte längre kan se vad det står på tavlan, och anledningen till att de inte kan se vad som står på tavlan är att deras föräldrar inte har haft råd att köpa glasögon. Många av barnen kan inte åka bort på sommarlov utan får stanna hemma. Barnfattigdomen har ökat, och andelen ensamstående kvinnor med barn som i dag är i behov av välgörehet från olika inrättningar har ökat i Sverige. Det är inte ett land som vi trivs i och som vi vill se framför oss.

Den här utvecklingen är inte värdig ett välfärdsland som Sverige. För mig och oss andra som är socialdemokrater är minskade klyftor och större jämlikhet viktiga politiska mål. I grunden bottnar det i vår uppfattning om alla människors lika värde och lika rätt. Vi vet att människors livsmöjligheter skiljer sig åt beroende på arv, ekonomiska villkor och social miljö. Politiken kan och ska därför på olika sätt bidra till att utjämna dessa skillnader. Ett jämlikt samhälle ökar människors reella frihet och valmöjligheter vilket också ökar den sociala rörligheten och bidrar till en mer dynamisk ekonomi.

Företrädare för de olika partierna har i dag pekat på att man ändå har sett brister. Om man tycker att det är viktigt med ett jämlikt samhälle och känner samma oro som vi gör kan man, när riksdagen hanterar den motion där vi tar upp de här frågorna, vara med och bidra till att ge regeringen i uppdrag att tillsätta en jämlikhetskommission för att analysera skillnaderna i livsvillkor och därefter föreslå förändringar för att öka den sociala rörligheten och också komma till rätta med den ojämlikhet som i dag finns i Sverige.

I detta anförande instämde Anna Wallén (S).

Anf. 383 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är en väldigt bra debatt som vi har just nu. Det är roligt att så många från oppositionen är på plats. Jag tycker samtidigt att det var lite tråkigt att det inte var någon från De rödgröna här alldeles nyss när vi diskuterade försvars- och utrikesfrågor. Jag hoppas att vi kan få se ett lika stort engagemang i de frågorna framöver som i dessa.

Eva-Lena talar, tycker jag, väldigt klokt om minskade klyftor. Jag tror att vi är många som kan skriva under på den målsättningen. Men politik är inte bara att vilja utan också att ha en plan för hur man ska nå målen.

De rödgröna har precis presenterat sin gemensamma budget, och det är i mångt och mycket samma politik som man gick fram i årets val med: Det ska löna sig mindre att arbeta, det ska bli dyrare att anställa unga, det ska bli sämre möjligheter för företag att verka.

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Övrigt

Jag tyckte aldrig att jag i valet fick något svar på hur det skulle leda till ett mer jämlikt Sverige. Kanske kan vi få det nu?

Anf. 384 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Johan Forssell recenserar vår budget och de frågor som vi tar upp för att försöka utjämna de ekonomiska skillnader vi ser. Vi säger att skattesänkningar inte är lösningen på problemet om människors fattigdom ökar när man river sönder välfärden. När människor som är sjuka och arbetslösa tvingas söka socialbidrag ökar skillnaderna och därmed ojämlikheten i Sverige. Vi tror inte att lösningen på det är ökade skattesänkningar för dem som redan har pengar. Det är nog svaret till Johan Forssell.

Anf. 385 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Eva-Lena Jansson glömde bort att berätta att majoriteten av de skattesänkningar som hon talar om har gått till låg- och medelinkomsttagare. Jag tror att det är väldigt många människor som uppskattar att få de där extra pengarna varje månad och känner att det lönar sig att arbeta.

Jag tror att grunden för ett samhälle som håller ihop är ett samhälle där det finns arbete, där det är låga trösklar in till arbetsmarknaden och där man kan lämna skolan och gå rakt in på arbetsmarknaden.

Då räcker det inte bara att hålla tal, utan då måste vi också föra en politik för fler jobb. Det är där jag tycker att Socialdemokraterna fortfarande brister.

Anf. 386 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tror att Johan Forssell egentligen missade vad min poäng var. Jag tror att samhället blir mycket starkare om man håller ihop, om man inte delar upp människor i vi och de, om man inte delar upp människor i närande och tärande, som jag tycker att den moderata regeringen har gjort under hela den förra mandatperioden. Man har sagt att det är några som är mindre värda, och därför ska de inte ha så mycket ersättning. De ska förstå att om man blir fattig blir man hungrig, och därmed kommer man att jaga jobb mycket bättre. Vi tror inte att sjuka blir friska bara för att de blir fattiga.

Anf. 387 CARINA HÄGG (S):

Fru talman! Spelet om nedrustning fortsätter, även om det i dag är 65 år sedan USA fällde atombomberna i Hiroshima och Nagasaki i Japan. Det var i slutskedet av andra världskriget. Bomberna utplånade de båda städerna. Konsekvenserna var förödande då och för lång tid framöver. Långt efter bombningarna dog människor i strålskador, och i dag är cancer en vanlig dödsorsak i det området.

Vi väntade under förra mandatperioden, men regeringen tog inga nedrustningsinitiativ. Vi hade tolvpunktsprogram, och vi fortsätter driva de frågorna. Vi hade hoppats att det skulle komma initiativ, och vi vet att Carl Bildt sträckte sig så långt att han skrev en artikel med en polsk kollega om att dra tillbaka taktiska kärnvapen i Europa. Å andra sidan skrev

han en artikel ihop med en annan person, Anders Rasmussen från Danmark, i vilken han tvärtom hävdade rustningsfrågorna.

Men vi vidhåller att kärnvapnen tillsammans med klimathotet är det största hotet mot mänskligheten. Vi kan med politik påverka båda hoten, men till skillnad från klimathotet kan vi i förlängningen förbjuda kärnvapen, det vill säga att vi kan få en kärnvapenkonvention, NWC som det heter.

S-kvinnor som jag tillhör har en lång historia av pådrivande för nedrustning och mot spridning av kärnvapen. Vår kamp i Inga Thorssons anda är i frontlinjen. Det är ingen slump att vi bland de första i Sverige har sagt att det är viktigt att kämpa för en konvention mot kärnvapen.

Jag förstår att det inte är enkelt, att det kommer att vara många stenar på vägen och att det kommer att ta lång tid. Men jag tycker att vi i en så här angelägen fråga har anledning att anspänna oss och göra vad vi kan för att nå det målet. Det är aldrig för sent att anstränga sig i den riktningen.

I dag har vår världsbild förändrats, men kärnvapenhotet finns fortfarande kvar. Vi vet att fler länder vill skaffa sig kärnvapen. Vi följer oroligt utvecklingen i Pakistan, Nordkorea, Iran, Israel och Indien. Iran försöker skaffa sig kärnvapen – det är en fråga som har varit aktuell just i dag. Israel anses redan ha det. Det är oroligt i regionen med ständiga spänningar och konflikter. Vi riskerar i dag en större spridning av kärnvapen, och det finns även risk att kärnvapen hamnar i händerna på terroristerna.

Då krävs det att vi tar initiativ och att vi är en stark röst för en kärnvapenfri värld. Men i dag är Sveriges röst svag. EU har en splittrad röst. Vi skulle kanske kunna göra mer tillsammans i det nordiska samarbetet.

Det finns öppningar för att bidra till konkreta resultat för nedrustning och icke-spridning. Under översynskonferensen av icke-spridningsfördraget om kärnvapen i FN, som jag själv deltog i under maj, tog flera länder upp att förhandlingar om en kärnvapenkonvention och ett totalförbud mot kärnvapen måste sätta i gång snarast. En del var modigare i korridorerna och sidoseminarier än vad de var inne i konferenssalarna. Några har också har gått vidare, som Österrike, med de här tankegångarna. Det har nyligen varit nya samtal i FN i den riktningen om de här frågorna.

Men Sverige var inte och är inte ett av de länderna. Konkreta initiativ saknades från utrikesminister Carl Bildt i samband med NPT-konferensen, och så är det fortfarande. Ändå vet vi att det i dag finns mer än 22 000 kärnvapen i världen, varav ca 6 000 står i hög avfyringsberedskap och kan användas inom några minuter.

Dagens nedrustningsregim har visat sig vara otillräcklig för att förmå kärnvapenstaterna att minska sina arsenaler. Vägen till en kärnvapenkonvention må vara lång, men jag hoppas att det finns stöd i denna kammare för att förbjuda utveckling, framställning, utplacering, lagring, överföring, test och hot om användning samt själva användningen – det yttersta utplånandet av mänskligheten.

Sverige kan åter bli världsbäst på kärnvapenedrustning, men vem vill? Jag vill, S-kvinnor vill, den socialdemokratiska gruppen vill. Vilka vill driva det här arbetet tillsammans med oss?

Prot. 2010/11:10
4 november

Allmänpolitisk debatt

Övrigt

Anf. 388 METIN ATASEVEN (M):

Fru talman! Det bästa brottet föregås av en lång och omsorgsfull planering. Det bästa brottet grundar sig på kunskap och rekognosering. Det bästa brottet är det som aldrig genomförs.

Då är frågan: Varför sker så många brott, och varför begår ungdomar brott? Svaren är svårfunna, så låt oss vända på frågan: Varför begår människor inte brott?

Fru talman! Om vi frågar oss varför de flesta av oss avstår från att begå brottsliga gärningar är svaren lättare att finna än om vi frågar oss varför människor begår brott. Det underlättar ytterligare om vi tänker oss tillbaka i tiden och ser till de nätverk och de strukturer som funnits kring oss under vår uppväxttid.

Vi påverkas alla av den miljö vi lever i. Ungdomar påverkas och formas av den miljö de lever i. Ungdomar som begår brott kommer ofta från utsatta miljöer där utanförskapet är stort. Ju yngre ungdomarna är, desto lättare har de att ta efter och se upp till de äldre ungdomarna. På så sätt kan det skapas en ond cirkel. Det är därför väldigt viktigt att fånga upp ungdomar i riskzonen. Det bör ske genom samarbete mellan föräldrar, skola, myndigheter och föreningsliv.

Ungdomar som har anknytning till föräldrar, skola och kamrater väljer oftare utbildning och arbete. Ungdomar som har åtaganden mot den gemensamma samhällsordningen väljer oftare utbildning och arbete. Ungdomar som väljer utbildning och arbete blir oftare laglydiga och lever sina liv långt borta från kriminalitet. Genom delaktighet i vanliga och traditionella aktiviteter grundas en övertygelse om samhällsordningens legitimitet. Övertygelsen leder till större förståelse för samhället och större respekt för lagar och rättsväsen. Övertygelsen leder till en negativ attityd till brottslighet. Och, än mer viktigt, övertygelsen leder till trygghet.

Alliansregeringen har genomfört en mängd åtgärder för att förbättra samhället och för att tillse att ungdomar avstår från brott. Låt mig ge några exempel.

Genom alliansregeringens aktiva arbete med skolan har vi mer ordning och reda i skolan. Vi vet att mindre stök i klassrummen gynnar barn och ungdomar som inte kommer från hem med studievana.

Vi har i dag fler poliser. Vi vet att fler poliser signalerar att samhället inte tolererar brottslighet.

Alliansregeringen arbetar aktivt för fler arbetstillfällen och för att alla ska ha sysselsättning. Att människor kan få lön och leva på sin lön medför trygghet – trygghet som gör att människor avhåller sig från att halka in på brottets bana.

Detta är tre exempel på hur alliansregeringen hjälper ungdomar att växa upp till goda samhällsmedborgare, att växa upp i trygghet och leva trygga liv.

Brott är tyvärr en del av samhället. Det är en del av samhället som vi i Alliansen inte ser mellan fingrarna med. Det är en del som vi genom enträget arbete vill och kommer att förhindra. Det kommer att vara välplanerat. Det kommer att vara välrekognoserat. Ambitionen är att inga fler brott kommer att ske.

Fru talman! Vår värld konfronteras med stora svårigheter. Vissa länder har det lättare än andra. Vi i Sverige befinner oss på sluttampen av en stor finanskris som inte är över riktigt än. Vi har klarat oss bättre än många andra länder och behöver inte göra de uppoffringar som andra länder är tvungna att göra. En sund finanspolitik har räddat oss.

Men vi behöver fortfarande göra ännu mer. Arbetslöshetsnivån måste sänkas. Förutsättningarna för att etablera småföretag bör prioriteras. Ett gott företagsklimat är viktigt. Det är där de framtida jobben finns. Samtidigt måste vi se till att vi åter har världens bästa skola och sjukvård.

Det behövs stora satsningar de kommande åren. Den fortsatt sunda finanspolitiken ger hopp, men vi måste börja tänka på ett mer innovativt sätt. Sverige måste kunna konkurrera med omvärlden. Vi lanserade den mest ambitiösa utbildningsreformen på decennier, så att våra barn kan få de kunskaper och färdigheter de behöver för att konkurrera i den globala ekonomin.

De utmaningar vi står inför är verkliga. De är allvarliga och de är många, men vi kan bemöta dem och övervinna dem.

Vi behöver ta in fler invandrare, inte bara för att upprätthålla vårt välfärdssystem utan därför att i en alltmer sammankopplad värld är mångfalden i vårt land en stor fördel i den globala konkurrensen.

Det finns de som tycker att vi ska lägga armarna i kors och vända världen ryggen, att vi enbart ska bry oss om dem som finns inom våra gränser. Detta är inte bara farligt ur ett nationellt säkerhetsperspektiv, utan det är en abdikering från våra ideal.

Svenskarna uppfyller sina skyldigheter till sitt land och vill låna en hand till sina medmänniskor. Svenskarna är generösa i anden. Det är en grundläggande medmänsklighet som är kärnan hos det svenska folket.

Vi bryr oss om den lilla flickan som vill gå till skolan i Afghanistan. Vi bryr oss om de unga pojkarna som vill byta geväret mot pennan och datorn i Somalia. Vi bryr oss om den politiska fången som vill lägga sin röst i ett demokratiskt val i Nordkorea. Vi bryr oss om alla dessa, för Sverige måste alltid stå för frihet och mänsklig värdighet. Vi måste dela med oss. Sverige måste ta sitt ansvar. Vi måste vara delaktiga i byggandet av de länder som behöver vår hjälp.

Vi behöver en långsiktig strategi som inte bygger på korta insatser utan på en helhetsbild. Ansvaret som vi bär är inte akuta insatser för att hålla tillståndet stabilt, utan det är ett omfattande arbete med syfte att återuppbygga fungerande samhällen.

Sverige och omvärlden bör inte svika de svaga. Trots de ekonomiska bekymren kan vi tillsammans med likasinnade länder göra en skillnad, en skillnad som känns.

Sverige har ett gott anseende i världssopinionen. Svensk diplomati och svenska diplomater välkomnas över hela världen.

Vi ska se till att det finns fler kvinnor i våra bolagsstyrelser, samtidigt som vi ska se till att afghanska flickor går till skolan. Vi ska bekämpa våldet på våra gator och göra dem trygga, samtidigt som vi ska vara med och skapa fred i en krigszon. Vi ska göra insatser för att utöka vår export, samtidigt som vi ska bidra till att hjälpa svaga ekonomier att hitta förbättringsåtgärder.

Låt oss utveckla den svenska modellen och deltagandet i världen vidare. Låt oss välja hopp framför rädsla och ett enat syfte framför konflikt och oenighet.

Anf. 390 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Som sista talare i årets allmänpolitiska debatt vill jag ta tillfället i akt att informera om det lyckosamma resultat av den gångna veckans möte kring biologisk mångfald, som avhölls i Nagoya i Japan. Nyckeln till denna framgång var att man lyckades anta ett juridiskt bindande protokoll om tillträde till och en rättvis fördelning av vinster från genetiska resurser, det så kallade ABS-protokollet, Access and Benefit Sharing. Det här är ett problem som har pågått och som man har försökt att lösa under 18 års tid.

Resultatet från Nagoya blev dessutom en ny global vision med ambitiösa mål om att hejda förlusten av biologisk mångfald fram till 2020, och detta kombinerat med ett omfattande och konkret åtgärdspaket.

Om två år ska alla länder dessutom presentera åtgärder för att fram till 2020 visa hur man kan och tänker halvera och till och med, om möjligt, stoppa avskogningen, hur man tänker arbeta med att stoppa utfiskningen och överfiskningen, hur man tänker arbeta med att skydda 17 procent av varje lands land- och vattenområden och 10 procent av alla länders kust- och havsområden. Här ville för övrigt Sverige och EU gå ännu längre. Alla länder ska visa hur man tänker fasa ut de skadliga subventionerna. Och sist men inte minst finns nu den mycket intressanta möjligheten att synliggöra värdet av ekosystemtjänsterna i de nationella räkenskaperna.

Fru talman! Med den här framgången i ryggen har vi all anledning att känna kampvilja inför kommande klimatomöten i Mexiko och Sydafrika. Det finns många frågor som kräver lösningar. Miljö- och klimatfrågan har utöver biologisk mångfald, som är en nyckelfråga, också bäring på vad som händer och sker i Arktis.

I somras hade jag möjlighet att besöka Ny-Ålesund på Svalbard där världens nordligaste bemannade forskningsstation är belägen. Då bekräftades det att temperaturhöjningen går fortare än väntat. Tre år i rad har avsmältningen av havsisen i den arktiska bassängen nått rekordhög nivåer. Permafrostsmältning och metangasutsläpp är några mycket oroande scenarier liksom föroreningar och det ökade intresse som finns för olje- och gasprospektering i detta känsliga område.

Fru talman! Det är därför viktigt att den så kallade Saonprocessen, Sustaining Arctic Observing Networks, fortsätter. Det är ett svenskt initiativ som innebär att vi på ett bättre sätt ska samordna, övervaka och observera de förändringar som sker i Arktis.

Arktiska rådet är ett högnivåråd bestående av utrikesministrar, och Sverige ska nu leda detta råd.

Vi har nu alla möjligheter att ta ett kraftfullt grepp för att öka skyddet av Arktis. Tillsammans med EU och de initiativ som har tagits i Nordiska ministerrådet ser jag framtiden an med stor tillförsikt.

Anf. 391 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Med den debatt som började kl. 9.00 i går med Mona Sahlin har den allmänpolitiska debatten 2010 pågått i sammanlagt 20

timmar och 51 minuter. Det har hållits 607 anföranden och repliker, exklusive statsministerns och andra talares 32 anföranden under återrapporteringen i går.

Jag vill å de närvarande ledamöternas vägnar tacka fru talmannen och hennes talmanskolleger, all kammarpersonal, stenografer och bevakningspersonal för att vi har kunnat ha denna debatt under så trivsamma former. Tack allihop!

Den allmänpolitiska debatten var härmed avslutad.

Prot. 2010/11:10
4 november

4 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2010/11:4 En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning

2010/11:28 Vissa tekniska mervärdesskattefrågor

2010/11:32 Förfaranderegler för alternativa drivmedel

2010/11:35 Fortsatt svenskt deltagande i internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Skrivelse

2010/11:29 Migration och asylpolitik

Motioner

med anledning av prop. 2010/11:20 Legitimation för lärare och förskollärare

2010/11:Ub4 av Mikael Damberg m.fl. (S)

2010/11:Ub5 av Richard Jomshof m.fl. (SD)

2010/11:Ub6 av Rossana Dinamarca m.fl. (V)

2010/11:Ub7 av Jabar Amin och Peter Rådberg (MP)

med anledning av redog. 2010/11:RRS7 Riksrevisionens styrelses redogörelse om Banverkets underhåll av järnvägar

2010/11:T1 av Anders Ygeman m.fl. (S)

5 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 4 november

2010/11:31 Förbättrad vinterberedskap och underhåll inom järnvägen

av Pia Nilsson (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:32 Nattågstrafik till Norrland

av *Isak From* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:33 Biologisk mångfald och täkter

av *Åsa Romson* (MP)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:34 Bemanning i demensvården

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:35 Bonus i statliga företag

av *Lars Johansson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:36 Flyget och utsläppshandeln

av *Anders Ygeman* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:37 Nationellt samordnad luftburen ambulanssjukvård

av *Gunilla Svantorp* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:38 Konsekvenser för kvinnor med anledning av tvåårsregeln i utlänningslagen

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:39 Regeringens insatser för Västsahara

av *Jens Holm* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 november.

6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 4 november

2010/11:37 Kopparledningsnätet

av *Irene Oskarsson* (KD)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2010/11:38 Museiverksamhet för alla

av *Christer Engelhardt* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 november.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 4 november

2010/11:31 Rättegång i Diyarbakır

av *Peter Hultqvist* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:32 Inbjudan av iransk delegation

av *Maryam Yazdanfar* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 9 november.

8 § Kammaren åtskildes kl. 22.12.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med 3 §
anf. 75 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med anf. 192,

av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 234 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med anf. 311 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Avsägelse	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till trafikutskottet	1
3 § Allmänpolitisk debatt (forts. från prot. 9)	1
<i>Sjukvård och socialpolitik</i>	<i>1</i>
Anf. 1 PETER PERSSON (S)	1
Anf. 2 KENNETH JOHANSSON (C) replik	2
Anf. 3 PETER PERSSON (S) replik	3
Anf. 4 KENNETH JOHANSSON (C) replik	3
Anf. 5 PETER PERSSON (S) replik	3
Anf. 6 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik	3
Anf. 7 PETER PERSSON (S) replik	3
Anf. 8 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik	4
Anf. 9 PETER PERSSON (S) replik	4
Anf. 10 FINN BENGTTSSON (M) replik	4
Anf. 11 PETER PERSSON (S) replik	4
Anf. 12 FINN BENGTTSSON (M) replik	5
Anf. 13 PETER PERSSON (S) replik	5
Anf. 14 FINN BENGTTSSON (M)	5
Anf. 15 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik	7
Anf. 16 FINN BENGTTSSON (M) replik	7
Anf. 17 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik	7
Anf. 18 FINN BENGTTSSON (M) replik	8
Anf. 19 CHRISTER WINBÄCK (FP)	8
Anf. 20 KENNETH JOHANSSON (C)	9
Anf. 21 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik	11
Anf. 22 KENNETH JOHANSSON (C) replik	11
Anf. 23 ANNA-LENA SÖRENSON (S) replik	11
Anf. 24 KENNETH JOHANSSON (C) replik	12
Anf. 25 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	12
Anf. 26 KENNETH JOHANSSON (C) replik	14
Anf. 27 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	14
Anf. 28 KENNETH JOHANSSON (C) replik	14
Anf. 29 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	14
Anf. 30 FINN BENGTTSSON (M) replik	15
Anf. 31 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	15
Anf. 32 FINN BENGTTSSON (M) replik	15
Anf. 33 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	15
Anf. 34 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik	15
Anf. 35 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	16
Anf. 36 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik	16
Anf. 37 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	16
Anf. 38 LOTTA OLSSON (M) replik	16
Anf. 39 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	17
Anf. 40 LOTTA OLSSON (M) replik	17
Anf. 41 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik	17
Anf. 42 ISMAIL KAMIL (FP) replik	17

Anf. 43	MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik.....	17	Prot. 2010/11:10
Anf. 44	ISMAIL KAMIL (FP) replik.....	18	4 november
Anf. 45	MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik.....	18	
Anf. 46	ROLAND UTBULT (KD).....	18	
Anf. 47	MONICA GREEN (S) replik.....	20	
Anf. 48	ROLAND UTBULT (KD) replik.....	20	
Anf. 49	MONICA GREEN (S) replik.....	20	
Anf. 50	ROLAND UTBULT (KD) replik.....	20	
Anf. 51	BARBRO WESTERHOLM (FP).....	21	
Anf. 52	JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	22	
<i>Sjukförsäkring.....</i>		23	
Anf. 53	ULF NILSSON (FP).....	23	
Anf. 54	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	25	
Anf. 55	ULF NILSSON (FP) replik.....	25	
Anf. 56	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	26	
Anf. 57	ULF NILSSON (FP) replik.....	26	
Anf. 58	SAILA QUICKLUND (M) replik.....	26	
Anf. 59	ULF NILSSON (FP) replik.....	26	
<i>Migration, integration och invandring.....</i>		27	
Anf. 60	MICHAEL SVENSSON (M).....	27	
Anf. 61	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	28	
Anf. 62	MICHAEL SVENSSON (M) replik.....	28	
Anf. 63	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	28	
Anf. 64	MICHAEL SVENSSON (M) replik.....	29	
Anf. 65	TREDJE VICE TALMANNEN.....	29	
Anf. 66	KENT EKEROTH (SD) replik.....	29	
Anf. 67	MICHAEL SVENSSON (M) replik.....	29	
Anf. 68	KENT EKEROTH (SD) replik.....	29	
Anf. 69	MICHAEL SVENSSON (M) replik.....	30	
Anf. 70	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	30	
Anf. 71	AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	31	
Anf. 72	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	31	
Anf. 73	AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	31	
Anf. 74	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	32	
Anf. 75	BODIL CEBALLOS (MP).....	32	
Anf. 76	HANIF BALI (M) replik.....	33	
Anf. 77	BODIL CEBALLOS (MP) replik.....	33	
Anf. 78	HANIF BALI (M) replik.....	34	
Anf. 79	BODIL CEBALLOS (MP) replik.....	34	
Anf. 80	KENT EKEROTH (SD) replik.....	34	
Anf. 81	BODIL CEBALLOS (MP) replik.....	35	
Anf. 82	KENT EKEROTH (SD) replik.....	35	
Anf. 83	BODIL CEBALLOS (MP) replik.....	35	
Anf. 84	ISMAIL KAMIL (FP).....	35	
Anf. 85	KENT EKEROTH (SD) replik.....	36	
Anf. 86	ISMAIL KAMIL (FP) replik.....	37	
Anf. 87	KENT EKEROTH (SD) replik.....	37	
Anf. 88	ISMAIL KAMIL (FP) replik.....	37	

Anf. 89	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	37
Anf. 90	ISMAIL KAMIL (FP) replik	38
Anf. 91	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	38
Anf. 92	ISMAIL KAMIL (FP) replik	38
Anf. 93	RICHARD JOMSHOF (SD) replik.....	38
Anf. 94	ISMAIL KAMIL (FP) replik	39
Anf. 95	RICHARD JOMSHOF (SD) replik.....	39
Anf. 96	ISMAIL KAMIL (FP) replik	39
Anf. 97	ABIR AL-SAHLANI (C).....	39
Anf. 98	KENT EKEROTH (SD) replik	41
Anf. 99	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	41
Anf. 100	KENT EKEROTH (SD) replik	41
Anf. 101	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	42
Anf. 102	RICHARD JOMSHOF (SD) replik.....	42
Anf. 103	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	42
Anf. 104	RICHARD JOMSHOF (SD) replik.....	43
Anf. 105	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	43
Anf. 106	AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	43
Anf. 107	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	43
Anf. 108	AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	44
Anf. 109	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	44
Anf. 110	WILLIAM PETZÄLL (SD).....	44
Anf. 111	FREDRIK SCHULTE (M) replik	46
Anf. 112	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	46
Anf. 113	FREDRIK SCHULTE (M) replik	47
Anf. 114	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	47
Anf. 115	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	47
Anf. 116	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	47
Anf. 117	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	48
Anf. 118	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	48
Anf. 119	HANIF BALI (M) replik.....	48
Anf. 120	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	48
Anf. 121	HANIF BALI (M) replik.....	49
Anf. 122	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	49
Anf. 123	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	49
Anf. 124	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	49
Anf. 125	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	50
Anf. 126	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	50
Anf. 127	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	50
Anf. 128	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	50
Anf. 129	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	51
Anf. 130	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	51
Anf. 131	LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik.....	51
Anf. 132	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	51
Anf. 133	LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik.....	52
Anf. 134	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	52
Anf. 135	AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	52
Anf. 136	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik.....	53
Anf. 137	AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	53

Anf. 138	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	53	Prot. 2010/11:10
Anf. 139	ROGER HADDAD (FP) replik	53	4 november
Anf. 140	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	54	
Anf. 141	ROGER HADDAD (FP) replik	54	
Anf. 142	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	54	
Anf. 143	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	54	
Anf. 144	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	55	
Anf. 145	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	55	
Anf. 146	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	55	
Anf. 147	JOHAN HULTBERG (M) replik	55	
Anf. 148	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	55	
Anf. 149	JOHAN HULTBERG (M) replik	56	
Anf. 150	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	56	
Anf. 151	MARIA FERM (MP) replik	56	
Anf. 152	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	56	
Anf. 153	MARIA FERM (MP) replik	57	
Anf. 154	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	57	
Anf. 155	HANS BACKMAN (FP) replik	57	
Anf. 156	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	57	
Anf. 157	HANS BACKMAN (FP) replik	58	
Anf. 158	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	58	
Anf. 159	ULF NILSSON (FP) replik	58	
Anf. 160	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	59	
Anf. 161	ULF NILSSON (FP) replik	59	
Anf. 162	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	59	
Anf. 163	ADNAN DIBRANI (S) replik	59	
Anf. 164	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	60	
Anf. 165	ADNAN DIBRANI (S) replik	60	
Anf. 166	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	60	
Anf. 167	BODIL CEBALLOS (MP) replik	60	
Anf. 168	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	61	
Anf. 169	BODIL CEBALLOS (MP) replik	61	
Anf. 170	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	61	
Anf. 171	JENNY PETERSSON (M) replik	61	
Anf. 172	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	62	
Anf. 173	JENNY PETERSSON (M) replik	62	
Anf. 174	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	62	
Anf. 175	ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik	62	
Anf. 176	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	63	
Anf. 177	ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik	63	
Anf. 178	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	63	
Anf. 179	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	63	
Anf. 180	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	63	
Anf. 181	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	64	
Anf. 182	WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	64	
Anf. 183	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	64	
Anf. 184	KENT EKEROTH (SD) replik	65	
Anf. 185	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	66	
Anf. 186	KENT EKEROTH (SD) replik	66	

Anf. 187	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	66
Anf. 188	LARS-AXEL NORDELL (KD)	66
Anf. 189	KENT EKEROTH (SD) replik	68
Anf. 190	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	68
Anf. 191	KENT EKEROTH (SD) replik	69
Anf. 192	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	69
Anf. 193	MARIA FERM (MP).....	69
Anf. 194	KENT EKEROTH (SD) replik	71
Anf. 195	MARIA FERM (MP) replik	71
Anf. 196	KENT EKEROTH (SD) replik	71
Anf. 197	MARIA FERM (MP) replik.....	72
<i>Näringsliv</i>		72
Anf. 198	BÖRJE VESTLUND (S).....	72
Anf. 199	MARGARETA CEDERFELT (M).....	73
Anf. 200	BÖRJE VESTLUND (S) replik	74
Anf. 201	MARGARETA CEDERFELT (M) replik	75
Anf. 202	BÖRJE VESTLUND (S) replik	75
Anf. 203	MARGARETA CEDERFELT (M) replik	75
Anf. 204	ÅSA ROMSON (MP)	75
Anf. 205	HANS BACKMAN (FP)	77
Anf. 206	ERIK A ERIKSSON (C).....	79
Anf. 207	BÖRJE VESTLUND (S) replik	81
Anf. 208	ERIK A ERIKSSON (C) replik	81
Anf. 209	BÖRJE VESTLUND (S) replik	81
Anf. 210	ERIK A ERIKSSON (C) replik	81
Anf. 211	LARS JOHANSSON (S) replik	82
Anf. 212	ERIK A ERIKSSON (C) replik	82
Anf. 213	LARS JOHANSSON (S) replik	82
Anf. 214	ERIK A ERIKSSON (C) replik	83
Anf. 215	ÅSA ROMSON (MP) replik	83
Anf. 216	ERIK A ERIKSSON (C) replik	83
Anf. 217	ÅSA ROMSON (MP) replik	83
Anf. 218	ERIK A ERIKSSON (C) replik	84
Anf. 219	KENT PERSSON (V).....	84
Anf. 220	LARS GUSTAFSSON (KD)	85
Anf. 221	LARS JOHANSSON (S) replik	86
Anf. 222	LARS GUSTAFSSON (KD) replik	87
Anf. 223	LARS JOHANSSON (S) replik	87
Anf. 224	LARS GUSTAFSSON (KD) replik	87
Anf. 225	LOTTA OLSSON (M).....	87
Anf. 226	KARIN NILSSON (C).....	88
<i>Familj, barn och ungdomsfrågor</i>		89
Anf. 227	ANTI AVSAN (M)	89
Anf. 228	MAGNUS EHRENCRONA (MP).....	91
Anf. 229	MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (FP).....	92
Anf. 230	ANDERS FLANKING (C).....	94
Anf. 231	EMMA HENRIKSSON (KD).....	95
Anf. 232	ELLEN JUNTTI (M)	97

<i>Rättsväsen och kriminalpolitik</i>	98	Prot. 2010/11:10
Anf. 233 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	98	4 november
Anf. 234 JOHAN PEHRSON (FP).....	99	
Anf. 235 KENT EKEROTH (SD).....	101	
Anf. 236 HELENA BOUVENG (M) replik.....	103	
Anf. 237 KENT EKEROTH (SD) replik.....	103	
Anf. 238 HELENA BOUVENG (M) replik.....	104	
Anf. 239 KENT EKEROTH (SD) replik.....	104	
Anf. 240 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	104	
Anf. 241 KENT EKEROTH (SD) replik.....	104	
Anf. 242 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	105	
Anf. 243 KENT EKEROTH (SD) replik.....	105	
Anf. 244 ANTI AVSAN (M) replik.....	105	
Anf. 245 KENT EKEROTH (SD) replik.....	105	
Anf. 246 ANTI AVSAN (M) replik.....	106	
Anf. 247 KENT EKEROTH (SD) replik.....	106	
Anf. 248 EDWARD RIEDL (M) replik.....	106	
Anf. 249 KENT EKEROTH (SD) replik.....	106	
Anf. 250 EDWARD RIEDL (M) replik.....	107	
Anf. 251 KENT EKEROTH (SD) replik.....	107	
Anf. 252 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	107	
Anf. 253 KENT EKEROTH (SD) replik.....	107	
Anf. 254 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	108	
Anf. 255 KENT EKEROTH (SD) replik.....	108	
Anf. 256 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	108	
Anf. 257 KENT EKEROTH (SD) replik.....	108	
Anf. 258 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	109	
Anf. 259 KENT EKEROTH (SD) replik.....	109	
Anf. 260 CAROLINE SZYBER (KD).....	109	
Anf. 261 PIA HALLSTRÖM (M).....	111	
Anf. 262 JESSIKA VILHELMSSON (M).....	111	
<i>Energipolitik</i>	112	
Anf. 263 JONAS JACOBSSON (M).....	112	
Anf. 264 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	113	
Anf. 265 JONAS JACOBSSON (M) replik.....	114	
Anf. 266 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	114	
Anf. 267 JONAS JACOBSSON (M) replik.....	114	
Anf. 268 LARS JOHANSSON (S) replik.....	114	
Anf. 269 JONAS JACOBSSON (M) replik.....	115	
Anf. 270 LARS JOHANSSON (S) replik.....	115	
Anf. 271 JONAS JACOBSSON (M) replik.....	115	
Anf. 272 LISE NORDIN (MP) replik.....	115	
Anf. 273 JONAS JACOBSSON (M) replik.....	115	
Anf. 274 LISE NORDIN (MP) replik.....	116	
Anf. 275 JONAS JACOBSSON (M) replik.....	116	
Anf. 276 LISE NORDIN (MP).....	116	
Anf. 277 JENNY PETERSSON (M) replik.....	117	
Anf. 278 LISE NORDIN (MP) replik.....	117	

Anf. 279	JENNY PETERSSON (M) replik	118
Anf. 280	LISE NORDIN (MP) replik	118
Anf. 281	ROGER HADDAD (FP) replik	118
Anf. 282	LISE NORDIN (MP) replik	118
Anf. 283	ROGER HADDAD (FP) replik	119
Anf. 284	LISE NORDIN (MP) replik	119
<i>Utbildningsfrågor</i>		119
Anf. 285	CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	119
Anf. 286	AGNETA LUTTROPP (MP)	121
Anf. 287	ROGER HADDAD (FP)	122
Anf. 288	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	124
Anf. 289	ROGER HADDAD (FP) replik	124
Anf. 290	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	124
Anf. 291	ROGER HADDAD (FP) replik	124
Anf. 292	RICHARD JOMSHOF (SD)	124
Anf. 293	JONAS JACOBSSON (M) replik	126
Anf. 294	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	127
Anf. 295	JONAS JACOBSSON (M) replik	127
Anf. 296	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	127
Anf. 297	ROGER HADDAD (FP) replik	127
Anf. 298	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	128
Anf. 299	ROGER HADDAD (FP) replik	128
Anf. 300	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	128
Anf. 301	ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik	129
Anf. 302	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	129
Anf. 303	ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP) replik	129
Anf. 304	RICHARD JOMSHOF (SD) replik	129
Anf. 305	YVONNE ANDERSSON (KD)	129
<i>Utrikespolitik och försvaret</i>		131
Anf. 306	JOHAN FORSSELL (M)	131
Anf. 307	MIKAEL JANSSEN (SD)	132
Anf. 308	JOHAN FORSSELL (M) replik	134
Anf. 309	MIKAEL JANSSEN (SD) replik	134
Anf. 310	JOHAN FORSSELL (M) replik	134
Anf. 311	MIKAEL JANSSEN (SD) replik	134
Anf. 312	ULRIK NILSSON (M)	135
<i>Arbetsmarknad och regionalpolitik</i>		136
Anf. 313	KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	136
Anf. 314	BORIANA ÅBERG (M)	137
Anf. 315	PATRIK BJÖRCK (S) replik	138
Anf. 316	BORIANA ÅBERG (M) replik	139
Anf. 317	PATRIK BJÖRCK (S) replik	139
Anf. 318	BORIANA ÅBERG (M) replik	139
Anf. 319	PER ÅSLING (C)	139
Anf. 320	LARS JOHANSSON (S) replik	141
Anf. 321	PER ÅSLING (C) replik	141
Anf. 322	LARS JOHANSSON (S) replik	141
Anf. 323	PER ÅSLING (C) replik	141

Anf. 324	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	142
Anf. 325	FREDRIK SCHULTE (M) replik	143
Anf. 326	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	143
Anf. 327	FREDRIK SCHULTE (M) replik	144
Anf. 328	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	144
Anf. 329	EDWARD RIEDL (M) replik	144
Anf. 330	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	145
Anf. 331	EDWARD RIEDL (M) replik	145
Anf. 332	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	145
Anf. 333	PATRIK BJÖRCK (S) replik	145
Anf. 334	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	145
Anf. 335	PATRIK BJÖRCK (S) replik	145
Anf. 336	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	146
Anf. 337	PATRIK BJÖRCK (S)	146
Anf. 338	JENNY PETERSSON (M) replik	147
Anf. 339	PATRIK BJÖRCK (S) replik	148
Anf. 340	JENNY PETERSSON (M) replik	148
Anf. 341	PATRIK BJÖRCK (S) replik	148
Anf. 342	FREDRIK SCHULTE (M) replik	148
Anf. 343	PATRIK BJÖRCK (S) replik	149
Anf. 344	FREDRIK SCHULTE (M) replik	149
Anf. 345	PATRIK BJÖRCK (S) replik	149
Anf. 346	EDWARD RIEDL (M)	149
Anf. 347	PATRIK BJÖRCK (S) replik	151
Anf. 348	EDWARD RIEDL (M) replik	151
Anf. 349	PATRIK BJÖRCK (S) replik	151
Anf. 350	EDWARD RIEDL (M) replik	152
Anf. 351	LARS JOHANSSON (S) replik	152
Anf. 352	EDWARD RIEDL (M) replik	152
Anf. 353	LARS JOHANSSON (S) replik	152
Anf. 354	EDWARD RIEDL (M) replik	153
Anf. 355	JOHAN ANDERSSON (S) replik	153
Anf. 356	EDWARD RIEDL (M) replik	153
Anf. 357	JOHAN ANDERSSON (S) replik	154
Anf. 358	EDWARD RIEDL (M) replik	154
Anf. 359	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	154
Anf. 360	EDWARD RIEDL (M) replik	154
Anf. 361	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	155
Anf. 362	EDWARD RIEDL (M) replik	155
Anf. 363	CHRISTER AKEJ (M)	155
Anf. 364	PATRIK BJÖRCK (S) replik	157
Anf. 365	CHRISTER AKEJ (M) replik	157
Anf. 366	PATRIK BJÖRCK (S) replik	157
Anf. 367	CHRISTER AKEJ (M) replik	158
Anf. 368	JOHAN ANDERSSON (S) replik	158
Anf. 369	CHRISTER AKEJ (M) replik	158
Anf. 370	JOHAN ANDERSSON (S) replik	158
Anf. 371	CHRISTER AKEJ (M) replik	158
Anf. 372	JASENKO OMANOVIC (S)	158

Anf. 373	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	159
Anf. 374	JASENKO OMANOVIC (S) replik.....	160
Anf. 375	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	160
Anf. 376	JASENKO OMANOVIC (S) replik.....	160
Anf. 377	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	160
Anf. 378	JASENKO OMANOVIC (S) replik.....	161
Anf. 379	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	161
Anf. 380	JASENKO OMANOVIC (S) replik.....	161
Anf. 381	ANNA WALLÉN (S)	161
<i>Övrigt</i>		162
Anf. 382	EVA-LENA JANSSON (S)	162
Anf. 383	JOHAN FORSSELL (M) replik.....	163
Anf. 384	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	164
Anf. 385	JOHAN FORSSELL (M) replik.....	164
Anf. 386	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	164
Anf. 387	CARINA HÄGG (S)	164
Anf. 388	METIN ATASEVEN (M).....	166
Anf. 389	ABDIRIZAK WABERI (M).....	167
Anf. 390	ANITA BRODÉN (FP).....	168
Anf. 391	GUNNAR ANDRÉN (FP).....	168
4 §	Bordläggning.....	169
5 §	Anmälan om interpellationer	169
6 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	170
7 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	171
8 §	Kammaren åtskildes kl. 22.12.	171

Tryck: Elanders, Vällingby 2010